

ΜΕΛΕΤΕΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙ

Δρος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΙΑΜΑΚΗ

ΛΕΥΚΗ

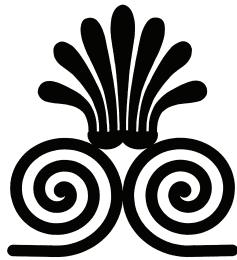
ΜΕΛΕΤΕΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙ

Δρος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΙΑΜΑΚΗ

11

ΤΕΥΧΟΣ 11 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΟΝΑΞ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Δρος Κωνσταντίνου Σιαμάκη
ΜΕΛΕΤΕΣ τεῦχος 11 - TRACTATIONES fascis 11

© Δρ Κωνσταντίνος Σιαμάκης
ISBN 978-960-7127-28-0

ISSN 2241-7192

Χορηγός· ἀνώνυμος κατ' ἐπιθυμίαν του

Ταχυδρομική διεύθυνσι - παραγγελίες ἐπὶ ἀντικαταβολῇ

Δρ Κωνσταντίνος Σιαμάκης

Ἐκδόσεις ΔΟΝΑΞ

Τ.Θ. 1635 - Πανεπιστημιούπολις

Τ.Θ. 1635 - Πανεπιστημιούπολις

540 06 Θεσσαλονίκη

540 06 Θεσσαλονίκη

τηλ. 2310 - 73.73.77

τηλ. 2310 - 73.73.77

Dr Constantinus Siamakis

Editiones DONAX

P.O. Box 1635 - University

P.O. Box 1635 - University

540 06 Thessaloniki

540 06 Thessaloniki

Greece

Greece

tel. 2310 - 73.73.77

tel. 2310 - 73.73.77

www.philologus.gr

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ. Οἱ ΜΕΛΕΤΕΣ εἰναι περιοδικὴ ἔκδοσι σὲ διαδοχικὰ τεύχη καὶ σὲ μὴ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα. ἀνὰ πέντε τεύχη τὰ τέσσερα εἰναι 96 σελίδων καὶ τὸ κάθε πέμπτο (5, 10, 15, κλπ.) 120 σελίδων· σύνολο πεντάδος 504 σελίδες. τὸ κάθε πέμπτο τεῦχος ἔχει εὐρετήρια καὶ πίνακα περιεχομένων ἐφ· ὅλης τῆς πεντάδος.

ΠΩΛΗΣΙ. Οἱ ΜΕΛΕΤΕΣ πωλοῦνται σὲ βιβλιοπωλεῖα ἢ κι ἀποστέλλονται μὲ ἀντικαταβολῇ μετὰ ἀπὸ παραγγελία στὸ τηλέφωνο 2310 - 73.73.77. ἀφήνετε εὐκρινῶς ὄνομα διεύθυνσι τηλέφωνο καὶ παραγγελία στὸν αὐτόματο τηλεφωνητή. ἢ γράφετε τὴν παραγγελία σὲ σημείωμα ποὺ τὸ στέλνετε στὴν παραπάνω διεύθυνσι.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ. Ὡς συνδρομὴ ἐννοεῖται ἡ προπληρωμὴ ὅποιωνδήποτε πέντε τευχῶν (π.χ. 1-5 ἢ 3-7). ὁ συνδρομητής λαμβάνει ταχυδρομικῶς τὸ τεῦχος χωρὶς τὴν πρόσθετη δαπάνη τῆς ἀντικαταβολῆς. καταβάλλει τὴ συνδρομή του μὲ τὴν ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἀγορὰ ἐνὸς πρώτου τεύχους, ὅποιουδήποτε. μπορεῖ κανεὶς ν' ἀγοράσῃ καὶ παλιὰ τεύχη.

ΧΟΡΗΓΙΑ. Οἱ ΜΕΛΕΤΕΣ ἔκδίδονται μὲ οἰκονομικὴ ὑποστήριξι χορηγῶν τούλαχιστο κατ' ἀρχήν. κάθε χορηγὸς ἀναλαμβάνει τὴ δαπάνη ἐνὸς τούλαχιστο τεύχους. χορηγὸς εἰναι κι ὅποιος προαγοράζει 250 ἀντίτυπα ἐνὸς τεύχους. ὅποιαδήποτε συνεννόησι γιὰ χορηγία ἢ προαγορὰ στὸ τηλέφωνο 2310 - 73.73.77.

1. Ο ΜΟΣΧΟΣ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ

‘Απλὸς κι εὐνόητο τὸ χωρίο τοῦ Ψαλμοῦ 28, στίχοι 5-6. λίγο δύσκολη εἶναι μόνο ἡ λέξι μονόκερως· εἶναι αὐτὸ ποὺ σήμερα λέγεται ρίνόκερως. τὸ μασοριτικὸ σκεύασμα ὅμως, ἀκριβέστερα τὸ πρωτομασοριτικὸ τῶν ἑτῶν 130 - 1000, τὸ καταγόμενο ἀπὸ τὸν κοφτορράφτη τοῦ ῥαββίνου Συμεὼν μπὲν Ἀκιβά, σκεύασμα ὑποχθονίου ἀντιχριστιανικοῦ πάθους τοῦ 130 ποὺ μέσω τῶν Ἐξαπλῶν τοῦ Ὡριγένους (θ. 254) ἄρχισε νὰ ἐπηρεάζῃ τὸ κείμενο τῶν Ἐβδομήκοντα ἥδη ἀπὸ τὸ 400, τοὺς μπέρδεψε ὄλους, μεταφραστὰς κι ἔρμηνευτάς, ἀρχαίους καὶ νεωτέρους, καὶ δημιούργησε μεγάλο πρόβλημα. οἱ δικοί μας ἑλληνόγλωσσοι βέβαια, ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν γλωσσῶν οἱ Χριστιανοὶ ἡ χριστώνυμοι, ἃν ἀντιλαμβάνονταν τὴν αὐθεντικότητα τοῦ κειμένου τῶν Ο’ καὶ τὸ ἀπλὸ νόημα τοῦ χωρίου, δὲν θὰ εἶχαν κανένα πρόβλημα, οὕτε θὰ πνίγονταν σὲ μιὰ κουταλιὰ νερό. προτίμησαν ὅμως νὰ δεχτοῦν ὡς «θεῖον ἀρχέτυπον» τὸ μασοριτικό, ἀκόμη κι αὐτοὶ ποὺ ἐπαγγέλλονται ὅτι τοὺς Ο’ μεταφράζουν κι ἔρμηνεύουν, τουτέστιν ἀπαξάπαντες· κι ἔτσι δὲν μπόρεσαν νὰ βροῦν ποιός εἶναι τέλος πάντων ὁ ἀναφερόμενος στὸ χωρίο μόσχος.

Μετὰ τὴν κριτικὴν ἐξέτασι τοῦ κειμένου τῶν Ο’ παραθέτω τὶς ἀρχαῖες μεταφράσεις καὶ τὶς νεώτερες.

5 Φωνὴ Κυρίου συντρίβοντος κέδρους,
καὶ συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ ΛΙΒΑΝΟΥ·
6 καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τοῦ ΛΙΒΑΝΟΥ·
καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς νίδιος μονοκερώτων.

“Ολα τὰ χειρόγραφα, ποὺ χρησιμοποιήθηκαν στὶς ἐκδόσεις τῶν ξένων, ἥτοι U S A R T Z¹ καὶ 54 μικρογράμματα, ἔχουν τὴ γραφὴ τὸν μόσχον τὸν Λίβανον. ὁ ἴδιος ἔλεγξα τὸ μεγαλογράμματο σιναϊτικὸ χειρόγραφο S τοῦ Δ’ αἰῶνος, καὶ τὰ τρία μικρογράμματα 1133 τοῦ Ι’, 1138 τοῦ Ι’, καὶ 194 τοῦ ΙΒ’ αἰῶνος, τὰ ὅποια εἶναι καὶ τὰ τρία Ψαλτήρια. αὐτὴ τὴ γραφὴ νίοθετοῦν οἱ ἐκδότες Walton, Tischendorf - Nestle E., Ess, Swete, Rahlfss, καὶ ὁ Μπρατσιώτης («Ζωὴ») ποὺ ἀνατυπώνει τὸν Rahlfss. μόνο τὰ χειρόγραφα καὶ ἡ ἀπ’ αὐτὰ ἐκδοσι τοῦ λειτουργικοῦ Ψαλτηρίου τῆς ἐκκλησίας ἔχουν τὴ γραφὴ τὸν μόσχον τοῦ Λιβά-

nou. τὴ γραφὴ αὐτὴ τῶν Ο' ἔχουν καὶ ὁ Σύμμαχος, ὁ Ἀπολλινάριος (Λιβανῆιον μόσχον), οἱ λατινικές, καὶ ἡ ἀραβικὴ μετάφρασι. ἐνῷ τῇ γραφῇ τοῦ μασοριτικοῦ τὸν μόσχον τὸν Λίβανον (οὐλ Λβνν) ἔχουν ἡ ίουδαικὴ Ταργούμ, ἡ συριακὴ πεσσίτα, καὶ ἡ αἰθιοπικὴ μετάφρασι. καὶ παραθέτω τὶς μεταφράσεις.

1. Ἀρχαῖες μεταφράσεις ἀπὸ τοὺς Ἐβδομήκοντα

Μασοριτικό (μερικὴ ἐπαναμετάφρασι ἀπὸ τοὺς Ο')

**Ωνλ Ιενε σβρ αρζιμ
φωνὴ Κυρίου συντρίβουσα κέδρους**
*ν ισβρ Ιενε ατ - αρζι ε Λβνν
καὶ συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου
ν ιρφιδμ κμν ονλ
καὶ σκιρτῆσαι ποιήσει αὐτὰς ὡς μόσχον
Λβνν ν Σρινν κμν βν ραμιμ.
Λιβανον καὶ Σιριών ὡς νίδην μονοκερώτων.*

Ἄκυλας (128)

*...Καὶ σκιρτώσει αὐτάς...
...καὶ Σεριών.*

Σύμμαχος (200)

*...Συγκατεάξοντος...
...καὶ ὄρχησθαι ποιήσει αὐτὰς ὡσεὶ μόσχον Λιβάνου.
...καὶ τὸν Σαριών...*

Πέμπτη (Ε') μετάφρασι Ἐξαπλῶν (Β' αἱ.)

*...Καὶ σκιρτοποιήσει αὐτὰς ὡσεὶ μόσχον
...καὶ Σεριών...*

Ἔκτη (F') μετάφρασι τῶν Ἐξαπλῶν (Β' αἱ.)

...Καὶ τὸν Σεριών...

Ἄπολλινάριος Λαοδικείας (Δ' αἱ., ὁμηριστί)

Φωνὴ Παμβασιλῆος περιμήκεας ἔθλασε κέδρους.

ἀθάνατος κέδρους βριαρὰς Λιβάνου κεάσσοι,

λεπταλέας τεύχων Λιβανῆιον οἴά τε μόσχον,

μονογενῆς δ' ἄπερ νίδης ἀρέστερος οἰοκερῆος.

Ταργοὺμ (= Παράφρασις) Ἰουδαιϊκή
Vox Domini confringit cedros
et perfregit verbum Domini cedros Libani.

et subsaltare fecit eas sicut vitulum:

Libanum et montem producentem fructus tamquam pullum naricorium.

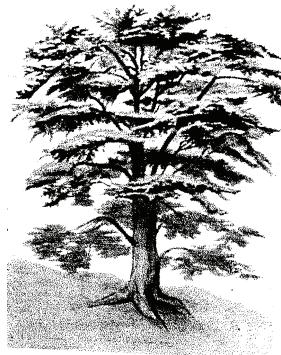
Φωνὴ Κυρίου συντρίβει κέδρους
καὶ συνέτριψεν ὁ λόγος Κυρίου τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου.
καὶ σκιρτῆσαι ἐποίησεν αὐτὰς ὡς μόσχον·
τὸν Λίβανον καὶ τὸ καρποφόρον ὅρος ὡς πῶλον ρινοκέρων.

Vulgata - Baranina - Hieronymus (404)

Vox Domini confringentis cedros.
et confringet Dominus cedros Libani,
et comminuet eas tamquam vitulum Libani,
et dilectus quemadmodum filius unicornium.

Vulgata - iuxta Hebraeos (c. 405)

Vox Domini confringentis cedros;
et confringet Dominus cedros Libani,
et disperget eas quasi vitulus Libani,
et Sarion quasi filius rinocerotis.

Vulgata - nova versio

Vox Domini confringit cedros,
Dominus confringit cedros Libani,
facit subsilire ut vitulum Libanum,
et Sarion ut pullum bubalorum.

Μοζαραβικὸ Ψαλτήριο (λατινικό, PL 86) (Ζ' αἱ.)

Vox Domini confringentis cedros
et confregit Dominus cedros Libani,
et comminuit eos tamquam vitulum Libani,
et dilectus sicut filius unicornuorum.

Συριακὴ πεσσίτα (= κοινὴ - λαϊκὴ - vulgata) (Β' αἱ.)

Φωνὴ Κυρίου συντρίβουσα κέδρους
καὶ συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου.
καὶ ἐλέπτυνεν αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον,
Λίβανον καὶ Σανὶρ ὡς νίοὺς μονοκέρωτος.

Αἰθιοπική (Δ' αἱ.)

*Φωνὴ Κυρίου συντρίβοντος κέδρους,
συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου.
καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λιβάνου.
καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς νίδιος μονοκερώτων.*

Αραβική (F' αἱ.)

*Φωνὴ Κυρίου συντρίβει κέδρους,
Κύριος συντρίβει τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου,
καὶ λεπτύνει αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τοῦ Λιβάνου,
καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς νίδιος μονοκέρωτος.*

Οι Ο' ἔχουν λεπτυνεῖ (= θὰ τοὺς κάνῃ σκόνη), ἐνῷ τὸ μασοριτικὸ ἀντ' αὐτοῦ ἔχει *ιρφιδμ* = *σκιρτῆσαι ποιήσει αὐτάς*, ὅπως δείχνουν καὶ οἱ Ἑλληνομαθεῖς Ἰουδαῖοι μεταφρασταὶ Ἀκύλας (*σκιρτώσει αὐτάς*), Σύμμαχος (*όρχεῖσθαι ποιήσει αὐτάς*), καὶ ὁ τῆς Πέμπτης (*σκιρτοποιήσει αὐτάς*), δηλαδὴ «θὰ τὶς κάνῃ νὰ χορέψουν (ἀπὸ τὸ φόβο τους)», ὅπως λέμε «θὰ τὶς χορέψῃ στὸ ταψί». εἶναι ἐνδομασοριτικὸ λάθος τῶν μασοριτῶν ῥαββίνων, ἐπειδὴ στὸ βιβλικὸ ἑβραϊκὸ κείμενο τὸ λεπτύνω βραχυγραφεῖται δφ, ἐνῷ ρφ βραχυγραφεῖται τὸ *σκιρτῶ*, χορεύω. στὴν ἀραμαϊκὴ παραλλαγὴ τοῦ ἑβραϊκοῦ ἀλφαβήτου, τὴ λεγομένη «*τετράγωνη*», τὸ δ καὶ τὸ ρ μοιάζουν πάρα πολὺ καὶ διακρίνονται πολὺ δύσκολα ἀκόμη καὶ στὰ τυπογραφικὰ κείμενα. εἶναι δυὸ ἀριστερόστροφες ὄρθες γωνίες, τὸ δ μὲ τὴ γωνία του κοφτερὴ καὶ τὸ ρ μὲ τὴ γωνία του ἀδιόρατα καμπύλη (έλαφρῶς λιμαρισμένη). κι αὐτὰ τὰ δυὸ γράμματα παραναγινώσκονται ἀπὸ τοὺς μασορῖτες πλειστάκις ὡς περίπτωσι εἶναι ἡ πρώτη σὲ παραγωγὴ παραναγινώσεων στὸ κείμενο. ἀνευρίσκεται τὸ *σκιρτῶ* ὡς ρφ δυὸ φορὲς στὸν Ψαλμὸ 113,4· 113,6 (ἐσκίρτησαν, ἐσκίρτησατ). ἀνευρίσκονται καὶ πολλὲς πτώσεις τοῦ λεπτύνω ὡς δφ σὲ 13 περιπτώσεις στὰ χωρία Β' Βα 22,43· Δ' Βα 23,6· 23,15· Β' Πα 34,4· Ἡσ 41,15· Δα 2,34· 2,35· 2,40··· 2,45· 7,7· 7,19· καὶ "Εξ 32,20 (κατήλεσεν αὐτὸν λεπτόν). καὶ δὲν βρέθηκε οὕτε ἔνας σημεινὸς ἑβραιολόγος, σὰν τοὺς Βέλλα Οἰκονόμου Παπαδόπουλο Σιμωτᾶ Τσάκωνα Κωνσταντίνου νὰ ποῦμε, ποὺ μετέφρασαν τὴν Π. Διαθήκη ἀπὸ τὸ μασοριτικὸ τάχα (στὴν πραγματικότητα ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ μετάφρασι), νὰ τὸ παρατηρήσῃ αὐτό.

Τὸ ὄνομα *λίβανος* (=λιβάνι) ἡ κι ὡς κύριο ὄνομα τοῦ ὄρους τῆς Φοινίκης *Λίβανος* εἶναι πανάρχαιο Ἑλληνικό, παράγωγο τοῦ ῥήματος *λείβω* (= στάζω) μὲ δύο θέματα, ἵσχυρὸ λείβ- καὶ ἀσθενὲς λίβ- (ὅπως τὰ λείπω - ἔλιπον ἡ οἴδα - ἵστε), τὸ ὄποιο ἔχει παράγωγα καὶ τὰ λίβω (= σπένδω στάζοντας) λίβος λιβάς λιβρὸς λιψ λίμνη (Ομηρος, N88

δάκρυα λεῖβον. Αἰσχύλος, Θήβ., 50 δάκρυ λείβοντες). καὶ στὸν Εὔσεβιο, στὴ «μετάφρασι» τοῦ Βεργιλίου ποὺ ἔκανε (βλ. Μελέτες 5,393, στίχ. 44), *Túriai λιβádes* λέγονται οἱ σταγόνες τοῦ αἵματος τῆς πορφύρας. στὸ χωριό μου (Τερπνὴ Σερρῶν) λέμε ἀκόμη τὴ δρακῆ λιβάδα, ἐπειδὴ στάζει κατὰ τὴν ἀπόσταξι. ὁ λίβανος εἶναι «αὐτὸ ποὺ στάζει» σὰ δάκρυ. ἐπίσης ὁ κασσίτερος λεγόταν καὶ λίβανος, ὥπως φαίνεται στὸ ἔνα ἀπὸ τὰ δύο ἀρχαῖα ὄνόματα τοῦ μπρούντζου (CuSn) *κρατέρωμα* καὶ *χαλκολίβανος*, δηλαδὴ «χαλκοκασσίτερος» (Ἄπ. 1,15. βλ. καὶ Κ. Σιαμάκη, Ὁρυκτὰ τῆς Βίβλου 1,43-44). ἐπειδή, μὲ βαθμὸ τῆξεως 232° C, λιώνει καὶ στάζει ἀκόμη καὶ στὴν ἐπικαστιτερωμένη χάλκινῃ χύτρᾳ τοῦ μαγειρέματος. λοιπὸν καὶ τὸ θυμιώμενο ἄρωμα λίβανος - λιβάνι εἶναι δάκρυ φυτοῦ ῥητινοφόρου, ἵτοι γάλα - ὅπός τοῦ φυτοῦ, ποὺ οἱ "Ελληνες τὸ ἔλεγαν κι αὐτὸ λίβανον" εἶναι ἡ βοσβελλία (*boswellia*), δέντρο χαμηλό, ύψους 3-5 μ., τὸ ὅποιο εὐδοκιμεῖ κατ' ἐξοχὴν στὸ ἐλληνιστὶ φερώνυμο ὄρος *Λίβανος*. στὴ βιβλικὴ ἐβραϊκὴ δὲν λέγονταν οὕτε τὸ λιβάνι λίβανος οὕτε τὸ ὄρος τῆς εὐδοκιμήσεώς του *Λίβανος*. λέγονταν καὶ τὰ δύο κάπως ἀλλιῶς. τὰ ὄνόματά τους ὅμως δὲν διασώθηκαν στὸ παραδιδόμενο μασοριτικό, ἐπειδὴ οἱ μασορῖτες, ὅταν κατὰ τὰ βυζαντινὰ χρόνια (ἀκριβέστερα Β'-Ι' αἰ.) ἐπαναμετέφραζαν μερικῶς ἀπὸ τοὺς Ο' στὴ μεσαιωνικὴ μασοριτικὴ ἐβραϊκὴ τους, νόμισαν ὅτι ἡ λέξι εἶναι ἀπλῶς μεταγραμμένη ἐβραϊκὴ (σὰν τὰ *οἴφι* ἐφοὺδ γεδδοὺρ ἐργαῦ ἀμματαρὶ κλπ.) καὶ τὴν «ἐπανέφεραν» στὸ μασοριτικό τους ὡς τέτοια. βραχυγραφοῦνται τὸ μὲν λίβανος ὡς λβνε ἢ λβυνε, τὸ δὲ *Λίβανος* ὡς *Λβνν*, ὥπως τώρα βραχυγραφοῦμε *Θεσσ/νίκη* ἢ *Θεσσ/κη*. στὴν Π. Διαθήκη συναντῶνται 20 φορὲς τὸ λίβανος κι 62 φορὲς τὸ *Λίβανος*. μὲ τὴν ὄλοκληρωτικὴ αὐτὴ ὑποκατάστασι ὅμως τ' ἀρχικὰ ὄνόματα τοῦ ὄποι λιβάνου καὶ τοῦ ὄρους *Λιβάνου* χάθηκαν.

Ηγαπημένος λέγεται στὴν Π. Διαθήκη μερικὲς φορὲς ὁ καὶ ἄλλως λεγόμενος *περιούσιος*, ὁ Ἰσραήλ (Ψα 28,6· Ἡσ 5,1). στὸ μασοριτικὸ ἡ λέξι βραχυγραφεῖται *ιδιδ*, καὶ στὸν Ο' ἡ μεταφράζεται *ἡγαπημένος*, ἢ, ὅταν δίνεται ὡς κύριο ὄνομα στὸ Σολομῶντα, ἀπλῶς μεταγράφεται *Ἰεδεδί* (Β' Βα 12,24-25). ἀπὸ τὴν ἴδια ρίζα σχηματίζεται καὶ τ' ὄνομα *Δαυΐδ* (*Δυδ*), ποὺ σημαίνει *Ἀγαπητός*. ἡ λέξι αὐτὴ στὸν ἐν λόγῳ ψαλμικὸ στίχο 28,6 χάθηκε ἐπίσης, ὅταν χάθηκε καὶ τὸ διπλανὸ χαμένο ἐβραϊκὸ ὄνομα τοῦ Λιβάνου. καὶ οἱ μασορῖτες ἐνθυμούμενοι ἀορίστως ὅτι «κάποιο ὄρος ἀναφερόταν ἐδῶ», ἔβαλαν τὸ ἐντόπιο ὄνομα τοῦ *Ἀντιλιβάνου Σανίρ* (*Σνιρ*). ἔτσι λεγόταν ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους Φοίνικες ὁ *Ἀντιλιβάνος*, τὸν ὅποιο οἱ Ἐβραῖοι ἔλεγαν *Ἐρμών* (γράφεται καὶ σφαλερῶς *Αερμών*). στὸ χωρίο Δε 3,8, ὅπου ἀναφέρεται τὸ *Ἐρμών*, κάποιος ἐλληνόγλωσσος ἀναγνώστης τῶν ἐλληνιστικῶν χρόνων ἔγραψε στὸ περιθώριο τὸ ἐρμηνευτικὸ - ὑπομνηστικὸ σχόλιο· *Oἱ Φοίνικες ἐ-*

πονομάζουσι τὸ Ἐρμὸν (ἢ Ἀερμὸν) Σανιώρ, καὶ ὁ Ἀμορραιὸς ἐπωνόμασεν αὐτὸν Σανίρ (διαφορὰ προφορᾶς μεταξὺ συγγενῶν χαμιτικῶν γλωσσῶν). καὶ αὐτὸν τὸ σχόλιο, ποὺ οἱ μασορῖτες τὸ βρῆκαν σὲ χειρόγραφα τῶν Ο' ὡς γλώσσημα περασμένο μέσα στὸ βιβλικὸν κείμενο, τὸ πέρασαν γιὰ βιβλικὸν κείμενο καὶ τὸ ἐπαναμετέφρασαν στὸ μασοριτικὸν ὡς τέτοιο. στιχομετρήθηκε δὲ ὡς Δε 3,1. αὐτὸν λοιπὸν τὸ Σανίρ (*Σνιρ*) παραναγνωσμένο ὡς Σιριὼν (*Σριψν*), ὅνομα τοῦ Ἐρμὸν ἢ Ἀντιλιβάνου, κάποιος μασορίτης τὸ ἔβαλε ἐδῶ στὸ Ψα 28,6 στὴ θέσι τοῦ χαμένου *ἰεδεδὶ* (*ιδιδ* = ἡγαπημένος). ἐπειτα διάφοροι ἄλλοι κατὰ καιροὺς μασορῖτες τὸ φωνηέντισαν καὶ τὸ διάβασαν ὡς Σανίρ Σανιώρ Σιριὼν Σεριών. καὶ οἱ μὲν ἄλλες παραλλαγὲς βραχυγραφούνται στὸ ἀστικτὸν μασοριτικὸν ὡς Σνιρ (Δε 3,9· Α' Πα 5,23· Ἀσ 4,8· Ἡς 27,5), μία δέ, ἡ ἐδῶ στὸ Ψα 28,6, βραχυγραφεῖται σφαλερὰ ὡς Σριψν· καὶ διάβασαν ὁ Ἀκύλας ἡ Πέμπτη καὶ ἡ Ἔκτη Σεριών, ὁ Σύμμαχος Σαριών, οἱ δὲ νεώτεροι Σιριών ἡ Σιριγιών. ἔτσι βρέθηκαν μαζὶ δυὸ δύνοματα ὀρέων Λίβανον καὶ Σιριών (*Λβννν ν Σριψν*) ὡς ἀντικείμενα τοῦ *ιρφιδμ* (= *σκιρτοποιήσει*). αὐτὴ ἡ ἀκαταστασία τοῦ μασοριτικοῦ δὲν ἀνευρίσκεται στὴ vulgata τῶν Βαρανίνα- Ἱερωνύμου οὕτε στὴν Ταργούμ τοῦ Ζ' αἰῶνος. ὁ Ὁριγένης ὅμως τὴν ἔβλεπε τόσο στὸ πρωτομασοριτικὸν ὅσο καὶ στὶς ἐλληνόγλωσσες ἰουδαϊκὲς μεταφράσεις ποὺ παρέθεσε στὰ Ἑξαπλᾶ του. αὐτὸν σημαίνει ὅτι ἡ ἀκαταστασία τοῦ μασοριτικοῦ δὲν πέρασε γρήγορα σ' ὅλα τὰ χειρόγραφά του.

Οἱ λέξεις *σκιρτώσει* τοῦ Ἀκύλα καὶ *σκιρτοποιήσει* τῆς Πέμπτης μεταφράσεως εἶναι στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα ἀνύπαρκτες· εἶναι ἀπὸ τοὺς γλωσσικοὺς τραγελάφους, τοὺς ὄποιους συνηθίζουν οἱ μετὰ Χριστὸν πεισματωμένοι ἀντιχριστιανοὶ ἐλληνόγλωσσοι Ἰουδαῖοι μεταφρασταὶ καὶ ἴδιως ὁ στριμένος Ἀκύλας, πολὺ ἀργότερα δὲ κι ὁ ἐπίσης στριμένος παρασκευαστῆς τῆς μαρκιανῆς μεταφράσεως τοῦ ΙΔ' αἰῶνος. τὸ μασοριτικὸν μέχρι τὸ Ι' αἰῶνα (ἐπὶ Βασιλείου Β' τοῦ λεγομένου Βουλγαροκτόνου, ὅταν εἶναι γραμμένα καὶ τὰ δυὸ ἀρχαιότερα σφιζόμενα χειρόγραφά του, μὲ ὅλες βέβαια τὶς λέξεις βραχυγραφημένες κατὰ τὸ μασοριτικὸν τρόπο) ἐπαναμεταφραζόταν καὶ ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερές του αὗτες ἐλληνόγλωσσες ἰουδαϊκὲς μεταφράσεις τοῦ πρωτομασοριτικοῦ. δὲν ἔχει τὴν ἀρχαιότητα τῆς μεταφράσεως τῶν Ο', ποὺ ὡς μετάφρασι ἔγινε τὸν Γ' π.Χ. αἰῶνα, καὶ ποὺ σὲ παπυρικὰ σπαράγματα σφιζεται ἀπὸ τὸ Β' π.Χ. αἰῶνα, σὲ ἀκέραια δὲ χειρόγραφα ὅλης τῆς Π. Διαθήκης ἀπὸ τὸ 340 μ.Χ.: κι ἀμέσως ἐπειτα ἀκολουθοῦν χιλιάδες χειρογράφων της.

2. Μητρικὲς εὐρωπαϊκὲς μεταφράσεις

Γερμανικὴ τοῦ Λουθήρου (1534)

*Die Stimme des Herrn zerbricht die Zedern,
der Herr zerbricht die Zedern des Libanon.
Er lässt hüpfen wie ein Kalb den Libanon,
den Sirjon wie einen jungen Wildstier.*

Γαλλικὴ τοῦ Olivétan (1535)

*la voix du Seigneur casse les cèdres,
le Seigneur fracasse les cèdres du Liban.
Il fait bondir le Liban comme un veau,
et le Sirion comme un jeune buffle.*

Γαλλικὴ νεώτερη (1983)

*La voix du Seigneur fend les cèdres,
le Seigneur brise les cèdres du Liban,
elle fait bondir le Liban tel un veau,
et le Sirion comme le petit du buffle.*

Ισπανικὴ τοῦ C. de Reina (1569)

*Voz de Jehová que quebranta los cedros;
Quebrantó Jehová los cedros del Libano.
Los hizo saltar como becerros;
Al Libano y al Sirián como hijos de búfalos.*

Ιταλικὴ τοῦ Diodati (1607)

*La voce del Signore rompe i cedri;
e il Signore spezza i cedri del Libano;
E li fa saltellar come un vitello;
il Libano stesso, e Sirián, come il figlio d'un liocorno.*

Αγγλικὴ ἰακωβιανή (1611)

*The voice of the Lord breaketh the cedars;
yea, the Lord breaketh the cedars of Leb-a-non.
He maketh them also to skip like a calf;
Leb-a-non and Sir-i-on like a young unicorn.*

Αγγλικὴ ὀξφορδιανή (1946)

*The voice of the Lord breaks the cedars,
the Lord breaks the cedars of Lebanon.*

*He makes Lebanon to skip like a calf,
and Sirion like a young wild ox.*

Κακῆς ποιότητος μεταφράσεις ἀπὸ κακῆς ποιότητος πρότυπα, τὸ μασοριτικὸ κείμενο καὶ τὴ vulgata τῶν Βαρανίνα - Ἱερωνύμου.

3. Νεοελληνικὲς μεταφράσεις

Κάλβος (1826)

*Ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου συντρίβει τὰς κέδρους·
ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου συντρίβει τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
καὶ τὰς κάμνει νὰ πηδῶσι ὥσαν μοσχάριον·
καὶ τὸν Λίβανον καὶ τὸν Ἡγαπημένον ὥσαν νίδον μονοκερώτων.*

Τυπάλδος - Βάμβας (1829-36)

*Ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου συντρίβει κέδρους·
καὶ συντρίβει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
καὶ κάμνει αὐτὰς νὰ σκιρτῶσιν ὥς μόσχος·
τὸν Λίβανον καὶ τὸ Σιριὸν ὥς νέος μονόκερως.*

Νεκτάριος Κεφαλᾶς (1908)

*Φωνὴ Κυρίου ἐν δρυμῷ τὰς κέδρους ἡ συντρίβουσα
κατασυντρίψει Κύριος τὰς τοῦ Λιβάνου κέδρους τε.
ὥς μόσχον λεπτυνεῖ αὐτὰς τὸν Λίβανον τὸν σύνδενδρον,
ἄλλ' ὁ ἡγαπημένος μου μονοκερώτων ὥς νίδος.*

Καλλίνικος (1925)

*Τὸ τέταρτον ἡ τρομερὰ φωνὴ Κυρίου βρέμει
καὶ κεραυνὸς ἐπιπεσὼν ὄργιλος, σμερδαλέος,
συντρίβει –ἐν μιᾷ ρίπῃ τοῦ ὀφθαλμοῦ– τὰς κέδρους,
αἴτινες ὑπερήφανοι κ' ὑψίκομοι ὀρθοῦντο·
συντρίβει, θραύει, κατασπᾶ τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου,
τὰ δένδρα τὰ πελώρια καὶ θαυμαστὰ ἐκεῖνα,
καὶ τὰς ἀφίνει θρύμματα μὲ εὐκολίαν τόσην,
μὲ ὅσην θ' ἀπεσπάτο εἰς βλαστὸς μικρὸς καὶ χόρτος!
καὶ σείεται ὁ Λίβανος ὄλόκληρος ἐκ φόβου
καὶ ὁ ἀγαπητὸς Ἐρμών φρίσσει, πηδᾶ καὶ οῦτος,
ὥσαν νὰ ἵτο τρυφερὸν μοσχάριον ὁ τάλας
ἢ μονοκέρωτος νίδος καὶ τέκνον ἀντιλόπης!*

Τρεμπέλας (1955)

Φωνὴ Κυρίου βροντᾶ συνοδεύουσα κεραυνούς, μὲ τοὺς ὄποίους συντρίβει ἐν μιᾷ στιγμῇ τὰ ὑψηλὰ καὶ πελάρια δένδρα τῶν κέδρων, καὶ θὰ συντρίψῃ ὁ Κύριος μὲ τοὺς κεραυνούς του τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου.
καὶ θὰ λεπτύνῃ τὸ καλύπτον τὸν Λίβανον τεράστιον δάσος σὰν τὸν χρυσοῦν μόσχον, ποὺ κατεσκεύασαν ἄλλοτε οἱ Ιουδαῖοι εἰς τὸ Χωρήβ,
καὶ ὁ ἡγαπημένος Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ τῶν καταιγίδων καὶ καταστροφῶν αὐτῶν παραμένει ἀπτόητος καὶ ἵσχυρὸς ὡς ὁ νεαρὸς ἀπόγονος ζῷον, φέροντος ἐπὶ τοῦ μετώπου ἔνα κέρας, ἐπὶ τοῦ ὄποίου συγκεντρώνεται ἡ ὅλη δύναμίς του.

Γιαννακόπουλος (1965)

Αἱ βρονταὶ μετὰ θυέλλης συντρίβουν τὰς ὑψηλὰς κέδρους καὶ ἀκριβέστερον ὁ Κύριος ὁ ἴδιος ἀπειλεῖ διὰ θυέλλης νὰ συντρίψῃ δλας τὰς κέδρους τοῦ ὄρους Λιβάνου καὶ νὰ λεπτύνῃ αὐτὰς ὡς ἐλεπτύνθη ὁ χρυσοῦν μόσχος ἐν Χωρήβ καὶ οὕτως ἀποφιλάσῃ τὸ ὄρος Λίβανον, ἐν ᾧ ὁ ἡγαπημένος του Ἰσραηλιτικὸς λαὸς θὰ εἶναι ἀπτόητος ὡς νεαρὸς ἵσχυρότατος μονόκερως.

Χαστούπης (1960)

Ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου θραύει τὰς κέδρους, καὶ ὁ Κύριος συντρίβει τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. ἀναγκάζει αὐτὰς νὰ σκιρτοῦν ὡς μόσχος τὸν Λίβανον καὶ τὸν Σιριών ὡς μικρὸς ἄγριος βοῦς.

Κολιτσάρας (1970)

Φωνὴ Κυρίου βροντᾶ, καθ' ὃν τρόπον οἱ κεραυνοί του συντρίβουν τὰ πανύψηλα κέδρα· καὶ θὰ συντρίψῃ ὁ Κύριος μὲ τοὺς κεραυνούς του τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. θὰ λεπτύνῃ καὶ θὰ μεταβάλῃ εἰς σκόνιν τὸ τεράστιον δάσος, ποὺ σκεπάζει τὸν Λίβανον, δπως εἰς σκόνιν μετέβαλε τὸν χρυσοῦν μόσχον. ἀλλὰ ὁ ἡγαπημένος εἰς τὸν θεὸν λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ αὐτῶν τῶν καταιγίδων καὶ καταστροφῶν παραμένει ἀπτόητος σὰν ἵσχυρὸς νεαρὸς νιός τοῦ μονοκέρωτος.

Χιλιασταὶ ἡ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά (1997)
 Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰεχωβὰ σπάζει τοὺς κέδρους·
 ναί, ὁ Ἰεχωβὰ κομματιάζει τοὺς κέδρους τοῦ Λιβάνου
 καὶ τοὺς κάνει νὰ ἀναπηδοῦν σὰν μοσχάρια,
 τὸν Λιβάνο καὶ τὸ Σιριών σὰν γιοὶ ἄγριων ταύρων.

Βέλλας καὶ ἐκδημοτικισταί του (1997)
 Φωνὴ Κυρίου συντρίβει κέδρους
 ναί, θὰ συντρίψῃ ὁ Κύριος τοὺς κέδρους τοῦ Λιβάνου.
 κάνει τὰ ὅρη νὰ σκιρτοῦν σὰν τὸ μοσχάρι ὁ Λιβάνος,
 καὶ σὰν τὸ δαμαλάκι τὸ ὅρος τὸ Σιριών.

Οἱ μεταφρασταὶ τῶν πέντε μητρικῶν εὐρωπαϊκῶν μεταφράσεων δὲν ἀντιλήφθηκαν καθόλου αὐτὴ τὴν ἀκαταστασία τοῦ μασοριτικοῦ. οἱ τρεῖς ὕστερες ἄλλωστε δὲν ἔγιναν ἀπ' αὐτό, ἀλλ' ἀπὸ μιὰ ἰσπανόγλωσση ἰουδαϊκὴ μετάφρασί του. γιὰ τοὺς δικούς μας βέβαια, ποὺ μεταφράζουν τὸ «έβραϊκὸν θεῖον ἀρχέτυπον» ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ μετάφρασι, δὲν χρειάζεται νὰ δώσω καμμιὰ ἐξήγησι. δίνω πίνακα στὸν ὅποιο ἐμφαίνεται πᾶς μεταγράφουν τὶς διάφορες παραλλαγὲς τοῦ Σνιρ - Σριν τοῦ 5 εὐρωπαϊκὲς καὶ οἱ δυὸ γνωστότερες ἑλληνικὲς «μεταφράσεις τοῦ μασοριτικοῦ».

Μετάφρασι	Δε 3,9	Α' Πα 5,23	Ψα 28,6	Ἄσ 4,8	Ἔζ 27,5
μασοριτικό	Σνιρ Σνιρ	Σνιρ	Σριν	Σνιρ	Σνιρ
γερμανική	Sirion Senir	Senir	Sirjon	Senir	Senir
γαλλική	Siryon Senir	Senir	Sirjon	Senir	Senir
ἰσπανική	Sirion Senir	Senir	Sirion	Senir	Senir
ἰταλική	Sirion Senir	Senir	Sirion	Senir	Senir
ἀγγλική	Si-ri-on She-nir	Senir	Sir-i-on	She-nir	Se-nir
Βάμβας	Σιριών Σενίρ	Σενείρ	Σιριών	Σενείρ	Σενείρ
Βέλλας κλπ.	Σιριών Σενίρ	Σενείρ	Σιριών	Σενείρ	Σενείρ

χειροτερεύουν τὴν ἀκαταστασία.

Τὸ μασοριτικὸ εἶναι ἔνα σκεύασμα κατὰ βάσιν πλαστογραφημένο μὲ κίνητρο τὸ ἀντιχριστιανικὸ πάθος τῶν παρασκευαστῶν του καὶ μὲ πρόσθετο αἴτιο φθορᾶς τὴν ἀνόητη γενικὴ βραχυγράφησί του. καὶ σ' ἔνα ἑλληνόγλωσσο κείμενο, ἀν ἔβλεπε κανεὶς γτ, θὰ μποροῦσε νὰ τὸ διαβάσῃ καὶ φωνηντίσῃ καὶ ἡ γῆ αὐτοῦ καὶ γιατὶ καὶ ἡ γάτα. αὐτὸ συμβαίνει σὲ κάθε λέξι τοῦ μασοριτικοῦ. πιστεύω ὅτι ὁ θεὸς ἐξώθησε τοὺς μετὰ Χριστὸν Ιουδαίους σ' αὐτὴ τὴν ἀνοησία, ἐπειδὴ ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ τὴ Βίβλο ἀπὸ τὰ χέρια. τὸ κείμενο τῶν Ο', μιᾶς μεταφράσεως ποὺ δὲν τὴν ἔκαναν ἀσφαλῶς οἱ Χριστιανοί, ἀλλ' οἱ Ἰσ-

ραηλίτες σὲ χρόνο ἀνύποπτο, τρεῖς αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὴν ἐμφάνισι τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐπέχει ἀπὸ τότε τὴν θέσι τοῦ χαμένου πρωτοτύπου τῆς Π. Διαθήκης. τὸ κείμενο τῶν Ο' τὸ ἐνέκρινε ἀμέσως τὸ μέγα συνέδριο τῶν ἑβδομήκοντα, καὶ γι' αὐτὸ λέγεται ἔτσι, τὸ καταθέτουν οἱ Ἰουδαῖοι τῶν χρόνων τοῦ Χριστοῦ Φίλων καὶ Ἰώσηπος, καὶ τὸ παραδίδουν ὑπευθύνως στὴ Χριστιανικὴ ἐκκλησίᾳ οἱ ἀπόστολοι παραθέτοντάς το μέσα στὴν Κ. Διαθήκη πλουσίως. τὸ νὰ προτιμοῦν Χριστιανοὶ ἀντὶ τῶν Ο' τὸ μασοριτικὸ πνευματικῶς μὲν εἶναι αὐτόχρημα ἄρνησι τῆς πίστεως, ἀνθρωπίνως δὲ εἶναι βλακεία· ως κακοδοξία δέ, ποὺ εἶναι ἐπίσης, εἶναι ἡ χειρότερη, διότι εἶναι ἡ μόνη ποὺ παραχαράσσει τὸ ντοκουμέντο· οἱ ἄλλες αἱρέσεις ἀπλῶς τὸ παρεμπηνεύουν, ἀφήνοντας τὸ ντοκουμέντο ἀπείραχτο γιὰ κάθε ἄλλον ἐρμηνευτή. κάποιες φθορὲς ποὺ ὑπέστη ἡ μετάφρασι τῶν Ο' ἀπὸ ἐπίδρασι τοῦ μασοριτικοῦ ἐξ αἰτίας τῆς κακῆς ὑποδείξεως τῶν Ὦριγένους, Βασιλείου Καισαρείας, Γρηγορίου Νύσσης, Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, καὶ Ἱερωνύμου, δὲν τὴν ἔφθειραν σὲ βαθμὸ ποὺ νὰ μὴν εἶναι πλέον ἡ θεόπνευστη Βίβλος. οἱ παπικοὶ κι οἱ προτεστάντες, γιὰ νὰ ξελασπώσουν καὶ νὰ ξαναποκτήσουν Βίβλο, πρέπει πρῶτα νὰ τὴν ξαναμεταφράσουν ἀπὸ τοὺς Ο'.

Οἱ ἔμμετρες μεταφράσεις ὅπως ἡ τοῦ Ν. Κεφαλᾶ καὶ τοῦ Κ. Καλλινίκου εἶναι πολὺ βεβιασμένες καὶ βαττολογικὲς χάριν τοῦ μέτρου.

Ἄπὸ τοὺς δικούς μας ὁ βαττολόγος Κ. Καλλίνικος, φανατικὸς ὑποστηρικτὴς τοῦ μασοριτικοῦ ὁ ὅποιος ψευδῶς παριστάνει ὅτι ξέρει κι ἐβραϊκά, ὅταν μεταφράζῃ, λέει πάρα πολλὰ τῆς φαντασίας του. ὁ Βέλλας καὶ οἱ ἀπλουστευταί του Ἡ. Οἰκονόμου, Ν. Παπαδόπουλος, Π. Σιμωτᾶς, Β. Τσάκωνας, Μ. Κωνσταντίνου, καὶ Κ. Χιωτέλλη, οἱ ὅποιοι, ὅπως εἶπα, μεταφράζουν ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ μετάφρασι, κι ἀπ' ὅ,τι δείχνουν, δὲν καταλαβαίνουν ἐβραϊκά, γιὰ τὴν ἀκρίβεια μεταφράζουν κι ἀπὸ τὴ μετάφρασι τοῦ Βάμβα. διότι κάπου κάπου παρανοοῦν τὸ Βάμβα, καὶ ὅχι τὸ ἀγγλικό, οὕτε βέβαια τὸ ἐβραϊκό, τὸ ὅποιο οὕτε κὰν βλέπουν, ἔτσι γιὰ ἔνα κοντρὸλ μόνο. εἶναι δὲ οἱ μόνοι ποὺ παίρνουν κι ἀπὸ τὴ μετάφρασι τῶν χιλιαστῶν.

Οἱ «μεταφράσεις» τῶν Καλλινίκου Τρεμπέλα Γιαννακοπούλου καὶ Κολιτσάρα γιὰ δύο λόγους δὲν εἶναι μεταφράσεις, ἀλλ' ἀκριβῶς ταργούμ· 1) ἐπειδὴ ἔναντι τοῦ κειμένου τῶν Ο' εἶναι διεκτεταμένες τοῦ Καλλινίκου στὸ 332%, τοῦ Τρεμπέλα στὸ 348%, τοῦ Γιαννακοπούλου στὸ 228%, καὶ τοῦ Κολιτσάρα στὸ 284%· καὶ 2) ἐπειδὴ ἔχουν καὶ πράγματα ποὺ δὲν ἀνευρίσκονται καθόλου στὸ μεταφραζόμενο κείμενο, ὅπως ἐδὼ τὸ χρυσὸ μόσχο ποὺ κατέστρεψε ὁ Μωϋσῆς στὴν ἔρημο οἱ Τρεμπέλας Γιαννακόπουλος καὶ Κολιτσάρας (ὁ Κολιτσάρας εἶναι ἐλαφρὰ ἐπιτομὴ τοῦ Τρεμπέλα), καὶ τὸ Ἐρμῶν καὶ τὶς ἀντιλόπες ὁ

Καλλίνικος· σοῦ λέει, Ἄφοῦ τὸ κείμενο ἔχει ρινόκερους, στάσου νὰ βάλω καὶ ἀντιλόπες· στὶς ἕδιες σαβάνες βόσκουν. καθαρῶς ταργούμικὴ συνήθεια τὸ νὰ χώνης στὸ βιβλικὸ κείμενο πράγματα ποὺ δὲν ἀνευρίσκονται σ' αὐτὸ οὕτε κατὰ λάθος· καὶ χριστιανικῶς ἀπαράδεκτο βέβαια. σὲ ἄλλα σημεῖα τῆς Βίβλου οἱ μεταφράσεις τοῦ Τρεμπέλα καὶ τοῦ Καλλινίκου εἶναι καὶ περισσότερο διεκτεταμένες, ὑπερβαίνοντας καὶ τὸ 500%. ἀπὸ πλευρᾶς δὲ παρεισάκτων στοιχείων, ἔχουν τέτοια στοιχεῖα καὶ ιστορικὰ καὶ δογματικὰ καὶ ἡθικὰ καὶ λατρευτικά. παρατηρῶ ὅτι οἱ συντηρητικοὶ αἰσθάνονται πιὸ δικαιοῦχοι ἀπὸ τοὺς νεωτεριστὰς στὸ νὰ «βελτιώνουν» καὶ νὰ «ἐμπλουτίζουν» τὸ βιβλικὸ κείμενο. διότι αὐτοὶ τὸ κάνουν αὐτὸ «γιὰ τὸ καλό του».

“Οσο γιὰ τὴ λεκτικὴ μόνο κάποια κατ' ἀνάγκην διέκτασι τῆς μεταφράσεως (ἀνάλυσι μετοχῶν, ἀντικατάστασι μονολεκτικῶν ἐπιρρημάτων μὲ ἐμπρόθετα, χρῆσι πολυσυλλαβωτέρων λέξεων), μετὰ πολλοὺς καὶ προσεκτικοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ μετρήσεις, ἔχω καταλήξει στὸ συμπέρασμα ὅτι μιὰ πιστὴ ἀκριβής ἀπέριττη καὶ σωστὴ μετάφρασι εἶναι γύρω στὸ 120% τοῦ κειμένου. ὅταν εἶναι παραπάνω, εἶναι ἀπαράδεκτη. ἔχω κατεβῆ καὶ μέχρι 117%. γύρω στὸ 120% εἶναι διεκτεταμένη κατ' ἀνάγκην ἡ μετάφρασι, ἀκόμη κι ὅταν μεταφράζουμε ἀπὸ τὰ νεοελληνικὰ στ' ἀρχαῖα Ἑλληνικά, ἢ ἀπὸ τὰ λατινικὰ στ' ἀρχαῖα Ἑλληνικά, ἢ ἀπὸ τὰ νεοελληνικὰ στὰ λατινικά. τὸ 120% εἶναι τὸ φυσιολογικὸ ποσοστὸ διεκτάσεως σ' ὅποιαδήποτε μετάφρασι. καὶ δὲν πρέπει νὰ παρεισάγεται τὸ παραμικρὸ πραγματολογικὸ στοιχεῖο. σ' ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις, παρατήρησα, εἶναι δυνατὴ καὶ σύμπτυξι τῆς μεταφράσεως ἔναντι τοῦ κειμένου καὶ μάλιστα σὲ ποσοστὸ κάτω τοῦ 80%· μόνο σὲ τεκτονικὲς καὶ μηχανολογικὲς περιγραφὲς προπυθαγορείων κειμένων, ὅπως τῶν Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου, τοῦ Μωϋσέως, τοῦ συντάκτου τῶν Βασιλειῶν, καὶ τοῦ Ἰεζεκιήλ, ἐπειδὴ πρὶν ἀπὸ τοὺς πυθαγορείους γεωμετρικοὺς ὄρους παράλληλος κάθετος ἐγκάρσιος κύκλος ἔλλειψις κύλινδρος σφαῖρα ἡμισφαῖριον, ἀντὶ τῶν ὄρων αὐτῶν, ποὺ στὸν καιρὸ τῶν πέντε προειρημένων ἦταν ἄγνωστοι, χρησιμοποιοῦνται ἀναλυτικὲς περιγραφές. εἶναι δὲ καὶ πολὺ δυσνόητες καὶ δυσμετάφραστες τέτοιες προπυθαγόρειες περιγραφές· τσακίζουν κόκκαλα.

Γελοία εἶναι ἡ μετάφρασι τοῦ Βέλλα καὶ τῶν ἀπλουστευτῶν του Ἡ. Οἰκονόμου, Ν. Παπαδοπούλου, Π. Σιμωτᾶ, Β. Τσάκωνα, Μ. Κωνσταντίνου, καὶ Κ. Χιωτέλλη, κατὰ τὴν ὅποια διπλασιάζουν τὸν μόσχον, κάνοντάς τον καὶ μοσχάρι γιὰ τὸ Λίβανο καὶ δαμαλάκι γιὰ τὸ Σιριών. αὐτὸ τὸ ἐπίτευγμα, νομίζω, δὲν τὸ διέπραξε ὁ Βέλλας, διότι ἦταν παιδὶ ἀγροτικῆς οἰκογενείας καὶ ἥξερε ὅτι ὁ μόσχος δαμαλάκι δὲν γίνεται ποτὲ οὕτε μὲ εὐνουχισμὸ τῆς πιὸ δραστικῆς κοπῆς. αὐτὸ τὸ διέπραξε ἀστὸς ἢ ἀστή. πάντως, ὅπως ζευγαρώνουν τὸν ἀρσενικὸ μό-

σχο μὲ τὸ θηλυκὸ δαμαλάκι καὶ γίνεται λόγος γιὰ σκίρτημα καὶ χορό, παρὰ λίγο νὰ μᾶς τὰ βάλουν νὰ χορεύουν καὶ ταγκό. φανταστήκατε ποτὲ σὲ ταγκό δυὸ κερασφόρα τετράποδα, τὰ ὅποια ἀνωρθωμένα σὲ χορὸ θὰ κινδυνεύουν κάθε στιγμὴ νὰ πατήσουν καὶ τὴν οὐρά τους; καὶ ἡ Βίβλος δὲν εἶναι εὐθυμογράφημα. Θέλω νὰ πῶ τὸ εὐθυμογράφημά τους δὲν εἶναι Βίβλος.

Ἐπειδὴ ἡ ἀμεροληψία ἐπιβάλλει νὰ λέμε καὶ τὰ σωστὰ τῶν κακῶν μεταφραστῶν, ἐπισημαίνω ὅτι, ἀπ' ὅποιαδήποτε εὐρωπαϊκὴ μετάφρασι κι ἀν μεταφράζουν τὸ «έβραϊκὸν θεῖον ἄρχετυπον», μεταφράζουν –ἀπὸ κεὶ τούλαχιστο– συνήθως σωστά· διότι μεταφράζουν τὰ *Kalb calf veau becerros vitello* πάντοτε μὲ ἀκριβολόγῳ συνέπειᾳ «μοσχάρια». ἀκριβῶς τετράποδα μοσχάρια μὲ οὐρὰ καὶ μὲ κέρατα κι αὐτὰ καὶ μὲ δ, τι ἄλλο προεξέχει ἀπὸ τοὺς μόσχους ἡ κρέμεται ἀπ' αὐτούς· καὶ μὲ τὸ ἀπαραίτητο τρίχωμα τοῦ δέρματος τῶν τετραπόδων φυσικά. ἀν βέβαια τοὺς βοήθησαν σ' αὐτὸ καὶ οἱ ἐργοδότες των ποὺ τοὺς μίσθωσαν, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὶς γλώσσες ἐκεῖνες μητρικές των, τότε ἔχουν τὸν ἔπαινο ἀπὸ μισό. προσπαθῶ, ὅσο μπορῶ, νὰ εἴμαι δίκαιος. ἡ ἀδικία δὲν εἶναι καλὸ πρᾶγμα.

4. Ἀρχαῖοι ἐρμηνευταί

Ωριγένης, Εἰς Ψαλμ. 28,6 PG 12,1289d ἢ ΒΕΠ 13,364

Καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τοῦ Λιβάνου... Μόσχος τοῦ Λιβάνου ὁ πονηρὸς ἐνώπιον Κυρίου παντοκράτορος τραχηλιάσας καὶ ἀπορρίψας τὸν εὐαγγελικὸν ζυγόν, θεὸς εἶναι βιαζόμενος.

Ἐὺσέβιος Καισαρείας, Εἰς Ψαλμ. 28,6 PG 23,256c-257a

...Τὸν μόσχον τοῦ Λιβάνου... Μόσχον ἔοικε τοῦ Λιβάνου καὶ υἱὸν μονοκερώτων τὴν Ἱερουσαλήμ λέγειν καὶ τὸν πάλαι ἡγαπημένον υἱὸν μονοκερώτων... ὃν υἱὸι γεγόνασιν οἱ ἡγούμενοι τῶν ἐκ περιτομῆς, Σαριών² ἐνταῦθα κεκλημένοι κατὰ τὰς ἄλλας ἐκδόσεις, δ ἐρμηνεύεται ‘ἄρχοντες’, οὓς ἀπειλῇ συνέτριψε μετὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἦν ‘μόσχον’ ἔφη καὶ ‘Λίβανον’. ...Μόσχον δὲ αὐτῆς φησὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐν ᾧ μόσχους καὶ θυσίας ἀνέφερον³ ἢ δὴ πάντα συντέτριπται μετὰ Σαριών, δ ἐστιν ἄρχόντων.

Ἐρμ. εἰς Ψαλμ. 44,1 ΒΕΠ 21,120

...Καὶ ἡ περὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν συνίσταται μαρτυρία. καὶ ἐν ἑτέρῳ δὲ αὐθίς εἵρηται. Καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων.

Αύτόθι 88,21-25 ΒΕΠ 22,126

Κέρας δὲ κυρίως ὠνόμασται ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ. διὸ καὶ μονόκερως εἴρηται κατὰ τὴν φάσκουσαν γραφήν· *Kai ὁ ἡγαπημένος ὡς νίος μονοκερώτων.*

*Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἡσαῖαν 10,34 ΒΕΠ 23,56
Καὶ ἐν ἑτέρῳ πάλιν·
Φωνὴ Κυρίου συντρίβοντος κέδρους,
καὶ συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λίβανον.*

Βασίλειος Καισαρείας, Ὁμιλ. εἰς Ψαλμ. 28,6 PG 29,296b

...Τὸν μόσχον τὸν Λίβανον. Μνήσθητι τοῦ μόσχου τοῦ ἐν τῇ Ἐξόδῳ, δὲν κατὰ τὴν εἰδωλολατρίαν ἀνέπλασαν, δὲν ἐλέπτυνε Μωϋσῆς καὶ ἐπότισε τὸν λαόν (Ἑξ 32,20). ἐκείνῳ τοίνυν τῷ μόσχῳ παραπλησίως ὅλον τὸν Λίβανον καὶ τὴν ἐν αὐτῷ κρατούσαν συνήθειαν τῆς εἰδωλολατρίας ἔξαφανίσει.

Γρηγόριος Νύσσης, Εἰς τὸ Ἀσμα ὁμ. 7 PG 44,912d

Συντρίψει Κύριος... καὶ λεπτυνεῖ αὐτάς τε καὶ τὸν Λίβανον ὡς τὸν μόσχον ἔκεινον, δηλαδὴ τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ καταλεανθέντα ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ πότιμον... (Ἑξ 32,20).

Αύτόθι, ὁμ. 14 PG 44,1080c

...Ἐνα μὲν τὸν πονηρὸν καὶ ἀπόβλητον, τὸν ἵσα τῷ μόσχῳ κατὰ τὴν προφητείαν μετὰ τῶν κέδρων τῶν ἐφ' ἐαυτοῦ συντριβόμενον,...

Αύτόθι, ὁμ. 14 PG 44,1081b

Νῦν μὲν γὰρ συντρίβει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου καὶ ὅλον τὸν Λίβανον μετὰ τῶν κέδρων λεπτύνει τῶν ἐν αὐτῷ, καθ' ὅμοιότητα τοῦ εἰδωλοποιηθέντος μόσχου ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Θεοδώρητος, Εἰς Ψαλμ. 28,6 PG 80,1065d-1068a

...ὡς τὸν μόσχον τοῦ Λιβάνου... Μόσχος δὲ Λιβάνου ὁ ὑπ' αὐτῶν γενόμενος ἐν Χωρήβ. ἐποίησαν... τῷ γλυπτῷ (Ἑξ 32). ὅλλα ἔκεινον Μωϋσῆς ὁ νομοθέτης συνέτριψε καὶ ἐλέπτυνεν. ἐκείνῳ τοίνυν λέγει παραπλησίως καὶ πάντα τῆς οἰκουμένης τὰ εἰδωλα λεπτυνεῖσθαι καὶ φροῦδα γενήσεσθαι.

Προκόπιος Γαζαῖος, Εἰς Ἀσμα 3,9-10 PG 87,1629c

Συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου, καὶ λεπτυνεῖ αὐτάς,

καὶ τὰ ἔξῆς, δηλοῦντος τοῦ λόγου ὅτι οὐ μόνον τὰ ἐκφυέντα παρὰ τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως (=Λιβάνου) κακά, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὄρος, ἢ πρώτη τοῦ κακοῦ ρίζα... εἰς τὸ μηδὲν περιστήσεται.

Αὐτόθι, 1633a

Συντρίβει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λίβανον. Περὶ τῶν μὴ τηρησάντων λέγει τὴν θεοσέβειαν.

Αὐτόθι 5,16 PG 87,1701c

Πολλάκις ὁ διάβολος Λίβανος ὀνομάζεται καὶ κέδροι οἱ δαίμονες.

Εἰς τὸν Ἡσαῖαν 10,33-34 PG 87,2040a

...Συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λίβανον.

Ψ-Αθανάσιος, Εἰς Ψαλμ. 28,6 PG 27,152d

...Τὸν μόσχον τὸν Λίβανον. Ο μόσχος τὸ θυσιαστήριον δηλοῖ.

Εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν Ψαλμῶν, Ψαλμ. 28,6 PG 27,749cd

Συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Τοὺς διδασκάλους τῶν Ἰουδαίων λέγει. καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τοῦ [τὸν] Λιβάνου. οὕτω συντρίψει τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν τῶν Ἰουδαίων, ὡς τὸν μόσχον, ὃν ἐποίησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὃν ἐλέπτυνε Μωϋσῆς. καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς νίδος μονοκερώτων. καὶ ὁ λαὸς ὁ πιστὸς ἔχει κατὰ τοῦ μετώπου αὐτοῦ κέρας ὑψηλὸν ὡς νίδος μονοκερώτων.

Ψ-Βασίλειος, Ὁμ. εἰς Ψαλμ. 28,6 PG 30,77c - 80a

...Τὸν μόσχον τὸν Λίβανον. Τί οὖν ἐστιν ὁ μόσχος ὁ λίβανος; φασὶν ὅτι κατὰ πολλὴν περιέργειαν οἱ τοῖς εἰδώλοις λατρεύοντες διὰ τοῦ λιβάνου μορφοῦντες μόσχων ἀπεικονίσματα, οὕτω ταῦτα κατήγιζον ἐπὶ τὸν πυρός. οὕτως οὖν φησι τὰς ἀντικειμένας δυνάμεις εἰς ἄφανισμὸν ἀξίως ἐξαφανίσασθαι.

"Η μόσχος ὁ διὰ τοῦ λιβάνου ὑπὸ τοῦ πυρὸς συντηκόμενος κατὰ τὸ εἰρημένον Ως τακήσεται κηρός ἀπὸ προσάπου πυρός, οὕτως ἀπολοῦνται οἱ ἀμαρτωλοί. καὶ οὕτω δὲ δυνατὸν νοῆσαι λεπτύνεσθαι τὰς κέδρους καὶ αὐτὸν τὸν Λίβανον τὸν ἀρχηγὸν τῆς τῶν κέδρων ἐπάρσεως.

Αὐτόθι 28,6 PG 30,80a

Ἐλεπτύνθη ποτὲ ὁ μόσχος ἐπὶ τῆς Ἐξόδου διὰ τοῦ Ἀαρών, ὅτε ἀποστατήσας τοῦ θεοῦ καὶ εἰς εἰδωλολατρίαν ἐκτραπεὶς ἀνέπλασεν ὁ

λαός. ὃν λαβὼν Μωϋσῆς κατήλεσεν εἰς λεπτὸν καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ ὕδωρ. οὕτως οὖν λεπτυνεῖ ὅλον τὸν Λίβανον, τουτέστι τὴν πρώτην τῆς κακίας ἀρχήν, ὁ Κύριος, ὃς ἐλεπτύνθη ὁ μόσχος ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως, καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λίβανον.

Εὐθύμιος Ζυγαβηνός, Εἰς Ψαλμ. 28,6 PG 128,336a

...Τὸν μόσχον τὸν Λίβανον. Καὶ ὥσπερ τὸν ἐν Χωρὴβ κατασκευασθέντα τοῖς Ἐβραίοις μόσχον ἐλέπτυνε διὰ Μωϋσέως καὶ διεσκόρπισεν, οὗτος καὶ ταύτας. εἴτα στικτέον, καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀναγνωστέον 'Τὸν Λίβανον', ἵνα νοηθείη ὅτι λεπτυνεῖ αὐτάς, λέγω δὲ τὸν Λίβανον ὅλον, οὐκ ἐκ μέρους, ἀλλὰ καθόλου αὐτοῦ γενησομένου τοῦ λεπτυσμοῦ. (ἐννοεῖ ὅτι λεπτυνεῖ τοὺς σηκοὺς τῶν εἰδώλων).

Σούμμα, λ. μόσχος Λιβάνου

Μόσχος Λιβάνου· ὃν ἐν Χωρὴβ ἐθεοποίησαν· ὃν *Μωϋσῆς συνέτριψε καὶ ἐλέπτυνε*. (Θεοδώρητος, ἔνθ' ἀνωτ.).

Νικηφόρος Βλεμμίδης, Εἰς Ψαλμ. 28,5-6 PG 142,1438ab

Κέδρους λέγει τοὺς δαίμονας καὶ τὰ τούτων τεμένη... τὸν μόσχον τὸν Λίβανον. λεπτυνεῖ αὐτούς, λέγω δὴ τὸν Λίβανον ὅλον, ὥσπερ Μωϋσῆς τὸν γλυπτὸν μόσχον.

Augustinus, In Psalm. 28,6 PL 36,213.

Ps - Rufinus, In Psalm. 28,6 PL 21,716b (= Augustinus).

Arnobius iunior, In Psalm. 28,6 PL 53,361c.

Cassiodorus, In Psalm. 28,6 PL 70,200b.

Walafridus Strabus, In Psalm. 28,5-6 PL 113,882d.

Haymo Halberstiensis, In Psalm. 28,5-6 PL 116,290abc.

Remigius Antissiodorensis, In Psalm. 28,5-6 PL 131,283bcd.

Bruno institutor Carthusianorum, In Psalm. 28,5-6 PL 152,747-8.

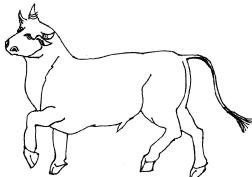
Bruno Signiensis, In Psalm. 28,5-6 PL 164,788bcd.

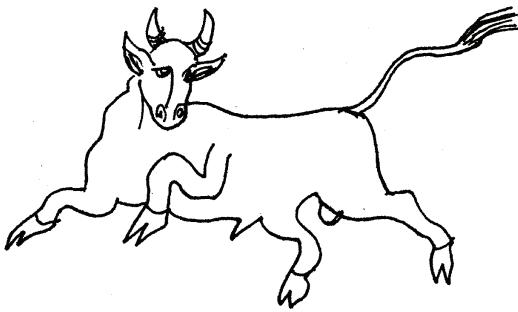
Odo Astensis, In Psalm. 28,5-6 PL 165,1206d; 1207 a-d.

Petrus Lombardus, In Psalm. 28,5-6 PL 191,289c-290a.

Gerhohus Reicherspergensis, In Psalm. 28,5-6 PL 193,1246-47.

Ps - Hieronymus, In Psalm. 28,6 PL 26,995c.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς λεπτομερεῖς παραπομπὲς στὴ χρῆσι τοῦ ψαλμικοῦ χωρίου ἀπὸ τοὺς Λατίνους αὐτούς, δὲν παρέθεσα ἀπὸ τὰ σχετικὰ χωρία τους οὕτε φράσι, ἐπειδὴ εἶναι κι αὐτὰ οἱ ἴδιες καββαλιστικὲς γαργάρες μ' ἐκεῖνες ποὺ λέν οἱ προεκτεθειμένοι ἑλληνόγλωσσοι. αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι λές καὶ δὲν εἶχαν νὰ κάνουν κανένα σοβαρὸ ἔργο στὴ ζωή τους, κι ἀσχολοῦνταν μ' αὐτὰ τὰ καββαλιστικὰ παιχνίδια. κι ὅλοι τους ἀναθεμάτιζαν μὲν τὸν Ὁριγένη ώς τὸν μέγιστο αἵρετικό –οχι ἄδικα–, ἀλλὰ κρυφὰ θαύμαζαν φθονερὰ καὶ μιμοῦνταν τοὺς καββαλισμούς του σὰν παπαγάλοι μὲ ἀσταμάτητη μανίᾳ· καὶ χωρὶς νὰ νιώθουν ὅτι ἱεροσυλοῦν βλασφημῶντας τὰ θεόπνευστα κείμενα, τὰ ὅποια ὑποτίθεται ὅτι ἔρμηνεύουν. γιατὶ μὲ τὶς καββαλιστικές ἀκροβασίες φιγουράρει κανεὶς ώς πιὸ «πνευματικὸς» καὶ πιὸ «ἐμφιλόσοφος».

Μποροῦμε δῆμος ἀπ’ ὅλη τὴ βαττολογία τους νὰ βγάλουμε ὅτι στὸ ψαλμικὸ χωρίο ποὺ παραθέτουν ἐμφανίζεται μερικὲς φορὲς καὶ ἡ γνήσια γραφὴ τῶν Ο’ τὸν μόσχον τοῦ Λιβάνου, ποὺ τὴν ἔχουν οἱ Ὁριγένης, Εὐσέβιος (τὴν μιὰ ἀπὸ τὶς δύο φορές), Θεοδώρητος, καὶ ἡ Σούμμα. ἀντίθετα ἔχουν τὴ γραφὴ τοῦ μασοροτικοῦ τὸν μόσχον τὸν Λίβανον οἱ Βασίλειος, Γρηγόριος Νύσσης, Προκόπιος Γαζαῖος (3 φορές), Ψευδαθανάσιος, Ψευδοβασίλειος (2 φορές), Εὐθύμιος Ζυγαβηνός, καὶ Νικηφόρος Βλεμμίδης. ἔχω διαγνώσει ἄλλωστε ὅτι γενικῶς τὴν ἀπόρριψι τῆς μεταφράσεως τῶν Ἐβδομήκοντα, τὴν ὅποια χρησιμοποιοῦν καὶ οἱ ἀπόστολοι στὴν Κ. Διαθήκη, δταν δὲν μεταφράζουν οἱ ἴδιοι, καὶ τὴν παρεισαγωγὴ τοῦ ἰουδαϊκοῦ μασοριτικοῦ, μετὰ τὸν Ὁριγένη ποὺ ἦταν τότε ἐκτὸς ἐκκλησίας, τὴν πραγματοποίησαν μέσα στὴν ἐκκλησία οἱ ἀδερφοὶ Βασίλειος καὶ Γρηγόριος Νύσσης κι ὁ φίλος των Γρηγόριος Ναζιανζηνός. σ’ αὐτοὺς ὁφείλεται καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ φθορὰ τοῦ κειμένου τῶν Ο’. αὐτοὶ τὴ δρομολόγησαν, ώς αὐθεντίες, θεσπίζοντας τὴν προτίμησι τοῦ μασοριτικοῦ καὶ τὴ συχνὴ προσφυγὴ στὰ Ἐξαπλᾶ τοῦ Ὁριγένους. εἶναι περίεργο ὅτι εἰδικὰ στὸ ἐν λόγῳ ψαλμικὸ χωρίο

ἀπὸ τοὺς 13 Λατίνους οἱ 12 ἔχουν τὴ γνήσια καὶ σωστὴ γραφὴ τῶν Οὐρανῶν μόσχων τοῦ Λιβάνου (*vitulum Libani*), καὶ μόνον ὁ Πέτρος ὁ Λομβαρδὸς ἔχει τὴν κληρονομημένη ἀπὸ τὸ μασοριτικὸ τὸν μόσχον τὸν Λιβάνον (*vitulum Libanum*): προφανῶς ἐπειδὴ κι ὁ Ἱερώνυμος στὴ vulgata καὶ οἱ ἄλλες τρεῖς λατινικὲς μεταφράσεις ἔχουν *vitulum Libani*. κι αὐτὸ συμβαίνει παρ’ ὅλο ποὺ ὁ Ἱερώνυμος καὶ ὅλοι οἱ προειρημένοι Λατίνοι τόσο στὸ χωρίο αὐτὸ ὅσο καὶ σ’ ὅλα τὰ ἑρμηνευτικά τους ἔργα, καὶ κυρίως τὰ μὴ ἴστορικά, εἶναι καββαλισταὶ ὡριγενικώτατοι καὶ ῥαβδινικώτατοι. ὁ καββαλισμὸς ἄλλωστε βολεύεται μὲ δοπιαδήποτε γραφὴ τοῦ κειμένου. ὅταν εἶναι κανεὶς ἐμφιλόσοφος καὶ οὐρανοβάμων, δὲν εἶναι ἀνάγκη τὰ σύννεφα, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἀεροβατεῖ, νὰ εἶναι ὅμαλὰ καὶ ἐπίπεδα.

“Οτι ὁ μόσχος τοῦ Λιβάνου ἡ ὁ μόσχος ὁ Λίβανος, ὁ ψηλὸς καὶ ἐπηρμένος καὶ ἀλαζονικὸς Λίβανος, αὐτὸ τὸ ὑπερήφανο καὶ γεμάτο ὑπεροψίᾳ ὅρος μιᾶς χώρας εἰδωλολατρικῆς καὶ ἀκάθαρτης, αὐτὴ ἡ πρώτη ρίζα τοῦ κακοῦ, αὐτὸς ὁ διάβολος, εἶναι ὁ χρυσοῦς μόσχος, ποὺ ἔφτιαξαν καὶ λάτρευσαν οἱ Ἰσραηλῖτες στὴν ἔρημο, τὸν ὅποιο ὁ Μωϋσῆς κατέκαυσεν ἐν πυρὶ (φαίνεται πῶς ἡταν ξύλινος ἐπίχρυσος) καὶ κατήλεσεν αὐτὸν λεπτὸν (τὸν ἄλεσε καὶ τὸν ἔκανε σκόνη) καὶ ἐσπειρεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ὄδωρ, καὶ ἐπότισεν αὐτὸν τοὺς νίοὺς Ἰσραὴλ (Ἑξ 32,20), στὸ ἀνθολόγιο, ποὺ παρέθεσα, φαίνεται νὰ εἶναι καββαλιστικὴ ἐφεύρεσι τοῦ Βασιλείου Καισαρείας καὶ τοῦ ἀδερφοῦ του Γρηγορίου Νύστης. ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα αὐτὸν ἐντοπίζουν ὡς μόσχον τοῦ Λιβάνου ἡ Λίβανος οἱ περισσότεροι Θεοδώρητος, Ψευδαθανάσιος, Ψευδοβασίλειος, Εὐθύμιος Ζυγαβηνὸς (κι ἀργότερα ὁ ἐκλαϊκευτής του Νικόδημος Καλλιβούρτσης ἡ Ἀγιορείτης), Σούμμα, Νικηφόρος Βλεμμίδης, καὶ οἱ συντηρητικοὶ τῶν χρόνων μας Τρεμπέλας, Γιαννακόπουλος, καὶ Κολιτσάρας. ἄλλὰ κι ὅταν πρὶν ἡ καὶ μετὰ τὸ Βασίλειο ὁ χρυσὸς μόσχος στὴν ἔρημο δὲν εἶναι γνωστὸς ἡ ἀποδεκτὸς ὡς ἑρμηνεία τοῦ μόσχου τοῦ Λιβάνου, ἡ ὅταν κάποιοι ἑρμηνευταὶ - καββαλισταὶ δέχονται καὶ δεύτερη καββαλιστικὴ ἑρμηνεία, εἶναι πάντοτε ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κακοῦ, ὁ διάβολος (Ωριγένης, Προκόπιος Γαζαῖος, Λατίνοι), ἡ ἡ παλιὰ Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι (Εὐσέβιος, Ψευδαθανάσιος), ἡ ἡ εἰδωλολατρία (Προκόπιος Γαζαῖος, Ψευδοβασίλειος). ὅχι γιὰ τίποτε ἄλλο, ἄλλ’ ἐπειδὴ ὁ Κύριος συντρίψει καὶ λεπτυνεῖ αὐτὸν. ἔχει ὁ Κύριος ἄλλους ἐχθρούς; ὅχι βέβαια· ἄρα κάποιος ἀπ’ αὐτοὺς εἶναι αὐτὸ τὸ καταραμένο τετράποδο. ἐδῶ ὑπάρχει κι ἔνα ἔκτακτο καββαλιστικὸ ταχυδακτυλούργημα, ὅτι οἱ καββαλισταὶ δημιουργοῦν στὸν ἀναγνώστη τὴν ψευδὴ ἐντύπωσι ὅτι τὸ ψαλμικὸ λεπτυνεῖ (= θὰ κάνῃ σκόνη) ὑπάρχει καὶ στὴν Ἔξοδο προφητικῶς καὶ τοὺς δίνει πιάσιμο γιὰ ν’ ἀσκήσουν τὴν καββαλιστικὴ ἀκροβασία τους. δὲν ἀληθεύει ὅ-

μως. στὴν "Εξόδο λέγεται μόνον ὅτι ὁ Μωϋσῆς κατήλεσεν αὐτὸν λεπτόν. ἀλλὰ τέτοιες διολισθήσεις κι ἀκροβασίες στοὺς καββαλιστὰς εἶναι φαινόμενα συνηθισμένα. στὴ δεύτερη καββαλιστικὴ ἐρμηνεία του, ὅτι ὁ μόσχος εἶναι ἡ εἰδωλολατρία, ὁ Ψευδοβασίλειος ἔχει καὶ τὴν ἔξης φανταστικὴ «πληροφορία», ὅτι ὡς λίθανος ἐδῶ ἐννοεῖται τὸ θυμίαμα, μὲ τὸ ὄποιο οἱ εἰδωλολάτρες ἐπλαθαν δῆθεν μικροὺς μόσχους - εἰδώλια· κι αὐτὰ τὰ ἔρριχναν στὸ θυμιατήριό τους, καὶ ἔλιωναν καὶ καίγονταν· κι ὅτι ὁ ψαλμῳδὸς ἐννοεῖ ὅτι ἔτσι σὰν αὐτὰ θὰ λιώσῃ καὶ θὰ κάψῃ ὁ Κύριος αὐτὸν τὸν μόσχον, τὴν εἰδωλολατρία.

Πάντως, σύμφωνα μὲ τὴν ἄποψι ὅλων τῶν ἐρμηνευτῶν, ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, αὐτὸ τὸ τετράποδο καὶ τριχωτὸ μοσχάρι μὲ τὴν οὐρὰ καὶ τὰ κέρατα καὶ ὅλα τ' ἄλλα ἐξαρτήματά του εἶναι πολὺ καταραμένο καὶ διαβολεμένο. εἶναι ν' ἀπορῇ κανεὶς πῶς καὶ δὲν ᾔταν ἐρίφιον ἢ τράγος, ἀλλὰ μοσχάρι ἀθῷο κι ἀγαθό, ποὺ συνήθως στὴ Βίβλο εἶναι σύμβολο πραότητος ἀγαθοσύνης καὶ ἴλασμοῦ, καὶ συμβολίζει ἀγαθὰ πρόσωπα. στὸ βιβλικὸ κείμενο κείνται μόσχοι πολλοί.

ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΝΤΑΙ ΜΟΣΧΟΙ ΠΟΛΛΟΙ
ΟΥΣ Ο ΧΡΟΝΟΣ ΟΥΚ ΗΞΙΩΣΕ
ΒΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΓΕΝΕΣΘΑΙ

* * *

5. Μετάφρασι καὶ ἔρμηνεία τοῦ χωρίου

Λέγεται ὁ μόσχος αὐτὸς τοῦ ψαλμοῦ καὶ στὸν Ὁμηρο, καὶ σ' ὅλῃ τὴν ἀρχαία καὶ νεώτερη γραμματείᾳ, χιλιάδες φορές, ἀλλὰ τὸν ἔλεγα κι ἐγὼ πολλὲς φορές μικρὸς στὸ χωριό μου, καὶ γι' αὐτὸ τὸν ἥξερα πολὺ καλά. λέει στὴν Ἰλιάδα ὁ Ὁμηρος γιὰ τὸν Ἀχιλλέα ὅτι δυὸ ἀδερφούς, τὸν Ἰσο καὶ τὸν Ἀντιφο, γιοὺς τοῦ Πριάμου, τοὺς βρῆκε νὰ βόσκουν τὰ πρόβατά τους στὸ βουνὸ τῆς Τροίας Ἰδη, τοὺς συνέλαβε, τοὺς ἔδεσε χειροπόδαρα μὲ βέργες λυγιαριᾶς (μὲ λυγαρόβεργες δέναμε κι ἐμεῖς πολλῶν εἰδῶν δεμάτια), καὶ εἰσέπραξε βασιλικὰ λύτρα, γιὰ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ (Λ 101-106).

..... Ἰσόν τε καὶ Ἀντιφον.....
..... ὡ ποτ' Ἀχιλλεὺς
Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδη μόσχοισι λύγοισι,
ποιμαίνοντ' ἐπ' ὕεσσι λαβών, καὶ ἔλυσεν ἀποίνων.

«...Τὸν Ἰσο καὶ τὸν Ἀντιφο... τοὺς δυὸ αὐτοὺς ὁ Ἀχιλλεὺς κάποτε τοὺς συνέλαβε, καθὼς ἔβοσκαν τὰ πρόβατα στὶς πλαγιές τῆς Ἰδης, τοὺς ἔδεσε μὲ μόσχους λυγιαριᾶς, καὶ τοὺς ἀπέλυσε μὲ λύτρα».

κι ἐγὼ μικρὸς κι ἀγράμματος ἀκόμη στὸ χωριό μου ἔλεγα πολλὲς φορὲς κάθε χρόνο σὲ γιορτὲς στὰ κάλαντα γιὰ κάποια περιστέρια τὸ στίχο.

Παίρνουν νερὸ στὰ νύχια τους καὶ μόσχο στὰ φτερά τους.
καὶ οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ μου τὴ Μ. Παρασκευὴ τραγουδοῦσαν·

Σταμνὶ νερὸ τῆς ρίξανε, τρία κανάτια μόσχο.
ἄκουγα καὶ τὸ δημοτικὸ στίχο

πολλῶν λογιῶν μυρίσματα καὶ μόσχος καὶ κασία.

ἄκουγα σὲ δημοτικὰ ἐρωτικὰ τραγούδια νὰ λέῃ ἐκεῖνος σ' ἐκείνη Σοῦ στέλνω μόσχο, ἔνα τρυφερὸ κλαράκι βασιλικοῦ ἢ μέντας ἢ μαντζουράνας γιὰ ὀσφράδιον, νὰ τὸ μυρίζῃ συνεχῶς καὶ νὰ τὸν θυμᾶται καὶ νὰ τὸν νοσταλγῇ. κι ἄλλοτε τὸν μόσχον τὸν ἔστελνε ἡ μάννα στὸν ξενητεμένο γιό. γι' αὐτὸ δὲν ἥταν δυνατὸ νὰ γελαστῷ ποτὲ καὶ ν' ἀναζητῶ τετράποδα μοσχάρια μὲ κέρατα καὶ οὐρὲς στὸ Λίβανο, ὅπως ἔκαναν τόσοι καὶ τόσοι σοφοὶ ἐρμηνευταὶ· θεέ μου! χιλιάδες! ἄκουγα βέβαια στὴ ζωὴ μου καὶ γιὰ μοσχάρια, καὶ ἔθρεψα μοσχάρια καὶ βοδιῶν καὶ βουβαλιῶν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν μοῦ πέρασε ἀπὸ τὴ σκέψι ὅτι ὁ μόσχος τοῦ λιβάνου στὸν ψαλμὸ εἶναι τετράποδο μὲ κέρατα. κι ἄργησα πολύ, μόλις στὰ 60 μου, ν' ἀνακαλύψω ἐκπληκτος ὅτι χιλιάδες σοφοὶ ἐρμηνευταὶ τῶν Γραφῶν τὸν μόσχον τοῦ λιβάνου ἢ μοσχολίβανο τὸν θεωροῦσαν τετράποδο! δὲν τὸ πίστευα!

Μόσχος μοσχολούλουδο μοσχόδεντρο μοσχολίβανο μοσχοκαρυδιὰ μοσχοκάρυδο μοσχολεμονιὰ μοσχολέμονο μοσχοῖτιὰ μοσχοπεπονιὰ μοσχοστάφυλο μοσχάτο μοσχοσάπουνο μοσχοπουλῶ μοσχομυρίζω μοσχοβολῶ μοσχοβολιὰ μοσχοβόλημα μοσχαναθρεμμένος μοσχόμαγκας μοσχεύω μοσχευμα μοσχευσι μεταμόσχευσι· καὶ Μόσχος καὶ Μοσχούλα ὄνόματα ἀνθρώπων· δὲν τοὺς ὄνόμασαν «βόδια», ἀλλὰ κλωνάρια εὐωδιαστά· ὅπως ἔλεγαν Τριαντάφυλλος Τριανταφυλλιὰ Κυπαρίσσης Κυπαρίσσων Βιολέττα Γαρυφαλιὰ καὶ Κανέλλα ἢ Κανελλίτσα. καλὰ αὐτοὶ οἱ σοφοὶ ἐρμηνευταὶ μία μόνο φορὰ στὴ ζωὴ τους δὲν ἄκουσαν μία μόνο ἀπ' αὐτὲς τὶς λέξεις, καὶ κυνηγοῦσαν κερασφόρα τετράποδα; ἀφήστε τὸ μασοριτικό, ἀφήστε καὶ τοὺς Ο· μία μόνο φορὰ δὲν τοὺς πέρασε ἀπὸ τὴ σκέψι ἡ ἀπορία, πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ θεόπνευστος ψαλμῳδὸς νὰ παρομοιάζῃ μὲ τετράποδο μοσχάρι τοὺς κέδρους τοῦ Λιβάνου τὰ γιγάντια αὐτὰ δέντρα τῆς γῆς, σὰν τὴν ἀμερικανικὴ σεκοία καὶ τὸν αὐστραλιανὸ εὐκάλυπτο, ποὺ δὲν ἔχουν κέρατα καὶ οὐρὰ καὶ δὲν εἶναι τετράποδα; πῶς ὁ Κύριος μπορεῖ νὰ κάνῃ σκόνη ἔνα δέντρο, σὰ νὰ εἶναι αὐτὸ ταῦρος; πῶς δὲν τοὺς πέρασε ἀπὸ τὴ σκέψι ὅτι ὁ γιγάντιος κέδρος μόνο ἔνα μικρὸ καὶ τρυφερὸ κλαράκι μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἀντικείμενο παρομοιώσεως σὲ μιὰ τέτοιου εἴδους παρομοίωσι; σὰ νὰ λέσ· ὁ Κύριος μπορεῖ νὰ κάνῃ λιῶμα ἔνα γίγαντα σὰ νὰ εἶναι μυρμῆγκι, ἢ νὰ ξεσχίσῃ μία φάλαινα σὰ σαρδέλλα. μιὰ φορὰ δὲν ἐρεύνησαν πέντε μόνο λεπτὰ νὰ δοῦν ὅτι κλάδος εἶναι τὸ κλωνάρι, ὅταν περάσῃ τὸ ἔνα ἔτος ἡλικίας καὶ εἶναι πιὰ ξυλώδες, ἐνῷ μόσχος εἶναι, ὅταν εἶναι μόνο λίγων ἡμερῶν ἢ μηνῶν, «φετινό», τρυφερὸ σὰ χόρτο, σὰν τὴν καρδιὰ τοῦ μαρουλιοῦ, μιὰ φουντίτσα τρυφερὰ φυλλαράκια,

καὶ εἶναι κατ' ἐξοχὴν αὐτὸς ἀρωματικός, ὅταν εἶναι μόσχος δέντρου ἀρωματικοῦ; κι ὅτι τὸ ὄρος Λίβανος εἶναι γεμάτο κι ἀπὸ κέδρους κι ἀπὸ δεντρύλλια λιβάνου, ἀπὸ τὰ ὄποια πήρε καὶ τ' ὄνομα γιὰ τοὺς μακρινοὺς ναυτεμπόρους Ἐλληνες, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ἀρωμάτου ἦταν τὸ ἐμπόρευμα τὸ πανάκριβο ποὺ πήγαινε πολὺ πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴ βαρειὰ ξυλεία του, κι ὁ ψαλμῳδὸς ἐδῶ λέει γιὰ κέδρους τοῦ Λιβάνου γιγάντιους καὶ μόσχον τοῦ λιβάνου μικροσκοπικό, ποὺ ὁ Κύριος μὲ τὴν ἴδια εὐκολία τὰ συντρίβει καὶ τὰ κάνει σκόνη κι ἀλοιφή, ὅταν θέλῃ;

Ἡ λέξι μόσχος στὴν ἱστορία τῆς σημασιολογικῆς ἐξελίξεώς της ἔχει δυὸ χαρακτηριστικὲς τροπές, μία γύρω στὸ 500 καὶ μία γύρω στὸ 300 π.Χ. μετὰ τὸ Μ. Ἀλέξανδρο. ἀπὸ τὸν Ὁμηρο μέχρι τὸ 500 π.Χ. σημαίνει μόνο τὸ φυτικὸ βλασταράκι, τ' ὅποιοδήποτε φυτικὸ βλασταράκι. ἔτσι λ.χ. καὶ τὰ πρωτόβγαλτα τρυφερὰ φυλλαράκια τῆς συκιᾶς λέγονται στὸν Ἀριστοφάνη (Αχ., 996) νέα μοσχίδια συκίδων. ἐπειτα ἄρχισε μεταφορικά, μόνο μεταφορικά, ἀπὸ τὸ 500 μέχρι τὸ 300 π.Χ., νὰ λέγεται μόσχος καὶ τὸ ζωϊκὸ βλασταράκι, ἔνα παιδάκι δηλαδή, ἔνα πουλάκι, ἔνα νεογνὸ ζῷου ὄποιουδήποτε, κι ἐν τέλει κατ' ἐξοχὴν τὸ νεογνὸ τοῦ βιδιοῦ, ἐπειδὴ εἶναι τὸ κυριώτερο κρέας. ὅπως ὅλα τὰ τρόφιμα λέγονται σῖτα, ἀλλ' ἡ λέξι ἐν τέλει ἐστιάστηκε στὸ κυριώτερο τρόφιμο, τὸν πυρόν, κι αὐτὸς ἔμεινε ώς σῖτος· ὅλα τὰ ζῷα εἶναι ἄλογα, ἀλλ' ἡ λέξι ἐν τέλει ἐστιάστηκε στὸν ἵππον, ώς τὸ σπουδαιότερο ἄλογο· ὅλα τὰ ὑπάρχοντα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πράγματα, ἀλλ' ἡ λέξι ἐν τέλει ἐστιάστηκε στὰ ζῷα του, τὰ κυριώτερα πράγματα, στὰ ὄποια καὶ κάθισε ώς πράματα. καὶ ἀνευρίσκεται τὸν Ε' π.Χ. αἰῶνα νὰ λέγεται γιὰ πρώτη φορὰ μόσχος τὸ μικρὸ χελιδονάκι στὸν Ἀχαιό (Εὐστάθιος, Εἰς Ἰλ. I 322 (753,55), ἡ τὸ μικρὸ παιδὶ στὸν Εὐριπίδη (Ἀνδρ., 711· Ἐκ., 526), ἡ καὶ τὸ νεαρὸ βόδι, τὸ κάτω τοῦ ἐνὸς ἔτους, στὸν Ἡρόδοτο (2,41,1) καὶ στὸν Εὐριπίδη (Κύκλ., 389). ἀπὸ τότε ἄρχιζουν καὶ τ' ἀθρωπωνύμια *Μόσχος* καὶ *Μοσχούλα* (*Μόσχις*, *Μοσχῆνα*, *Μόσχιον*), σὰ νὰ ἔμεναν σήμερα σὲ κάποιους ώς δριστικὰ ὄνόματα τὰ *Μπέμπης* καὶ *Μπέμπα*. καὶ μετὰ τὶς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ποὺ οἱ Ἐλληνες γνώρισαν τ' ἀσιατικὰ ἀρωματικὰ φυτὰ λίβανον καὶ καρύαν, κι ὧνόμαζαν μόσχους καὶ αὐτά, μπῆκε στὴ λέξι καὶ τὸ ἀρωματικὸ στοιχεῖο, στὴν ἀρχικὴ φυτικὴ σημασία της μὲ τὴν πλουσιώτερη χρῆσι καὶ τὴν κυριολεκτικὴ σημασία, κι ἄρχισαν τὰ μοσχομύριστα συνθετικὰ μόσχος λιβάνου ἡ μοσχολίβανον, μόσχος καρύας ἡ μοσχοκάρυον, καὶ τὰ μοσχοβολῶ μοσχομύριζω μοσχοσάπουνο μοσχοϊτιὰ μοσχοστάφυλο μοσχάτο κλπ.. καὶ ἀρχαιότερος μάρτυς αὐτῆς τῆς τροπῆς συμβαίνει νὰ εἶναι ἡ μετάφρασι τῆς Π. Διαθήκης ἡ τῶν Ἐβδομήκοντα, τὸ ἀρχαιότερο μεταφραστικὸ ἔργο τῆς ἀνθρωπότητος. μέχρι καὶ οἱ Ἀραβεῖς καὶ πολλοὶ ἄλλοι Ἀσιατεῖς καὶ Ἀφρικανοὶ πῆραν στὴ

γλῶσσα τους τὴν Ἑλληνικὴν λέξιν μόσχος μ' αὐτὴν τὴν τελευταίαν καὶ ἀρωματικὴν σημασίαν της.

Ἐξακολούθησε δῆμος νὰ λέγεται καὶ μετὰ τὸ Μ. Ἀλέξανδρο μόσχος καὶ τὸ μὴ ἀρωματικὸ τρυφερὸ κλαράκι (Θεόφραστος, Αἴτ. φυτ. 5,9,1 τὰ φυτὰ καὶ οἱ μόσχοι), νὰ λέγωνται δὲ καὶ γιὰ φυτουργικὲς ἐργασίες τὰ παράγωγα μοσχεύω καὶ μόσχευμα (Θεόφραστος, Αἴτ. φυτ. 1,2,1 τὰς ράβδους μοσχεύειν τὰς ἀπαλωτάτας· Ἰστ. φυτ. 2,2,5 τὸ μόσχευμα μεταφυτεύειν), καὶ μοσχοτομίαι (Ἐπιγραφὴ Δαυλίδος 61,34 IG 9,1, σ. 17 (τοῦ Β' αἰ.) ἐν δὲ πλατάνῳ καὶ μοσχοτομίαις μίᾳ ἐπ' ἀμφοτέροις ἀρχῇ), καὶ φυτικὸν μόσχινον (πάπυρος Ὁξυρρύγχου 1923, 25 (Ε' αἰ.) κνίδιν μόσχινον), καὶ φυτουργικὴ μοσχεία (Σχόλια (Ε' αἰ.) εἰς Θεόκριτον 1,48 ὅρχος ἐστὶν ὁ βόθρος εἰς ὃν ἐντίθεται τὸ φυτὸν πρὸς μοσχείαν), καὶ στοὺς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς καὶ λεξικογράφους ἐπίσης.

Δὲν νομίζω ὅτι ὁ μόσχος τοῦ λιβάνου (Ψα 28,6), τὸ φυτικὸ μοσχομύριστο κλαράκι, τὸ ὄσφράδιον, ποὺ τὸ κρατάει κανεὶς στὸ χέρι, γιὰ νὰ τὸ μυρίζῃ κάθε λίγο, ἢ τὸ καρφώνει στὸ πέτο του γιὰ τὸν ἴδιο σκοπό, (καὶ ὅχι βέβαια τὸ κερασφόρο τετράποδο μοσχάρι), ὅτι εἶναι ἀνακάλυψί μου· δῆμος δὲν θὰ θεωροῦσα ποτὲ ἀνακάλυψί μου ἐνα τόσο εὐνόητο σ' ὅλους πρᾶγμα, λ.χ. ὅτι, ὅταν ἡ Βίβλος λέγῃ 120 φορὲς ὅνον, ἐννοεῖ γάιδαρο καὶ γαϊδούρα, κι ὅχι ἐκεῖνο ποὺ λέμε στὸ χωριό μου ἐπίσης γαϊδούρα ἢ ξυλογαϊδούρα, μιὰ ξύλινη τετράποδη βάσι σκαλωσιάς. ἀνακάλυψί μου, ποὺ καὶ ἄργησα πολὺ νὰ τὴν κάνω, εἶναι ὅτι χιλιάδες σοφοὶ ἀπὸ χίλιες πόλεις κι ἐπὶ δυὸ χιλιάδες χρόνια, ὅταν διάβαζαν στὴ Βίβλο μόσχον λιβάνου, ἐννοοῦσαν τετράποδο μοσχάρι μὲ κέρατα. καλά, ὅλοι μαζὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι καὶ οἱ νεώτεροι, οἱ μέχρι τὸ 1940 ποὺ πήραν στὸ λαιμό τους καὶ τοὺς μεταγενεστέρους, δὲν εἶχαν στὸ κρανίο τους τόσο μυαλό, ὅση ψίχα ἔχει μέσα του ἐνα κουκούτσι; καὶ ἥταν αὐτοὶ οἱ τέτοιοι κατάλληλοι γιὰ ἐρμηνευταὶ καὶ μεταφρασταὶ τῆς Βίβλου; γιὰ ἐκτιμηταὶ τῆς γνησιότητός της, τῆς ἀξιοπιστίας της, τῆς προελεύσεως καὶ ἡλικίας καὶ γενέσεως κι ἐνότητος τῶν κειμένων της; ἥταν τὸ καίμακι τῆς διανοήσεως; ἐπεσαν βέβαια οἱ μεγάλοι αὐτοὶ σοφοὶ θύματα καὶ τῶν τυπογράφων, ποὺ ἐκτύπωσαν Λιβάνου ἀντὶ λιβάνου, δῆμος καὶ στὸ Ἐβ 11,26 οἱ ἀφιλότιμοι ἐκτύπωσαν Χριστοῦ ἀντὶ χριστοῦ (πρβλ καὶ Λε 4,5· Α' Βα 2,35· 24,7· Β' Βα 1,14· 23,1· Ψα 17,51· καὶ κυρίως Ψα 104,15), καὶ πήραν στὸ λαιμό τους τόσους σοφοὺς ἄντρες. γι' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνω ὅτι αὐτοὶ τὴ Βίβλο τὴν παραλαμβάνουν ἀπὸ τὸν τυπογράφο, τὸ βιβλιοδέτη, καὶ τὸ βιβλιοπώλη, ὅπως ἡ κυρὰ-Πουλχερία ἡ ψιλικατζοῦ καὶ ὁ Νώντας ὁ σαλεπιτζῆς καὶ ὁ Μπάμπης ὁ χιλιαστῆς. βάλε τους μαγείρους νὰ σοῦ μαγειρέψουν ὅ,τι δὲν τρώγεται.

Δὲν ἀράδιασα ὅλα τὰ παράγωγα τοῦ μόσχος, κι ὅλες τὶς λέξεις μὲ συνθετικὸ τὸ μόσχος, παρὰ μόνο λίγες ἀπ' αὐτές, γιὰ νὰ μὴ γίνω φορτικός. τὶς ἄλλες τὶς ὑποσημειώνω² σὰν σὲ λεξικογραφικὸ λῆμμα. δίνω δὲ ἔδω καὶ τὴ σωστὴ γραφὴ τῶν Ο' καὶ τὴ μετάφρασι τῶν δύο στίχων
Ψα 28,5-6.

5 *Φωνὴ Κυρίου συντρίβοντος κέδρους,*
καὶ συντρίψει Κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
 6 *καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τοῦ λιβάνου·*
καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς νίδιος μονοκερώτων.

Ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου συντρίβει κέδρους,
συντρίβει ὁ Κύριος τοὺς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
τοὺς κάνει τρίμμα σὰν τὸ κλαράκι τοῦ μοσχολιβάνου·
κι ὁ ἀγαπημένος ἀτάραχος σὰ ρίνόκερος.

Ἄπ' ὅλα τὰ κείμενα τῆς Βίβλου τὰ πιὸ δυσνόητα εἶναι τὰ ποιητικά, κι ἀπ' αὐτὰ τὰ δυσνοητότερα εἶναι οἱ Ψαλμοὶ ὁ Ἰὼβ ὁ Ἐκκλησιαστὴς καὶ τὸ Ἀσμα. τὰ λάθη τῶν μεταφραστῶν κι ἐν συνεχείᾳ τῶν ἔξαρτημένων ἀπ' αὐτοὺς ἐρμηνευτῶν εἶναι τόσο πολλά, ποὺ στὴ μετάφρασι καὶ στὴν ἐρμηνεία πλασσάρονται σχεδὸν ἄλλα βιβλία ἀντὶ τῶν ἀρχικῶν. οἱ μεταφράσεις καὶ οἱ ἐρμηνεῖς εἶναι συνεχὴς καὶ πυκνὴ παρανόησι, κατ' οὐσίαν ἀντικατάστασι τῶν λεγομένων μὲ ἄλλα. γι' αὐτὸ καὶ σ' αὐτὰ ὁ καββαλισμὸς εἶναι γενικὸς καὶ καλπάζει. αὐτὸ ὄφειλεται σὲ δύο λόγους, ἔναν τῶν ἴδιων τῶν κειμένων κι ἔναν τῶν μεταφραστῶν κι ἐρμηνευτῶν. ὁ πρῶτος λόγος, ὁ τῶν ἴδιων τῶν κειμένων, εἶναι ὅτι ἔχουν λόγο πολὺ ἔξυπνο εὐέλικτο εὔστροφο ὑπαινικτικὸ καὶ βραχυλογικό· ὁ δὲ δεύτερος λόγος, ὁ τῶν ἀναγγωστῶν μεταφραστῶν κι ἐρμηνευτῶν, εἶναι ὅτι λόγῳ τῆς πολὺ χαμηλότερης νοημοσύνης των ἔναντι τῶν βιβλικῶν ποιητῶν καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ἐνδόμυχα βρίσκονται συνεχῶς καὶ ἀνήσυχα σὲ ζηλότυπα ἀνταγωνιστικὴ θέσι ἔναντι τῶν ποιητῶν, ποὺ προσπαθοῦν νὰ «ἐρμηνεύσουν», εἶναι συνεχῶς ξιππασμένοι, κι ἔτσι ἀνοηταίνουν πολὺ περὶ τὴν κατανόησι τῶν λεγομένων κι ἐρμηνευτέων, πολὺ περισσότερο τοῦ ἀνεκτοῦ. ἀν δὲν ἥταν ξιππασμένοι καὶ ζηλόφθονα ἀνταγωνιστικοί, ἀλλὰ μόνο χαμηλότεροι, νομίζω ὅτι μὲ ταπεινοφροσύνη ὑπομονὴ καὶ ἀγαθὴ ἐπιμονὴ θὰ καταλάβαιναν σιγὰ σιγὰ τὰ πάντα καὶ θὰ χαίρονταν πολύ.

Δεύτερα στὸ δυσνόητο μετὰ τὰ ποιητικὰ ἔρχονται τὰ προφητικὰ κείμενα τῆς Βίβλου, ὅχι βέβαια ἐπειδὴ εἶναι προφητικά –ἄλλου εἰδους δυσνόητο εἶναι τὸ προφητικό, ποὺ εἶναι καὶ ἀποδεκτῶς ἀξεπέραστο πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσι τῆς προφητείας–, ἀλλ' ἐπειδὴ κι αὐτὰ εἶ-

ναι σὲ μεγάλο ποσοστὸ ποιητικά, καὶ ὅπου δὲν εἶναι τέτοια, ἔχουν πάλι τὸ ἐκφραστικὸ στὺλ τῶν ποιητικῶν. καὶ τρίτα στὸ δυσνόητο ἔρχονται τὰ ἐπιστολικὰ καὶ διδακτικὰ κείμενα τῶν ἀποστόλων καὶ μάλιστα τοῦ Παύλου. ὅλ' αὐτὰ ἔχουν σκέψι κι ἐκφρασι λεπτὴ καὶ ὑψηλή, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι δυσνόητα. κι ὅταν λέω λεπτὴ καὶ ὑψηλὴ σκέψι, δὲν ἐννοῶ ὑψηλοβάμονα καὶ αἰθεροβάμονα, νεφελοβάμονα, καὶ μπαρουφοειδῆ, ἢ λὰ Πίνδαρο παραμυθᾶ κι ἢ λὰ Πλάτωνα Φίλωνα καὶ Ψευδοδιονύσιο τοὺς φιγουρατζῆδες ποὺ πᾶν νὰ πνίξουν τὸν ἀναγνώστη σ' ἔνα χάος γεμάτο σαπουνόφουσκες, ἀλλὰ λόγο ἔξυπνο εὐέλικτο εὔστροφο ὑπαινικτικὸ βραχυλογικό· μάγκικο μὲ τὴν καλὴ ἔννοια τῆς μαγκιᾶς, ἢ λ' Ἀριστοφάνη θὰ ἔλεγα, χωρὶς ὅμως τὴν προστυχιά του καὶ τὴν κακία του. καὶ εἶναι γνωστὸ δτι κι ἀπὸ τ' ἀρχαῖα ἐλληνικὰ κείμενα δυσνοητότερα εἶναι τὰ τῶν κωμικῶν ποιητῶν, γιὰ τὸν ἴδιο λόγο, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐκεῖνα μὲ πολλὴ βρομιὰ γυφτιὰ καὶ κακία. τὰ βιβλικὰ ποιητικὰ ἔχουν τὸ δυσνόητό τους ἀθῷο καὶ χαριτωμένο· μόνο ἔξυπνο, οὐδέποτε βρόμικο ἢ γύφτικο ἢ κακό. ἢ δὲ κατανόησί τους, πέρα ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ κατάρτισι τοῦ ἔρμηνευτοῦ (γιὰ τὴν Π. Διαθήκη θὰ προσέθετα καὶ τὴν ἀγροτικὴ ἐμπειρία) χρειάζονται, θὰ ἐπαναλάβω, πολλὴ ταπεινοφροσύνη, ὑπομονή, καὶ ἀγαθὴ ἐπιμονή.

Οἱ Ψαλμοὶ εἶναι τὸ 53% τῶν ποιητικῶν βιβλίων, ὁ Ἰὼβ τὸ 20%, καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα τὸ 27%. εἶναι δὲ οἱ Ψαλμοὶ καὶ τὸ μεγαλείτερο βιβλίο τῆς Βίβλου μετὰ τὸ Νόμο (=Ἐξ + Λε + Ἀρ). καὶ μόνο γι' αὐτὸ εἶναι φυσικὸ οἱ Ψαλμοὶ νὰ ἔχουν τὰ περισσότερα δυσνόητα χωρία. εἶναι ὅμως καὶ σὲ πυκνότητα περισσότερα τὰ δυσνόητα τῶν Ψαλμῶν. κι αὐτὰ δὲν τὰ λέω, γιὰ νὰ αἰτιολογήσω καὶ τὸ δυσνόητο τοῦ παρόντος χωρίου Ψα 28,6, διότι αὐτὸ δὲν εἶναι δυσνόητο. σ' αὐτὸ ἀπλῶς φαίνεται ἡ ἀνοησία καὶ ἡ ἀπαράδεκτη καββαλιστικὴ βουλιμία τῶν μεταφραστῶν κι ἔρμηνευτῶν καὶ ἡ μεγάλη φθορὰ τοῦ μασοριτικοῦ, ποὺ εἰδικὰ στοὺς Ψαλμοὺς εἶναι καὶ μεγαλείτερη τοῦ συνήθους.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1. U=παπυρικά σπαράγματα Γ'-F' αἰώνος, S=Σιναϊτικό χειρόγραφο του Δ' αἰώνος, A=Άλεξανδρινό χειρόγραφο του Ε' αἰώνος, R=χειρόγραφο Βερόνας του F' αἰώνος, T=πορφυρό χειρόγραφο του Z' αἰώνος, Z=Βατικανό ἑλληνοσυριακό παλίμψηστο χειρόγραφο του F' αἰώνος, τὰ 54 μικρογράμματα εἶναι τῶν αἰώνων I'-IE'.

2. Ὁμηρος, Λ 105 δίδη μόσχουι λύγοισι. Ἀριστοφάνης, Ἀχ., 996 νέα μοσχίδια συκίδων. Θεόφραστος, Αἴτ. φυτ. 5,9,1 τὰ φυτὰ καὶ οἱ μόσχοι. Διοσκουρίδης, Ὅλ. ιατρ. 2,179,3 ὁ μόσχος δὲ τῶν φύλλων... Σοφία Σολομῶντος 4,3 ἐκ νόθων μοσχευμάτων οὐ δώσει ρίζαν εἰς βάθος. Πολυδεύκης 1,222 φυτεύματα μοσχεύματα κηπεύματα· 1,144 τὸ ἀνατρέφειν τὰ φυτὰ μοσχεύειν ἀν λέγοιτο· 7,184 καὶ αἱ προβάτων ἡλικίαι· τὸ μὲν ἀπὸ γονῆς εἴποις ἀν μοσχίον, τὸν δὲ ἔτειον ἄρνα.

‘Ησύχιος· μοσχανόσιτος· ὁ ἀπαρχόμενος. καὶ χόρτος ὁ ἥδη καρπὸν ἔχων.
 μοσχεύματα· τὰ νεόφυτα.
 μοσχεύσας· γεννήσας (= ἐκβλαστήσας).
 μοσχία· ἀπαλὰ φυτά. ...ἢ κρομμύου τὸ σπέρμα (= κοκκάρι).
 μοσχίδια· μοσχεύματα.
 μοσχῖναι· οἱ σκιρτητικοί (πλάνη ἀπὸ τὰ Ἐξαπλᾶ τοῦ Ὁριγένους Ψα 28,6).
 μόσχοι· οἱ νέοι βλαστοί.
 μόσχοισι (Ὁμηρος, Λ 105)· τοῖς νεοφύτοις βλαστήμασιν· ἀπαλοῖς κλαδίσκοις. λύ-
 γα δέ είσι τὰ ἴμαντράδη φυτά.
 μόσχος· νέος λύγος· πτόρθος.

Φότιος· μοσχεύητε· τρέφητε· κυρίως γάρ μοσχεία ἡ τῶν λεπτῶν λαχάνων φυτεία.
 μοσχεύματα· ἀπαλὰ φυτὰ δένδρων καὶ λαχάνων.
 μοσχεύων· μεταφυτεύων.
 μοσχία· ἀπαλὰ φυτά.

Σούμμα· μοσχεύματα· ἀπαλὰ φυτὰ δένδρων καὶ λαχάνων.
 μοσχεύων· μεταφυτεύων. Εὐνάπιος (CSHB, σ. 104)· ‘Οὗτοι μὲν ὥδε μένοντες ὑπε-
 μόσχευον τὸν πόλεμον· ἀντὶ τοῦ ὑπέτρεφον, ὑπεφύτευον’.

μοσχία· ἀπαλὰ φυτά.
 μοσχίδια συκίδων (Ἀριστοφάνης, Ἀχ., 996). οὕτω καλοῦνται αἱ νέαι συκαῖ. μοσχί-
 δια δέ τὰ νέα βλαστήματα· καὶ ἡ ἀπαλὴ καὶ νέα λύγος μόσχος. Ὁμηρος· μόσχοισι λύ-
 γοισι· (Λ 105).
 μόσχον· ἀπαλόν.
 μόσχος Λιβάνου· δν ἐν Χωρῆβ ἔθεοποίησεν· δν Μωϋσῆς συνέτριψε καὶ ἐλέπτυνε
 (Βασίλειος, Γρηγόριος Νύστης, Θεοδώρητος, Ψευδαθανάσιος, Ψευδοβασίλειος, Εὐθύ-
 μιος Ζυγαρβηνός Εἰς Ψα 28,6).

Μόσχος· Συρακούσιος γραμματικός Ἀριστάρχου γνώριμος. οὗτός ἐστιν ὁ δεύτε-
 ρος ποιητής μετά Θεόκριτον τῶν βουκολικῶν δραμάτων ποιητήν.

Παῦλος Αἰγινίτης 7,20 μοσχέλαιον. Βικέντιος (Βιτσέντζος) Κορνάρος, Ἐρωτόκρ. 1,1020 μοσχοφυλάσσω. καὶ τὰ 24 δημοτικὰ τῶν ἡμερῶν μας ποὺ ἀράδιασα στὴν ἀρχή, καὶ τ' ἀρχαῖα κύρια δύνοματα, ποὺ συναντῶνται σ' ἐπιγραφές, ἰδιωτικοὺς παπύρους, καὶ ἄλλα κείμενα, Μόσχος Μοσχίων Μόσχων Μόσχιλος Μόσχιος Μόσχις (ἢ) Μόσχιον (ἢ) Μοσχῖνα Μοσχώνιος Μοσχιανός, καὶ τὰ ὑστεροβυζαντινὰ Μοσχόπουλος καὶ Μο-
 σχόπολις. καὶ τὸ σημερινὸν Μοσχούλα.

Ιούλιος 2010

2. ΒΙΒΛΙΚΕΣ ΕΒΡΑΪΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

1 Βιβλικές έβραϊκές λέξεις στήν ἀρχαία Ἑλληνική γλῶσσα βρῆκα περίπου 70. ώς ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἐδῶ ἐννοεῖται ἐκείνη ποὺ εἶναι ἀρχαιότερη ἀπὸ τ' ἀλεξανδρινὰ χρόνια, ἀπὸ τὴν κοινὴ Ἑλληνική, κι ἀπὸ τὴ μετάφρασι τῶν Ο΄ ἥ ἀπὸ τὰ προϊστορικὰ χρόνια μέχρι τὸ 300 π.Χ. περίπου, μὲ τελευταίους ἐκπροσώπους τὸ Θεόφραστο καὶ τὸ Θεόκριτο. κι ώς βιβλικές έβραϊκές λαμβάνονται οἱ λέξεις ποὺ ἀνευρίσκονται στὸ έβραϊκὸ κείμενο τῆς Βίβλου, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἄν μερικὲς ἀπ' αὐτὲς εἶναι παρμένες ἀπὸ τὶς γλῶσσες τῶν ἐθνῶν τοῦ περιγύρου τοῦ Ἰσραὴλ, δηλαδὴ αἰγυπτιακές, φοινικικές, συριακές, βαβυλωνιακές, κλπ.. ἐνδιαφέρει ἥ χρῆσι τους στὴ Βίβλο. ἥ έβραϊκὴ ἄλλωστε τῶν βιβλικῶν χρόνων δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ εἶναι μῆγμα σημιτικῶν καὶ χαμιτικῶν γλωσσῶν, ἀφοῦ περισσότερο ἀπ' ὅλα τὰ σημιτικὰ ἔθνη ὁ Ἰσραὴλ ἐγκαταβίωσε ἀνάμεσα σὲ χαμιτικά, Αἴγυπτίους, Χαναναίους, Φοίνικες, κλπ.. ἐπειδὴ καὶ γιὰ τὶς δυὸ πλευρές, Ἑλληνικὴ κι έβραϊκή, ἥ ἀναφορά γίνεται σὲ μιὰ ἐποχὴ πολλοὺς αἰῶνες ἀρχαιότερη ἀπὸ τὴν ἐμφάνιστη τοῦ ἐστιγμένου καὶ φωνηντισμένου μασοριτικοῦ κειμένου, λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἥ ἀστικτὴ ὁρθογραφία τῶν έβραϊκῶν λέξεων, ὅπως ἀνευρίσκεται στὴ Βίβλο. διακρίνονται δὲ 3 χρονικὲς περίοδοι προσλήψεως τέτοιων έβραϊκῶν, ἀκριβέστερα σημιτικῶν καὶ χαμιτικῶν, λέξεων στὴν ἀρχαία Ἑλληνική· 1) ἥ προδωρικὴ πελασγικὴ καὶ ἀχαιικὴ περίοδος (ἀρχὴ - 1100), 2) ἥ μεταδωρικὴ ἀρχαικὴ (1100 - 550), καὶ 3) ἥ κλασσικὴ (550 - 300). κατὰ τὴν πρώτη οἱ σχετικὲς λέξεις προέρχονται ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ τῆς Ἑλληνικῆς μὲ τὶς χαμιτικὲς γλῶσσες τῶν Πελασγῶν καὶ τῶν Φοινίκων· κατὰ τὴ δεύτερη προέρχονται ἀπὸ μιὰ εἰσβολὴ σημιτοχαμιτικῶν πολιτιστικῶν στοιχείων στὸν Ἑλληνικὸ χῶρο, κυριώτερο ἀπὸ τὰ ὅποια εἶναι τὸ ἀλφάβητο· κατὰ τὴν τρίτη προέρχονται ἀπὸ μιὰ δεύτερη τέτοια εἰσβολὴ μετὰ τὴν ἐξάπλωσι τοῦ περσικοῦ κράτους μέχρι τὸ Αἴγαιο, τὰ δὲ κυριώτερα στοιχεῖα αὐτῆς τῆς δόσεως εἶναι ὄνόματα ἀσιατικῶν ἐμπορευμάτων, μετρικῶν μονάδων, καὶ μουσικῶν ὄργανων. εἶναι δὲ οἱ έβραϊκὲς λέξεις τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς πάντοτε οὐσιαστικὰ συγκεκριμένα, ἄλλοτε κοινὰ καὶ ἄλλοτε κύρια· τὰ κύρια εἶναι ὄνόματα προσώπων, ἐθνῶν, θεῶν, καὶ τόπων. οἱ λέξεις ἐκτίθενται καὶ σχολιάζονται ταξινομημένες α΄) κατὰ ἐποχὴ διεισδύσεως στὴν Ἑλληνικὴ καὶ β΄) κατὰ ὄμαδες ὄμοειδῶν ἀντικειμένων.

2 Ὁ μεταγραμματισμὸς τῶν ἑβραϊκῶν λέξεων στὴν Ἑλληνικὴ γίνεται κατὰ τὴν ἀντιστοιχία ποὺ προσδιωρίστηκε στὸ Ἀλφάβητο, κατὰ τὴν δόπια ἐμφανίζονται 5 φωνήεντα α ε ν ι ο, ὅπως τεκμηριώνεται κι ἀπὸ τὶς ἡχοποίητες βιβλικὲς ἑβραϊκὲς λέξεις γδυπ (= γκντούπ = γροθιά)¹, καὶ τυρ (= τουρ = τρυγόνα² ποὺ φωνάζει τουρ τουρ καὶ λέγεται καὶ στὴν Ἑλληνικὴ τρυγὼν ἀπὸ τὴ φωνή της τρυ=τρού, καὶ στὴ λατινικὴ *turtur*)³. ἡ δὲ ἀκολουθούμενη ἀντιστοιχία τῶν 22 γραμμάτων εἴναι

א ב ג ד ה ו ז פ ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
α β γ δ ε υ ζ θ ι κ λ μ ν ξ ο π π ο φ ο σ τ⁴

3 1. Ἀχαιοπελασγικὴ περίοδος (ἀρχὴ - 1100 π.Χ.)

Τὸ ἔτος 1100 π.Χ. προσδιορίζεται συμβατικῶς, ἐπειδὴ γύρω ἀπὸ τὸ χρονικὸ αὐτὸ δριο ἡ δωρικὴ ἐπιβολὴ καὶ ἡ χρῆσι τοῦ ἀλφαβήτου στὴν Ἑλλάδα εἶναι βέβαιες. κατὰ τὴν πρὶν ἀπὸ τὸ ἔτος αὐτὸ ἐποχή, περίπου 2000 - 1100 π.Χ., δεσπόζουν στὴν Ἑλλάδα οἱ πολιτισμοὶ τῶν Πελασγῶν (2000 - 1500) καὶ τῶν Ἀχαιῶν (1500 - 1200). οἱ ἑβραϊκὲς (σημιτοχαμιτικὲς) λέξεις στὴν Ἑλληνικὴ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ὅπως φαίνονται στὶς ἀχαιικὲς πήλινες πινακίδες, στὸν Ὄμηρο, στὸν Ἡσίοδο, στοὺς Ὄμηρικοὺς "Υμνους, καὶ σὲ εὐλόγως προσδιοριζόμενες γλωσσικὲς ἐπιβιώσεις μέσα σὲ κείμενα μεταγενεστέρων, εἶναι ὀνόματα φυτῶν, κατασκευῶν, μυθικῶν ζῷων, μυθικῶν προσώπων θεῶν ἢ θνητῶν, καὶ ἐθνῶν.

4 Ὁ κρόκος (κρκ Ἀσ 4,14), ποῶδες φυτὸ ποὺ τὸ λέμε ἔτσι μέχρι σήμερα, ἔδινε στοὺς ἀρχαίους τὸ ὁμώνυμο ἄρωμα καὶ τὴν ὁμώνυμη χρωστικὴ οὐσία, ποὺ εἶχε τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ κρόκου τοῦ αὐγοῦ. συναντᾶται στοὺς Ὄμηρο, Αἰσχύλο, Σοφοκλῆ, Ἀριστοφάνη. στὶς ἀχαιικὲς πινακίδες ἀνευρίσκεται τὸ μᾶλλον κύριο ὄνομα *Ko-roku-ra-i-iο*, δηλαδὴ *Krokylaios*, προφανῶς παράγωγο τοῦ κρόκος. στοὺς Ὄμηρο καὶ Ἡσίοδο συναντᾶται τὸ σύνθετο *krokópeplος*, στὸ δὲ Πλάτωνα τὸ *krokonητική*. ὑπάρχουν καὶ ἄλλα παράγωγα καὶ σύνθετα σὲ μεταγενεστέρους⁵.

5 Ἡ σμύρνα (μρ Ψα 44,9· Ἀσ 4,14), ποὺ λέγεται ἔτσι πάλι μέχρι σήμερα, εἶναι δέντρο καὶ ὁμώνυμος ὀπὸς τοῦ δέντρου, ποὺ χρησιμοποιεῖται ἀνέκαθεν ὡς ἄρωμα καὶ τελεστικὸ θυμίαμα. ἀπὸ τὸ δέντρο ἡ τὸ ἄρωμα ὠνομάστηκε *Σμύρνα* (γεν. *Σμύρνης*) καὶ ἡ μεγάλη καὶ πανάρχαιη πόλι τῆς Μ. Ἀσίας, πρῶτα πελασγικὴ κι ἔπειτα ἀχαιική, αἰολική, ἰωνική. τὸ ὄνομα τοῦ δέντρου καὶ τοῦ ἄρωματος μνημονεύουν οἱ

Σοφοκλῆς, Εύριπίδης, Ἡρόδοτος, Ἀριστοφάνης, τὸ δὲ τῆς πόλεως οἱ Μίμνερμοις, Θέογνις, Πίνδαρος, Ἡρόδοτος⁶.

6 Τὸ ἀπὸ τὸν Ἡσαΐα (28,25· 27) ἀναφερόμενο κύμινον, στὸ ἑβραϊκὸ κμν, ἀνευρίσκεται στὶς ἀχαιικὲς πινακίδες τῶν Μυκηνῶν MY Ge 602,3 καὶ 605,2· 3· 4· 6 ὡς κυ-μι-νο, στὸν Ἀριστοφάνη στὴ σύνθετη κωμικὴ λέξι του κυμινοπριστοκαρδαμογλύφος⁷, καὶ σὲ πολλοὺς μεταγενεστέρους.

7 Ἡ προϊστορικὴ πόλι τῆς Φοινίκης Βύβλος, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἀναφέρονται στὸν Ἱεζεκιὴλ ὡς Βύβλιοι (Ββλ ἢ Γβλ)⁸, ωνομάστηκε ἔτσι ἀπὸ τὸ φυτὸ βύβλος· τὸ ὄνομα τῆς πόλεως σημαίνει Παπυρώνα. ἥδη στὸν Ὁμηρο ἀναφέρεται ὅπλον νεός βύβλινον, δηλαδὴ παπύρινο χοντρὸ σχοινὶ καραβιοῦ, στὸ δὲ Ἡσίοδο ἀναφέρεται βύβλινος οἶνος ὁ ὁποῖος σὲ μεταγενεστέρους λέγεται καὶ βύβλινον πᾶμα ἢ βυβλίνου μέθους ἔκπωμα, ἐπειδὴ ἥταν ἀπὸ τὴν προϊστορικὴ φοινικικὴ ἀποικία Βύβλον τοῦ Παγγαίου, ὃπου λέγονταν καὶ χώρα Βυβλία καὶ ὅρη Βύβλινα. στὸν Αἰσχύλο ἐμφανίζεται καὶ τὸ παρασκεύασμα βύβλος, δηλαδὴ γραφικὸς πάπυρος⁹.

8 Ὁ κάλαμος (φνε Ἄσ 4,14· Ἡσ 19,6) συναντᾶται στὰ ἑλληνικὰ κείμενα καὶ μὲ τὶς ἑβραϊκές του μορφὲς κανών, κάναστρον ἢ κάνεον ἢ κανοῦν (= κάνιστρο, καλάμινο πανέρι), καὶ κάννα (γεν. κάννης). τὸ κάναστρον (κα-να-το) συναντᾶται στὶς ἀχαιικὲς πινακίδες, τὰ κανὼν καὶ κάνεον ἢ κανοῦν στὸν Ὁμηρο, Εύριπίδη, Ἡρόδοτο, κι Ἀριστοφάνη, τὸ κάννα στὸν Ἀριστοφάνη. στὸν ἴδιο καὶ στὸν Πλάτωνα συναντῶνται τὰ παράγωγα καὶ σύνθετα κανηφόρος, κανηφορία, κανηφορῶ, σὲ μεταγενεστέρους ἄλλα παρόμοια¹⁰. ἡ ἴδια ἑβραϊκὴ λέξι ἐμφανίζεται καὶ ὡς πρῶτο συνθετικὸ τῶν λέξεων κιννάμωμον καὶ κιννάβαρι, γιὰ τὶς ὁποῖες θὰ γίνῃ λόγος παρακάτω.

9 Τὸ ἑβραϊκὸ ὄνομα κυπ (= κοῦπ, κι ἀργότερα κῶπ, στὴ δὲ ἑλληνικὴ πρὶν μὲν ἀπὸ τὴν καθιέρωσι τοῦ Ω κόπα καὶ κόπη, μετὰ δὲ τὴν καθιέρωσι τοῦ γράμματος αὐτοῦ κώπη) ἐπὶ Μωϋσέως, ὅταν χρησιμοποιήθηκε καὶ ὡς ὄνομα τοῦ ἀλφαβητικοῦ γράμματος κῦπ φ (κι ἀργότερα λεγομένου κῶπ καὶ κῶφ καὶ κάφ) σήμαινε ξιφολαβὴ καὶ κατ' ἐπέκτασι ξίφος, ἀργότερα δὲ στὶς Βασιλεῖες καὶ στὴν Παραλειπομένη βρίσκεται νὰ σημαίνῃ τὴν παρόμοια στὸ σχῆμα γλυπτὴ σφαιροειδῆ χειρολαβὴ στὸ κάθε ἐρεισίχειρο τοῦ θρόνου καὶ μεταφράζεται στὸν Ὁ λίθος τορευτός¹¹. ἥδη στὴ γραμμικὴ ἀχαιικὴ γραφὴ τὸ συλλαβόγραμμα κο παριστάνει ξιφολαβὴ καὶ προφέρεται κο· μ' αὐτὸ λ.χ. γράφεται ἡ πρῶτη συλλαβὴ τῶν ὄνομάτων κο-Fo, (= κόρFoς, κόρος, κοῦρος), Κο-κα-ρο (= Κάκαλος), κό-ρο (= χῶρος), καὶ ἡ δεύτερη τῶν ὄνομάτων κα-κο (= χαλκός) A-κο-ρο-δα-μο (= Ἀκρόδαμος), το-κο-σο-τα (= τοξότα), α-κο-σο-νε (= ἄξονες), α-κο-ρα (= ἀγορά), α-κο-ρο

(= ἀγρός), το-κο-δο-μο (= τοιχοδόμος). στὸν Ὅμηρο τὸ σημιτικὸ κι ἐβραϊκὸ ὄνομα κώπη σημαίνει καὶ τὴν ξιφολαβὴν ἢ ὅλο τὸ ξίφος, καὶ τὸ κουπὶ τοῦ καραβιοῦ¹², ἐπειδὴ κι αὐτὸ ἔχει τὴν ἴδια λαβὴν κι ὅλο-κληρο μοιάζει σὰν ἔνα μεγάλο ξίφος. στὴν κλασσικὴ Ἑλληνικὴ σημαίνει μόνο τὴ ναυτικὴ κώπη¹³. σήμερα στὴ νεοελληνικὴ τὸ ὄνομα χρη-σιμοποιεῖται μόνο γιὰ τὸ ναυτικὸ κουπί, καὶ γιὰ τὴν κουπαστὴ τοῦ ἐ-ρεισίχειρου τῆς πολυθρόνας ἢ καὶ τῆς σκάλας (κεφαλόσκαλο), ὅπως καὶ στὶς Βασιλεῖες καὶ στὴν Παραλειπομένη. στὴν κλασσικὴ Ἑλλάδα λεγόταν καὶ κοππατίας ἢ κωπατίας καὶ κοππαφόρος ἢ κωπαφόρος ὁ πολεμικὸς ἵππος, ποὺ ἦταν σημαδεμένος στὸν τράχηλο μὲ τὸ γράμμα κόππα Ψ, τὸ ἀρχικὸ δηλαδὴ τοῦ ὄνόματος τοῦ ἴδιοκτήτου του λ.χ. Κο-ρίννου, ὅπως λεγόταν καὶ ἵπποι σαμφόρας καὶ βουκεφάλας ἢ βουκέφα-λος, δηλαδὴ σημαδεμένοι ἀντιστοίχως μὲ τὰ γράμματα σὰν ἢ σῆγμα (Σ) καὶ βῆτα ἢ βοῦ (Β), ἦτοι μὲ τ' ἀρχικὰ τῶν ὄνομάτων τῶν ἴδιοκτη-τῶν τους λ.χ. Σωσιπάτρου καὶ Βιλίππου (= Φιλίππου μακεδονιστί)¹⁴. φυσικὰ καὶ στὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ ἀλφάβητο τὸ γράμμα Ψ παριστάνει ξιφολαβὴν (κώπη), καὶ στὴ λατινικὴ τὸ Q q θυμίζει τὸ ἀρχαῖο σχῆμα του. καὶ στὴν ἀρχαίᾳ καὶ στὴ σημερινὴ ἑλληνικὴ ὑπάρχουν πολλὰ πα-ράγωγα καὶ σύνθετα μὲ τὸ κώπη, λ.χ. κωπήεις, κωπήρης, κωπηλάτης, κωπηλασία, κωπηλατῶ.

10 Στὴν Π. Διαθήκη συναντᾶται τὸ ἐβραϊκὸ μουσικὸ ὄργανο κνυρ, ποὺ στὴ μετάφρασι τῶν Ο' οἵ μὲν μεταφραστὰ τῆς Πεντατεύχου καὶ τῶν ποιητικῶν βιβλίων καὶ τῶν προφητικῶν τὸ μεταφράζουν κιθά-ρα (Γε 31,27· Ψα 32,2· Ἡσ 5,12), οἱ δὲ τῶν ἱστορικῶν τὸ μεταγράφουν ἀμετάφραστο κινύρα (Α' Βα 16,16· Β' Βα 6,5). στὴν ἀχαικὴ πινακίδα τῆς Πύλου ΠΥ Qa 1301 ἀνευρίσκεται τὸ ὄνομα κι-νυ-ρα, τὸ ὅποιο ἀπὸ τὰ συμφραζόμενα φαίνεται μᾶλλον κύριο ὄνομα ἀντρὸς Κινύρας.

11 Ὁ ἀπὸ τὸν Ἱερεμία (2,32) ἀναφερόμενος γυναικεῖος στηθόδε-σμος, στὸ ἐβραϊκὸ φσρ καὶ στοὺς Ο' στηθοδεσμίς, ἀνευρίσκεται στὸν Ὅμηρο ώς κεστός ποὺ τὸν δανείζει στὴν Ἡρα ἢ Ἀφροδίτη καὶ ποὺ κατὰ τὸν ποιητὴ «μπορεῖ νὰ τρελλάνῃ καὶ τοὺς πιὸ μυαλωμένους ἄ-ντρες» (Ξ 214-7). τὸ ὅτι τὰ ῥήματα καὶ ὄνόματα, ποὺ ἔχουν τὸ ἴδιο θέ-μα φσρ, στοὺς Ο' μεταφράζονται κυριολεκτικῶς μὲν συνάπτω (Γ' Βα 16,2), ἀφάπτω (Δε 6,2), ἐξάπτω (Πρμ 22,15), δέω (= δένω) (Ιβ 39,10), ἐκδέω (Ιη 2,18), ἐπιδέω (Ιε 28,63), ἐκκρέμαμαι (Γε 44,30) περιτίθεμαι (= φορῶ ώς περιδέραιο) (Πρμ 7,3), περικαθίζω (= βάζω σὲ πολιορκη-τικὸ κλοιὸ) (Γ' Βα 15,27), σύναψις (Γ' Βα 16,20), μεταφορικῶς δὲ συ-ντίθημι (= συνωμοτῶ) (Α' Βα 22,13), συνάγομαι (= συνωμοτῶ) (Νε 4,2), σύγκειμαι (= συνωμοτῶ) (Α' Βα 22,8), συστρέφομαι (= συνω-μοτῶ) (Δ' Βα 15,15), συστροφή (= συνωμοσία) (Δ' Βα 15,15), δείχνει ὅ-τι τὸ φσρ σημαίνει ἄμμα, κόμπος, θηλιά. τὸ ὅτι δὲ στὸν Ἱερεμία (2,32)

ἀνευρίσκεται σὲ πληθυντικὸς φοριμ, ἐνῷ στοὺς Ο' μεταφράζεται μὲ ἐνικὸς στηθοδεσμὶς (= κόμποι, θηλιές, δίχτυ), δείχνει ὅτι ὁ προφήτης ἐννοεῖ σουτιὲν δικτυωτό, ὅπως εἴναι τώρα μερικὲς κάλτσες ἢ καλσόν. ὅπως δὲ ὁ ἑβραϊκὸς πληθυντικὸς φοριμ ἔδωσε στὴν Ἑλληνικὴ τὸν ἑνικὸ κάδμος - Κάδμος, ἔτσι κι ὁ πληθυντικὸς φοριμ ἔδωσε στὴν Ἑλληνικὴ τὸν ἑνικὸ κεστός· ὅπως λέμε Ἀθῆναι - Ἀθῆνα, ἐτησίαι - μελτέμι, *te-nebrae* - σκοτάδι, *fortunae* - τύχη.

12 Τὸ βιβλικὸ κρυβ (πληθ. *κρυβιμ* Ἔξ 25,18-19) ἀνευρίσκεται σὲ ἀττικὲς ἐπιγραφὲς τοῦ Ε' π.Χ. αἰῶνος μὲ μαλακωμένα τὰ σκληρὰ καὶ μέσα ἄφωνά του κβ σὲ μέσα καὶ μαλακὰ γφ καὶ μὲ προσθήκη τῆς τριτόκλιτης Ἑλληνικῆς καταλήξεως -ς ώς γρύφς καὶ γενικὴ γρυπός. ἡ σχετικὴ ἐπιγραφὴ τῆς ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν, ποὺ εἴναι κατάλογος γλυπτῶν ἀφιερωμάτων, λέει στὸ ἐνδιαφέρον χωρίο της· ...*Ηίππος*, γρύφς, γρυπός προτομέ (= προτομή), γρύφς, λέοντος κεφαλέ,...¹⁵. σὲ ἀποσπάσματα τοῦ θυρυλικοῦ ποιητοῦ τοῦ Φ' π.Χ. αἰῶνος Ἀριστέου ἀπὸ τ' Ἀριμάσπεια ἔπη του καὶ στὸν Ἡρόδοτο, ποὺ τὰ διασώζει, συναντᾶται ὁ πληθυντικὸς γρῦπες¹⁶. αὐτὲς εἴναι οἱ ἀρχαιότερες σφζόμενες μεταγραφὲς τοῦ ὄνόματος στὴν Ἑλληνικὴ. δὲν εἴναι γνωστὸ πότε τὸ γρύφς γράφτηκε γρύψ. τὸ πρᾶγμα ὅμως κατέβηκε στὴν Ἑλληνικὴ παράδοσι ὁ πωσδήποτε ἀπὸ τὴν ἐποχὴν καὶ τὴ γλῶσσα τῶν Πελασγῶν, διότι γρῦπες, ἥτοι λέοντες μὲ κεφαλὴ καὶ φτεροῦγες ἀετοῦ, εἰκονίζονται καὶ στὶς τοιχογραφίες τῶν μινωϊκῶν ἀνακτόρων τῆς Κνωσοῦ σὰ φρουροὶ ἢ ἔμπιστοι παραστάτες τοῦ θρόνου. καὶ πρέπει ἀπὸ τότε ἥδη νὰ λέγονταν γρῦπες. σὰ φτερωτοὶ λέοντες καὶ πάλι παραστάτες θρόνων ἀνευρίσκονται καὶ σὲ ἀσυριακὲς καὶ βαβυλωνιακὲς παραστάσεις. πρὶν ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς μεταφράσεως τῶν Ο', λόγῳ φωνητικῆς ἐξελίξεως τῆς ἑβραϊκῆς, ἀνάμεσα στὰ δύο πρῶτα σύμφωνα τοῦ ὄνόματος ἀναπτύχθηκε ἔνα φωνῆν ε, διότι τὸ ὄνομα τόσο στοὺς Ο' ὅσο καὶ στὴν Κ. Διαθήκη μεταγράφεται χερούβ καὶ στὸν πληθυντικὸ χερουβίμ¹⁷. ἡ ρίζα του πρέπει νὰ εἴναι συγγενῆς μὲ τὴ ρίζα τοῦ Ἑλληνικοῦ (πελασγικοῦ) *κρύπτω* - ἐκρύβην, κρυπτός, κρύφιος· καὶ κρύφιος ('Ρθ 4,1), δηλαδὴ ἔμπιστος ἢ ἵσως ἀόρατος, πρέπει νὰ σημαίνῃ τὸ ἑβραϊκὸ κρυβ ἢ χερούβ. καὶ στὴν Ἀποκάλυψι τοῦ Ἰωάννου, ποὺ ἔμφανίζονται ἀναλυτικῶς σὰν τέσσαρα ζῷα, τὰ πλησιέστατα πρὸς τὸ θρόνο τοῦ θεοῦ, τὰ δύο ἀπ' αὐτὰ δηλώνονται νὰ ἔχουν ἀναλυτικῶς πρόσωπα λέοντος καὶ ἀετοῦ, καὶ τὰ τέσσερα δὲ μὲ τὰς ἔξ πτέρυγάς των ταυτίζονται μὲ τὰ χερουβίμ καὶ σεραφίμ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἡσαΐου¹⁸.

13 Ὁ βιβλικὸς *Ιάφεθ*, καὶ κατὰ τὴν ἀρχικὴ καὶ ἀκριβέστερη προφορὰ *Ιάπετ* (*Ipt*)¹⁹, ὁ τρίτος γιὸς τοῦ Νῶε καὶ γενάρχης τῶν Ιαπετιτῶν, δηλαδὴ τῶν Εὐρωπαίων, μὲ αὐξημένο τ' ὄνομά του κατὰ μία δευτερόκλιτη Ἑλληνικὴ κατάληξι -ος, ἀναφέρεται καὶ στὴν Ἑλληνικὴ μυ-

θολογία ώς Ιαπετός. στὸν Ὄμηρο καὶ στὸν Ἡσίοδο φέρεται ώς ἔνας ἀπὸ τοὺς τιτᾶνες, γιὸς τοῦ Ἡλίου, ἀδερφὸς τοῦ Κρόνου, καὶ πατέρας τοῦ Προμηθέως, τοῦ Ἀτλαντος, καὶ δυὸ ἄλλων τιτάνων²⁰. σύμφωνα ὅμως μὲν μιὰ ἀρχαιότερη παράδοσι, ποὺ διασφέει ὁ Ἀριστοφάνης κι ἐπεξηγοῦν οἱ ἀρχαῖοι σχολιασταί του, ὁ Ιαπετός εἶναι ὁ πιὸ παλιὸς ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὁ γενάρχης –θὰ λέγαμε— τῶν Ἐλλήνων καὶ ὅλων τῶν συγγενῶν τους ἐθνῶν. προφανῶς τῶν εὐρωπαϊκῶν²¹. ἡ παράδοσι τῶν δυὸ ἐπικῶν, ποὺ παρὰ τὴν ἀρχαιότερη μνεία της ἐξελικτικῶς κι ἀντικειμενικῶς εἶναι νεώτερη, ἐνέταξε ἐν τέλει τὸν «πρῶτο» ἀνθρώπο τῆς ὁμοεθνίας ἀνάμεσα στοὺς τιτᾶνες καὶ στοὺς θεούς. ἐκτὸς ἀπὸ τὴ διατήρησι τοῦ ὀνόματος τοῦ Ιαπετοῦ, στὴν περίπτωσι αὐτὴ ἔχουμε καὶ διατήρησι τῆς παναρχαίας παραδόσεως. τέτοιες ἄλλες πανάρχαιες παραδόσεις διασωσμένες στὴν ἑλληνικὴ μυθολογία εἶναι ἡ πανανθρώπινη παράδοσι τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ἡ παράδοσι γιὰ τὸ πασιφανές φαινόμενο τῆς στάσεως τοῦ ἥλιου μὲ πρόσταγμα τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ (Ιη 10,12-14). ὁ κατακλυσμὸς μνημονεύεται στὸ μῆθο τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας, τοῦ μόνου ζεύγους ποὺ διασώθηκε σὲ μιὰ πλέοντα λάρνακα (= κιβωτό), σὲ πολλοὺς ποιητάς²², ἡ δὲ στάσι τοῦ ἥλιου στὸ μῆθο τῶν Ἀτρειδῶν στὸν Εὐριπίδη²³. οἱ δυὸ αὐτὲς καὶ ἡ παράδοσι τοῦ Ιαπετοῦ εἶναι παραδόσεις μιᾶς ἐποχῆς πολὺ ἀρχαιότερης ἀπὸ κάθε γνῶσι τῶν ἑβραϊκῶν καὶ βιβλικῶν πραγμάτων ἐκ μέρους τῶν ἀρχαίων Ἐλλήνων.

14 *Καδησίμ* (φδσιμ = καθηγιασμένοι Δ' Βα 23,7) ἡ τελισκόμενοι (Δε 23,18-19) ἡ τετελεσμένοι (Ωσ 4,14) λέγονται στὴν Π. Διαθήκη οἱ κίναιδοι ιερεῖς τοῦ Βάαλ καὶ τῆς Ἀστάρτης οἱ ὑπὲρ τοῦ ναοῦ ἐπὶ χρήμασι τελεστικῶς ἐκδιδόμενοι στοὺς προσκυνητάς. ὁ θρησκευτικὸς αὐτὸς θεσμὸς ἦταν τῆς θρησκείας τῶν Χαναναίων, τοὺς ὅποίους οἱ Ἐλληνες ἔλεγαν Φοίνικες. ὁ κατὰ τὴν ἑλληνικὴ μυθολογία ἀρχηγὸς τῶν Φοίνικων ἀποίκων τῆς προϊστορικῆς Βοιωτικῆς Θήβας καὶ 25 ἄλλων ἑλληνικῶν τόπων ιεροβασιλεὺς (= χαλίφης) *Καδησίμ* –ἐκλαμβάνεται σὰν ἐνικὸς καὶ γίνεται πλέον κύριο ὄνομα— ἐξελληνίζεται ώς *Κάδμος*. σὲ ἄλλες περιοχὲς τῆς Ἐλλάδος ἐξελληνίστηκε ώς προσηγορικὸ κάδμος καὶ κάδμοι καὶ κάδμιλοι, ἡ καὶ πάλι ώς κύριο *Κάδμιλος* καὶ *Κάσμιλος* καὶ *Κάδιστος*. τὸν *Κάδμον* μαζὶ μὲ τὸ μῆθο του μνημονεύουν ὁ Ὄμηρος, ὁ Ἡσίοδος, καὶ πάρα πολλοὶ ἄλλοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς²⁴.

15 Τὸ ἐξελληνισμένο ὄνομα *Μελικέρτης* –ἔγγονος τοῦ Κάδμου κατὰ τὸ μῆθο²⁵ ἀπὸ τὴ θυγατέρα του Ἰνώ— εἶναι τὸ φοινικικὸ προσηγορικὸ μελκάρθ, ποὺ θὰ πῇ βασιλεὺς. αὐτὸ τὸ θέμα μελκ ἡ μελικ συναντᾶται καὶ στὴ Βίβλο πολυμερῶς. α'. ἀπλὸ μελχὶ (μλκ) καὶ ώς κύριο *Μελχία*, ὁπότε ἡ μεταφράζεται στοὺς Ο' βασιλεὺς καὶ βασιλεία (μλκ)

ἢ μεταγράφεται ὡς κύριο *Μελχία*²⁶. β'. ἀνεπτυγμένο καὶ ὡς κύριο *Μελχὰ* (*Μλκε*) καὶ *Μελχίας* (*Μλκιε*)²⁷. σὰ νὰ λέμε *Βασίλειος* καὶ *Βασιλική*· γ'. ὡς πρῶτο συνθετικὸ τῶν κυρίων *Μελχισεδὲκ* (*Μλκιπδῷ*) ποὺ θὰ πῇ βασιλεὺς ἴερεὺς ἢ ἴεροβασιλεὺς, *Μελχιὴλ* (*Μλκιαλ*) ποὺ θὰ πῇ βασιλεὺς θεός, καὶ *Μελχισουέ* (*Μλκισυο*) ποὺ θὰ πῇ μᾶλλον βασιλεὺς *σωτῆρ*²⁸. δ'. ὡς δεύτερο συνθετικὸ τοῦ προσηγορικοῦ ἀβιμέλεχ (*αβιμλκ*) ποὺ θὰ πῇ βασιλεὺς *πατὴρ* ἢ *πατροβασιλιᾶς*, καὶ τῶν κυρίων Ἀβιμέλεχ, καὶ Ἐλιμέλεχ ποὺ θὰ πῇ θεός βασιλεὺς²⁹. (τὰ *Μελχιὴλ* καὶ *Ἐλιμέλεχ* εἶναι στὴ σύνθεσι τὸ ἔνα ἀντίστροφο τοῦ ἄλλου σὰν τὰ ἐλληνικὰ *Φιλόθεος* καὶ *Θεόφιλος*). ε'. ὡς χαναανιτικὸ ὄνομα θεοῦ *Μολὸχ* (*Μλκ*) τὸ δόποιο στοὺς Ο' ἢ μεταγράφεται ἀμετάφραστο ἔτσι *Μολὸχ* ἢ μεταφράζεται *Βασιλεὺς* ἢ *Ἄρχων* (ὅπως *Ἀναξ Ποσειδῶν*, *Ἀναξ Ἀπόλλων*)³⁰. συναντᾶται δὲ καὶ στὸ μεταχριστιανικὸ ὄρο *μελκῖται* ἢ *μελχῖται*³¹, ποὺ θὰ πῇ βασιλικοὶ ἢ *αὐτοκρατορικοὶ*· ἔτσι ἔλεγαν οἱ νεστοριανοὶ καὶ μονοφυσῖτες Αἰγύπτιοι, *Ἄραβες*, *Σύροι*, κι *Αρμένιοι*, ποὺ ἀποκόπηκαν καὶ πολιτικῶς ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορία, τοὺς ὄρθιοδόξους *Ἐλληνες*, ποὺ ἔμεναν ὑπήκοοι τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος. ὅσο γιὰ τὸ ὑπόλοιπο -αρθ δὲν ἔξιχνιάζεται ἀν εἶναι κατάληξι ἢ δεύτερο συνθετικό. *μελκάρθ* ἢ *μελικέρθης* λεγόταν ὁ Φοίνιξ βασιλεὺς τῆς Θήβας, ὅπως κι ὁ βασιλεὺς τῶν Παλαιστινῶν λεγόταν ἀβιμέλεχ, ἢ ὁ Αἰγύπτιος φαραὼ, ἢ ὁ Κρητικὸς μίνως, ἢ ὁ *Ἀχαιὸς ἄναξ*. ὁ *Μελικέρτης* στὴν ἐλληνικὴ μυθολογίᾳ ἐμφανίζεται ἄλλοτε ὡς θεός τύπου Διονύσου, *Ἄδωνιδος*, καὶ *Μολόχ*, κι ἄλλοτε ὡς τὸ νήπιο ποὺ ἔκαψε ἢ μητέρα του σὲ τελεστικὸ ὄργιο, ὅπως καίγονταν τὰ νήπια στὴν *Παλαιστίνη* κατὰ τὴν λατρεία τοῦ *Μολόχ*³².

16 Ὁ αἰγυπτιακὸς θεὸς *Ὤν* (*Αυν* Ὁσ 4,15· Μχ 1,5) ἢταν θεὸς θανατούμενος θρηνούμενος τελεστικῶς κι ἐνταφιαζόμενος σὰν τοὺς *Υάκινθον*, *Ιακχον*, *Βάκχον*, *Ἄδωνιν*, *Διόνυσον*, κλπ.. κι ὅπως στοὺς τρεῖς πρώτους αὐτοὺς ἐλληνικούς, ἀν ἀφαιρεθοῦν οἱ καταλήξεις -ινθος -ιος -ος, μένει ὡς θέμα τοῦ ὄνοματός των ἡ θρηνητικὴ κραυγὴ *ὑάκ (= οὐάχ!)*, *ιάκχ (= ιάχ!)*, *βάκχ (= βάχχ!)*, ἔτσι καὶ τοῦ αἰγυπτιακοῦ *Ὤν* τὸ ἐπίσης ἥχοποιότη ὄνομα παράγεται ἀπὸ τὸ θρηνητικὸ ἐπιφώνημα *ὦ!* ἢ καὶ *ὦ!* γι' αὐτὸ σὲ μεταγενέστερα χρόνια, μὲ πρῶτο μάρτυρα τὸν *Ἡρόδοτο*, λεγόταν καὶ *Ὀσιρις* (*Ο + σιρις*)³³. ἐνσαρκωνόταν δὲ στὸ μόσχο, τὸ μέγιστο φαγώσιμο καὶ ἄρα θυσιάσιμο *ζῶο* τῆς προϊστορικῆς *Ἀνατολικῆς Μεσογείου*, τὸν δόποιο λάτρευσαν χρυσὸ καὶ οἱ *Ισραηλῖτες*, μόλις βγῆκαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο (*Εξ* 32,7-29). ὡς μόσχος δὲ πάλι κατὰ τὸν *Ἡρόδοτο* λεγόταν *Ἀπις* (= *Μόσχος*)³⁴, καὶ σὲ σύνθεσι ἀργότερα *Ὀσίραπις* (*Ὀσιρις Απις*), *Ὀσάραπις*, *Σάραπις*, *Σέραπις*. στὴν ἐλληνικὴ μυθολογίᾳ, ὅπως ἀπὸ τὴν Φοινίκη *ἥρθαν* τὰ ὄνοματά του *Βάκχος* καὶ *Ἄδωνις*, ἔτσι κι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο *ἥρθε* σὲ χρόνια

προϊστορικὰ τὸ Ὡν ώς Ὄρος, Ὄριων, καὶ Ὄτος, ποὺ συναντῶνται καὶ τὰ τρία στὸν Ὁμηρο καὶ στοὺς ἀμέσως νεωτέρους του³⁵. εἶναι δὲ κι αὐτοὶ οἱ τρεῖς προσωποποιήσεις - θεοποιήσεις τοῦ ἥλιου, μὲ τὴ φθίσι (θάνατο) τῆς ἐμφανείας του, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ θερινὸ ἥλιοστάσιο κι αὐξάνεται ἀπὸ τὴ φθινοπωρινὴ ἰσημερία καὶ πέρα (21 Ιουνίου, 22 Σεπτεμβρίου), καὶ μὲ τὴν αὐξησί της (ἀναβίωσι), ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ χειμερινὸ ἥλιοστάσιο κι αὐξάνεται ἀπὸ τὴν ἔαρινὴ ἰσημερία καὶ πέρα (21 Δεκεμβρίου, 20 Μαρτίου), ὅταν καὶ ἄγονταν ἀναλόγως πένθιμα ἡ εύθυμα δργια. μερικές φορές ἀντὶ γιὰ τὸν ἥλιο εἶναι ὁ αὐγερινὸς ἢ ὁ πολικὸς ἀστέρας ἢ ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ὄριωνος. σ' ὅλες ἀνεξαιρέτως τίς ἑλληνικὲς φοινικικὲς κι αἰγυπτιακὲς παραλλαγὲς κι ὀνομασίες του εἶναι καὶ θεὸς ἔφηβος, ὥραῖος, καὶ θηλυπρεπῆς.

17 Ἡ ρίζα Πλς ἢ Πρς ἢ Φλς δίνει τὰ βιβλικὰ ὄνόματα *Φιλιστιὶμ* ἢ *Φιλισταῖοι* (*Πλσ*) ἢ *Παλαιιστινοὶ* (*Πλσ*) καὶ *Παλαιιστινὴ* (*Πλσ*), *Φερεζαῖοι* (*Πρζι*)³⁶, τὰ ἑλληνικὰ *Πελασγοί*, *Πελασγία*, *Πελασγικός*, *Πηλούσιον*, *Πηλούσιοι* (- *Φελάχοι*)³⁷, καὶ τὰ ἑτρουσκικὰ - λατινικὰ *Fel-sina* (ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἐτρούσκων ἡ ἔπειτα *Bononia* καὶ τωρινὴ Μπολώνια), *Falisci*, *Faliscus*, *Φάλισκον*, *Terra Falisca*, *Faliscus Ager*³⁸. ὅλοι αὐτοὶ οἱ λαοὶ εἶναι τὸ ἴδιο χαμιτικὸ ἔθνος, ποὺ εἶχε κοιτίδα τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου (*Πηλούσιον*) καὶ εἶχε ἐξαπλωθῆ πρὸ τοῦ 2000 π.Χ. στὴν Παλαιιστίνη, στὴ Φοινίκη, στὴ στεφάνη τοῦ Αἴγαιον, καὶ στὴν Ἰταλικὴ πεδιάδα τοῦ Πάδου ποὺ εἶναι ἀνοιχτὴ πρὸς τὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο, ἔπειτα δὲ καὶ στὴν πεδιάδα τοῦ Τιβέρεως· φέρει δὲ καὶ τὰ ὄνόματα Χάμ, Αἰγύπτιοι, Χαναὰν ἢ Χαναναῖοι, Φοίνικες, Ἐτροῦσκοι, Τοῦνσκοι, Τυρρηνοί. οἱ κατὰ τόπους αὐτοὶ λαοὶ μιλοῦσαν στὴν ἀρχὴ τὴν ἴδια χαμιτικὴ γλῶσσα, μὲ τὸ πέρασμα δὲ τῶν αἰώνων ἀδελφὲς διαλέκτους κι ἐν τέλει γλῶσσες. ἀπὸ δῶ καὶ οἱ ἐξεταζόμενες κοινὲς λέξεις τῆς πρώτης καὶ προϊστορικῆς περιόδου. τὰ ἑλληνικὰ ὄνόματα ἐμφανίζονται ἥδη στὸν Ὁμηρο καὶ στοὺς μετὰ ἀπ' αὐτὸν ἀρχαιοτάτους ώς ὄνόματα τῶν προελλήνων. πρόκειται πάντα γιὰ ἔνα καὶ τὸ ἴδιο ὄνομα σὲ διάφορες τοπικὲς - διαλεκτικὲς παραλλαγές.

18 Οἱ *Κέτειοι* τοῦ Ὁμηρου, ποὺ μετὰ τὴν καθιέρωσι τοῦ η (= μακροῦ ε) γράφονται *Κήτειοι*³⁹, μεγάλο μικρασιατικὸ ἔθνος, στὸ ἐβραϊκὸ βιβλικὸ κείμενο γράφονται *Κτιμ* ἢ *βνι Κτ*, τὰ δόποια στοὺς Ο' μεταγράφονται ἀντιστοίχως *Χετιμ* καὶ *Χετταῖοι* τὸ πρῶτο, *νίοι Χέτ* τὸ δεύτερο⁴⁰. ἐπειδὴ ἥταν καὶ τῆς Κύπρου οἱ προέλληνες, γι' αὐτὸ τὸ ἴθαγενὲς ἔθνος τῆς Κύπρου στὴ Βίβλο λέγεται *Κτιμ* (= *Χεττιμ*) στοὺς δὲ Ο' μεταγράφονται *Κιτιαῖοι*, *Κιτιεῖς*, *Κίτιοι*⁴¹, δηλαδὴ πάλι *Χετταῖοι*· καὶ ἡ Κύπρος ὅλη λεγόταν πρῶτα *Κίτιον*⁴², ὄνομα ποὺ ἔπειτα ἐπιμερίστηκε σὲ μία μόνο πόλι της, τὸ *Κίτιον* (= Λάρνακα), ὅπως τὸ Ἀχαΐα ἀπ' ὅλη τὴν Ν. Ελλάδα ἐπιμερίστηκε στὸ νομὸ Πατρῶν. τὸ

βιβλικὸν Κτιμόντος τὸ μεταγράφει Χέθιμα· ἔτσι λέει τὸ Κίτιο καὶ τὴν Κύπρο⁴³. εἶναι δὲ οἱ Χετταῖοι οἱ σημερινοὶ Κοῦρδοι.

19 Οἱ Φοίνικες (= αἵματόχρωμοι, κόκκινοι), ποὺ λέγονταν μὲ τὸ ἑλληνικὸν αὐτὸν ὄνομα ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, ἐπειδὴ ἐμπορεύονταν τὴν χρωστικὴν οὐσίαν πορφύραν, ἣνταν ἡ βόρεια μερίδα τῆς ὁμοεθνίας τῶν Χαναάν, καὶ οἱ ἴδιοι ἐπιμεριστικῶς αὐτοκαλοῦνταν χαμιτιστὶ πιδυντὸν Ὅμηρο Σιδόνες ἢ Σιδόνιοι, οἱ γυναῖκες Σιδόνιαι, καὶ ἡ χώρα τους Σιδονίη⁴⁴. ἀπὸ τὴν προϊστορική τους πρωτεύουσα Σιδῶνα (πιδυντὸν Ἰη 11,8· Β' Βα 24,6).

20 Κατὰ τὴν βαθειὰν ἀρχαιότητα, ποὺ οἱ ἄνθρωποι λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν κι ἐπικοινωνιῶν δὲν μποροῦσαν νὰ γνωρίζουν μιὰ χώρα κι ἔνα ἔθνος καθ' ὅλη τὴν ἔκτασί τους, τὰ ὄνόματάν μόνο ἀπὸ μιὰ μικρὴ περιοχὴ τῆς πλευρᾶς μὲ τὴν ὄποια γειτνίαζαν. ἔτσι λ.χ. τοὺς Ἕλληνες οἱ μὲν ‘Ρωμαῖοι καὶ ὄλοι οἱ Εὐρωπαῖοι μᾶς ὄνόματάν καὶ μᾶς ὄνομάζουν *Graeci (Greece)* ἀπὸ τὸ ἐν Ἡπείρῳ ὄνομά μας *Γραικοί*, οἱ δὲ Λυδοὶ καὶ ὄλοι οἱ Ἀσιάτες *Ἰωνάν* (*Γιουνάν*) ἀπὸ τὸ ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὄνομά μας *Ἰωνες*, καὶ οἱ Ἕλληνες τὸ ἀνατολικὸν μεγάλο ἔθνος *Ἀράμ* ἢ *Ἀραμαίους* (στὴ Βίβλο *Αρμ* Γ' Βα 19,15· Ωσ 12,13) τ' ὄνόματάν μὲ τ' ὄνομα *Σύροι* ἀπὸ τὴν νῆσο *Συρία*, πάνω στὴν ὄποια ἀναπτύχθηκε ἔπειτα ἡ πόλι *Τύρος* καὶ τὴν ὄποια τὸ μηχανικὸν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, μὲ τὴν ἐπιχωμάτωσι, ἀπὸ νῆσο τὴν ἔκανε χερσόνησο. γι' αὐτὸν λέει ὁ Ὅμηρος·

Nῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, εἴ που ἀκούεις⁴⁵.

στὸ βιβλικὸν ἐβραϊκὸν τὸ ὄνομα αὐτὸν γράφεται πυρ (*Tsonur*) στοὺς δὲ Ο' μεταγράφεται *Τύρος* (Β' Βα 5,11· Ψα 82,8). τὸ πτ (= τσ, τσάδε) οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ποὺ δὲν ἔγραφαν ποτὲ τσ, τὸ μεταγράφουν πάντοτε μὲ τὸν ἔνα ἀπὸ τοὺς δύο φθόγγους του, ἢ *T* ἢ *S*. ἔτσι μὲ τὴν μεταγραφὴν *Συρία*, *Σύροι*, *Σύριοι*⁴⁶ ἐννοοῦν τὸ ἔθνος τῶν Ἀράμ, ἐνῷ μὲ τὴν μεταγραφὴν *Τύρος*, *Τύριοι* τὴν κύρια πόλι τους καὶ τοὺς κατοίκους της. τὸ ὄνομα *Τύρος* σ' ἑλληνικὰ κείμενα συναντᾶται γιὰ πρώτη φορὰ στὸν Αἰσχύλο, ἀλλ' ἥδη στὸν Ὅμηρο συναντᾶται τὸ *Τυρὼ* ἔστω καὶ ὡς ὄνομα μυθικῆς γυναικός⁴⁷.

21 Τὸ χαμιτικὸν ἔθνος τῆς βορείου καὶ μέσης προϊστορικῆς Ἰταλίας καὶ κυρίως τῆς πεδιάδος τοῦ Πάδου, ποὺ εἶναι ἀνοιχτὴ πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειο, τὸ ὄποιο ἀρχικῶς λεγόταν *Pelsini* ἢ *Felsini* ἢ *Falisci* (*Pls - Fls*· *Φιλιστιῖμ* - *Παλαιιστινοὶ* - *Πελασγοὶ*- *Πηλούσιοι*) καὶ εἶχε πρωτεύουσα πόλι τὴν προϊστορικὴν *Felsina*, τὴν ἔπειτα *Bononia* ἢ *Bologna*, οἱ μὲν ‘Ρωμαῖοι τὸ δήλωναν μὲ τὰ ὄνόματα *Tusci* (*Θυοσκόοι*, *Τερατικοὶ*) ἢ *Etrusci*, οἱ δὲ Ἕλληνες μὲ τ' ὄνομα *Tυρρηνοί*. οἱ ἴδιοι ὄμως κατὰ τὴν μαρτυρία τοῦ Διονυσίου Ἀλικαρνασσέως ἔλεγαν κάποτε τὸν ἔαυτό τους καὶ *Ρασέννα*, ἐπειδή, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ ί-

στορικός, λεγόταν ἔτσι κάποιος ἡγεμόνας των⁴⁸. νομίζω ὅμως ὅτι ράσέννα θὰ πῇ ἀπλῶς ἡγεμόνας καὶ κυρίαρχος, καὶ ‘Ρασέννα ὡς ἐθνικὸ θὰ πῇ «Κεφαλή», «τὸ κυρίαρχο ἔθνος», «οἱ κυρίαρχοι». διότι αὐτοὶ κάποτε εἶχαν ὑπόδουλα ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Ἰταλίας· καὶ διότι ρας στὴ σημιτοχαμιτικὴ βιβλικὴ ἐβραϊκὴ γλῶσσα θὰ πῇ κεφαλή (Γε 3,15)· καὶ ρας (μεταδαυΐτικὴ προφορὰ ρως) εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος *P* (ποὺ οἱ “Ἐλληνες τὸ ἔκαναν ρῶ), ἐπειδὴ ὡς σκαρίφημα παριστάνει κεφαλή⁴⁹.

22 2. Μεταδωρικὴ ἀρχαϊκὴ περίοδος (1100 - 550 π.Χ.)

Τὸν IA' π.Χ. αἰῶνα, μετὰ τὸ μαρασμὸ καὶ τὴν κατάλυσι τοῦ Ἀχαιικοῦ κράτους καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν πλήρη ἀκμὴ τῶν Δωριέων, τὴν προκοπή τους στὴ ναυτιλίᾳ, καὶ τὴν ἀποκλειστικὴ κυριαρχία τους στὸν Ἑλληνικὸ χῶρο, σημειώθηκε ἡ δεύτερη κι ἐλάσσων διείσδυσι τῶν Φοινίκων στὸ χῶρο αὐτὸ κυρίως ὡς ἐμπόρων. τότε οἱ Φοίνικες μετέδωσαν στοὺς “Ἐλληνες καὶ τὸ ἀλφάβητο, τὸ ὄποιο ἐκτὸς ἀπὸ φοινικῆια γράμματα λέγεται καὶ δωρικὰ γράμματα”· ἡ μιὰ ὄνομασία εἶναι ἀπὸ τοὺς μεταδότες καὶ ἡ ἄλλῃ ἀπὸ τοὺς παραλῆπτες⁵⁰. εἴσι τὸ πρῶτο καὶ μέγιστο κι ὄριακὸ πολιτιστικὸ στοιχεῖο τῆς σημιτοχαμιτικῆς Ἀνατολῆς, ποὺ ἔγινε δεκτὸ στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ νέα αὐτὴ ἐποχή, εἶναι τὸ ἀλφάβητο· τὰ δὲ δεύτερα εἶναι διάφορα ἐμπορεύματα (ἀρώματα, καρυκεύματα, ἀπορρυπαντικά, κατασκευὲς) καὶ ὁ θεός Ἀδωνις. μαζὶ μὲ τ' ἀντικείμενα μπῆκαν καὶ τὰ ὄνόματά τους.

23 Ὁπως ἐκτέθηκε κι ἀλλοῦ ἐκτενέστερα⁵¹, τὸ ἀλφάβητο, ποὺ εἶναι ἐβραϊκό –ἐνῷ οἱ Φοίνικες εἶναι μόνο κομισταί του–, ἤρθε στὴν Ἑλλάδα ἀριστερόστροφο καὶ μὲ 22 ἀκροφωνικὰ φθογγικὰ γραμμικὰ γράμματα, τὰ ὄποια ὠνομάζονταν κι ὄνομάζονται ἀκόμη μόνο στὴν Ἑλληνικὴ πλέον γλῶσσα μὲ τὰ ἄκλιτα γιὰ μᾶς ἐβραϊκὰ ὄνόματα τῶν ἀντικειμένων ποὺ παρίσταναν ἀρχικῶς τὰ σκαριφήματα. μετὰ μισὴ χιλιετία χρήσεως οἱ “Ἐλληνες μετέτρεψαν τὸ ἀλφάβητο σὲ δεξιόστροφο καὶ τοῦ πρόσθεσαν 4 γράμματα. στ' ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ κείμενα ἀπὸ τὰ 22 ἐβραϊκὰ ὄνόματα τῶν γραμμάτων διασώθηκαν τὰ 20. ὁ παρακάτω πίνακας ἐμφαίνει τὸ κάθε γράμμα καὶ φθόγγο τοῦ ἀλφαβήτου, τὸ ἐξελληνισμένο ὄνομα τοῦ γράμματος, τὸ ἀρχικὸ ἐβραϊκό του ὄνομα ὥπως γράφεται στὸ μασοριτικὸ κείμενο τῆς Βίβλου κι ὥπως προφερόταν, τὴ μετάφρασι τοῦ ὄνόματος στοὺς Ο', καὶ λίγα ἀπὸ τὰ βιβλικὰ χωρία ὥπου τὸ ὄνομα συναντᾶται ὡς ὄνομα τοῦ ἀντικειμένου (ζῷου, ἐργαλείου, κλπ.) καὶ ὅχι τοῦ γράμματος⁵².

Σκαρίφημα έλλ. ὄνομα	έβραϊκό ὄνομα	μετάφρασι ονόματος στοὺς Ο'	βιβλικὰ χωρία
<i>A ἄλφα</i>	<i>αλπ ἄλπα</i>	<i>βοῦς</i>	Δε 7,13· Ψα 143,14
<i>B βῆτα</i>	<i>βιτ βῖτ</i>	<i>οἶκος</i>	Γε 28,19
<i>Γ γάμμα</i>	<i>γμλ γάμελ</i>	<i>κάμηλος</i>	Γε 12,16· 31,34
<i>Δ δέλτα</i>	<i>δλτ δὲλτ</i>	<i>θύρα</i>	Γε 19,9· Δε 15,17
<i>E εῖ</i>	<i>εα' ἔα'</i>	<i>ἐσχάρα</i>	Ἔε 43,22-23 (36,22)
<i>Y Faῦ- ὅ</i>	<i>υυ ὑάν</i>	<i>ἀγκύλη (θηλ. γάντζος)</i>	"Ἔε 37,15 (38,17)
<i>Z ζῆτα</i>	<i>ζνιτ ζνίτ</i>	<i>φιάλη (κύλιξ)</i>	Ζα 9,15· Ψα 143,12
<i>H ἥτα</i>	<i>ἱππ ἵππ</i>	<i>τοῖχος (φραγμός, κάγκελλο)</i>	Ἔζ 13,10
<i>Θ θῆτα</i>	<i>θιτ θῖτ</i>	<i>νῆμα (κουβάρι)</i>	"Ἔε 35,25· 35,26
<i>I ἰῶτα</i>	<i>ἰδ ἰῶδ</i>	<i>χεὶρ</i>	Γε 3,22 (1400 φορές)
<i>K κάππα</i>	<i>κπ κάπ</i>	<i>κλάδοι</i>	Ἡσ 55,12· Α' Βα 5,4
<i>Λ λάμδα</i>	<i>λμδ λάμδα</i>	<i>ἀροτρόπονς (ἀλετρόχειρο)</i>	Κρ 3,31
<i>M μᾶ</i>	<i>μμ μίμ</i>	<i>ύδωρ (κυματούμ. ἐπιφάνεια)</i>	Γε 1,2 (450 φορές)
<i>N νῦ</i>	<i>νν' νῦ'</i>	<i>ἀνάπαυσις (σαιζ λόγκ)</i>	Ἡσ 23,12· Γε 8,4
<i>Ξ</i>	<i>σ'μκ σάμεκ</i>	<i>ἀντιστήριγμα</i>	Ἔζ 30,6
<i>O ὄ</i>	<i>οιν ὄιν</i>	<i>όφθαλμός, πηγή</i>	Γε 3,5· 16,7
<i>Π πεῖ</i>	<i>παε πᾶε</i>	<i>λοιπὸν θερισμοῦ (γωνία)</i>	Λε 23,22
<i>Ῥ</i>	<i>πδ πάδε</i>	<i>πλευραί (παϊδία)</i>	Ἄρ 33,55· ቩσ 60,4
<i>Ϙ κόππα</i>	<i>κυπ κύπ</i>	<i>λίθος τορεντός (ξιφολαβή)</i>	Γ' Βα 10,22· Β' Πα 9,21
<i>Ρ ρῶ</i>	<i>ρας ρᾶσ</i>	<i>κεφαλή</i>	Γε 3,15· Ἔζ 38,2
<i>Σ σὰν</i>	<i>σν σὰν</i>	<i>ὅδόντες</i>	Γε 49,12· "Ἔε 21,24
<i>Τ τᾶν</i>	<i>τν ταῦ</i>	<i>σημεῖον (τσεκάρισμα +)</i>	Ἔζ 9,4

24 Τὸ ἄκλιτο ὄνομα τοῦ τετάρτου γράμματος *δέλτα* (= θύρα) μπῆκε στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ ὡς ὄνομα μιᾶς εἰσηγμένης ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη κατασκευῆς· καὶ ὡς τέτοιο καὶ ἐξελληνίστηκε ὡς δευτερόκλιτο δέλτος⁵³, μὲ ἀρκετὰ παράγωγα ὅπως δελτίς, δελτάριον, ἀποδελτιώ, ἀποδελτίωσις, καὶ μεταφράστηκε ὡς θύρα, δίθυρον, πίναξ πτυκτός, δίπτυχον⁵⁴. λέχθηκαν γιὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀρκετὰ στὸ Ἀλφάβητο καὶ στὰ Γραφικά⁵⁵. πρῶτος τὸ μνημονεύει ὁ Ὄμηρος, ποὺ τ' ὀνομάζει πίνακα πτυκτόν⁵⁶, ἐνῷ τὸ ὄνομα δέλτος ἔχει τὴν ἀρχαιότερη σωζόμενη χρῆσι του στὸν Αἰσχύλο, καὶ οἱ μεταφράσεις του δελτίον δίπτυχον στὸν Ἡρόδοτο, καὶ θύρα καὶ δίθυρον στοὺς Ἀττικούς⁵⁷.

25 Τὸ ὄνομα τοῦ ἕκτου γράμματος *Faῦ* ἢ *βαῦ* ἔμεινε καὶ ὡς ὄνομα κάποιου ἄνθους. λέει ὁ Ἡσύχιος στὸ Λεξικό του· *βαῦ*· εἶδος ἄνθους. τὸ ἀρχικὸ σκαρίφημα τοῦ γράμματος ἥταν *Y* κι ἔπειτα ἔγινε *Y*. πολλὰ ἄνθη ἔχουν αὐτὸ τὸ σχῆμα. κυρίως ὅμως στὴν ἐλληνικὴ πραγματικό-

τητα πρόκειται γιὰ τὸ τελεστικὸ νεκρολούλουδο τοῦ θρηνουμένου θεοῦ Ὑακίνθου, γιὰ τὸ ὄποιο λέγονται περισσότερα στὸ Ἀλφάβητο⁵⁸.

26 Ἡ κασία (φπιοντ Ψα 44,9), φυτὸ καὶ ἄρωμα, ἀνευρίσκεται πρῶτα στὴ Σαπφώ κι ἔπειτα στοὺς Μελανιπίδη, Ἡρόδοτο, Θεόφραστο, καὶ ἄλλους⁵⁹.

27 Τὸ μύρον (μρ Ψα 44,9 Ἄσ 4,14), δῆλαδὴ τὸ ἄρωμα, σὲ ἀρχαϊκὰ ἑλληνικὰ κείμενα συναντᾶται ἥδη ἀπὸ τὸν Ζ' π.Χ. αἰῶνα στοὺς ποιητὰς Ἀρχίλοχο, Σαπφώ, καὶ Ἀλκαῖο, συναντᾶται δὲ καὶ σὲ πολλοὺς τῆς ἐπομένης περιόδου, ἥτοι Ἀνακρέοντα, Αἰσχύλο, Ἡρόδοτο, Ἀριστοφάνη, Μένανδρο⁶⁰, κλπ.. στὴ βιβλικὴ ἐβραϊκὴ εἶναι ἡ ἴδια λέξι ποὺ μεταγράφεται ἑλληνιστὶ καὶ ως σμύρνα· τὸ ἐβραϊκὸ δῆλαδὴ ἡ σημιτοχαμιτικὸ μρ μεταγράφτηκε στὴν ἑλληνικὴ κατὰ μὲν τὴν προαλφαβητικὴ καὶ ἀχαιοπελασγικὴ περιόδο σμύρνα, κατὰ δὲ τὴ μεταδωρικὴ κι ἀλφαβητικὴ μύρον. αὐτὸ δείχνει ὅτι σὲ μὰ πρωτόγονη ἐποχὴ ἡ σμύρνα ἥταν τὸ μοναδικὸ ἡ τὸ κατ' ἔξοχὴν μύρον. μετὰ τὴ διάκρισι τῶν δυὸ δόνομάτων τὸ μύρον χρησιμοποιήθηκε ως γενικὴ δόνομασία τῶν ἀλειφομένων ἀρωμάτων, ὅπως καὶ τὸ θυμίαμα τῶν καιομένων. τοῦ δόνόματος μύρον ὑπάρχουν ἀρκετὰ μεταγενέστερα σύνθετα καὶ παράγωγα.

28 Τὸ νίτρον (ντρ Ἱε 2,22), ἀλκάλιο ἔξορυσσόμενο στὴ Νιτρία τῆς Αἰγύπτου καὶ λεγόμενο σήμερα στὴν ὄρυκτολογία καὶ χημεία νάτρον ($\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10 \text{ H}_2\text{O}$), τὸ σαπούνι τῶν ἀρχαίων, ἀναφέρουν ἔτσι μὲ τὸ ἐβραϊκό του ὄνομα μεταγραμμένο ως νίτρον μὲν ἡ Σαπφώ, κι ἔπειτα οἱ Ἰπποκράτης, Ἀριστοτέλης, Πάπυρος τοῦ Ζήνωνος τοῦ 250 π.Χ., καὶ ἄλλοι, σὰ λίτρον δὲ ὁ Ἡρόδοτος καὶ οἱ Ἀττικοὶ Ἀλεξις καὶ Πλάτων⁶¹. γι' αὐτὸ κι ὁ Φρύνιχος λέει· Νίτρον· τοῦτο Αἰολεὺς μὲν ἀν εἴποι, ὥσπερ οὖν καὶ ἡ Σαπφώ, διὰ τοῦ ν, Ἀθηναῖος δὲ διὰ τοῦ λ λίτρον⁶².

29 Ἀδὼν (Ἀδνν) στὴν προϊστορικὴ Παλαιιστίνη καὶ Φοινίκη τόσο ἀπὸ τὸν Ἰσραὴλ ὅσο κι ἀπὸ τοὺς Χαναναίους λεγόταν ὁ δεσπότης· καὶ τ' ὄνομα αὐτὸ ἥταν προσωνύμιο στὸ μὲν Ἰσραὴλ τοῦ Κυρίου (Ιενε), στοὺς δὲ Χαναναίους τῆς θηλυπρεποῦς τοῦ Βάαλ παραλλαγῆς Μολόχ (Μλκ) ἡ Ἀνημέλεχ (Ονμλκ)⁶³, ποὺ ἥταν καὶ θεὸς θανατούμενος θρηνούμενος κι ἐνταφιαζόμενος. μαζὶ μὲ τὸ κτητικὸ -ι (= μου) γίνεται Ἀδωνί (Ἀδννι), ἥτοι Δέσποτά μου⁶⁴. ἡ προσκόλλησι κι ἐνσωμάτωσι τοῦ κτητικοῦ μου (-ι) στὴν περιπαθὴ κλητικὴ προσφώνησι τοῦ ὄνόματος, ὥστε ν' ἀποτελῇ μαζί του ἐνιαῖο ὄνομα (Ἀδὼν ἵ = Ἀδωνί = ὥ Ἀδωνι = ὁ Ἀδωνις) εἶναι στοὺς λάτρεις συνηθισμένη, ὅπως φαίνεται καὶ στὸ σημερινὸ ἵταλικὸ *ma Dona* (= Δέσποινά μου), ποὺ γίνεται *Madona*, ἡ στὸ ἐπίσης ἵταλικὸ γιὰ τὴν ἴδια *Mama mia* (= Μητέρα μου), ποὺ γίνεται *Mamatia*. τρεῖς φορὲς τούλαχιστο στὸ βιβλικὸ

κείμενο ύπάρχει γιὰ τὸν Κύριο ἡ προσφώνησι προσευχομένων Ἀδωνὶ⁶⁵ Κύριε (Αδυνὶ Ιευε), ἥτοι Δέσποτά μου Κύριε⁶⁵. τὸ ὄνομα ἔχει καὶ σύνθετα καὶ παράγωγα τόσο στὸν Ἰσραὴλ ὅσο καὶ στοὺς Χαναναίους· ἀδωνὶ⁶⁶ Βεζέκ (αδνὶ Βζῷ), ἥτοι «δεσπότης τῆς Βεζέκ» (κατὰ τὰ «δεσπότης τῆς Ἡπείρου», «δεσπότης τοῦ Μωρέως»), λέγεται ὁ ἡγεμόνας τῆς πόλεως Βεζέκ, ποὺ κυρίευσαν οἱ Ἰσραηλῖτες μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ (Κρ 1,5), καὶ Ἀδωνίας (Αδνιε) ὁ γιὸς τοῦ Δαυΐδ ποὺ ἀποπειράθηκε νὰ βασιλεύσῃ πρὶν ἀπὸ τὸ Σολομῶντα (Γ' Βα 1,5). ὡς ὄνομα τοῦ χαναναϊτικοῦ θεοῦ Ἀδώνιδος τὸ ὄνομα συναντᾶται στὴ Βίβλο στὸν Ἡσαΐα, ὅταν λέη· *Κλαίοντες ἀναβήσονται τῇ ὁδῷ Ἀδωνίμ* (Ἡσ 15,5). ὁ πληθυντικὸς Ἀδωνίμ, κατὰ τὰ *Βααλὶμ* καὶ *Ἄσταρῳθ*, σημαίνει τὰ ὄμοιώματα τῶν σχετικῶν θεῶν· εἰδικὰ τὸ τοῦ Ἀδώνιδος χρησιμοποιούταν στὸν ἑτήσιο τελεστικὸ ἐνταφιασμὸ καὶ θρῆνο του κατὰ τὸ θερινὸ ἥλιοστάσιο (21 Ἰουνίου). ὁδὸς Ἀδωνίμ λέγεται ἡ ἐπιτάφιος θρηνητικὴ πορεία καὶ πομπὴ του, αὐτὴ ποὺ στὴν ἀρχαία Σπάρτη λεγόταν *Υακινθίς ὁδὸς*⁶⁶ καὶ στὴν Ἀθήνα *ἱερὰ ὁδὸς*⁶⁷ (πρὸς Ἐλευσῖνα) ἢ καὶ πολὺ παλιότερα *ἔλευσις* (= *ἔλευσις*, πομπή). μὲ τὸ *κλαίοντες* ὁ Ἡσαΐας ἐννοεῖ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν τελεστικὸ θρῆνο· ψέγει τοὺς Ἰσραηλῖτες γιὰ τέλεσι εἰδωλολατρικοῦ ὅργιου. τὸν Ἀδωνὶ καὶ τὸν τελεστικὸ του ἐπιτάφιο θρῆνο στὴν ἐλληνικὴ πραγματικότητα μνημονεύει πρώτη τὸ Ζ' π.Χ. αἰῶνα ἡ *Σαπφώ*⁶⁸:

Κατθνάισκει, Κυθέρη', ἄβρος Ἀδωνὶς· τί κε θεῖμεν;

*Καττύπτεσθε, κόραι, καὶ κατερείκεσθε κίθωνας*⁶⁸.

(Ἀφροδίτη! πεθαίνει ὁ τρυφερὸς Ἀδωνὶς· τί νὰ κάνουμε;

Νὰ χτυπιέστε, κορίτσια, καὶ νὰ ξεσχίζετε τοὺς χιτῶνες σας).

τὸ πένθιμο αὐτὸ δργιο ποὺ γιὰ τὸν *Υάκινθο* λεγόταν *Υακινθίς ὁδὸς* καὶ γιὰ τὸν Ἀδωνὶ στὸν Ἡσαΐα ὁδὸς Ἀδωνίμ, γιὰ τὸν Ἀδωνὶ στὴν Ἐλλάδα λεγόταν τὰ *ἀδώνια*⁶⁹ ἢ *ἀδωνιασμός*⁷⁰, καὶ οἱ δργιάστριες - μοιρολογίστρες - ἀναστενάρισσές του *ἀδωνιάζουσαι*⁷¹ (ὅπως *Υακινθίδες κόραι*⁷²), καὶ οἱ τελεστικὲς γλάστρες ποὺ κρατοῦσαν στὴν πομπὴ Ἀδώνιδος *κῆποι*⁷³. εἶναι χαρακτηριστικὸς ὁ στίχος τοῦ Φερεκράτους·

*Ἀδώνι' ἄγομεν καὶ τὸν Ἀδωνιν κλάομεν*⁷⁴

(Γιορτάζουμε ἀδώνια καὶ κλαῖμε τὸν Ἀδωνὶ), καθὼς καὶ οἱ δργιαστικὲς κραυγές, ποὺ εἶναι συνηθισμένα ῥεφρὲν ἐπιταφίων θρήνων γραμμένων ἀπὸ τὴ Σαπφὼ ἢ τὸ Θεόκριτο, *Ω τὸν Ἀδωνιν (-νν-ν), Ω φίλ'* Ἀδωνὶ (-νν-ν), τὸν Ἀδωνιν, Ἀδωνὶ, καὶ μιὰ φορὰ *Χαῖρε, Ἀδων ἀγαπατέ*⁷⁵. στὴν τελευταία κραυγὴ ἐμφανίζεται σκέτο τὸ ἐβραϊκὸ ὄνομα Ἀδων. ἐπειδὴ ὁ Ἀδωνὶς ἥταν καὶ θεὸς χθόνιος, ὅπως ὁ ἐλληνικὸς *Ἄιδης* (= *ἄδης*) τῶν ἐπικῶν ποιητῶν, ὁ τύπος τοῦ ὀνόματος τοῦ *Ἄιδου*, ποὺ συναντᾶται ἥδη στὸν Ἡσίοδο, *Ἄιδωνεὺς*⁷⁶ δὲν ἀ-

ποκλείεται νὰ εῖναι συγκρητιστικὸς καὶ γραμματικὸς μαζὶ συμφυρμὸς τῶν ὀνομάτων Ἀίδης καὶ Ἀδὼν - Ἀδωνὶ - Ἀδωνις, ὅπότε ἡ διείσδυσι τοῦ σημιτοχαμιτικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος στὸν ἐλληνικὸ χῶρο μπορεῖ νὰ χρονολογηθῇ κι ἀπὸ τότε.

30

3. Κλασσικὴ περίοδος (550 - 300 π.Χ.)

Γύρω στὸ 560 π.Χ. ἴδρυθηκε τὸ περσικὸ κράτος, τὸ ὄποιο ἔαπλώθηκε ταχύτατα καὶ γύρω στὸ 545 π.Χ. ἔφτασε στὸ Αἴγαιο, ὑπέταξε τὸν Ἐλληνισμὸ τῆς μισῆς στεφάνης τοῦ πελάγους, κι ἄρχισε ν' ἀπειλῇ τὴ μητροπολιτικὴ Ἑλλάδα. τὰ καλὰ τοῦ μὴ ἀμιγοῦς κακοῦ στὴν περίπτωσι αὐτὴ ἦταν ὅτι οἱ Ἐλληνες τότε γνώρισαν πολλὰ ἐμπορεύματα καὶ πολιτιστικὰ ἀγαθὰ τῆς Ἀσίας, κυριώτερα ἀπὸ τὰ ὄποια ἦταν ὁ γραφικὸς πάπυρος καὶ ὁ χάλυβας ποὺ χαράσσει τὸ μάρμαρο· κι ἔτσι ἄρχισε γιὰ τοὺς Ἐλληνες ἡ λεγόμενη κλασσικὴ ἐποχή. γύρω στὸ 550 π.Χ. ἐπίσης οἱ Ἐλληνες ἔδωσαν καθολικῶς καὶ ὄριστικῶς στὴ γραφή τους τὴ δεξιόστροφη φορὰ ποὺ ἔχει μέχρι σήμερα. οἱ σημιτικὲς λέξεις, ποὺ μπῆκαν στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτή, εἶναι τεχνικοὶ καὶ συναλλαγματικοὶ ὅροι, καὶ ὀνόματα ζῷων, φυτῶν, ἀρωμάτων, καρυκευμάτων, χρωστικῶν οὐσιῶν, καὶ μουσικῶν ὀργάνων.

31 Τὸ κιννάμωμον (Φνμνν "Εξ 30,23· Ἀσ 4,14), δηλαδὴ ἡ καννέλλα, ποὺ ἔχει ὡς πρῶτο συνθετικό του τὸ κάννα (Φνε= κάλαμος), ἐνῷ τὸ σημερινό του ὄνομα καννέλλα εἶναι ἀπλῶς ὑποκοριστικὸ τοῦ κάννα, ἀναφέρουν κυρίως ὁ Ἡρόδοτος κι ὁ Θεόφραστος⁷⁷.

32 Τὸ κιννάβαρι, ποὺ ἔχει ὡς πρῶτο συνθετικό του ἐπίσης τὸ κάννα (Φνε), ἐμφανίζεται στ' ἀρχαῖα ἐλληνικὰ κείμενα ταυτόχρονα μὲ τὸ κιννάμωμον ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ Ε' π.Χ. αἰῶνος. πρῶτα ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ἀνοξανδρίδη ὡς ἀρσενικὸ ὁ κιννάβαρις· ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη, τὸ Θεόφραστο, καὶ ἄλλους ὡς οὐδέτερο τὸ κιννάβαρι· ἀπὸ δὲ τοὺς Λατίνους ἄλλοτε ὡς θηλυκὸ ἡ *cinnabaris* κι ἄλλοτε ὡς οὐδέτερο τὸ *cinnabari*⁷⁸. ἡ ἀστάθεια τοῦ γένους καὶ στὶς δύο γλῶσσες ὀφείλεται στὴν ἔνεική του προέλευσι, δηλαδὴ τὴν ἐβραϊκή. ταυτόχρονο σὲ ἀρχαιότητα ἀναφορᾶς εἶναι καὶ τ' ἄλλο ὄνομά του τιγγάβαρι, ποὺ συναντᾶται στὸν κωμικὸ Διοκλῆ⁷⁹. τὸ δεύτερο συνθετικὸ καὶ τῶν δύο -βαρι, ποὺ εἶναι τὸ ἵδιο μὲ τὸ -βερι τοῦ φαρμακευτικοῦ φυτοῦ τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Ἀραβίας ζιγγίβερι, τὸ ὄποιο ἀναφέρουν ὁ Διοσκουρίδης κι ὁ Γαληνός⁸⁰, συναντᾶται στὸ ἐβραϊκὸ βιβλικὸ κείμενο τὸ λιγώτερο 23 φορὲς γραμμένο βρ, καὶ σημαίνει ἀκριβῶς φυτό καὶ βλαστάρι. στοὺς Ο' μεταφράζεται σῖτος (τὸ κατ' ἐξοχὴν γεωργικὸ φυτό, ὅπως ἄλογο τὸ κυριώτερο γεωργικὸ ἄλογο ζῷο), γένημα, χλόη, ἀγρός (= φυ-

τεία), ἄγριος (= ὁ τοῦ ἀγροῦ), καὶ μεταφορικῶς τέκνον καὶ νήσος⁸¹, ὅπως λέμε κι ἐμεῖς σήμερα τὸ τέκνον βλαστάρι. μία φορὰ οἱ μασορῖτες, ποὺ κατὰ τὴν «κριτική» τους ἐργασία συμβουλεύονταν, καθὼς φαίνεται, καὶ τοὺς Ο', «ἐπαναφέρουν» ἀπ' αὐτοὺς στὸ μασοριτικὸ ὡς βρ (= βλαστάρι) καὶ τὴ λέξι τῶν Ο' παιδείᾳ, στὸ ψαλμικὸ δράξασθε παιδείας (Ψα 2,12), ἐπειδὴ προφανῶς ἦ δὲν κατάλαβαν ἥ διάβαζαν παιδία· (τὰ ἴωτακιστικὰ σφάλματα στὰ χειρόγραφα εἶναι ἀπὸ τὰ συνηθέστερα). ἡ ἑβραϊκὴ λέξι κιννάβαρι σημαίνει «καλαμοειδὲς φυτό», ὅπως λέμε στὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ καλαμίνθη καὶ καλαμάγρωστις καὶ στὴ νέα καλαμάγρια, καὶ κατ' ἐπέκτασι σημαίνει τὴν κόκκινη χρωστικὴ οὐσία, ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ φυτὸ ἐκεῖνο καὶ ποὺ τὴ χρησιμοποιοῦσαν οἱ ἀρχαῖοι γιὰ κόκκινη μελάνη. καὶ τώρα λέμε λουλάκι καὶ τὸ φυτὸ καὶ τὴ χρωστικὴ οὐσία του, πεῦκο νάρδο λεβάντα γιασεμὶ καὶ τὸ φυτὸ καὶ τὸ ἄρωμά του, τσάι μέντα χαμόμηλο καὶ τὸ φυτὸ καὶ τὸ ρόφημά του. τὸ 404 π.Χ. οἱ "Ελληνες ἀνακάλυψαν τὸν ὄρυκτὸ θειοῦχο ὑδράργυρο (HgS), ποὺ εἶναι μετάλλευμα τοῦ ὑδραργύρου. ἐπειδὴ ἀπ' αὐτὸν πλέον ἔβγαζαν τὴν κόκκινη μελάνη καὶ τὸ κόκκινο κραγιὸν τῶν χειλέων (μέχρι σήμερα), ὠνόμασαν κιννάβαρι αὐτὸ τὸ ὄρυκτο. κι αὐτὸ λέγεται ἔτσι μέχρι σήμερα⁸². στὴν ἐλληνικὴ τὸ κάννα γράφεται μὲ δύο νν, τὰ κανὼν κανοῦν κάναστρον κάνιστρον κανηφόρος κανηφορία κανηφορῶ μὲ ἔνα, τὰ κινάμωμον κινάβαρι καὶ τὸ κανέλλα καὶ μὲ ἔνα καὶ μὲ δύο (συνηθέστερα μὲ ἔνα).

33 Ἡ κύπρος (κπρ Ἀσ 1,14· 4,13), ἀρχικῶς τὸ ἄρωμα τοῦ ἄνθους τῆς ἀμπέλου, τοῦ ἀνθοστάφυλου, γιὰ τὸ ὄποιο λέγεται καὶ τὸ ρῆμα κυπρίζειν (= ἀνθεῖν τὴν ἀμπελὸν)⁸³, κι ἔπειτα παρόμοιο ἄρωμα ἀπὸ ἄλλο ἄνθος ποὺ λεγόταν κύπρος, ἀνευρίσκεται στὸν Ἡρόδοτο ὡς β' συνθετικὸ τοῦ ὄνόματος σιλλικύπριον, καὶ ὡς κύπρος σὲ συγγραφεῖς τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος, σ' ἐπιγραφὴ τοῦ 326 π.Χ., καὶ στὸ Θεόφραστο⁸⁴.

34 Τὸ νάρδος (νρδ Ἀσ 1,12· 4,13· 4,14) ἦ τὸ νάρδον, ἔτσι οὐδέτερο γ' ἦ β' κλίσεως, ἦ στὴν Κ. Διαθήκη καὶ θηλυκὸ β' κλίσεως ἡ νάρδος (Μρ 14,3· Ἰω 12,3), ποῶδες ἀρωματικὸ φυτὸ καὶ τὸ ὄμώνυμο ἄρωμά του, στ' ἀρχαία ἐλληνικὰ κείμενα συναντάται κατὰ τὸν Δ' π.Χ. αἰῶνα πρῶτα στὸν Ἀλεξι, κι ἔπειτα στοὺς Μένανδρο, Θεόφραστο, Νίκανδρο, Πολυδεύκη καὶ ἄλλους⁸⁵.

35 Ἡ βύσσος, στὸ ἑβραϊκὸ βυππ ("Εξ 25,4· 26,1) καὶ στοὺς Ο' βύσσος, ἀρχικὰ φυτὸ ποὺ δίνει νηματουργικὲς ἵνες, ἀνευρίσκεται στὸν Ἡρόδοτο στὴ μορφὴ τοῦ ἐπιθέτου, σινδῶν βυσσίνη, καὶ στοὺς Ἐμπεδοκλῆ καὶ Θεόκριτο στὴ μορφὴ τοῦ οὐσιαστικοῦ, βύσσος⁸⁶. εἶναι τὸ βαμπάκι.

36 Τὸ ἑβραϊκὸ ὄνομα τοῦ τρίτου γράμματος γάμελ (γμλ), ποὺ τὸν ΙΑ' π.Χ. αἰῶνα ἥρθε μαζὶ μ' ὅλο τὸ ἀλφάβητο στὴν Ἐλλάδα κι ἔγινε

γάμμα, τὸν Φ' ἢ Ε' π.Χ. αἰῶνα, κατὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους (550 - 479 π.Χ.), ξαναῆρθε στὴν Ἑλλάδα ὡς ὄνομα τοῦ ζῷου πλέον κι ἐξελληνίστηκε μὲ τὴν προσθήκη τῆς δευτεροκλίτου καταλήξεως -ος σὲ κάμηλος· ἡ πρώτη μνεία του ἀνευρίσκεται στὸν Αἰσχύλο⁸⁷. τὸ ἵδιο τὸ ζῷο ἥρθε στὴν Ἑλλάδα τὸ 490 καὶ 480 π.Χ. μὲ τὰ σκευοφόρα τῶν Περσῶν⁸⁸.

37 Ὁ ἀδάμας ἢ διαμάντι ἔγινε γνωστὸς στὸν παραμεσόγειο κόσμο κατὰ τὶς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. μέχρι τότε στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀδάμας (= ἀδάμαστος, ἡ ὕλη ποὺ δὲν χαράσσεται ἀπὸ καμμία, ἀλλὰ χαράσσει αὐτὴ ὅλες τὶς ἄλλες) λεγόταν πρῶτα ὁ χαλκός, ἔπειτα ὁ σίδηρος γενικῶς, κι ἔπειτα ὁ χάλυβας εἰδικῶς. πρὶν ἀπὸ τὴ γνῶσι τοῦ πολυτίμου λίθου ποὺ πῆρε τελευταῖος τὸ ὄνομα - τίτλο πρωτείου ἀδάμας, ἡ σκληρότερη γνωστὴ ὕλη στὸν παραμεσόγειο κόσμο καὶ φυσικὰ στὸν Ἰσραὴλ ἦταν ὁ δεύτερος σὲ σκληρότητα καὶ πολυτιμότητα λίθος σάπφιρος (σπίρ Εξ 28,18· Ἄσ 5,14)· τὸ ὄνομα αὐτὸ θὰ πῇ χαράκτης, ὄνομα - τίτλος πρωτείου ἀνάλογο μὲ τὸ ἑλληνικὸ ἀδάμας. στὴν ἑλληνικὴ τὸ ἑβραϊκὸ ὄνομα σάπφιρος (= ζαφίρι = Al₂O₃, σκληρότης 9 Μόδς) συναντᾶται γιὰ πρώτη φορὰ στὸ Θεόφραστο⁸⁹, κι ἔπειτα στοὺς Ο'.

38 Ὁ ἡμιπολύτιμος λίθος ἰασπίς, στὸ ἑβραϊκὸ ισπε καὶ στοὺς Ο' ἰασπίς (Ἐξ 28,18· Ἡζ 28,13), ἀνευρίσκεται στὸν Πλάτωνα ὡς ἰασπίς⁹⁰.

39 Τὸ στίμπι ἢ στίμι ἢ στίβι ἢ ἡ στίμμις ἢ στίμις (*Ιε* 4,30) εἶναι τὸ κυριώτερο μετάλλευμα τοῦ ἀντιμονίου τριθειοῦ ἀντιμόνιο (Sb₂S₃), μὲ τὸ ὅποιο οἱ γυναῖκες κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἔβαφαν μαῆρες τὶς βλεφαρίδες των. τὸ δὲ σχετικὸ ρῆμα εἶναι στιμμίζομαι ἢ στιμμίζομαι ἢ στιβίζομαι (*Δ'* Βα 9,30· *Ιζ* 23,40). ἡ ἀρχικὴ γραφὴ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ρήματος στὸ ἑβραϊκὸ βιβλικὸ κείμενο ἔχει ἀντικατασταθῆ μὲ διάφορα νεώτερα ἔρμηνέματα. στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα τὸ ὄνομα συναντᾶται γιὰ πρώτη φορὰ τὸν Ε' π.Χ. αἰῶνα στὸν τραγικὸ *Ιωνα*, κι ἔπειτα στὸν κωμικὸ *Ἀντιφάνη*⁹¹.

40 Τὸ βιβλικὸ ἑβραϊκὸ θυρε (Γε 19,8· Δ' Βα 6,2· 6,5· Ἄσ 1,17) στοὺς Ο' μεταφράζεται δοκός. ἐννοεῖται τὸ χοντρὸ τετραγωνισμένο καδρόνι τῆς στέγης. ἀπὸ τὴν ἴδια ρίζα παράγονται καὶ τὰ ὄνόματα κύβος καὶ κύρβις, ποὺ σημαίνουν τὸ μὲν δεύτερο τὸ ὀρθογώνιο παραλληλεπίπεδο, τὸ δὲ πρῶτο τὴν εἰδικὴ περίπτωσι τοῦ ὀρθογώνιου παραλληλεπίπεδου μὲ τὶς ἔδρες καὶ τὶς ἀκμές του ὅλες ἵσες. οἱ ἀρχαιότερες μνεῖες καὶ τῶν δύο σ' ἑλληνικὰ κείμενα ἀνευρίσκονται σὲ τέτοια τοῦ Ε' π.Χ. αἰῶνος, τοῦ μὲν κύβου στοὺς Αἰσχύλο, Εὐριπίδη, Ἀριστοφάνη, κι ἔπειτα στοὺς Πλάτωνα κι Ἀριστοτέλη⁹², τῆς δὲ κύρβεως στοὺς Κρατῖνο, Ἀχαιό, Ἀριστοφάνη, Λυσία, κι Ἀριστοτέλη⁹³.

41 Ὁ ἀρραβών (ορβυν Γε 38,17· 18· 20), δηλαδὴ τὸ προκαταβαλλόμενο μέρος τῆς πληρωμῆς, τὸ καπάρο, ἐμφανίζεται σ' ἑλληνικὰ κεί-

μενα τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος, ἡτοι στοὺς Ἀντιφάνη, Ἰσαῖο, Ἀριστοτέλη, καὶ Μένανδρο⁹⁴.

42 Ἡ μνᾶ στὸ ἑβραϊκὸ βιβλικὸ κείμενο γράφεται μνε· στοὺς Ο' μεταφράζεται μερὶς ἀπὸ τὸ μωσαϊκὸ Νόμο μέχρι καὶ τὴν Παραλειπομένη⁹⁵, ἐνῷ ἀπὸ τὸν Ἱεζεκιὴλ κι ἔπειτα μεταγράφεται ἀμετάφραστη μνᾶ⁹⁶. Θὰ πῇ κλάσμα, μέρος. εἶναι φανερὸ λοιπὸν ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας τούλαχιστο εἶναι ὄνομασία μέτρου βάρους, κλάσμα τοῦ ταλάντου (ἔξηκοστό). ὁ Ἱεζεκιὴλ στὴ Βαβυλῶνα καθιερώνει τὸ νέο μετρικὸ σύστημα τοῦ αἰχμαλώτου Ἰσραὴλ, ποὺ εἶναι προσαρμογὴ καὶ συμμόρφωσι πρὸς τὸ βαβυλωνιακὸ τῶν κυριάρχων (Ιζ 45,10-14). γιὰ τὴ μνᾶ λέει· *Πεντήκοντα σίκλοι ή μνᾶ ἔσται ἡμίν* (45,12). συνεπῶς ὡς λέξι εἶναι ἀρχαία ἑβραϊκή, ὡς ὅρος ὅμως ποὺ σημαίνει μονάδα βάρους εἶναι πλέον τοῦ βαβυλωνιακοῦ συστήματος. μετὰ τὸ 560 π.Χ. ἡ λέξι μαζὶ μὲ τὸ μετρικὸ σύστημα μέσω Περσῶν καὶ Λυδῶν ἥρθε καὶ στὴν Ἑλλάδα, στοὺς κλασσικοὺς συγγραφεῖς τῆς ὁποίας γράφεται μνᾶ, κι ἔτσι χρησιμοποιεῖται, ὅταν πρόκηται γιὰ μέτρο μόνο, καὶ στοὺς Ο' καὶ στὴν Κ. Διαθήκη. στὴν τελευταίᾳ ἐννοεῖται ὡς Ἑλληνικὴ μονάδα χρηματικῆς ἀξίας. διότι στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν Φ' π.Χ. αἰῶνα κιόλας ἀπὸ μονάδα βάρους εἶχε ἐπεκταθῆ καὶ σὲ μονάδα χρηματικῆς ἀξίας. δὲν ἦταν ποτὲ κομμένο νόμισμα, ἀλλὰ μόνο χρηματικὸ ποσό· ὅπως σήμερα τὸ ἑκατομμύριο. στὰ χρόνια τοῦ Χριστοῦ μία μνᾶ εἶχε τὴν ἀξία 50 κατωτάτων ἡμερομισθίων, δηλαδὴ περίπου 200.000 δραχμῶν σημερινῶν (1994). στὰ Ἑλληνικὰ κείμενα ἡ μνᾶ ἐμφανίζεται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Ε' π.Χ. αἰῶνος, ἡτοι στοὺς Ἀντιφῶντα, Ἡρόδοτο, Θουκυδίδη, Ξενοφῶντα, Πλάτωνα, κι ἐπιγραφές⁹⁷. ἀπὸ τὸν ἴδιο αἰῶνα συναντῶνται καὶ τὰ παράγωγα ἐπίθετα μναῖος μναῖος ἡμιμνήιος⁹⁸. στὴν Ἑλληνικὴ γραμματικῶς ἡ μνᾶ κλίνεται συμβατικῶς σὰ συνηρημένο πρωτόκλιτο, μνάα-μνᾶ κατὰ τὸ Ἀθηνάα-Ἀθηνᾶ, ἀλλ' εἶναι στὴν πραγματικότητα ψευδοσυνηρημένο, ἡτοι ἀπλὸ μνᾶ (ἐβραϊστὶ μνε), ὅχι μνάα.

43 Ο σίκλος στὸ ἑβραϊκὸ σφλ, στοὺς Ο' σίκλος (Ἑξ 39,1· Ἀρ 3,5) ἡ σταθμός (Γε 43,20) ἡ δίδραχμον (Ιη 7,21), σημιτικὴ μονάδα βάρους κι ἔπειτα νόμισμα, παραμένος μέσω περσικῆς γλώσσης, ἀναφέρεται ὡς σίκλος ἀπὸ τὸ Σοφοκλῆ καὶ σίγλος ἀπὸ τὸν Ξενοφῶντα⁹⁹.

44 Τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὰ δυὸ ἡχοποίητα ἑβραϊκὰ ρήματα, ποὺ σημαίνουν γράφω, ἀνευρίσκονται στὸ ἑβραϊκὸ βιβλικὸ κείμενο μόνο τὰ παράγωγα· τὸ ἴδιο λείπει. αὐτὰ ποὺ στοὺς Ο' μεταφράζονται γράμμα, γραμματεύς, γραμματικός, γραμματικὴ, γραμματεία, βίβλος (= γραπτόν), βιβλίον¹⁰⁰, στὸ ἑβραϊκὸ κείμενο βραχυγραφοῦνται ὅλα ὅπρ. τὸ ρῆμα ὅπρ παριστάνει ἀκριβῶς τὸν ἡχο τῆς χαράξεως τοῦ νωποῦ πηλοῦ, ποὺ χρησιμοποιόταν ὡς ἡ κύρια γραφικὴ ὅλη στὴν κοιλάδα τῶν Σημιτῶν Μεσοποταμία. κατὰ τὸν Φ' π.Χ. αἰῶνα ἔνα παράγωγο τοῦ ρή-

ματος σπρ, ποù σήμαινε πολιτιστικὸ ἀντικείμενο, περάστηκε στὴν ἔλληνικὴ γλῶσσα ὡς σφραγίς, κι ἀμέσως σχεδὸν ἔδωσε καὶ τὰ ἔλληνικῶν προδιαγραφῶν παράγωγα σφραγίζω καὶ σφράγισμα¹⁰¹, ἥτοι ἐκτυπώνω καὶ ἐκτύπωμα. ἀπὸ ἄλλη πλευρὰ αὐτὸ δείχνει ὅτι ἥδη στὴ σημιτικὴ γλῶσσα τὸ ρῆμα ἀπὸ τὴ χαρακτικὴ του σημασία, ποὺ δηλώνει ὁ ἥχος του, εῖχε μεταπήδησει στὴν ἐκτυπωτικὴ διότι στὴν ἔλληνικὴ ἐξ ἀρχῆς καὶ τ' ὄνομα καὶ τὸ ρῆμα χρησιμοποιοῦνται ὡς ἐκτυπωτικά. ἥ μεταπήδησι του ρήματος στὴν ἐκτυπωτικὴ σημασία πρέπει νάγινε ἥδη πρὸ του Μωϋσέως, ὅταν οἱ ἄνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν τὴ σχετικὴ γλῶσσα, εἶχαν γνωρίσει τὴν ἐκτυπωτικὴ πλέον γραφίδα τῆς σφηνοειδοῦς γραφῆς· τότε δὲ μᾶλλον καὶ τὸ χαρακτικὸ ρῆμα σπρ ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὸ καθαρῶς ἐκτυπωτικὸ κτρβ (κεθούρβιμ, κιτάπι)¹⁰², ποὺ χρησιμοποιοῦν συνήθως ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ ἄλλοι βιβλικοί, ἀφήνοντας πίσω του σὲ χρῆσι μόνο τὰ προειρημένα παράγωγά του. ταχύτατα στὴν ἔλληνικὴ γλῶσσα τὸ ρῆμα ὡς σύνθετο καὶ ἀποθετικὸ ἐπισφραγίζομαι¹⁰³ πῆρε καὶ μιὰ σημασία λεκτικὴ. στὴ μεταιχμαλωσιακὴ ἐβραϊκὴ γλῶσσα καὶ προφορά, ὅπως στὴν περίπτωσι του κρυβ - γρὺφ - χερούβ, ἔτσι καὶ στὴν παρούσα, ἀνάμεσα στὰ δύο πρώτα σύμφωνα του θέματος σπρ ἀναπτύχθηκε ἔνα φωνῆν ω ἢ ε ἢ ι, ὅπότε τόσο ἥδη στους Ο' ὅσο καὶ στὸ φωνηεντισμένο κι ἐστιγμένο μασοριτικὸ κείμενο ἀργότερα τὰ προειρημένα παράγωγά του γράφονται καὶ διαβάζονται σωφέρ¹⁰⁴, σωφάρ σεφάρ σιφρέ σίφρα¹⁰⁵ κλπ.. τὸ ἐξελληνισμένο σφραγίς ἀναφέρει γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Θέογνις, κι ἔπειτα οἱ Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης, Ἡρόδοτος, Ἀριστοφάνης, καὶ ἄλλοι¹⁰⁶.

45 Ὁ νάβλας (νβλ Β' Βα 6,5· 10,12· Α' Πα 13,8), ἐβραϊκὸ μουσικὸ ὅργανο τὸ ὅποι στους Ο' στὰ μὲν ἴστορικὰ βιβλία μεταγράφεται ἔτσι ἀμετάφραστο, στὰ δὲ ποιητικὰ καὶ προφητικὰ μεταφράζεται ψαλτήριον ἢ καὶ ψαλτήριον δεκάχορδον (Ψα 32,1· 91,1· 143,9) συναντᾶται καὶ στὸν Ἀθηναϊκὸ του Δ' π.Χ. αἰώνος Φιλήμονα¹⁰⁷.

46 Ἡ σαμβύκη (σβκα Δα 3,10· 3,15) ἦταν μουσικὸ ὅργανο ἐβραϊκὸ ἢ βαβυλωνιακό. α' συνθετικὸ του ὄνόματος εἶναι τὸ σὰν (= δόντι), ποὺ εἶναι καὶ ὄνομα του προτελευταίου γράμματος του ἀρχικοῦ ἀλφαβήτου Σ, τὸ δὲ β', ποὺ σημαίνει φόδη, μέλος, μουσική, εἶναι τὸ ἴδιο ποὺ συναντᾶται πάλι ὡς β' συνθετικὸ στὰ ὄνόματα ἰαμβος¹⁰⁸, Ιάμβη¹⁰⁹, Λυκάμβης¹¹⁰, Σήραμβος¹¹¹, θρίαμβος¹¹², τιτύραμβος = διθύραμβος¹¹³, ἰαμβύκη¹¹⁴. τὸ ὄνομα σαμβύκη σημαίνει «οδοντόσχημο μουσικὸ ὅργανο», δηλαδὴ «τρίγωνο μουσικὸ ὅργανο», δηλαδὴ αὐτὸ ποὺ στὰ νεώτερα χρόνια λέγεται ἄρπα. στὴν ἔλληνικὴ τὸ μὲν ὄνομα σὰν ὡς ὄνομα του γράμματος Σ συναντᾶται γιὰ πρώτη φορὰ στους Πίνδαρο καὶ Ἡρόδοτο¹¹⁵, τὸ δὲ σαμβύκη στὸν Ἀριστοτέλη¹¹⁶. καὶ στὸ Φιλήμονα τὸ συμβακίστρια¹¹⁷.

47 Ἡ Αἴγυπτος καὶ οἱ Αἰγύπτιοι στὴν ἀρχαιότητα λέγονταν ἔτσι μόνο ἀπὸ τοὺς "Ἐλληνες"¹¹⁸, ἀπὸ τοὺς ὄποιους πῆραν τ' ὄνομα οἱ Λατῖνοι, οἱ Εὐρωπαῖοι, κι ὅλος ὁ κόσμος πλὴν τῶν Ἐβραίων καὶ τῶν Ἀράβων. οἱ ἴδιοι οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἔλεγαν τὸ ἔθνος καὶ τὴν χώρα τους Χάμ (‘M). ἔτσι τοὺς ἔλεγαν καὶ οἱ Ἐβραῖοι, ὅπως φαίνεται καὶ στοὺς Ψαλμοὺς τῆς Βίβλου τόσο κατὰ τὸ ἐβραϊκὸ ὄσο καὶ κατὰ τοὺς Ο'.

Καὶ εἰσῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον

*καὶ Ἱακὼβ παρῳκησεν ἐν γῇ Χάμ*¹¹⁹.

στὰ μετὰ Χριστὸν κοπτικά κείμενα τῆς Αἰγύπτου τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀνευρίσκεται ως *Χεμὶ* ἢ *Χεμίτ*. ἀλλὰ καὶ πολὺ πιὸ πρὶν ὁ Ἡρόδοτος διασφέζει ἀρχαιότερή του ἐλληνικὴ παράδοσι, σύμφωνα μὲ τὴν ὄποια οἱ σχετικοὶ μὲ τὸ Δαναὸ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἐκεῖνοι, ποὺ θεωροῦνταν ὅτι κατάγονταν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, λέγονταν *Χεμμῖται*¹²⁰, δηλαδὴ *Χαμῖται*. στὸν Ἡρόδοτο ἐπίσης μνημονεύονται τῆς Αἰγύπτου νῆσος *Χέμμις*, καὶ πόλι μεγάλη *Χέμμις* στὸ Θηβαϊκὸ νομό, καὶ νομὸς *Χεμμίτης*¹²¹. εἶναι φανερὸ ὅτι σὲ κάποιο χρόνο τὸ γενικὸ ὄνομα τοῦ ἔθνους καὶ τῆς χώρας ἐπιμερίστηκε μόνο σὲ ώρισμένα μέρη καὶ ὁμάδες, ὅπως λ.χ. τὸ κάποτε γενικὸ ὄνομα *Ἄχαιοι* περιορίζεται σήμερα μόνο στὸ νομὸ *Ἄχαιας*¹²².

48 Οἱ λέξεις παράδεισος (πρδ̄σ, πρδ̄ισ), δηλαδὴ ἄλσος ἢ δάσος, καὶ γάζα (γνζια, γενιζα), δηλαδὴ θησαυρὸς ἢ κρύπτη, εἶναι περσικές. τὴν πρώτη εἰσήγαγε στὴν ἐλληνικὴ ὁ Ξενοφῶν καὶ τὴ δεύτερη ὁ Θεόφραστος¹²³. στοὺς Ο' χρησιμοποιήθηκαν παρμένες ἀπὸ τὴν ἐλληνική. οἱ μασορίτες κατὰ τὴν «κριτικὴ» ἐργασία τους, συμβουλευόμενοι τοὺς Ο' κι ἐκλαμβάνοντας τὶς δύο λέξεις ως ἐβραϊκές, τὶς «ἐπανέφεραν» ως τέτοιες μέσα στὸ ἐβραϊκὸ κείμενο¹²⁴.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Σφρ 2,8 (*κονδυλισμός*).

2. Ἄσ 2,12 (*τρυγών*).

3. Καὶ στὴν ἀγγλικὴ *turtle*, στὴ γερμανικὴ *turteltaube*, στὴ γαλλικὴ *tourterelle*.

4. Σιαμάκης Κ., Ἀλφ. 2,160. 172-174.

5. Πινακίς Πύλου ΠΥ Απ 656,7. Ὁμηρος, Ξ 348 (κρόκος φυτό) Θ1' Τ1 (κροκόπεπλος *Ἡώρ*). Ἡσίοδος, Θε., 273 (κροκόπεπλος). Αἰσχύλος, Ἀγ., 239 (κρόκου βαφαί). Σοφοκλῆς, Οἰδ. Κ., 685 (χρυσανγής κρόκος). Ἀριστοφάνης, Νεφ., 51 (μύρου κρόκου). Πλάτων, Πολιτικ., 283a (κροκονητική).

6. Μίμνερμος, Ναννώ, ἀπ. 9 (στὸ Στράβωνα 14,1,4-634). Θέογνις, 1104. Πίνδαρος, ἀπ. 193 Bowra. Σοφοκλῆς, Λαοκόων, ἀπ. 370 Radt. Εὐριπίδης, Ἰων, 1175. Ἡρόδοτος, 1,149,1' 2,40,3.

7. Ἀριστοφάνης, Σφ., 1357.

8. Ἡς 27,9 πρεσβύτεροι *Βυβλίων* σφαλερὴ ἡ γραφὴ βιβλίων.

9. Ὁμηρος, φ 390-1. Ἡσίοδος, Ἐργ., 589. Αἰσχύλος, Ικ., 761. Εὐριπίδης, Ἰων,

1195. Ἐπίχαρμος, Ἀχαιός, Φιλύλλιος, Ἀρμενίδας, στὸν Ἀθήναιο 1,56 (31a). Λέξεις ρητορικάι, λ. βίβλινος. Ἔτυμ. Μ., λ. βίβλινος οἶνος. Σούμμα, λ. βίβλινος οἶνος.
10. Πινακίδες Μυκηνῶν MY Ue 611,3' Wt 502 (*κα-να-το*). Ὁμηρος, Θ 193' N 407' Ψ 761 (*κανών*) I 217' Λ 630' γ 442' κ 355 ρ 343 (*κάνεον*). Εὑριπίδης, Τρω., 6 (*κανόνες*)' Ἡρ., 926 (*κανοῦν*). Ἡρόδοτος, 1,119,4 (*κάνεον*). Ἀριστοφάνης, Ἀχ., 242 (ἡ *κανηφόρος*)' 244 (*κανοῦν*)' Σφ., 394 (*κάνναι*)' Λυσ., 646 (*κανηφορῶ*)' Θεσμ., 822 (*κανών*). *Κανὼν τοῦ Πολυκλείτου* (ἄγαλμα καὶ βιβλίο). Πλάτων, Ἰππαρχ., 229c (*κανηφορία*).
11. Γ' Ba 10,22' B' Pa 9,21' στὸ δεύτερο χωρίο ἡ γραφὴ *ωκπιμ* (= πίθηκοι) εἶναι ἀντιγραφικὸ σφάλμα ἀντί *κωπιμ* (λίθοι τορευτοί).
12. Ὁμηρος, A 219-220' κ 128-129 (*κώπη* = *ξίφος*)' 1 488-489' λ 531 (*κώπη* = *κουπί* καραβιοῦ).
13. Σοφοκλῆς, Τρ., 561.
14. Ἀριστοφάνης, Νεφ., 23' 448' καὶ *Σχόλια*. Λουκιανός, Ἀπαίδ., 5. Ἡσύχιος, λ. κοππατίας. Φώτιος, λ. σαμφόρας. Σούμμα, λ. κοππατίας. Εὐστάθιος, Εἰς Ἰλ., K1 (785). Πλούταρχος, Ἄλεξ. 6,1. Σιαμάκης Κ., Ἄλφ. 1,419' 2,238-247' 3,261.
15. Ἐπιγραφὴ Ἀττικῆς προευκλείδειος 352,36-37 IG 1,1,324.
16. Ἡρόδοτος 3,116,1' 4,13,1' 4,79,2. Παυσανίας 1,24,5-6. πρβλ. καὶ Αἰσχύλον, Πρ., 394-395. γιὰ τὴν ἐναλλαγὴ τῶν ἀφώνων *κρυβ* - *γρυφ* - *γρυπ* παράβαλε τὶς ἐναλλαγὲς στὰ *χιτών* - *κιθών*, *χύτρα* - *κύθρα*, *τιτύραμβος* - *διθύραμβος*.
17. Γε 3,24' Ἐξ 25,18-19' Ἐβ 9,5
18. ΑΠ 4,6-8' Ἐξ 25,18-19' Ἡσ 6,1-3
19. Γε 5,32' 6,10' 7,13' 9,18' 9,23' 9,27.
20. Ὁμηρος, Θ 478-481. Ἡσίοδος, Θε., 507-511. Ἀπολλόδωρος 1,1,3' 1,2,3. Διόδωρος Σικ. 5,66,2-3' 5,67,2.
21. Ἀριστοφάνης, Νεφ., 998 - 999' καὶ *Σχόλια*.
22. Πίνδαρος, Ολ., 9,41-46. Ἀπολλόδωρος 1,7,2. Παυσανίας 1,18,7' 1,40,1' 5,8,1' 10,6,2. πρβλ. Ψευδησίοδον, ἀπ. 2' 4' 5' 6' 7' 234' Ἡρόδοτον 1,56' Θουκυδίδην 1,3,2.
23. Εὑριπίδης, Ἰφ. Τ., 816 - 817.
24. Ὁμηρος, Δ 385' 388' Ε 804' 807' Κ 288' Ψ 680' ε 333' λ 276. Ἡσίοδος, Θε., 937' 975 - 978. Σοφοκλῆς, Οἰδ.τ., 266-268. Εὑριπίδης, Φοίν., 4 - 9' 638 - 639' Βάκχ., 171 - 3' 229 - 230' 1357 - 1358. Ἡρόδοτος 2,49,3' 2,145,4' 4,147,4' 5,57 - 59. Διόδωρος Σικ. 1,37,3' 5,49,2. Στράβων 1,2,6 (18)' 14,1,12 (636). Σιαμάκης Κ., Ἄλφ. 1,467 - 504.
25. Πίνδαρος, Ἐπιν. Ἰσθμ., ἀπόσπ. 5 Bowra. Ἀπολλόδωρος 1,9,1 - 2' 3,4,3. Παυσανίας 1,44,7 - 8' 2,1,3.
26. Γε 14,1' Ψα 2,6 (*βασιλεύς*)' Ἀρ 24,7' Δ' Ba 24,12 (*βασιλεία*)' Ἐσ 10,25 (*Μελχία*).
27. Γε 11,29' Ἰη 17,3 (*Μελχά*)' Α' Πα 24,9' Νε 3,11 (*Μελχίας*).
28. Γε 14,18' Ψα 109,4 (*Μελχισεδέκ*)' Γε 46,17' Ἀρ 26,29 (*Μελχιήλ*)' Α' Πα 10,2 (*Μελχισούε*).
29. Κρ 9,1' B' Ba 11,21 (*Ἄβιμέλεχ*)' Γε 20,2' 26,1 (*Ἄβιμέλεχ*)' Ἰη 19,26' Ρθ 1,2 (*Ἐλιμέλεχ*).
30. Λε 18,21' 20,2-5 (*Ἄρχων = Μλκ*)' Ἰε 39,35 (*Μολόχ βασιλεύς*)' Δ' Ba 23,10 (*Μολόχ*).
31. Δουκάγγιος, λ. μελχῖται. Θησαυρὸς Στεφάνου, λ. μελχῖται, (καὶ οἱ δύο παραπέμπουν σὲ ἀσήμαντους καὶ ὁψίμους Βυζαντινοὺς συγγραφεῖς).
32. Ἰη 15,8' 18,16' Δ' Ba 23,10' Ἰε 7,31-32' 19,6. γιὰ τὸν ἔλληνικὸ μῆθο βλ. τοὺς προσημειωμένους Πίνδαρο, Ἀπολλόδωρο, καὶ Παυσανία.
33. Ἡρόδοτος 2,42,1' 2,144,2' 2,156,4-5.
34. Ἡρόδοτος 2,153,1' 3,27-29' 3,33,1' 3,64,3.

35. Ὄμηρος, Ε 385 - 6 (*Ὥτος θεός*)· Λ 303 (*Ὥρος θνητός*)· Ο 518 (*Ὥτος θνητός*)· Σ 486 - 489· Χ 29 (*Ὥρίων ἀστερισμός*)· ε 121 (*Ὥρίων θεός*)· ε 272 - 275 (*Ὥρίων ἀστερισμός*)· λ 308 - 310· 572-575 (*Ὥτος - Ὥριων θεοί*). Ἡσίοδος, "Ἐργ., 598· 609· 615· 619 (*Ὥρίων θεός - ἀστερισμός*). Ἡρόδοτος 2,144,2· 2,156,4 - 5 (*Ὥρος θεός αἰγυπτιακός*).
- 36."Εξ 15,14· Ἰη 13,5 (*Πλστ = Φιλιστιὶ = Φιλισταῖοι = Παλαιστινοὶ*)· "Εξ 23,23· Ἰη 9,1 (= *Πρζτ = Φερεζαῖοι*).
37. Ὄμηρος, Β 681 (*Πελασγικὸν Ἀργος*)· Β 840-843· Κ 429 (*Πελασγός, Πελασγοὶ*)· Π 233 (*Πελασγικὸς Ζεύς*)· Ρ 288· τ 177 (*Πελασγοί*). Αἰσχύλος, Ἰκ., 250-3 (*Πελασγός, Πελασγοί*)· Προμ., 860 (*Πελασγία*). Ἡρόδοτος 1,57-58 (*Πελασγός, Πελασγοί*)· 2,56,1 (*Πελασγία*)· 2,15,1· 2,17,4· 2,141,4· 2,154,3· 3,10,1 (*Πηλούσιον*)· 1,105,1· 1,106,1· 4,39,2· 7,89,1-2 (*Παλαιστινή*· δ σημερινὸς τονισμὸς Παλαιστίνη ἀπὸ ἐπίδρασι τοῦ λατινικοῦ τονισμοῦ *Palaestina*)· 3,5,1 (*Παλαιστινοί*· ὅχι *Παλαιστῖνοι* ἢ *Παλαιστίνιοι* κατὰ τὸ λατινικὸ *Palaestini*).
38. Πολύβιος 1,65,1· 2,17,1 - 6· 3,90,10. Διόδωρος Σικ.14,96,5· 14,98,5· 14,113,1 - 4· 16,31,7. T. Livius 5,10,2· 5,12,5· 5,14,7· 5,16,2· 5,18,7· 5,26,3· 7,16,2· 7,20,9· 7,22,4· 7,26,9· 10,12,7· 10,27,5· 10,46,12. Nepos 23,5,1. Στράβων 5,2,9 (226 - 7). Ovidius, Fasti 4,74. Plinius 3,115· 14,62. Tertullianus, Apol. 24,8. Isidorus Hisp., Et. 20,3,6. Ιοάννης Ζωναρᾶς, Χρον. 8,18 (CSHB 2,164).
39. Ὄμηρος, λ 520-521.
40. Γε 23,3· 23,10· 25,9· Γ' Βα 10,29· Ἰε 2,10· Β' Πα 1,17.
41. Ἀρ 24,24· Ἡσ 23,12· Δα 11,30.
42. Ἐπιφάνιος Κύπρου, Πανάρ. 30,25,9.
43. Ἰώσηπος, Ἀρχ. 1,128.
44. Ὄμηρος, Ζ 289-291 (*γυναικῶν Σιδονίων, Σιδονίηθεν*)· Ψ 743 (*Σιδόνες*).
45. Ὄμηρος, ο 403-406.
46. Ὄμηρος, ο 403. Αἰσχύλος, Ἰκ., 5· Πέρσ., 84. Πίνδαρος, ἀπ. 156 Bowra (ἀπὸ τὸ Στράβωνα 12,3,9-54). Ἡρόδοτος 2,12,2· 2,116,6· 7,63,1. Ξενοφῶν, Ἀν. 1,4,4· Κύρ. π. 1,1,4· 6,2,22.
- 47."Ομηρος, β 120· λ 235. Αἰσχύλος, Πέρσ., 963. Εὑριπίδης, Φοίν., 202· 639. Ἡρόδοτος 1,2,1· 2,44,1-3· 2,112,2· 2,161,2.
48. Διονύσιος Ἀλ., 'Ρωμ. ἀρχ. 1,30,2-3.
49. Σιαμάκης Κ., Ἀλφ. 1,226· 2,248.
50. Σιαμάκης Κ., Ἀλφ. 2,390-395.
51. Σιαμάκης Κ., *Τὸ ἀλφάριθμο, Θεσσαλονίκη* 1988 (σ. 893).
52. Σιαμάκης Κ., Ἀλφ. 2,160-251 (περίληψι).
53. Αἰσχύλος, Πρ., 789. Σοφοκλῆς, Τρ., 157. Εὑριπίδης, Ἰππ., 877.
54. Ὄμηρος, Ζ 168-169. Ἡρόδοτος, 7,239,3. Πολυδεύκης 4,18· 10,57 (*Ἀττικοί*).
55. Σιαμάκης Κ., Ἀλφ. 2,165-168· Γραφ. 2,44-45.
56. Ὄμηρος, Ζ 168-169.
57. Αἰσχύλος, Ἡρόδοτος, Ἀττικοί, ἔνθ' ἀνωτ.
58. Σιαμάκης Κ., Ἀλφ. 2,171· 188.
59. Σαπφώ, Μέλη Β', ἀριθμ. 20, c 2 (E. Diehl., Supplementum Lyricum, Bonn 1917). Μελανιππίδης, Δαναΐδες, ἀπόσπ. 1 Bergk (Lyrici). Ἡρόδοτος 2,86,5· 3,110,1. Θεόφραστος, Ἰστ. φυτ. 9,4,2· 9,5,1· 9,7,3.
60. Ἀρχίλοχος, Ἐλ. 27 (= 31) Diehl. Σαπφώ, Μέλη Β', ἀριθμ. 23, στίχ. 18 (E. Diehl., Suppl. Lyr., Bonn 1917). Ἀλκαῖος, Σκόλια, ἀπ. 36 Bergk. Ἀνακρέων, Εἰς Διόνυσον, ἀπ. 9 Bergk. Αἰσχύλος, Ἀμυμώνη, ἀπ. 14 Radt. Ἡρόδοτος, 3,22,3. Ἀριστοφάνης, Ἰππ., 1375. Μένανδρος, Κεκρύφαλος, ἀπ. 274 Edmonds.
61. Σαπφώ, ἀπ. 165 Bergk [ἀπὸ Φρύνιχον, λ. νίτρον (305)]. Ἰπποκράτης, Ἀέρ., 7

- (Littré 2,30). Ἀριστοτέλης, Μετεωρ. 4,6 (383β). Πάπ. Ζήνωνος 59304, 7 (31-8-250 π.Χ.). Ἡρόδοτος 2,86,5' 2,87,3. Ἀλεξις, Ἀγκυλ., ἀπ. 1 Edmonds. Πλάτων, Τίμ., 60d' 65d.
62. Φρύνιχος, λ. νίτρον (305).
 63. Δ' Βα 17,31.
 64. Τὸ κτητικὸ αὐτὸ -ι ἀνευρίσκεται καὶ στὶς προσφωνήσεις Ἡλὶ (= Θεέ μου) καὶ ἁβθουνὶ (= διδάσκαλέ μου) (Μθ 27,46' Ἰω 20,16).
 65. Κρ 13,8 (*Μανοέ*) 16,28 (*Σαμψών*). Α' Βα 1,11 (*Ἀννα*). ἐξέλιξι ὁρθογραφικὴ μόνο καὶ ὥτακιστικὴ καὶ ἀντιγραφικὴ (κι ὅχι πραγματικὴ καὶ γλωσσικὴ) ἀποτελοῦν οἱ διάδοχες ὀλλήλων γραφὲς Ἄδωνέ, Ἄδωναί, Ἄδωναΐ, Ἄδωναί, Ἄδωναΐ. Ἱό-σηπος, Ἀρχ. 5,121: *Xαναναῖοι δὲ... βασιλεῖ τῶν Βεζεκηνῶν ἀδωνιθεζέκω τὴν ἡγεμονίαν ἐπιτρέψαντες* τὸ δὲ ὄνομα τοῦτο σημαίνει ‘Βεζεκηνῶν κύριος’. ἀδωνὶ γάρ τη Ἐβραίων διαλέκτῳ ‘κύριος’ γίνεται. Ἰωάννης Χρυσ., Εἰς Ἐφεσ. 24,3 PG 62,172 ‘Ἄδωνὶ Ἐλωΐ σα-βαώθ’ (Α' Βα 1,11) τοῦτο δὲ ἔρμηνευόμενόν ἐστι ‘Κύριε ὁ θεός τῶν δυνάμεων’.
 66. Δημήτριος Σκήψιος, Τρωϊκὸς διάκοσμος, 16, στὸν Ἀθήναιο 4,74 (173f).
 67. Παισανίας 1,36,3.
 68. Σαπφώ, ἀπ. 62 Bergk (= 107 Diehl' 244 Page).
 69. Κρατίνος, Βουκόλοι, ἀπ. 15 Edmonds. Φερεκράτης, Ἰπνός, ἀπ. 170 Edmonds.
 70. Ἀριστοφάνης, Λυσ., 389.
 71. Θεόκριτος, Ἀδωνιάζουσαι (= 15), 1-149.
 72. Ἀπολλόδωρος 3,15,8 (10). Ψευδοδημιοσθένης, Ἐπιτάφ., 27. Ἡσύχιος, λ. Ὑακιν-θίδες. Στέφανος Βυζ., λ. Λουσία. Σούμμα, λ. παρθένοι Ὑακινθίδες.
 73. Πλάτων, Φαιδρ., 276b. Θεόφραστος, Ἰστ. φυτ. 6,7,3.
 74. Φερεκράτης, Ἰπνός, ἀπ. 170 Edmonds.
 75. Σαπφώ, ἀπ. 63 Bergk (= Ω τὸν Ἀδωνιν). Θεόκριτος, Ἀδωνιάζουσαι (= 15), 23' 96 (τὸν Ἀδωνιν) 136' 143 (ῳ φίλ. Ἀδωνι) 144 (Ἀδωνι) 149 (Χαῖρε, Ἀδων ἀγαπα-τέ) Κάδμος (= 3),47 (Ωδωνις = ὁ Ἀδωνις). Ἀπολλόδωρος 3,14,4 (= Ψευδησίοδος, ἀπ. 139 West).
 76. Ἡσίοδος, Θε., 913. Αἰσχύλος, Πέρσ., 650.
 77. Ἡρόδοτος 3,111,1-2. Θεόφραστος, Ἰστ. φυτ. 9,4,2' 9,5,1' 9,7,3.
 78. Ἀναξανδρίδης, Ζωγρ., ἀπ. 2, στὸν Ἀντιαττικιστή, λ. κιννάβαρις. Ἀριστοτέ-λης, Μετεωρ. 3,6 (378α) Ἰστ. ζῷ. 2,1 (501α). Θεόφραστος, Λίθ., 58-60. Plinius 33,113-117' 35,30.
 79. Διοκλῆς, Μέλιτται, ἀπ. 4-5 (Meineke 2,840) ἀπὸ τοὺς Ἡσύχιο, Φώτιο, κι Εὐ-στάθιο (εἰς Ἰλ., Β 637).
 80. Διοσκουρίδης 2,160,1. Γαληνός, Ὑγιεινὰ 4,5'. Πρὸς Πίσ. π. θηρ., 12 (Kühn 6,271' 14,258).
 81. Σίτος Γε 41,35'. Ψα 64,14'. γένημα Ἰβ 39,4'. Ἀμ 8,6'. χλόη Δα 4,12'. 4,20'. ἀγρός Δα 2,38'. ἄγριος Δα 4,9' 4,18'. τέκνον Πρημ 24,70 (= 31,2) νίδος Δα 3,25'. 5,22.
 82. Σιαμάκης Κ., Γραφ. 4,38-46.
 83. Ἀσ 2,13 (κυπρίζουσιν) 7,12 (κυπρισμός).
 84. Ἡρόδοτος 2,94,1. Ἐπιγραφὴ SIG 302,15. Θεόφραστος, Ὁσμ., 26. Πολυδεύκης 6,105.
 85. Ἀλεξις, ἀπ. 308 Kock, στὸν Πολυδεύκη 6,104 (νάρδος βαβυλωνιακῇ). Μέναν-δρος, ἀπ. 274 Edmonds (νάρδινον μύρον). Θεόφραστος, Ἰστ. φυτ. 9,7,2-3 (ἢ νάρδος). Ὁσμ., 12 (τὸ νάρδον). Νίκανδρος. Θηρ., 604 (ἢ νάρδος). Εὐτέκνιος, Εἰς Νικ. Θηρ., 604.
 86. Ἡρόδοτος 2,86,6. Ἐμπεδοκλῆς, ἀπ. 293. Θεόκριτος 2,73.
 87. Αἰσχύλος, Ἰκ., 285.
 88. Ἡρόδοτος 1,80,2' 3,105,2' 7,125,1. Ἀριστοφάνης, Ὁρν., 1559. Ἀριστοτέλης, Ἰστ. ζῷ. 2,1 (500α).

89. Θεόφραστος, Λίθ., 23' 37. Σιαμάκης Κ., *Γραφ.* 2,14-17' 3,23.
90. Πλάτων, Φαΐδρ., 110d.
91. Ἰων, Ὄμφ., ἀπ. 25 Radt. Ἀντιφάνης, Παροιμ., ἀπ. 189 Edmonds.
92. Αἰσχύλος, Θήβ., 414. Εὑριπίδης, Ῥῆσ., 183. Ἀριστοφάνης, Βάτρ., 1400. Πλάτων. Πολ., 7 (528b). Ἀριστοτέλης, Ἀναλ. ὑστ. 1,10,3 (76β).
93. Κρατῖνος, ἄδηλ. 139a (ἀπὸ Πλούταρχο, Σόλ. 25,2). Ἀχαιός, Ἰρις, στὸν Ἀθήναιο 10,74 (528d). Ἀριστοφάνης, Νεφ., 447-448' καὶ Σχόλια (= Σούμμα, λ. κύρβις IV) Ὁρν., 1353-1354' καὶ Σχόλια. Λυσίας, Νικομαχ., 17' 20. Ἀριστοτέλης, Ἀθ. πολ. 7,1. Σιαμάκης Κ., *Γραφ.* 5,5-7.
94. Ἀντιφάνης, Κναφ., ἀπ. 123,6 Edmonds. Ἰσαίος, Κίρ. κλήρ., 23. Ἀριστοτέλης, Πολ. 1,11 (1259a). Μένανδρος, Ἀδελφ., ἀπ. 697 Edmonds.
95. Ἔξ 29,26' Λε 7,33' 8,29' Α' Βα 1,4-5' 9,23' Β' Πα 31,3-4' Νε 8,10' 8,12' 12,47' Ψα 10,6' 15,5' 62,11' Ἰε 13,25.
96. Γ' Βα 10,17' Ἔσ 2,69' Νε 7,71' Ἰζ 45,12.
97. Ἀντιφῶν, Ἡρόδ. φόν., 63. Ἡρόδοτος, 2,180,2. Θουκυδίδης 3,50,2. Ξενοφῶν, Ἀν. 1,4,13' 5,8,1' Πόρ. 4,15. Πλάτων, Νόμ., 11 (936a). Ἐπιγραφὴ Πάρου 2384 g CIG 2, 1076. Πολυδεύκης 9,96. Σιαμάκης Κ., *Λεξ. Κ.Δ.*, λ. μνᾶ.
98. Ἀμειψίας, Σφενδόνη, ἀπ. 20 Edmonds (στὸν Πολυδεύκη 9,96). Ξενοφῶν, Ἰππ. 4,4' Ἰππαρχ. 1,16. Ἀριστοτέλης, Οὐρ. 4,4 (311β)' Ἰστ. ζφ. 5,15 (547a). Ἐπιγραφὴ Πάρου 2384g CIG 2,1076.
99. Σοφοκλῆς, ἄδηλος, ἀπ. 1094, στὸ Φώτιο, λ. σίκλος. Ξενοφῶν, Ἀν. 1,5,6. Ἰώσηπος, Ἀρχ., 3,194. Ἡσύχιος, λ. σίγλαι' σίγλον' σιγλοφόρων.
100. *Γράμμα* Ἡσ 29,11' 12. *Πόλις Γραμμάτων* (φριτ ὅπρ' κατὰ τοὺς Μασορῖτες Καριάθ Σεφάρ) Ἰη 15,15' 16' 49' Κρ 1,11' 12. γραμματεὺς Β' Βα 8,17' 20,25' Δ' Βα 12,11' Ψα 44,2' Ἰβ 37,20. γραμματικοὶ Ἡσ 33,18. γραμματικὴ Δα 1,17. γραμματεῖαι Ψα 70,15' βιβλοὶ Γε 5,1' Ἔξ 32,32' Ἰη 1,8' βιβλίον Ἔξ 17,14' 24,17' Ἀρ 5,23' Δε 17,18' 29,26' Ψα 39,8' Ἰζ 2,9' Δα 12,4' βιβλιοθῆκαι (βιτ ὅπρια = οἰκος βιβλίων) Ἔσ 6,1.
101. Θέογνις, 1,19 (σφραγίς). Αἰσχύλος, Ἰκ., 947 (κατεσφραγισμένα) Ἐὺμ., 828 (ἐσφραγισμένος). Σοφοκλῆς, Τρ., 615 (σφραγίς). Εὑριπίδης, Ἰφ. Τ., 1372 (ἐσφραγισμένοι) Ἰππ., 864 (σφραγίσματα) Ἰφ. Αὐλ., 38 (σφραγίζω) 155 (σφραγίς). Ἡρόδοτος 1,195,1' 3,41,1' 3,128,2' 7,69,1 (σφραγίς) Ἀριστοφάνης, Ὁρν., 560 (σφραγίς).
102. *Γράφω* (κτβ) Ἔξ 24,4' Ἀρ 5,23' καταγράφω (κτβ) Ἔξ 17,14' 32,15' γράμμα (κτβ κεθούβ) Δε 19,28' γραφὴ (κτβ, κεθούβ) Ἔξ 32,16' Ψα 86,6. *Κεθούβ - κεθονβίμ = Γραφαί, Ἀγιόγραφα, Kitab-al-'Uyun* (= Ἰστορία παγκόσμιος), ΡΟ 5,4 (ἡ 24)' ἔνα ἀραβικὸ κείμενο τοῦ Ἰ' αἰῶνος. *Kitab-κιτάπι* (έβραϊκό, ἀραβικό, τουρκικό, νεοελληνικό).
103. Πλάτων, Νόμ., 9' 12' (855e' 957b).
104. *Φωνὴ σωφέρ* (= μελῳδία γραπτὴ) Α' Πα 15,28.
105. Σιαμάκης Κ., Ἀλφ. 3,145-7' *Γραφ.* 1,8-9.
106. Ὁλοι αὐτοὶ ἔνθ' ἀνωτ.
107. Φιλήμων, Μοιχός, ἀπόσπ. 44 Edmonds.
108. Ἡρόδοτος 1,12,2 (Ἀρχίλοχος ὁ Πάριος... ἐν ἴάμβῳ). Ἀριστοφάνης, Βάτρ.. 661 (*Ιαμβὸν Ἰππονάκτος*).
109. Ὅμηρος Δήμ., 195' 202-205.
110. Λουκιανός, Ἐρωτ., 3.
111. Παυσανίας 6,10,9.
112. Κρατῖνος, Διδασκ., 1 Meineke. Διόδωρος Σικ. 4,5,2. Ἀθήναιος 1,54 (30b).
113. Ἀρχίλοχος, ἀπ. 120 West. Πίνδαρος, ἀπ. 75 Bowra. Ἡρόδοτος 1,23,1. Ἀθήναιος 1,54 (30b).
114. Εὔπολις, Εἴλωτες, ἀπ. 3,4 Meineke. Πολυδεύκης 4,59. Ἀθήναιος 14,38 (636b).

115. Πίνδαρος, Ἡρακλῆς, ἀπόσπ. 61 Bowra, στὸν Ἀθήναιο 11,30 (457b). Ἡρόδοτος 1,139,1 (ἐξ ταύτῳ γράμμα, τὸ Δωριέες μὲν σάν καλέουσι, Ἰωνεῖς δὲ σῆγμα).
116. Ἀριστοτέλης, Πολ. 8,6 (1341αβ).
117. Φιλήμων, Μοιχός, ἀπ. 44 Edmonds.
118. Ὄμηρος, I 382' β 15. Ψευδησίοδος, ἀπ. 127 West. Πίνδαρος, Νε. 10,5. Ἡρόδοτος 2,2,1.
119. Ψα 104,23' καὶ Γε 16,3' 39,1' Ἐξ 1,15.
120. Ἡρόδοτος 2,91,3' 2,91,5.
121. Ἡρόδοτος 2,91,1' 2,156,1.
122. Σιαμάκης Κ., Ἀλφ. 1,86' 2,22.
123. *Παράδεισος*· Ξενοφῶν, Ἑλλ., 4,1,15' Ἀν. 1,2,7' Κύρ. π. 1,3,14. γάζα· Θεόφραστος, Ἰστ. φυτ. 8,11,5.
124. *Παράδεισος*· Ἐκ 2,5' Ἀσ 4,13' γάζα· Ἐσ 5,17' 6,1.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

[Τὸ Εύρετήριο αὐτὸ παραπέμπει σὲ παραγράφους]

Ἄβιμέλεχ - ἄβιμέλεχ	15	δίδραχμον	43
ἀδάμας	37	διθύραμβος	46
Ἄδὸν - Ἄδων - Ἄδωνὶ - Ἄδωνις - Ἄδωνι-		δίθυρον	24
ὶμ - ὁδὸς Ἄδωνιμ - ἀδώνια - ἀδωνιά-		δίπτυχον	24
ζουσαι, ἀδωνιασμός	15' 16' 29	δοκός	40
Ἄδωνίας	29	εῖ	23
ἀδωνὶ Βεζέκ	29	Ἐλιμέλεχ	15
Αἴγυπτος	47	ἐπισφραγίζομαι	44
Ἄιδης - Ἄιδωνεύς	29	Ἐτροῦσκοι	17' Etrusci 21
ἄλφα	23	fañ - βαñ	23
Ἄνημέλεχ	29	ζαφίρι	37
ἀρραβών	41	ζῆτα	23
βαñ - fañ	25	ζιγγίβερι	32
-βερι -βαρι	32	ἡλίου στάσις	13
βῆτα	9' 23	ἡμιμνήιος	42
βοῦ (= βῆτα)	9	ἥτα	23
βουκεφάλας - βουκέφαλος	9	Θῆτα	23
Βυβλία χώρα	7	θρίαμβος	46
βύβλινος οἶνος, βύβλινον μέθυ, β. πῶμα,		Θυοστόκοι	21
β. ὅπλον νεός, β. ὅρη	7	θύρα	24
Βύβλιοι	7	Ἴαμβη	46
βύβλος (φυτὸν - πάπυρος)	7	ἴαμβος	46
Βύβλος (Φοινίκης)	7' Βύβλος Παγγαίου	ἴαμβύκη	46
βύσσος - βυσσίνη σινδών	35	Ἴαπετός	13
γάζα	48	ἴασπις	38
γάμμα	23' 36	Ἴάφεθ	13
γρὺψ - γρῦπες	12	Ἱερατικοί	21
δέλτα	23 - 24	ἴδτα	23
δελτίς - δελτάριον - δελτίον - ἀποδελτιῶ -		καδησίμ	14
ἀποδελτίωσις	24	Κάδιστος	14
δεσπότης	29	κάδμιλοι - Κάδμιλος	14

- κάδμος - κάδμοι - Κάδμος 11' 14
 κάμηλος 36
 κάναστρον (κα - να - το) 8' 32
 κάνεον - κανηφόρος - κανηφορῶ - κανη-
 φορία 8' 32
 κάνιστρον 32
 Κάννα (κάννης, κάνναι) 8' 31 - 2
 καννέλλα - κανέλλα 31' 32
 κανοῦν 8' 32
 κανών 8' 32
 κάππα 23
 κασία 26
 Κάσμιλος 14
 κεθοὺβ - κεθουβίμ 44
 κεστός 11
 Κέτειοι - Κήτειοι 18
 κιθάρα 10
 κιννάβαρι (τὸ) - κιννάβαρις (ό) - cinnabari
 (τὸ) - cinnabaris (ή) 8' 32
 κιννάμωμον - κινάμωμον 8' 31' 32
 κινύρα (ή) - Κινύρας (ό) 10
 κιτάπι 44
 Κιτιαῖοι - Κιτιεῖς - Κίτιοι - Κίτιον 18
 κόππα - κόπα - κόπη 9
 κοππατίας - κοππαφόρος 9
 κουπαστή 9
 κουπί 9
 κρόκος - κροκονητική - κροκόπεπλος 4
 Κροκύλαιον 4
 κρύπτω - ἐκρύβην - κρυπτός - κρύφιος 12
 κύβος 40
 κύμινον - κυμινοπριστοκαρδαμογλύφος 6
 κύπρος - κυπρίζειν 33
 κύρβις 40
 κωπατίας - κωπαφόρος 9
 κώπη - κωπήεις - κωπηλάτης - κωπηλατῶ-
 κωπηλασία 9
 λάμδα 23
 λίθος τορευτός 9
 λίτρον 28
 Λυκάμβης 46
Μελικέρτης - μελκάρθ 15
 Μελχά - μελχί - Μελχί - Μελχίας - Μελ-
 χιήλ 15
 Μελχισεδέκ - Μελχισουέ 15
 μελχῖται 15
 μνᾶ - μνάσ - μναῖος - ἡμιμνήιος 42
 Μολόχ 15' 29
 μῦ 23
 μύρον 27
 νάβλας (ό) 34
 νάρδος (τό, ἥ) - νάρδον (τό) 34
 νίτρον 17
 νῦ 23
 δ 23
Παλαιστινὴ - Παλαιστινοί 17-21
 παράδεισος 48
 πεῖ 23
Πελασγοὶ - Πελασγία - πελασγικός 17' 21
Πηλούσιον - Πηλούσιοι 17' 21
 πίναξ πτυκτός 24
 ρας - ρῶς - ρᾶ 21' 23
Ρασέννα 21
 ρῶ 23
σαμβύκη - σαμβικίστρια 46
 σαμφόρας 9
 σᾶν (= σίγμα)
 σάπφιρος 37
 σεφάρ 44
Σήραμβος 46
 σίγμα 9
Σιδόνες - Σιδόνιοι - Σιδόνιαι - Σιδονίη -
 Σιδών 19
 σίκλος - σίγλος 42' 43
 σιλλικύπριον 33
 σιφρὲ - σίφρα 44
 σμύρνα - Σμύρνα (Σμύρνης) 5' 27
 σταθμός 43
 στηθοδεσμίς 11
 στίβι - στίβις - στιβίζομαι 39
 στίμι - στίμμι - στίμις - στίμμις - στιμμί-
 ζομαι - στιμμίζομαι 39
 Συρία - Συρίη - Σύροι - Σύριοι 20
 σφραγὶς - σφραγίζω - σφραγίζομαι -
 σφράγισμα 44
 σωφὲρ - σωφάρ 44
 ταῦ 23
 τιγγάβαρι 32
 τιτύραμβος 46
 τορευτὸς λίθος 9
 Tusci - Τοῦσκοι 17' 21
 Τύρος - Τύριοι 20
 Τυρρηνοί 17' 21
 Τυρώ 20
Φάλισκον - Faliscus - Falisci - Faliscus
 Ager - Terra Falisca 17' 21
 Φελάχοι 17
 Felsini - Felsina 17' 21

Φερεζαῖοι 17

Φιλιστιῖμ - Φιλισταῖοι 17· 21

Χὰμ (= Αἴγυπτος) - Χαμῖται 47

χαράκτης 37

Χέθιμα 18

Χεμὶ - Χεμίτ 47

Χέμμις - Χεμμίτης - Χεμμῖται 47

χεροὺβ - χερουβίμ 12

Χὲτ - Χεττιῖμ - Χετταῖοι 18

Ψαλτήριον 45

Ὄν - Ὄριων - Ὄρος - Ὄτος 16

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Έπιστημονική Έπετηρίδα Τμήματος Θεολογίας

τ. 4, (1994), σ. 351-376. χωρὶς τὸ εύρετήριο.

Τὴ μελέτη αὐτὴ ὁ καθηγητὴς τῆς Π. Διαθήκης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης Δ. Καϊμάκης (Μελέτες 1,89' 2,87), σὲ ἡλικίᾳ ἀρκετὰ μικρότερός μου, μέχρι τὸ 1994 «φίλος μου», μοῦ ἐπέμενε πολὺ νὰ μὴ τὴ δημοσιεύσω, «καὶ καλλίτερα νὰ τὴν πετάξω», ἀλλ’ ἐγὼ τὸν ἀγνόησα καὶ τὴ δημοσίευσα.

3. Η ΖΩΟΦΙΛΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

I Τρῶνε ἀρνάκι φρικασὲ καὶ κοκορέτσι ἀπὸ τὰ τρυφερά του σπλάχνα, τρῶνε μπιφτέκια καὶ σουβλάκια, τρῶνε λουκάνικα καὶ σάντουιτς καὶ μουρταδέλλες ἀπὸ γουρουνάκια, τρῶνε μπέηκον καὶ μπριζόλες καὶ κοτόπουλα ψημένα τηγανισμένα καὶ μαγειρεμένα μὲ δεκαεφτὰ τρόπους, καὶ σχεδὸν δὲν τρῶνε τίποτε ἄλλο ἔκτὸς ἀπὸ κρέατα, τρῶνε καὶ λαχανικὰ καὶ φροῦτα καὶ ξηροὺς καρπούς, ποὺ γιὰ νὰ προστατευτοῦν, ἐξοντώνονται χιλιάδες ζῷα τῆς ὑπαίθρου κι ἔντομα κι ὥραιες πεταλοῦδες μὲ ποντικοφάρμακα καὶ μ’ ἄλλα γεωργικὰ φάρμακα, ἀλλὰ κάνουν σὰν ὑστερικού, ὅταν ἡ ἀστυνομία, στὴ μέριμνά της γιὰ τὴ δημόσια ὑγεία, ἐξοντώσῃ ἔνα ἀδέσποτο βρομόσκυλο ἢ δυὸ γατιὰ τῶν σκουπιδιῶν. Ξοδεύουν κάθε μέρα τόσα χρήματα, ὅσα ἀρκοῦν γιὰ τὴν καθημερινὴ διατροφὴ πέντε παιδιῶν, γιὰ ν’ ἀγοράζουν ἐκλεκτὰ φρίσκις ἀπὸ σφαγμένα μοσχαράκια, γιὰ νὰ ταΐζουν μὲ μιὰ ἀρρωστημένη στοργὴ δυὸ γατιά τους κι ἔνα ὑπόπτου χρήσεως κοπρόσκυλό τους. γιὰ νὰ μὴν πῶ καὶ πόσες χιλιάδες κουνούπια καὶ πεταλοῦδες τῆς λάμπας σκοτώνουν κάθε νύχτα, γιὰ νὰ κοιμοῦνται ἀνενόχλητοι. οἱ ἴδιότυποι αὐτοὶ ἄνθρωποι μὲ τὴν ἀπάνθρωπη καὶ σαδιστικὴ μανία λέγονται

ζωόφιλοι· ἔτσι ύπογράφουν. καὶ μὲ τὴν ὑστερία τους πείθουν τὸν ὑπόλοιπο κόσμο καὶ τοῦ ἐπιβάλλονται.

2 Πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια σὲ μιὰ γειτονιὰ τῶν Ἀθηνῶν ξόδεψαν οἱ ζωόφιλοι ύπέρογκα ποσά, γιὰ νὰ περιφράξουν ἔνα χῶρο, ὅπου προστάτευαν καὶ τάιζαν μερικὲς δεκάδες ἀδέσποτα σκυλιά, ἀπ’ αὐτὰ ποὺ ἐγκαταλείπουν οἱ ζωόφιλοι, ὅταν τὰ βαρεθοῦν, χωρὶς νὰ δώσουν λόγο σὲ κανέναν. καὶ τὰ περιποιοῦνταν μὲ περισσὴ στοργὴ. οὕτε ὄρφανοτροφεῖο νὰ ἥταν. ἔνα πρωΐ βρῆκαν δυὸς ἀπὸ τὰ σκυλιὰ ἐκεῖνα σκοτωμένα. ἔκαναν σὰν ὑστερικοί. διαμαρτυρίες, ὑστερίες, λιποθυμίες ζωοφίλων κυριῶν, προσέλευσι δημοσίων ἀρχῶν, ἀπασχόλησι δημοσιογράφων, ἐφημερίδων, ῥαδιοφωνικῶν καὶ τηλεοπτικῶν σταθμῶν, φωτογραφίες κι ἐκπομπές. νὰ βρεθῇ ὁ ἔνοχος! καὶ βρέθηκε. μόνο ποὺ δὲν τὸν ξέσχισαν οἱ ζωόφιλοι πάνω στὴν ἔκρηξι τῆς μισανθρωπίας των· θὰ τὸν κομμάτιαζαν, ἀν δὲν τοὺς ἐμπόδιζε ἡ ἀστυνομία. ἥταν ἔνας φιλήσυχος καὶ ταλαιπωρος ἐργάτης, ὁ ὄποιος ἐπὶ μῆνες διαμαρτυρόταν, χωρὶς νὰ τοῦ δίνῃ σημασία κανείς, ὅτι, ὅταν τὸ βράδυ γυρίζῃ κατάκοπος ἀπὸ τὴ δουλειά του στὸ σπίτι του, δὲν τὸν ἀφήνουν νὰ κοιμηθῇ οἱ ὀλονύκτιοι σκυλοκαυγᾶδες τοῦ σκυλορφανοτροφείου. καὶ μιὰ βραδιά, πάνω στὴν ἀπόγνωσί του ὁ ἄνθρωπος, σκότωσε τὰ δυὸς σκυλιά, γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ, ἀκριβῶς ὅπως οἱ ζωόφιλοι σκοτώνουν τὰ κουνούπια καὶ τὶς ώραιες πεταλοῦδες τοῦ φωτός, γιὰ νὰ κοιμηθοῦν. ἀλλὰ τὸ πρωΐ ὁ καημένος, ὁ μειωμένων δικαιωμάτων πολίτης, εἶχε ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴ σκυλίσια ἀπανθρωπιὰ τῶν ζωοφίλων. καὶ τὰ μὲν σκυλιὰ ἀπλῶς δὲν τὸν ἀφηναν νὰ κοιμηθῇ· οἱ ζωόφιλοι ὅμως ἐννοοῦσαν καὶ νὰ τὸν σκοτώσουν. καὶ οἱ κάμερες τὸν ἔδειξαν σὰν παλιάνθρωπο, οἱ δὲ δημόσιες ἀρχές, πειθόμενοι τοῖς ρήμασι τῶν ἀντικοινωνικῶν ζωοφίλων, τὸν συνέλαβαν. καὶ ἡ ἡλιθία «κοινὴ γνώμη» τὸν καταράστηκε, κι εὐχήθηκε τὴν παραδειγματικὴ τιμωρία του.

3 Ποιός τολμάει ν' ἀντισταθῇ στὸ ἀνώμαλο καὶ ψυχασθενικὸ καπρίτσι τῶν ζωοφίλων; ἔνας διακεκριμένος γιατρός, ποὺ ἐργάζεται γιὰ τὴν ὑγεία τῆς ἀνθρωπότητος, ἀς τολμήσῃ, ἀν μπορῇ, νὰ χρησιμοποιήσῃ ὡς πειραματόζῳ γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἀνθρώπων ἔνα ἀδέσποτο σκυλί, ἀπ’ αὐτὰ ποὺ ἐγκαταλείπουν οἱ ζωόφιλοι, ὅταν τὰ βαρεθοῦν, χωρὶς νὰ δώσουν λόγο σὲ κανέναν, ἢ ἔνα κουνέλι ἢ ἔνα ποντίκι ἢ ἔνα γουρουνόπουλο, ἀπ’ αὐτὰ ποὺ γίνονται καὶ τὰ ὄλλανδικὰ λουκάνικα τῶν ζωοφίλων καὶ τὰ φρίσκις τῶν σκυλιῶν τους! θὰ τὸν φᾶν τὸν ἀνθρωπο σὰν ὕαινες οἱ ζωόφιλες κυρίες, θὰ τὸν ξεσχίσουν οἱ ζωόφιλοι πονόψυχοι.

* * *

- 4 Ἀσφαλῶς εἶναι τελείως διαφορετικὴ περίπτωσι, ὅταν κάποιοι ἀνθρώποι φυλάγουν καὶ προσέχουν ἔνα ζῷο, διότι εἶναι ὄντως κάτι πολύτιμο καὶ χρήσιμο, λ.χ. ἔνα ἀστυνομικὸ σκυλὶ ποὺ μυρίζεται κι ἀνακαλύπτει τοὺς κακούργους, τὰ ναρκωτικά, τὶς ἐκρηκτικὲς ὕλες, ἢ σκυλιὰ ἐκπαιδευμένα νὰ ὁδηγοῦν τυφλούς, ἢ στρατιωτικὰ σκυλιὰ τῆς φυλάξεως συνόρων καὶ πυρομαχικῶν, ἢ πάλι στρατιωτικὰ ταχυδρομικὰ σκυλιά, ἢ ἴδιωτικὰ σκυλιὰ φυλάξεως χώρων, βιοτεχνῶν, ἀπομονωμένων κατοικιῶν, ἀδυνάτων παιδιῶν καὶ γυναικῶν, καταστημάτων, κοπαδιῶν, ἢ σκυλιὰ σὰν ἐκεῖνα τῶν Ἀλπεων ποὺ σφύζουν ἀπὸ τὰ χιόνια μισοπεθαμένους ἀνθρώπους, ἢ σὰν ἐκεῖνα τῶν Λαπώνων κι Ἐσκιμώων ποὺ τραβοῦν τὰ ἔλκηθρα, ἢ στρατιωτικὰ ταχυδρομικὰ περιστέρια (tétoia ποὺ τρέφει ὁ ἔλβετικὸς στρατός), ἢ εἰδικὰ ἄλογα, ἢ πειραματόζωα τῶν ὅποιων ἡ προμήθεια καὶ ἡ διατροφὴ εἶναι πολυδάπανη, ἢ ἀγελάδες ποὺ μὲ τὸ γάλα τους τροφοδοτοῦν πάνω ἀπὸ 10 οίκογένειες ἢ μία, ἢ διάφορα ἄλλα ζῷα παρομοίας σοβαρῆς χρήσεως.
- 5 Τέτοια ζῷα σφύζουν ἀνθρώπινες ζωές, μερικὲς φορὲς πάρα πολλές, ἢ φέρουν εἰς πέρας ἀποστολές ἀκατόρθωτες γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὶς κατορθώνουν αὐτὰ μὲ τὰ ἔκτακτα βιολογικὰ προσόντα ποὺ ἔχουν (ὅσφρησι, ἀκοή, ταχύτητα, κλπ.), ἢ φρουροῦν περιουσίες ποὺ κινδυνεύουν. τέτοια ζῷα δὲν εἶναι παρὰ ἀκριβὰ ἐργαλεῖα καὶ μηχανήματα τοῦ ἀνθρώπου σὰν τ' αὐτοκίνητα, τ' ἀκτινολογικὰ μηχανήματα, τοὺς ἀνιχνευτάς, καὶ τοὺς ἡλεκτρονικοὺς ύπολογιστάς. καὶ ὑπάρχει εἰδικὸς λόγος νὰ τρῶν ἐκλεκτὲς κι ἀκριβὲς τροφές, εἴτε γιὰ νὰ μὴ δελεάζωνται ἀπὸ τὴν τροφὴ ποὺ θὰ τοὺς ρίξῃ ὁ κλέφτης κι ὁ φονιᾶς, γιὰ νὰ τὰ δελεάσῃ καὶ παραπλανήσῃ ἢ δηλητηριάσῃ, εἴτε γιὰ ν' ἀντέξουν στὴν ύπερανθρωπη ἀποστολή τους, εἴτε διότι ἡ καλὴ διατροφὴ τὰ καθιστᾶ κατάλληλα γιὰ τὸ πείραμα, ποὺ ἡ ἐπιτυχία του θὰ σώσῃ χιλιάδες ἀνθρώπους, εἴτε γιὰ ὅποιονδήποτε ἄλλο σοβαρὸ λόγο. καὶ δὲν εἶναι κακὸ τὸ διότι ἡ μακροχρόνια ἐκπαίδευσί τους, σὲ συνδυασμὸ μάλιστα μὲ τὴ σύντομη ὠφέλιμη ζωή τους, ἔχει πολὺ ὑψηλὸ κόστος, ἢ διότι ἡ προμήθειά τους καὶ ἡ ἄγρευσί τους σὲ χῶρες πολὺ μακρινὲς καὶ σὲ περιβάλλοντα ἐπικίνδυνα ἀπαιτεῖ πολλὲς δαπάνες. ὅπως θ' ἀγόραζε κανεὶς ἔνα πολὺ ἀκριβὸ μηχάνημα γιὰ τὴ δουλειά του, ἔτσι ἀγόραζει κι ἔνα πανάκριβο τέτοιο ζῷο.
- 6 Ὁ θεὸς ἔπλασε καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα γιὰ τὴν ὄποιαδήποτε σωστὴ χρῆσι τοῦ ἀνθρώπου· καὶ τἄπλασε πρὶν ἀπ' αὐτόν, γιὰ νὰ τὰ βρῇ ἔτοιμα, ὅταν πλασθῇ αὐτός, ὅπως, ὅταν πρόκηται νὰ παραχωρήσουμε σ' ἔναν προσφιλῆ φιλοξενούμενό μας τὴν ἀποκλειστι-

κὴ χρῆσι ἐνὸς διαμερίσματος, τοῦ γεμίζουμε καὶ τὸ ψυγεῖο μὲ τρόφιμα καὶ ποτά, καὶ τὴ σόμπα μὲ πετρέλαιο, καὶ τὴ ντουλάπα μὲ κλινοσκεπάσματα, καὶ τὰ ῥάφια μὲ μαγνητόφωνα κι εύχαριστα βιβλία. κι ὅπως ἄλλα ζῷα δίνουν στὸν ἀνθρωπὸ τὸ μαλλί τους, τὸ γάλα τους, τὸ κρέας τους, τὴ δύναμί τους γιὰ μεταφορὲς καὶ γεωργικὲς ἐργασίες, ἔτσι ἄλλα μὲ τὴν κατάλληλη ἐκπαίδευσί τους τοῦ παρέχουν εἰδικὲς καὶ ύπεράνθρωπες ὑπηρεσίες, ἢ ὡς θύματα πειραμάτων ἀντικαθιστοῦν τὸν ἀνθρωπὸ, τοῦ ὄποιου ἡ ζωὴ εἶναι σεβαστή, καὶ γίνονται πρόξενοι ὑγείας καὶ διασώσεως πολλῶν ἀνθρώπων. μόνον οἱ μισάνθρωποι κι ἀπάνθρωποι ζωόφιλοι, ποὺ δὲν σέβονται τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ, ποὺ ἐγκαταλείπουν τὰ ζῷα τους, ὅταν τὰ βαρεθοῦν, χωρὶς νὰ δώσουν λόγο σὲ κανέναν, ύπερασπίζονται σὰν ύστερικοὶ τὴ ζωὴ καὶ τὰ «δικαιώματα» τῶν πειραματοζῷων. μοιάζουν μὲ τὸ φιλόζῳ Χίτλερ, ποὺ ἀγαποῦσε μὲ πάθος τὸ σκύλο του μὲ τὸν ὄποιο συζοῦσε, ἄλλὰ χρησιμοποιοῦσε ὡς πειραματόζῳ ἀνθρώπους αἰχμαλώτους καὶ μάλιστα γυναικες ἔγκυες, ποὺ σχίζονταν καὶ πέθαιναν, καὶ δὲν μποροῦσε νὰ συμβιώσῃ οὕτε στὴν ἴδια χώρα μὲ ἀνθρώπους ἄλλης φυλῆς, τοὺς ὄποιους σιχαινόταν καὶ καταφρονοῦσε ὁ προβληματικός. ὁ δημιουργός, μεριμνώντας γιὰ τὸν ἀνθρωπὸ, ἄλλα ζῷα τὰ σκόρπισε ἐπάνω στὴ γῆ ὡς τρόφιμα καὶ ῥοῦχα, ἄλλα ὡς ὑπηρέτες, κι ἄλλα ὡς ποικίλα πολύτιμα ἐργαλεῖα· κι ὁ ἀνθρωπὸς, προοδεύοντας τεχνικῶς, μπορεῖ νὰ τὰ χρησιμοποιῇ ὅπως βιολεύεται καὶ σοφίζεται, σὲ διάφορες σοβαρὲς χρήσεις.

7 Ἐξαιροῦμε λοιπὸν ἐδῶ τὴ χρῆσι αὐτὴ τῶν ζῷων, ὅσο πολυδάπανη κι ἀν εἶναι ἡ προμήθεια καὶ ἐκτροφὴ τους. δὲν μιλᾶμε γιὰ τέτοια ζῷα. μιλᾶμε γιὰ τὰ ἄλλως ἄχρηστα ζῷα, ποὺ ἀγοράζονται καὶ τρέφονται φτηνὰ ἢ ἀκριβά, μόνο γιὰ νὰ ίκανοποιοῦν μανίες κι ὀρρωστημένες ἰδιοτροπίες καὶ συναισθηματικὲς διαστροφὲς τῶν ἀνθρώπων, τῶν λεγομένων ζῳοφίλων, ἐκείνων ποὺ ἐγκαταλείπουν τὰ ζῷα τους, ὅταν τὰ βαρεθοῦν, χωρὶς νὰ δώσουν λόγο σὲ κανέναν.

8 Ἐξαιροῦμε ἐπίσης τὰ ἄγρια ζῷα ἢ πτηνὰ ἢ θαλάσσια, γιὰ τὰ ὄποια λαμβάνεται σοβαρὴ καὶ δαπανηρὴ μέριμνα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, γιὰ λόγους περιβαλλοντολογικούς καὶ οἰκολογικούς, ὥστε νὰ μὴν ἐκλείψῃ κάποιο ζωϊκὸ εἴδος. τὸ φυσικὸ περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὄποιο ὁ δημιουργὸς ἔκρινε καλὸν λίαν γιὰ τὴ διαβίωσί του, πρέπει νὰ παραμένῃ ὅσο τὸ δυνατὸν τέτοιο ποὺ τὸ ἔκκανε ἀρχικὰ ἐκεῖνος. κάθε ἄλλοιώσι καὶ καταστροφὴ του εἶναι γιὰ τὸν ἀνθρωπὸ βλαβερή. καὶ τὸ περιβάλλον αὐτὸ τὸ ἀποτελοῦν τὰ ἐδάφη καὶ οἱ θάλασσες, οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ λίμνες, ἡ ἀτμόσφαι-

ρα κι ό ἥλιος, ἡ βλάστησι καὶ τὸ σύνολο τῶν ζώων. ὅταν κάποιο ἀπ' αὐτὰ καταστρέφεται, ὁ ἄνθρωπος βλάφτεται ἢ καὶ κινδυνεύει. γι' αὐτὸ πράττει πολὺ σοφά, ὅταν προσέχῃ τὸ περιβάλλον του καὶ τὸ συντηρῆ καὶ τὸ περιφρουρῆ καὶ δαπανάῃ γιὰ τὴν ἀποκατάστασί του. τὸ νὰ σκοτώνῃ ζῶα, ἀπὸ τὰ ὑλικὰ τῶν ὅποιων δὲν ἔχει ἀνάγκη, ἢ τὰ ὅποια τὸν ὠφελοῦν περισσότερο ζωντανὰ παρὰ ὅταν σκοτώνωνται, γιὰ νὰ τοῦ δώσουν ἀγαθὰ περιττά, λ.χ. γοῦνες πολυτελεῖς, ἐλεφαντόδοντο, κυνηγετικὴ ἡδονὴ κλπ., δὲν εἶναι βέβαια φόνος, ἀλλ’ εἶναι μιὰ ἀλόγιστη σπατάλη, ἐνα ἔγκλημα ἐγωϊσμοῦ καὶ φιλαυτίας ποὺ στρέφεται ὅχι βέβαια ἐναντίον τῶν ζώων ποὺ σκοτώνονται, ἀλλ ἐναντίον τῶν συναθρώπων του, τῶν ὅποιων καταστρέφει τὸ περιβάλλον ποὺ δικαιοῦνται. ἡ ἐξαφάνισι ὅποιουδήποτε ζωϊκοῦ εἴδους κλονίζει τὴν οἰκολογικὴ ἰσορροπία καὶ φθείρει τὸ φυσικὸ περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου, σὲ βαθμὸ ποὺ πολλὲς φορὲς ὁ ἄνθρωπος οὔτε τὸν φαντάζεται.

9 Σὲ κάποια χώρα κάποτε ποὺ ἔγινε ἀλόγιστη ἐξόντωσι ὅλων τῶν ἐντόμων, ἔπαυσαν νὰ γονιμοποιοῦνται τὰ ἄνθη, καὶ τὰ δέντρα καὶ τὰ φυτὰ δὲν καρποφοροῦσαν. σὲ ἄλλη χώρα, ὅπου ἐξαφάνισαν τοὺς λύκους, μετὰ λίγα χρόνια ψυφοῦσαν ὅλα τὰ ἄγρια ἐλάφια, ποὺ ἄρχισαν νὰ τὰ μαστίζουν ἐπιδημίες, καὶ τὸ εἶδος δὲν μποροῦσε νὰ διασωθῇ οὔτε μὲ ἐμβόλια οὔτε μὲ ἄλλον τρόπο. διασώθηκε, ὅταν ξανάβαλαν στὰ δάση λύκους, ποὺ ἔτρωγαν τ' ἀδύναμα καὶ ἄρρωστα κι ἐλαττωματικὰ καὶ γέρικα, ὡστε ἡ γονιμοποίησι νὰ γίνεται μόνο ἀπὸ τὰ ὑγιῆ καὶ ρωμαλέα, ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ τὰ φτάσουν οἱ λύκοι. ἔτσι ἐξαλείφηκαν οἱ ἐπιδημίες, καὶ τὰ δάση ξαναγέμισαν ἐλάφια.

10 Μέχρι τὸν Γ' μ. Χ. αἰῶνα στὴν Ἑλλάδα ὑπῆρχαν λεοντάρια καὶ παρδάλεις καὶ πάνθηρες (= κυναίλουροι, τσητάχ), καὶ πολλὰ ἄλλα θηρία, ποὺ τώρα δὲν ὑπάρχουν· τ' ἀναφέρουν καὶ τὰ παριστάνουν ὁ Ὁμηρος, ὁ Ἡρόδοτος, οἱ μῦθοι τοῦ Αἰσώπου, ὁ μῦθος τοῦ λέοντος τῆς Νεμέας, τὰ μυκηναϊκὰ ξίφη, τὰ εύρηματα τῆς Πέλλας, καὶ ἄλλες ἱστορικὲς πηγές. τὰ ἐξαφάνισε ὅμως ἡ διεστραμμένη συνήθεια τῶν εἰδωλαλατρῶν νὰ θηριομαχοῦν στὸ κολοσσαῖο καὶ τὸ ἀνώμαλο βίτσιο τους νὰ ἡδονίζωνται βλέποντας νὰ χύνεται τὸ αἷμα τους κατὰ τὸ σκοτωμό τους. ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ εἰδικὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε ποτέ, ὅτι ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ὅχλος τῶν ρωμαϊκῶν κερκίδων, στὸ ἴδιο μέρος καὶ τὴν ἴδια ὥρα, ἡδονιζόταν νὰ βλέπῃ νὰ σφάζωνται καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἢ νὰ κατασπαράσσωνται ἀπὸ τὰ θηρία ἐκεῖνα, ποὺ καὶ τὰ ἴδια προωρίζονταν γιὰ ἄσκοπη σφαγή, πρὸς ἵκανοποίησι τῆς αἵμοβορίας τῶν ἀνισορόπων καὶ διεστραμμένων ἐκείνων ἀνθρώπων.

- 11 Ὡς ἀλόγιστη χρῆσι φυτοφαρμάκων ἐξώντωσε τὰ σκουλήκια τῆς γῆς, ποὺ ἔκαναν τὰ χωράφια γόνιμα, κι ἔτσι ἡ γονιμότης τῆς γῆς σήμερα ἔχει ἐξάρτησι ἀπὸ πολλὰ ἐπικίνδυνα φυτοφάρμακα, λιπάσματα, καὶ ὁρμόνες. ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἀκεραιότητα, τὴν καθαρότητα, καὶ τὴν ἀπαρεμπόδιστη λειτουργία τοῦ περιβάλλοντος, μέσα στὸ ὅποιο τὸν ἔβαλε νὰ κατοικήσῃ ὁ δημιουργός. διότι τὸ περιβάλλον αὐτό, ποὺ περιλαμβάνει καὶ ὅλα τὰ ζῷα τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, δὲν εἶναι μόνο δικό του· εἶναι ὅλων τῶν ἀνθρώπων τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. ὁ θεός ἔβαλε τὸν ἀνθρώπο πρῶτα στὸν παράδεισο ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν (Γε 2,15)¹ μετὰ τὸν ἀπολεσθέντα παράδεισο τὸν ἔβαλε σ' αὐτὸν τὸ δεύτερο παράδεισο, τὴν ὅμορφη φύσιν· ἴσχύει καὶ γι' αὐτὴν τόσο ἡ ἐντολὴ τοῦ ἐργάζεσθαι ὅσο κι ἐκείνη τοῦ φυλάσσειν.
- 12 Ἀλλο ἡ σφαγὴ τῶν ζῷων γιὰ πορισμὸ κρέατος ἡ δερμάτων καὶ ἄλλων ἀπαραιτήτων ἀγαθῶν, κι ἄλλο ἡ ἀλόγιστη φίλαυτη σπατάλη τῶν φυσικῶν πόρων κι ἀγαθῶν καὶ ἡ μανιακὴ καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τὰ ὅποια εἶναι κτήματα καὶ πολλῶν ἄλλων ἀνθρώπων τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. ἐπίσης ἄλλο ἡ σφαγὴ ἐνὸς ζῷου γιὰ τὴν ἀξιοποίησι τῶν ὑλικῶν του, κι ἄλλο ὁ βασανισμός του, ὁ ὅποιος δὲν εἶναι μὲν ἔγκλημα φόνου ἡ βασανισμοῦ, ἀλλ' εἶναι ὀπωσδήποτε ἔκφρασι κακίας καὶ σαδισμοῦ καὶ κάθε σχετικῆς ψυχικῆς ἀνωμαλίας κι ἀνισορροπίας, ὅπως συνέβαινε μὲ τὸ ‘Ρωμαϊκὸ ὅχλο τοῦ κολοσσαίου. ἔτσι καὶ ἀντιστοίχως ἄλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ οἰκολογικὴ οἰκονομία κι ἄλλο ἡ ζῳοφιλία· τὸ πρῶτο εἶναι φιλανθρωπία, τὸ δεύτερο μισανθρωπία.
- 13 Τρόφιμα λοιπὸν καὶ πρῶτες ὕλες ἰματισμοῦ καὶ ἐργαλεῖα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὰ ζῷα καὶ δομικὰ ὑλικὰ τοῦ φυσικοῦ του περιβάλλοντος, καὶ τίποτε πέρα ἀπ' αὐτά· τίποτε τὸ πνευματικό, τίποτε ποὺ ν' ἀφορᾷ στὴν ψυχικὴ ἐπικοινωνία.
- 14 Γιὰ νὰ μπορῇ ὁ ἀνθρωπὸς νὰ ἐκπαιδεύῃ τὰ ζῷα - ἐργαλεῖα του, ὥστε νὰ τὰ καθιστᾶ εὔχρηστα γιὰ τὸ σκοπὸ ποὺ θέλει, ὁ δημιουργὸς σὲ μερικὰ ζῷα ἔδωσε κάτι σὰν ἵχνος νοημοσύνης, ὥστε ν' ἀκοῦν σὲ ὄνομα ἡ καὶ σὲ κελεύσματα γύρω στὰ 10 τὸ πολύ. δὲν εἶναι ἀκριβῶς νοημοσύνη, ἀλλὰ μιὰ ἱκανότης ἡχητικῆς κι ἀκουστικῆς μνήμης 10 περίπου ἥχων. τὰ ζῷα αὐτὰ ἀκοῦν καὶ νιώθουν τὰ κελεύσματα αὐτὰ ὡς ἀπλοῦς ἥχους, κι ὅχι ὡς λέξεις ὅπως ὁ ἀνθρωπὸς. ὅπως δηλαδὴ μὲ τὴν ὀσφρητικὴ μνήμη ἔχωριζουν τὴ μυρουδιὰ τοῦ φαγωσίμου κρέατος, τοῦ φαγωσίμου ἡ βλαβεροῦ χόρτου, τοῦ ἄλλου φύλου τοῦ εἰδους των, τοῦ θηρίου ἀπὸ τὸ ὅποιο κινδυνεύουν, τοῦ κυρίου των ἡ τοῦ ξένου, ἔτσι καὶ μὲ τὴν ἀκουστικὴ μνήμη ἥχων ξέχωριζουν καὶ τοὺς 5 - 10 ἥχους τῶν κελευσμά-

των τοῦ ἀνθρώπου ποὺ γι' αὐτὰ σημαίνουν «μή, ναι, προχώρα, σταμάτα, γρήγορα, ἔλα, φύγε, κλπ.»· ἀκόμη καὶ τ' ὄνομά τους τὸ ἀκοῦν ώς ἔναν ἀπὸ τοὺς ἥχους αὐτούς, χωρὶς φυσικὰ νὰ ξέρουν ὅτι ὁ ἥχος αὐτὸς εἶναι ὄνομα καὶ ὅχι κέλευσμα. ζῷα ποὺ ἀκοῦν σὲ ὄνομα καὶ ξεχωρίζουν μέχρι καὶ 10 κελεύσματα εἶναι ὁ ἵππος, ὁ γάιδαρος, ὁ σκύλος, ὁ πίθηκος, ἡ γάτα· ἵσως καὶ ὅλα τὰ αἰλουροειδῆ καὶ οἱ κυνίδες (λέων, τίγρις, πάρδαλις, πάνθηρας, ιαγουάρος, κυναίλουρος, ἀλεποῦ, τσακάλι, ἀρκούδα, κλπ.) κι αὐτὰ εἶναι τὰ «νοημονέστερα» ὅλων. σὲ λιγώτερους ἥχους, ὄνομα καὶ 2 - 3 κελεύσματα, ἀκοῦν τὸ βόδι καὶ τὰ γιδοπρόβατα. τὸ γουρούνι δὲν ἀκούει οὕτε σὲ ὄνομα ἡ σ' ἔνα τούλαχιστο κέλευσμα· μόνο τρομάζει ἡ προσέχει σ' ἔνα ἄγριο ἡ φιλικὸ κράξιμο· τὸ ἕδιο καὶ τὰ πτηνὰ ὅλα. ὁ παπαγάλος καὶ μερικοὶ κόρακες, ποὺ μιμοῦνται ἥχους, δὲν τοὺς νιώθουν ώς ὄνομα ἡ κελεύσματα, ἀλλ' ώς ἥχους ποὺ μιμοῦνται γιὰ λόγους κατ' ἀρχὴν ἥχητικον καμουφλάζ καὶ αὐτοπροστασίας, ὅπως ἡ σαῦρα χαμαιλέων μιμεῖται ὀπτικῶς τὰ χρώματα τοῦ περιβάλλοντός της γιὰ τὸν ἕδιο λόγο.

15 Τὴν ἐκπαίδευσι, ποὺ ἀσκεῖ στὰ τέτοια ζῷα ὁ ἀνθρωπος, καταχρηστικῶς μόνο καὶ κατὰ συνθήκη τὴ λέμε ἐκπαίδευσι· στὴν πραγματικότητα εἶναι χειρισμὸς ἐργαλείου, καὶ τίποτε περισσότερο. ἀλλὰ καὶ τὴ σχετικὴ μνήμη τους καταχρηστικῶς μόνο τὴ λέμε μνήμῃ· πρόκειται ἀκριβέστερα γιὰ ἐθισμό, σὰν ἐκεῖνο μὲ τὸν ὅποιο τὰ ζῷα ξεχωρίζουν ὀσφρητικῶς τὰ δικά τους νεογνὰ ἀπὸ τὰ ξένα· ἔτσι μερικὰ κατοικίδια ζῷα γνωρίζουν μόνα τους τὸ στάβλο ἡ τὸ μαντρὶ τοῦ κυρίου τους ἡ τοὺς δρόμους γιὰ τὰ διάφορα χωράφια του, ἡ τ' ἀποδημητικὰ πουλιὰ γνωρίζουν τὴ χώρα ὅπου πηγαίνουν ἡ ἐπιστρέφουν. αὐτὸ λέει κι ἡ Ἀγία Γραφὴ, ὅταν λέῃ μὲ τὸν προφήτη Ἡσαΐα· Ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ (Ἡσ 1,3).

16 Οἱ ίκανότητες αὐτὲς τῶν παραπάνω ζῷων δὲν εἶχαν ἀνὰ τοὺς αἰῶνες καμιὰ ἀπολύτως πρόοδο. κι αὐτὰ ποὺ ξεχωρίζουν τοὺς 10 περίπου ἥχους τῶν κελευσμάτων δὲν μποροῦν νὰ τοὺς μεταδώσουν ἡ διδάξουν στὰ τέκνα τους ἡ μέσῳ αὐτῶν τῶν ἥχων νὰ συνεννοηθοῦν μὲ τὰ τέκνα τους ἡ μὲ τ' ἄλλα ζῷα τοῦ εἴδους των, ἀν καὶ σ' ἐκεῖνα δὲν τὰ διδάξῃ ὁ ἀνθρωπος. κι αὐτὸ δείχνει ἀπὸ ἄλλη πλευρὰ καὶ ἀναντιρρήτως ὅτι τοὺς ἥχους αὐτοὺς δὲν τοὺς καταλαβαίνουν ώς λέξεις, ἀλλ' ἀπλῶς ώς κρότους, σὰν τοὺς θορύβους δηλαδὴ τοῦ νεροῦ ποὺ κυλάει ἡ τῆς βροχῆς ἡ τοῦ λύκου· σὰν ἥχους ποὺ τὴ σημασία τους δὲν μποροῦν νὰ τὴ μεταδώσουν ποτὲ σὲ κανένα ἄλλο ζῷο τοῦ δικοῦ τους εἴδους ἡ ἄλλου εἴδους. μόνο ἀπὸ τὸν ἀνθρωπὸ κατ' εὐθεῖαν μπορεῖ νὰ τὰ διδαχθῇ αὐτὰ τὸ κάθε συ-

γκεκριμένο ἄτομο ἐνὸς ζωϊκοῦ εἰδους, καὶ μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό του. ποτὲ κανένα ἐκπαιδευμένο ζῷο, εἴτε ἄλογο εἴτε γάιδαρος εἴτε πίθηκος εἴτε γάτα εἴτε ὄποιοδήποτε ἄλλο, δὲν ἐκπαιδευσε τὸ τέκνο του ἢ τὸ σύντροφό του οὕτε κατὰ ἔναν μόνο ἥχο, ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἔμαθε ἀπὸ τὸν ἀνθρωπο. καὶ τὸ «νοημονέστερο» ζῷο εἶναι φύσει ἀδύνατο νὰ μεταδώσῃ σὲ ἄλλο ζῷο, ἢ ἔστω στὸ τέκνο του, ὄποιαδήποτε πεῖρα ἀπέκτησε αὐτὸ τὸ ἴδιο ἀπὸ τὸν ἀνθρωπο ἢ ἔνα ἐλάχιστο μέρος της, παρ' ὅλο ποὺ ἡ γάτα ἐθίζει τὰ τέκνα της πᾶς νὰ πιάνουν ἔναν ποντικό. τὰ ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου ἐθίσματά τους εἶναι τελείως ἀμετάδοτα κι ἀκληρονόμητα.

* * *

- 17 Οἱ ζῳόφιλοι πολλὲς φορὲς πιστεύουν ὅτι τὰ ζῷα ἔχουν ψυχὴ καὶ λογικὸ σὰν τοῦ ἀνθρώπου· γι' αὐτὸ καὶ συνήθως τ' ἀντιμετωπίζουν καὶ τὰ μεταχειρίζονται σὰ συνανθρώπους. τὰ υἱοθετοῦν· κλαίνε στὴν κηδεία τους, ὅταν ψοφήσουν, καὶ τὰ κηδεύουν πολυτελῶς· κι ἀν πεθάνουν πρῶτοι αὐτοί, τοὺς ἀφήνουν στὴ διαθήκη τους κληροδοτήματα! κάθε λίγο ἀκοῦμε ὅτι ὁ τάδε πλούσιος, ἢ συνηθέστερα ἡ τάδε πλούσια ξεμωραμένη γριά, ἀφησε μὲ διαθήκη της ὅλη τὴν τεράστια περιουσία της στὸν ἀγαπημένο της σκύλο ἢ στὰ γατιά της, τὰ ὅποια καὶ ὀνομάζει μὲ ὀνόματα ἀνθρώπινα, κι ἀνησυχεῖ καὶ μεριμνάει γιὰ τὴ μελλοντικὴ εὐημερία τους. εἶναι φυσικὰ εὐνόητο ὅτι οἱ δικηγόροι της κι οἱ συμβολαιογράφοι της τῆς συμβούλευσαν τῆς ξεμωραμένης αὐτὸ ποὺ ἔκανε, διότι λίγον καιρὸ μετὰ τὸ ἀνοιγμα τῆς διαθήκης καὶ μετὰ τὴ δημοσίευσι αὐτῆς τῆς τρέλλας, ποὺ θὰ συγκινήσῃ καὶ θὰ ὠθήσῃ σὲ μίμησι κι ἄλλες τέτοιες ξεμωραμένες, τὸ τεράστιο κληροδότημα περνάει στὴν κατοχὴ τῶν δικηγόρων καὶ συμβολαιογράφων κι ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης, τὰ δὲ γατιὰ ἐκεῖνα καὶ τὰ κοπρόσκυλα τῆς ξεμωραμένης ἀποβιώνουν πρὶν τὴν ὥρα τους. οὕτε φρόνησι ἔχουν, γιὰ νὰ διεκδικοῦν συνεχῶς τὰ κληρονομικά τους δικαιώματα, οὕτε πολιτικὴ ὑπόστασι ἢ ταυτότητα, γιὰ νὰ ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὴν τύχη τους τὸ κράτος ἢ γιὰ τὸ ἀν κάποιος θὰ τὰ ξεπαστρέψῃ. ἀπλῶς ἡ ξεμωραμένη πεθαίνοντας ἐκδήλωσε μὲ τὴ διαθήκη της ἄλλο ἔνα ἐκδήλωμα τῆς ψυχικῆς της ἀρρώστιας. καὶ πολλὲς φορὲς τέτοιες διαθῆκες ἔχουν σκοπὸ νὰ δαγκάσουν κάποια παιδιὰ ἢ συγγενεῖς τοῦ διαθέτου, τοὺς ὅποιους μισεῖ θανάσιμα.
- 18 Μιὰ σημερινὴ Γαλλίδα ξεμωραμένη γριά, ποὺ ἦταν κάποτε διαβόητη ἡθοποιός, μετὰ τὸ ξεσχόλισμά της ἀπὸ τὸ ψυχοφθόρο ἔργο της, γιὰ τὸ ὅποιο οὐδέποτε μετανόησε, τὸ ἔρριξε στὴ ζῳοφιλία. ἀπὸ τὴν τεράστια περιουσία της, ποὺ εἶναι κατὰ τὴν ἔκφραστη

τῆς Βίβλου μίσθωμα πόρνης καὶ τηλεπόρνης, διαθέτει ὑπέρογκα ποσά, γιὰ νὰ περιθάλψῃ ὅλα τ' ἀδέσποτα σκυλιὰ γατιὰ γαϊδούρια κλπ., ποὺ βρίσκει μπροστά της ἢ τῆς στέλνουν οἱ φίλοι της «διαβολομαζώματα ἀνεμοσκορπίσματα»· τὰ μισθώματα πόρνης κοπροσκυλοδιατροφὲς καὶ γαϊδουροῦποτροφίες. αὐτὴ ἡ ἄφρων τηλεπόρνη στὸν καιρὸ τῆς «καριέρας» της εἶχε κάποτε ἀποκτήσει κι ἔνα γιό· μόλις ἀπαλλάχτηκε ἀπ' αὐτὸν μὲ τὸ κόψιμο τοῦ ὄμφαλίου λώρου, οὕτε τὸν θήλασε οὕτε γύρισε ποτέ της νὰ τὸν δῆ. διότι εἶχε ὑψηλὴ ἀποστολή, νὰ δείχνῃ καὶ πουλάῃ τὸ γυμνό της σῶμα στοὺς τηλοφθαλμοπόρνους τῆς Γαλλίας, καὶ δὲν εὐκαιροῦσε γιὰ παιδί. καὶ τὸ παιδὶ μεγάλωσε σὲ ξένα χέρια χωρὶς μητέρα, καὶ φυσικὰ χωρὶς πατέρα· διότι δὲν εἶχε τὰ δικαιώματα τῶν σκυλιῶν καὶ τῶν γατιῶν. σήμερα εἶναι πιὰ ὕριμος ἄντρας, καὶ ἡ ἀργόσχολη γριὰ παρακαλάει νὰ τὸν δῆ. ἐκεῖνος ὄμως ἀρνεῖται νὰ τὴ δῆ. λέει ὅτι αὐτὸς δὲν ἔχει μάννα, αὐτὴ δὲν εἶναι μάννα του, κι αὐτὸς δὲν θέλει οὕτε νὰ τὴ δῆ μπροστά του. κι ἐκείνη τώρα στὰ γεράματα θυμήθηκε κι ἐκδηλώνει τὸ μητρικό της φίλτρο στ' ἀδέσποτα σκυλιὰ γατιὰ καὶ γαϊδουρια τῆς Γαλλίας, ποὺ μαντρώνει στὸ πολυτελές της ἀσύλο. ἐξακολουθοῦν δηλαδὴ στὴν οὐσία νὰ μὴ τὴν ἐνδιαφέρουν τὰ παιδιὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι. τυπικάτατο δεῖγμα ποὺ μαρτυρεῖ ποιοῦ πράγματος ὑποκατάστατο εἶναι ἡ τέτοια ἀρρωστη στοργὴ γιὰ τὰ ζῷα, ἡ ζωοφιλία· τοῦ μητρικοῦ φίλτρου βέβαια, τοῦ γονικοῦ φίλτρου γενικῶς, τῆς τεκνοφιλίας ποὺ δὲν λειτουργησε, τῆς φιλανθρωπίας, τῆς ἀνθρωπιᾶς.

¹⁹ Καλπάζει δὲ κυρίως ἡ ζωοφιλία, καὶ τ' ἀρρωστημένα ἐκδηλώματά της ἐκδηλώνονται, σὲ χῶρες πλούσιες καὶ «πολιτισμένες», ὅπου, γιὰ νὰ ἔξασφαλιστῇ ἡ κεκτημένη σήμερα εὐημερία τῆς φιλαντίας, ἀποφεύχθηκε συστηματικὰ ἡ τεκνογονία καὶ τεκνοτροφία, καὶ ὁ δείκτης της εἶναι γύρω στὰ 2 μόνο παιδιὰ κατ' ἀντρόγυνο. καλπάζει δὲ στὶς ἴδιες χῶρες ἴδιαζόντως κι ὁ κιναιδισμός, ἐπειδὴ τὰ 2 μόνο παιδιά, ἴδιως ὅταν λάχουν ἀγόρι καὶ κορίτσι, εἶναι ἡ πιὸ πιθανὴ κι ἐπιρρεπῆς περίπτωσι γιὰ κιναιδικὴ καὶ λεσβιακὴ διάπλασι τῶν παιδιῶν. ἡ συναισθηματικὴ ἐξάρτησι κι ὁ ἀρρωστημένος ἐρωτισμὸς τῶν κυρίων πρὸς τὰ ζῷα τους, ποὺ ὅχι λίγες φορὲς ἐπεκτείνεται καὶ σὲ κτηνοβασία, εἶναι τὸ σκοτεινὸ δίδυμο τοῦ κιναιδισμοῦ καὶ λεσβιασμοῦ.

²⁰ Στὶς χῶρες τῆς εὐημερίας πολῖτες καταγγέλλουν στὰ δικαστήρια συμπολῖτες των, διότι χτύπησαν ἢ δὲν φρόντισαν ἔνα σκυλὶ ἢ ἔνα γατί. τὰ πεζοδρόμια τῶν καθαρωτάτων καὶ λαμπροτάτων κατὰ τὰ ἄλλα πόλεών τους εἶναι γεμάτα ἀπὸ περιττώματα σκύλων, καὶ πρέπει νὰ προσέχῃ κανείς, ὅταν περπατᾷ. παιδαγωγικὸ δὲ πρότυ-

πο τῶν παιδιῶν τους, γιὰ τὰ ὄποια ποτὲ δὲν φρόντισαν ὅσο γιὰ τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ γατιά τους, καὶ ποτὲ δὲν τοὺς ἔδειξαν τὴν ἵση στοργήν, σχεδὸν διεθνὲς πλέον παιδαγωγικὸ πρότυπο, ἔχουν μιὰ ὀνομασμένη σκύλα τῆς ὁθόνης, τὴν ὄποια σκηνοθετικῶς προίκισαν μὲ δῆλα τὰ ψυχικὰ διανοητικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα καὶ δῆλες τὶς ἀρετὲς ἐνὸς ἴδανικοῦ παιδιοῦ, καὶ τὴν ἔχουν ἥρωα καὶ πρότυπο τῶν παιδιῶν τους. ἔχει ἔρθει καὶ στὴν Ἑλλάδα πρὸ ἐτῶν ἥδη τὸ διεστραμμένο καὶ ψυχοφθόρο αὐτὸ παιδικὸ σήριαλ, τὸ ὄποιο μάλιστα θεωρεῖται καὶ σᾶν ἔνα ἀπὸ τ' ἀθώστερα! ἔχουν ἔρθει δὲ στὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλες παραφροσύνες τῆς ζωοφιλίας, καὶ τῶν ἄλλων σκοτεινῶν ἐπακολούθων της βέβαια, διότι ὁ δείκτης εἶναι 1,4 παιδιὰ κατὰ ζεῦγος καὶ τείνει πρὸς τὸ 1,3.

21 Άκοῦμε καὶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ἀρκετὰ ἥδη χρόνια περιστατικὰ ἄκρως ἀρρωστημένης ζωοφιλίας, καὶ ἄλλα τὰ βλέπουμε συχνὰ ἐκεῖ ποὺ κατοικοῦμε. Θὰ θυμοῦνται, πιστεύω, μερικοὶ ὅτι πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἔνας νέος ἄντρας, τοῦ ὄποιου τὸ σκύλο τὸν πάτησε αὐτοκίνητο, αὐτοπυρπολήθηκε γι' αὐτὸ τὸ λόγο· ἐπειδὴ εἶχε, λέει, ψυχικὴ ἐπικοινωνία μὲ τὸ σκύλο του, τέτοια ποὺ δὲν εἶχε μὲ κανέναν ἄνθρωπο, καὶ δὲν ἀντεξε στὴν ὄρφανια αὐτή.

22 Στὶς πολυκατοικίες γίνεται σκυλοκαυγᾶς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συγκατοίκων πολὺ συχνά, γιὰ τὰ σκυλιὰ μερικῶν ποὺ γαυγίζουν ἢ οὐρλιάζουν καὶ δὲν ἀφήνουν τοὺς ἄλλους νὰ κοιμηθοῦν, ποὺ γεμίζουν μὲ σκυλοκάτουρα καὶ σκυλοκόπρια τοὺς διαδρόμους καὶ τὸ ἀσανσέρ, ποὺ δαγκάνουν τὰ παιδιὰ τῶν ἄλλων. ἀκόμη καὶ τὸ κράτος ἀναγκάστηκε νὰ θεσπίσῃ γιὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ νόμο, κι ἔπειτα, πεισμένο ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσκύλων, ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ ν' ἀνακαλέσῃ τὸ νόμο αὐτό. καὶ στὰ μέσα συγκοινωνίας γίνονται μερικὲς φορὲς καυγᾶδες μεταξὺ ἀνθρώπων γιὰ τὰ σκυλιά τους ποὺ θέλουν νὰ τὰ βάλουν μέσα. κι ὅταν χαθῇ κανένα τέτοιο βρομόσκυλο, ἀσχολοῦνται μ' αὐτὸ καὶ ράδιοφωνικοὶ ἢ τηλεοπτικοὶ σταθμοί, οἱ ὄποιοι τσιγκουνεύονται νὰ διαθέσουν ἔνα λεπτὸ γιὰ κάτι τὸ ἀνθρώπινο καὶ σοβαρό. τὸ ἵδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικά.

23 Σὲ μιὰ γνωστή μου πολυκατοικία οἱ σκυλόφιλοι, μετὰ τὴν κατακραυγὴ τῶν ἄλλων συγκατοίκων, κατασκεύασαν τὴν κατοικία τοῦ σκύλου τους στὴν ταράτσα. ἐκεῖ τὸν ταῖζουν μὲ τὰ ἐκλεκτὰ κρέατα ποὺ ἀγοράζουν. τὰ ὑπολείμματα τῶν κρεάτων, ποὺ εἶναι σκόρπια γύρω ἀπὸ τὸ σκυλόσπιτο σ' ὅλη τὴν ταράτσα, βρομοῦν σᾶν ψοφίμι ἀκριβῶς, πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ κόπρια καὶ τὰ κάτουρα τοῦ σκύλου· καὶ ὑποφέρουν ἀπὸ τὴ ῥύπανσι αὐτὴ καὶ τὴν ἡχορρύπανσι (ὅλονύκτια γαυγίσματα) ὅχι μόνο οἱ κάτοικοι τῆς ἕ-

διας οἰκοδομῆς, ποὺ δὲν τολμοῦν ν' ἀνέβουν στὴν ταράτσα, ἡ ὅποια ἔχει γίνει ἰδιοκτησία τῶν σκυλοκατόχων, ἀλλὰ καὶ οἱ κάτοικοι τῶν γύρω οἰκοδομῶν. γέμισε δὲ ἡ ταράτσα κι ἀπὸ βρόμικα μεγάλα ποντίκια τῶν ὑπονόμων, ποὺ πῆραν εἴδησι τὰ σάπια κρέατα τῆς ταράτσας καὶ μαζεύονται γιὰ νὰ τὰ φᾶν. εἶναι δὲ τὰ ποντίκια αὐτὰ φορεῖς θανατηφόρων ἐπιδημιῶν. κι ὅλ' αὐτὰ ταλαιπωροῦν καὶ βάζουν σὲ θανάσιμο κίνδυνο γύρω στοὺς 100 ἀνθρώπους ἔτσι γιὰ τὸ ζωοφιλικὸ καπρίτσι ενὸς ἀνθρώπου. καὶ ὅμως οἱ ζωόφιλοι πιστεύουν καὶ ἴσχυριζονται γιὰ τὸν ἑαυτό τους ὅτι εἶναι ἄνθρωποι μὲ ἰδιαιτέρως εὐγενῆ καὶ λεπτὰ αἰσθήματα κι εὐαισθησίες, ποὺ δὲν τāχουν οἱ ἄλλοι κοινοὶ θνητοί. πρόκειται φυσικὰ γιὰ ἐγωπάθεια καὶ φρενοβλάβεια.

24 Μιὰ γυναίκα παραπονέθηκε στὴ γειτόνισσα τοῦ ἀπέναντι κτηρίου ὅτι ἐνοχλεῖται πολὺ βασανιστικὰ ἀπὸ τὰ γαυγίσματα καὶ οὐρλιάσματα τοῦ σκύλου της. κι ἐκείνη τῆς ἀπάντησε· «Ἐγὼ πῶς ἐνοχλοῦμαι ἀπὸ τὰ κλάματα τοῦ μωροῦ σου;»! ἀνάγλυφη ἡ μισανθρωπία καὶ μισοτεκνία τῶν ζωοφίλων στὸ δεῖγμα αὐτό. οἱ ζωόφιλοι εἶναι τόσο ἐλαστικὲς ὑποκριτικὲς καὶ τσαλακωμένες συνειδήσεις, ποὺ εἶναι δυνατὸν ἀπὸ τὴ μιὰ ν' ἀγοράζουν τετράδια τῆς γιούνισεφ 20 δραχμὲς ἀκριβώτερα ἀπὸ τ' ἄλλα, γιὰ νὰ συνδράμουν μὲ τὴ διαφορὰ αὐτὴ τὰ παιδιὰ τῶν φτωχῶν χωρῶν ποὺ πεθαίνουν ἀπὸ πεῖνα, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ ξοδεύουν γιὰ τὸ βρομόσκυλό τους ὅσα τρῶν 5 παιδιὰ εὐημερούσης χώρας.

* * *

25 Ὁ ἄνθρωπος ἐκ φύσεως ἀγαπάει, ὅπως ἀγαπάει κι ὁ θεός, κατ' εἰκόνα τοῦ ὅποίου πλάστηκε. ὅταν εἶναι ἀγνὸς ταπεινόφρων καὶ πιστός, ἀγαπάει τὸ θεὸ καὶ τοὺς συνανθρώπους του· ὅσο κοντινώτερους τόσο περισσότερο. ὅταν ὅμως εἶναι ἀκάθαρτος ἐγωϊστὴς φίλαυτος ἀπιστος κακὸς φθονερὸς καὶ διεστραμμένος, μισεῖ καὶ φθονεῖ τὸ θεὸ καὶ τοὺς συνανθρώπους του, κι ἐνοχλεῖται κυρίως ἀπὸ τὸ ὅτι ἔχουν βούλησι, προσπαθεῖ δὲ νὰ ἵκανοποιήσῃ κι ἐκτονώσῃ τὴν ἀγάπη του σὲ ὄντα χωρὶς βούλησι. τέτοια ὄντα εἶναι πολὺ μακρινοί του ἄνθρωποι, μὲ τοὺς ὅποίους δὲν εἶναι δυνατὸν νἀρθῆ ποτὲ σ' ἐπαφή· τὶς περισσότερες φορὲς οἱ μακρινοὶ αὐτοὶ εἶναι ἄνθρωποι τοῦ παρελθόντος ἢ τοῦ μέλλοντος ἢ τῆς φαντασίας· ἢ εἶναι κάποια φανταστικὰ ὄντα, ἀνύπαρκτοι θεοὶ καὶ ἥρωες· ἢ εἶναι καὶ τὰ ζῷα. τὸν ἐνοχλεῖ πολὺ ἡ βούλησι τοῦ ἄλλου καὶ ἡ προσωπικότης. θέλει σὰ συντρόφους του καὶ φίλους του ὄντα ζωντανὰ μὲν ἄβουλα δέ, ποὺ νὰ ὑποτάσσωνται σ' αὐτόν, χωρὶς νὰ θίγουν καὶ χωρὶς νὰ εἶναι δυνατὸν καὶ πιθανὸν νὰ θίξουν ποτὲ τὸν ἐγω-

σμό του ἢ ν' ἀμφισβητήσουν τὴν κρίσι του καὶ τὸ θέλημά του· καὶ καθὼς ἔχει τὴν κρίσι του διεστραμμένη καὶ τὸ θέλημά του κακό, διαισθάνεται τὸν ἀμφισβητήσιμο χαρακτῆρα του καὶ δὲν ἀνέχεται νὰ συναναστρέφεται μὲ δόντα ποὺ ἔχουν βούλησι καὶ κρίσι. πρέπει τὰ σύντροφα δόντα νὰ εἶναι χωρὶς βούλησι καὶ κρίσι, γιὰ νὰ τ' ἀγαπήσῃ. ἄλλως, ἂν μὲν εἶναι γονεῖς, τοὺς ἐγκαταλείπει, ἂν δὲ εἶναι σύζυγος, τὸν ἢ τὴ χωρίζει, κι ἀν δὲν εἶναι τέκνο δὲν τὸ γεννάει. Θὰ ἥταν ἄβουλο καὶ ἄκριτο ὃν καὶ ἀντικείμενο τῆς ἀγάπης του ἔνα διανοητικῶς ἀνάπτηρο τέκνο του· αὐτὸ ὅμως θίγει τὸν ἐγωϊσμό του κατ' ἄλλον τρόπο. μὲ τὸ ζῷο κι ὁ ἐγωϊσμός του δὲν θίγεται –δὲν γεννήθηκε ἀπ' αὐτόν–, καὶ τὸ ἄβουλο ἀντικείμενο τῆς ἀγάπης του εἶναι ὑπαρκτό, καὶ ὅποτε τὸ βαρεθῆ, μπορεῖ νὰ τ' ἀλλάξῃ ἢ νὰ τὸ ξεφορτωθῇ, χωρὶς νὰ δώσῃ λογαριασμὸ σὲ κανέναν.

²⁶ Στὴν Ἀμερικὴ πρὸ ἐτῶν κινηματογράφησαν ἔνα σκηνοθετημένο ἔργο φαντασίας μὲ ἥρωα ἔνα φανταστικὸ καλοσυνῆτο κουκλάκι, μιὰ φαντασίωσι καταγέλαστη γιὰ κάθε φυσιολογικὸ ἀνθρώπο. αὐτὸ τὸ κουκλάκι τὸ ἀγάπησαν οἱ Ἀμερικανοὶ μὲ τόση περιπάθεια καὶ τὸ θαύμασαν μὲ τόση θεοποιὸ ρόπη, ὅσο δὲν ἀγάπησαν καὶ δὲν θαύμασαν ποτὲ κανέναν ὑπαρκτὸ ἢ φανταστικὸ ἥρωα καὶ δὲν λαχτάρησαν καμμιὰ ὅμορφη καὶ προκλητικὴ πόρνη τῆς ὁθόνης. καὶ τὸ ἔργο «ἔσπασε τὰ ταμεῖα». τὸ μυστικὸ τῆς τέτοιας «ἔπιτυχίας» ἥταν ὅτι τὸ φανταστικὸ καλοσυνῆτο κουκλάκι - ἥρωας ἥταν τελείως ἄβουλο, κομμένο δηλαδὴ καὶ ράμμένο στὰ ψυχικά τους μέτρα· εἶχε μόνο συναίσθημα (καλοσύνη), ὅχι βούλησι. τέτοια κουκλάκια ὑπαρκτὰ εἶναι τὰ ζῶα· καὶ γίνονται εὔκολα ἀντικείμενα τῆς ἀρρωστημένης στοργῆς τοῦ ἐγωπαθοῦς ἀνθρώπου καὶ γε τοῦ διεστραμμένου πόθου του. κι ἀν ἡ ἐγωπάθειά του καὶ ἡ ἀρρώστια του αὐτὴ εἶναι ἐπιμελῶς κρυμμένη στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του καὶ ἀνεκδήλωτη καὶ δυσδιάκριτη καὶ ἀγνωστη στοὺς ἀνθρώπους τοῦ περιγύρου του, ἔρχεται στὴν ἐπιφάνεια κι ἐκδηλώνεται ώς πάθος, ὅταν βρεθῇ τὸ ἄβουλο ἀντικείμενο τῆς ἀγάπης του, ποὺ δὲν τὸν ἔνοχλεῖ. κι αὐτὸ τὸ ἀντικείμενο στὴν ἐποχή μας εἶναι τὰ μὴ χρήσιμα ζῶα. οἱ γονεῖς, οἱ ἀδερφοί, οἱ πλησίον, καὶ κυρίως τὰ τέκνα ποὺ εἶναι καὶ φορτίο, εἶναι γιὰ τὸ σημερινὸ ἀνθρωπὸ ἴδιαιτέρως ὀχληρά. γι' αὐτὸ τοὺς μὲν τοὺς ξεφορτώνεται τὸ ταχύτερο, τὰ δὲ ἀρνεῖται καὶ νὰ τὰ γεννήσῃ. ἡ ἀγάπη του ὅμως ἀποζητάει στόχο, καὶ στόχος γίνονται τὰ τέτοια ζῶα, σαφῶς πολυδάπανα, πολλὲς φορὲς περισσότερο κι ἀπὸ παιδιά. ἐπίσης ὁ ἀνθρωπὸς τῆς τέτοιας κακοηθείας καὶ διαστροφῆς, μὲ τὴν ἀγάπη του καὶ τὴ σπατάλη του γιὰ τὰ ζῶα του, δαγκάνει καὶ τὸ συνάνθρωπο, ἡ ἀορίστως τοῦ δείχνει τὸ μῆσος του, τὸ φθόνο του, τὴν κακία του. ἔξω-

τερικὰ καὶ θεατρικὰ «εὐγενὴς» τρόπος ἐκτονώσεως κακίας κι ἀ-
πανθρωπίας εἶναι ἡ ζωοφιλία. μισανθρωπία καὶ μισοτεκνία ὅπωσ-
δήποτε.

27 Κάποτε δύμως ἡ ζωοφιλία ἀπὸ κακία καὶ μισανθρωπία, ποὺ εἰ-
ναι, ἔξελισσεται καὶ σὲ σεξουαλικὴ διαστροφή. ἥδη ἡ ὑπάρχουσα
ἄστοχη ἀγάπη τῶν ζωοφίλων εἶναι μιὰ διεστραμένη συναισθημα-
τικὴ ἐξάρτησι, ἔνας ἀρρωστημένος ἐρωτισμός. σὲ δεδομένη ὥρα
καὶ κάτω ἀπὸ δεδομένες συνθῆκες γίνεται εὔκολα καὶ σεξουαλικὴ
διαστροφή, κτηνοβασία, ἡ ὁποία μάστιζε καὶ μαστίζει τὴν ἀνθρω-
πότητα σ' ὅλες τὶς ἐποχές. μιλοῦν γι' αὐτὴ καὶ οἱ ἀχαιικὲς πινακί-
δες τῆς Πύλου (ΠΥ Un 443), καὶ οἱ μῦθοι τῆς Πασιφάης, τῆς Εὐ-
ρώπης, καὶ τῆς Λήδας (Ἀπολλόδωρος 3,1,1: 3,1,4. Λουκιανός, Θε.
κρ., 14· Προμηθ., 17) κι ὁ Ἡρόδοτος (2,46,4), καὶ ἡ Βίβλος ποὺ
γιὰ μᾶς εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐγκυρη κι ἀξιόπιστη πηγή (Λε 20, 15-
16), καὶ οἱ κανόνες τῶν συνόδων τῆς ἐκκλησίας (Ἀγκύρας, 16 -
17. Βασιλείου Καισ., Ἐπιστ. καν., 7· 63). ἀφήνω τὰ ὄσα ἀκοῦμε
γιὰ τὴ σημερινὴ πραγματικότητα, πού, ἀν δχι ὅλα, ὅπωσδήποτε
μερικὰ εἶναι ἀληθινά. σὰ διαστροφὴ ἡ ζωοφιλία, εἴτε ἐπεκτείνεται
σὲ κτηνοβασία εἴτε καὶ δχι, ἀνήκει στὴν ἴδια ὁμάδα διαστροφῶν
ποὺ ἀνήκουν καὶ ὁ κιναιδισμὸς καὶ ὁ λεσβιασμός, διότι ἔκεινάει
κι αὐτὴ ἀπὸ κάποιο μῖσος ἡ φθόνο ἡ ἀπέχθεια πρὸς ἀνθρώπους.
εἶναι πάθος ἰδιαζόντως εἰδεχθές. ἰδιαιτέρως δὲ στὴν ἐποχὴ μας ἔ-
κεινάει πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴν ἀπέχθεια τῆς τεκνογονίας.

* * *

28 Ἡ ἀναφορὰ τῶν ζώων στὴ Βίβλο στρέφεται γύρω ἀπὸ τρία ἐ-
πίκεντρα· ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς εἶναι φύσει ἀδύνατο νὰ ἔχῃ ὅποιαδήπο-
τε ἐσωτερικὴ ἐπικοινωνία μὲ τὰ ζῶα· ὅτι τὰ ζῶα γιὰ τὸν ἀνθρωπὸ-
εἶναι ὅ,τι καὶ τὰ λάχανα ἡ τὰ φροῦτα ἡ τὸ βαμπάκι ἡ τὰ ἄλλα ὄλι-
κὰ τῆς γῆς· κι ὅτι διάφορες παροιμίες, παροιμιώδεις ἐκφράσεις,
καὶ συμβολισμοὶ μὲ χρῆσι τῶν ζώων ὡς συμβόλων ἡ ἀντικειμένων
παρομοιώσεων μποροῦν νὰ λέγωνται, ἀλλ' εἶναι ἀσχετα μὲ τὴ ζωο-
φιλία. κι αὐτὰ τὰ τρία κεντρικὰ νοήματα θ' ἀναλύσω ἐδῶ.

29 Α'. Ὄταν ὁ θεός εἶχε πλάσει μόνο τὸν Ἀδάμ, πρὶν πλάσῃ τὴ
γυναικα, ὁ Ἀδάμ ἀκόμη καὶ στὸν παράδεισο, τὸν γεμάτο βλάστη-
σι καὶ ζῶα καὶ πανόμορφα τοπία, δὲν ἔνιωθε εὐχάριστα, διότι ἦ-
ταν μόνος. τοῦ ἔλειπε ἡ συντροφιὰ καὶ ἡ ἐπικοινωνία μὲ μιὰ ὄπαρ-
ξι. κι ὁ θεός, πρὶν τοῦ χαρίσῃ τὴ γυναικα, ἀφοῦ πρῶτα εἶπε *Oὐ κα-
λὸν εἶναι τὸν ἀνθρωπὸν μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐ-
τὸν* (Γε 2,18), στὴ συνέχεια ἤγαγε πρὸς τὸν Ἀδάμ πάντα τὰ θηρία
τοῦ ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ πετεινὰ ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά (2,19). αὐτὸ-

τὸ τί καλέσει αὐτὰ σημαίνει καὶ πῶς θὰ τὰ χαρακτηρίσῃ κι ὁνομάσῃ καὶ πῶς θὰ τὰ προσφωνήσῃ· πῶς θὰ τὰ νιώσῃ. σημαίνει ἔνα τέστ τοῦ ἀκεραίου κι ἀναμαρτήτου ἀκόμη ἀνθρώπου, ποὺ ἔδειξε πῶς προσδιορίζει ὁ ἄνθρωπος τὴ σχέσι του μὲ τὰ ζῷα. κι ὁ Ἀδάμ τὰ χαρακτήρισε μὲν μὲ κάποιο ὄνομα, περιεκτικὸ τῶν γνωρισμάτων τοῦ καθενός, διότι ἔχει καὶ τείνει νὰ ἔχῃ τὸν ἔλεγχο τῆς φύσεως καὶ νὰ πλουτίζῃ τὴ σχετικὴ γνῶσι του, ἐπειδὴ πλάστηκε ἀπὸ τὸ θεό, γιὰ νὰ εἶναι ὁ ἄρχων τῆς γῆς καὶ ὅλης τῆς φύσεως (Γε 1,28), ἀλλὰ δὲν τὰ προσφώνησε, διότι δὲν βρῆκε ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὴν ὑπαρξὶ ποὺ θ' ἀνταποκρινόταν σὲ μιὰ ἐπικοινωνία τοῦ νοητικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐπιπέδου του. κι αὐτὸ ἡ Γραφὴ στὴ συνέχεια τὸ λέει ὡς ἔξῆς. *Kai πᾶν ὃ ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδάμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσεν Ἀδάμ ὄνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ· τῷ δὲ Ἀδάμ οὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ (Γε 2,19 - 20)*· ποὺ θὰ πῇ· *Κι ὅποιο ὄνομα ἔδωσε ὁ Ἀδάμ στὸ καθένα σὰν σὲ πλάσμα ζωντανό, αὐτὸ ἔχει. κι ἔβαλε ὁ Ἀδάμ ὄνόματα σ' ὅλα τὰ κτήνη καὶ σ' ὅλα τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σ' ὅλα τ' ἀγρίμια τῆς υπαίθρου· γιὰ τὸν Ἀδάμ ὅμως δὲν βρέθηκε βοηθὸς ποὺ νὰ τοῦ μοιάζῃ. δὲν βρῆκε τὸν κοινωνὸ τῆς χαρᾶς του, τῶν σκέψεων καὶ συναισθημάτων καὶ βουλήσεών του· τὰ εἶδε, τὰ σπουδασε, τὰ διέγνωσε, καὶ τὰ χαρακτήρισε ὅλα, καὶ σὲ κανένα δὲν βρῆκε τὸ σύντροφό του.*

30 Καὶ τότε ὁ θεὸς τὸν ὑπνωσε, πῆρε μιὰ πλευρά του, τὴν φόκοδόμησεν εἰς γυναικα, καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ. καὶ τότε ἦταν ποὺ ὁ Ἀδάμ βρῆκε αὐτὸ ποὺ τοῦ ἔλειπε, αὐτὸ ποὺ ἀναζητοῦσε ἡ ψυχὴ του, καὶ τὸ ἐξέφρασε ἀμέσως γεμάτος χαρὰ λέγοντας· Αὐτὸ μάλιστα! Τοῦτο νῦν ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστέων μου καὶ σάρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· εἶναι κομμάτι ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου· μ' αὐτὸ ἡ ἐπικοινωνία θᾶναι στοὺς αἰῶνες καὶ στενὴ καὶ λαχταριστὴ καὶ φυσιολογικὴ καὶ θεμιτή, ποὺ ὁ ἄνθρωπος γιὰ χάρι του θὰ ἐγκαταλείπῃ, καὶ πρέπει νὰ ἐγκαταλείπῃ, ἀκόμη καὶ τοὺς γονεῖς του, καὶ θὰ προσκολλᾶται σ' αὐτό. καὶ θᾶναι οἱ δύο σάρξ μία. κι ἔδωσε ὁ Ἀδάμ ὄνομα καὶ σ' αὐτὴ -ὅπως εἶχε δώσει καὶ στὰ ζῷα, χωρὶς νὰ βρῇ σ' ἐκεῖνα τὸ σύντροφό του-, καὶ τὴν ὀνόμασε γυναικα, ἐπειδὴ εἶναι κομμάτι ἀπὸ τὸν ἄνδρα (Γε 2, 21 - 24). ας καὶ ασε εἶναι στὴ βιβλικὴ ἐβραϊκὴ τὰ ὄνόματα ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἀπὸ τὸ ἴδιο θέμα σ' ἐκείνη τὴ γλῶσσα, ὅπως καὶ στὴ λατινικὴ vir καὶ virgo, ἡ ὅπως στὴ δική μας γλῶσσα λέμε λέων καὶ λέαινα, τίγρης καὶ τίγρις, γάτος καὶ γάτα. γλωσσικὴ ἀτέλεια τῆς Ἑλληνικῆς εἶναι τὸ ὅτι τὰ ὄνόματα ἀνὴρ καὶ γυνὴ δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιο θέμα. γι' αὐτὸ καὶ στὴ μετά-

φρασι τῶν Ἐβδομήκοντα δὲν φαίνεται εὔκολα τὸ νόημα τῆς αἰτιολογίσεως τοῦ Ἀδάμ Αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη (Γε 2,23). σὰ νὰ λέῃ «ἀνθρωπίνα, διότι βγῆκε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο», ἢ «ἄνδρις, διότι βγῆκε ἀπὸ τὸν ἄνδρα».

³¹ Ο ἄνθρωπος λοιπὸν μὲ τὸν ἄνθρωπο ἔχει ἐπικοινωνία, πρῶτα μὲ τὴ γυναῖκα του, ἔπειτα μὲ τὰ παιδιά του, καὶ φυσικὰ καὶ τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των, καὶ τ' ἀδέρφια μεταξύ τους, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ συνάνθρωπο. ἡ ζωοφιλία εἶναι μόνο διαστροφή. μετὰ τὴν ἀμαρτία καὶ τὴν πτῶσι καὶ τὸ κύλισμα στὴ φθορά, πολλές φορές ἀκόμη καὶ στὴν ἐπικοινωνία τοῦ ἀντρὸς μὲ τὴ γυναῖκα καὶ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν ἄνθρωπο ὑπάρχουν παράσιτα κι ἐμπόδια. τὰ δὲ ζῶα, ποὺ καὶ φύσει δὲν ἔχουν ἐπικοινωνία μὲ τὸν ἄνθρωπο, μετὰ τὴν πτῶσι του ἀγρίεψαν καὶ τοῦγιναν κι ἐπικίνδυνα, ἀπὸ τὸ λεοντάρι μέχρι καὶ τὰ μικρόβια. ἡ ζωοφιλία παραμένει μόνο διαστροφή.

³² Όταν ὁ ἄνθρωπος βρίσκῃ τὸ ὄμοιό του καὶ τὸν κοινωνό του στὰ κτήνη τὰ ἀνόητα καὶ ἄλογα καὶ ἄβουλα, εἶναι κατεστραμμένος καὶ διεστραμμένος, ἐξέπεσε ἀπὸ τὴν τιμημένη φυσικὴ θέσι, ὅπου τὸν ἔχει ἐνθρονίσει ὁ θεός, γι' αὐτὸ κι ὁ ψαλμῳδὸς (48,13) λέει·

Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὃν οὐ συνῆκε·
παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις
καὶ ὄμοιώθη αὐτοῖς.

³³ Γι' αὐτὸ στὴ Βίβλο, Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, ὅσο κι ἀν ψάξῃ κανείς, δὲν θὰ βρῇ πουθενὰ ἔνα ζῷο ἀναφερόμενο ὡς ἀξιομνημόνευτο καὶ ἀξιέπαινο. οὕτε ἔνα· πουθενά. θὰ βρῇ κτήνη ὀνομασμένα καὶ ἴστορημένα σὰν προσωπικότητες σ' ὅποιαδήποτε γραμματεία τῆς ἀνθρωπότητος· θὰ βρῇ στὴν Ἰλιάδα τοὺς τρεῖς ὀνομασμένους ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως, τοὺς δυὸ ποὺ μυθολογοῦνται ὡς θείας καταγωγῆς, σπαρμένους ἀπὸ θεὸ καὶ γεννημένους ἀπὸ θεά, ποὺ μιλοῦν μὲ τὸν κύριό τους, καὶ τὸν τρίτο τὸ θνητὸ ποὺ «ἔχει τὴν τιμὴν νὰ τραβάῃ τὸ ἴδιο ἄρμα μὲ τοὺς δυὸ θείους ἵππους» (Π 148 - 154· Τ 392 - 424). θὰ βρῇ στὴν Ὁδύσσεια τὸν ἐπίσης ὀνομασμένο σκύλο τοῦ Ὁδύσσεως (ρ 290 - 327). θὰ βρῇ στὴ λοιπὴ ἀρχαία ἐλληνικὴ γραμματεία τὸν ὀνομασμένο ἵππο τοῦ Βελλερόφόντου (Ἡσίοδος, Θεογ., 325. Ἀριστοφάνης, Εἰρ., 76. Ἀπολλόδωρος 2,3,2. Στράβων 8,6,21). θὰ βρῇ στὶς μὴ ἀναγνώσιμες αἰγυπτιακὲς παραστάσεις τιμώμενα ζῶα, γάτες, σκύλους, ἴβεις, κροκοδείλους, θὰ βρῇ τὰ ἴδια αὐτὰ ἐνταφιασμένα σὲ μούμιες καὶ κηδευμένα σὲ πολυτελεῖς τάφους, ποὺ διασφάζονται ἀνάμεσα στ' ἀνασκαφικὰ εὑρήματα τῆς Αἰγύπτου. θὰ βρῇ σὲ πολλὲς γραμματείες «σκύλους πιστοὺς καὶ ἔξυπνους», «γάτες λατρευτές», «ἵππους λογικοὺς» καὶ

μὴ ἀλόγους. ἀλλὰ στὴ Βίβλο δὲν θὰ βρῇ οὕτε ἵχνος, οὕτε ὑπαινιγμό, γιὰ κτήνη - προσωπικότητες μὲ δύναματα καὶ προσφορὰ στὴν ἴστορία τοῦ ἀνθρώπου. ἡ Βίβλος σοβαρολογεῖ. στὴ Βίβλο οἱ πέτρες τὰ χόρτα καὶ τὰ κτήνη εἶναι μόνο ἀνώνυμα ἀγαθὰ κι ἐργαλεῖα, ὅχι προσωπικότητες μὲ προσωπικὰ δύναματα. δύναμάζονται ὅλ’ αὐτὰ μὲ τὰ δύναματα τοῦ εἰδους των ὕδωρ, λίθος, χῶμα, χρυσός, χαλκός, σμάραγδος, δρῦς, μηλέα, σταφυλή, ἵππος, λέων, κύων. δὲν εἶναι προσωπικότητες, εἶναι ὄντικά· δὲν ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸν ἄνθρωπο· εἶναι δοσμένα στὴ χρῆσι του. οἱ ἄνθρωποι ποὺ τ’ «ἄγαποῦν» αὐτὰ σὰν πρόσωπα μὲ δύναμα, ποὺ ἐπικοινωνοῦν μ’ αὐτά, δὲν εἶναι ἄνθρωποι· ἥταν κάποτε στὴν ἀρχή· μετὰ τὴν τέτοια ἐπικοινωνία τους εἶναι ὅντα παρασυμβεβλημένα τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ἐξωμοιωμένα αὐτοῖς.

³⁴ Β’. “Οταν ὁ θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο, τοῦ ἔδειξε τὴ βλάστησι τῆς γῆς καὶ τοῦ εἴπε· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον... καὶ πᾶν ξύλον (= δένδρον)... ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν (Γε 1,29)· φυσικὰ συνεξυπακούεται ὅτι καὶ γιὰ ξυλεία καὶ γιὰ ίματισμὸ καὶ γιὰ βαφὲς καὶ φάρμακα καὶ γιὰ ὄποιαδήποτε ἄλλη χρῆσι. κι ὅταν πάλι μετὰ τὸν κατακλυσμὸ ἀναφέρῃ στὸ Νῷ τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης καὶ πᾶν ἔρπετόν (Γε 9,2 - 3), τοῦ λέει γι’ αὐτά· Ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν· ὡς λάχανα χόρτον δέδωκα ὑμῖν τὰ πάντα (9,3). συνεξυπακούεται καὶ πάλι ὅτι καὶ γιὰ ίματισμὸ καὶ ὑπόδησι καὶ γιὰ μεταφορὲς καὶ ὅργωμα τῆς γῆς καὶ γιὰ ὄλες τὶς σοβαρὲς χρήσεις. ἀργότερα, ὅταν ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἐξάπλωσί του ἐξαφάνισε τὰ ζῶα ἐκεῖνα, ποὺ λόγῳ τοῦ μεγέθους των καὶ τῆς δυσκινησίας των ἥταν εὔκολοι στόχοι, ὅπως οἱ δεινόσαυροι καὶ τὰ μαμούθ, κι ἀπειλοῦσε μὲ φθορὰ τὴν πανίδα καὶ τὴν οἰκολογικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἰσορροπία, ὁ θεὸς ἀπαγόρευσε τὴ βρῶσι μερικῶν ζώων.

³⁵ Τὰ μὴ φαγώσιμα, στὸν πρωτόγονο ἄνθρωπο, ποὺ δὲν καταλαβαίνει καὶ πολὺ τὶς ἐπιστημονικὲς ἔξηγήσεις, ἀλλὰ δέχεται τὰ πάντα εὐκολότερα ὡς λατρευτικὰ προστάγματα, τὰ χαρακτήρισε λατρευτικῶς ὡς ἀκάθαρτα, γιὰ νὰ μὴν ἔξοντώνωνται. τί τροφὴ θὰ προσέφερε στὸν ἄνθρωπο τὸ χελιδόνι, ποὺ εἶναι μιὰ χαψιά, ἀλλὰ τρώει κάθε μέρα χιλιάδες κουνούπια, εὐεργετώντας ἔτσι τὸν ἄνθρωπο πολὺ περισσότερο ὅταν ζῆ καὶ τρώῃ παρὰ ὅταν σκοτώνεται καὶ τρώγεται; γιατί νὰ σφαχτοῦν ὁ ἵππος καὶ ὁ γάιδαρος, παρ’ ὅλο ποὺ ἔχουν κρέας πολὺ καθαρότερο ἀπὸ τὴν κότα καὶ τὴν πάπια, ὅταν εἶναι –ἥταν γιὰ πολλοὺς αἰῶνες– οἱ κύριες πηγὲς ἐνέργειας γιὰ ἔλξι (άμαξα καὶ ἄροτρο) καὶ τὰ κύρια ὀχήματα μετακινήσεων

καὶ μεταφορῶν; ἀν δὲν χαρακτηρίζονταν ἀκάθαρτα (= μὴ φαγώσιμα), ὁ ἀπερίσκεπτος ἄνθρωπος, ποὺ πάντα σπαταλάει ἀλόγιστα καὶ καταστρέφει ἀνεπανόρθωτα τὸ οἰκοσύστημα, τὸ φυσικό του περιβάλλον, καὶ τὶς πηγὲς τῶν ἀγαθῶν του, θᾶτρωγε ὅλα τ' ἄλογα καὶ τὰ γαιδούρια, καὶ θὰ τραβοῦσε ἔπειτα τὸ ἀμάξι καὶ τὸ ἄροτρο ὁ ἴδιος σὰ βλάκας. καὶ τἄτρωγαν φυσικὰ τὰ γαιδούρια καὶ τ' ἄλογα οἱ ἄλλοι λαοὶ ὅλοι, πλὴν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀκόμη καὶ οἱ προηγμένοι Ἔλληνες· γι' αὐτὸ καὶ τὰ θυσίαζαν. πάντοτε θυσιάζονταν ζῷα ποὺ καὶ τρώγονταν. καὶ γιατί στὴν Παλαιστίνη νὰ τρῶν γουρούνι, ὅταν ἐκεῖ, μὲ τὸν τρόπο μάλιστα ποὺ διαβιώνει κι ἐκτρέφεται τὸ σπιτήσιο γουρούνι, τὸ φαγωμά του ἔκρυβε θανάσιμο κίνδυνο γιὰ πλήθη ἄνθρωπων;

³⁶ Ἡ ἔξω ἀπὸ τὸ λαὸ τῆς Βίβλου λατρεία τῶν ζῷων, χωρὶς καμμία μέριμνα γιὰ τὴν ἔξαίρεσι μερικῶν ἀπὸ τὴ θυσία καὶ τὸ φάγωμα, ἥταν ὅ,τι ἀκριβῶς συντελοῦσε στὸ νὰ ἐκλείψουν ὅλα τὰ ζῷα ποὺ εἶναι κυριώτερα ώς πηγὲς ἐνεργείας, παρὰ ώς τρόφιμα, καὶ νὰ σκάψῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ λάκκο του. ἡ μέσα στὴ Βίβλο μέριμνα γιὰ τὴν ἐπιβίωσι τῶν ζῷων, χωρὶς καμμὶα λατρεία κι ἀρρωστημένη ἀγάπη, ἥταν ἐκείνη ποὺ διέσωσε τὰ ζῷα - πηγὲς ἐνεργείας (ἴππος, γάιδαρος, καμήλα, κλπ.) καὶ τὰ ζῷα - φροντιστὰς ὑγείας (χελιδόνι, γύπας, σκύλος, κλπ.) καὶ ἔμμεσα τὸν ἄνθρωπο. οἱ περὶ τὰ ὄνομασμένα καὶ λατρευτὰ καὶ θαυμαζόμενα ζῷα συγκινητικοὶ ἐλληνικοὶ μῦθοι ἥταν καταστρεπτικῶς ἀντοικολογικοί· ἡ περὶ τὴ χρῆσι τῶν κτηνῶν βιβλικὴ βλοσυρότης ἥταν ἰδανικῶς οἰκολογική. ἡ ζῳοφολία εἶναι ἀρρώστια καὶ διαστροφὴ πολλαπλῶς φθιροποιὸς καὶ καταστρεπτική· ἡ βιβλικὴ καὶ χριστιανικὴ ἄρνησι τοῦ ἄνθρωπου νὰ «ἐπικοινωνῇ ψυχικῶς» μὲ τὰ κτήνη εἶναι πολλαπλῶς εὐεργετικὴ καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ γιὰ τὴν ἴδια τὴν πανίδα. ὁ ἄνθρωπος ἔξω ἀπὸ τὴ νοοτροπία τῆς Βίβλου εἶναι ἔνας σαχλὸς κι ἐπικίνδυνος αὐτόχειρας· ὅχι μόνο πνευματικῶς, ἀλλὰ καὶ φυσικῶς· ἐχθρὸς τῆς κτίσεως, ὅχι μόνο τῆς ἀοράτου ἀλλὰ καὶ τῆς ὁρατῆς, ὅχι μόνο τῆς αἰωνίου σωτηρίας του ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπιγείου ἐπιβιώσεώς του· ἔνας ἄκληρος διεστραμμένος· ἔνα γουρούνι ποὺ ῥυπαίνει καὶ τσαλαπάταει τὴ φύσι.

³⁷ Γ'. Ὄλοι ζέρουμε τοὺς αἰσωπείους μύθους. οἱ 350 περίπου αὐτοὶ διδακτικοὶ μῦθοι, ἥ, ὅπως λέγονται στὴν ἀρχαία ἐλληνική, *αἴνοι* (= παραινέσεις, διδασκάλια, διδακτικὰ μασάλια), ἔχουν ώς πρόσωπα τὶς περισσότερες φορὲς διάφορα ζῷα, ἰδίως τὸ λέοντα, τὴν ἀλεποῦ, τὸ λύκο, τὸ σκύλο, τὸ πρόβατο, τὸ γάιδαρο, τὸν ἀετό, καὶ τὸν κόρακα, ἐλάχιστες δὲ φορὲς φυτά, ὅπως στοὺς μύθους τῆς δρυὸς καὶ τοῦ καλάμου, τῆς δρυὸς καὶ τῶν σφηνῶν ἀπὸ τὸ ξύλο

της, τῆς ἐλάτης καὶ τῆς βάτου, καὶ τῆς λιθοβολουμένης καρύας, τέτοιοι μῆθοι αἰσωπείου τύπου (μὴ θρησκευτικοὶ) ὑπάρχουν καὶ στὴ Βίβλο δύο, ὁ μῆθος τῆς ράμνου ποὺ βασίλευσε (Κρ 9,8 - 15), κι ὁ μῆθος τῆς κέδρου καὶ τῆς πόας ἀχούχ ποὺ συμπεθέριασαν (Β' Πα 25,18). καὶ οἱ δύο μῆθοι λέγονται μὲ προσωποποιημένα φυτά· ἡ Βίβλος ἀπέφυγε τὴν προσωποποίησι ζῷων, γιὰ νὰ μὴ δώσῃ ἀφορμή· δὲν ὑπάρχουν σ' αὐτὴν αἰσωπεῖοι αἴνοι μὲ ζῷα.

³⁸ Χρησιμοποιοῦνται ὅμως στὴ Βίβλο παροιμίες καὶ παροιμιώδεις ἐκφράσεις μὲ ζῷα. κάτι παρόμοιο μ' αὐτὸ ποὺ λέμε σήμερα «Τώρα ἔπιασες τὴ γάτα ἀπὸ τὴν οὐρὰ» στὶς Παροιμίες τῆς Βίβλου (26,17) λέγεται·

*Ὥσπερ ὁ κρατῶν κέρκου κυνός
οῦτως ὁ προεστῶς ἀλλοτρίας κρίσεως.*

ἐκεῖνο ποὺ λέμε σήμερα «Φιλάει ἐκεῖ ποὺ ἔφτιυσε» στὶς Παροιμίες (26, 11) καὶ στὴ Β' Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου (2,22) λέγεται·

Ὥσπερ κύων ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἔμετον·

ἢ καὶ

Ὥσπερ ὕς (= γουρούνα) λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου.

αὐτὸ ποὺ λέμε «εἶναι γιὰ κρέμασμα» ἢ «εἶναι τοῦ σχοινιοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ», στὴ Βίβλο λέγεται ἄξιος κυνῶν (= γιὰ τὰ σκυλιά, γιὰ νὰ τὸν φᾶν τὰ σκυλιά) (Ιβ 30,1). οἱ κακοὶ κι ἐπικίνδυνοι ἀνθρωποι λέγονται στὴ Βίβλο σκυλιά, κύνες (Ψα 21,16· 21,21· Φι 3,2), σὲ μία δὲ περίπτωσι ὁ Γολιάθ λέγεται ἀπὸ τὸ Δαυΐδ καὶ χειρῶν κυνός (= κι ἀπὸ σκυλὶ χειρότερος) (Α' Βα 17,43). αὐτὸ ποὺ θέλουμε νὰ ἐκφράσουμε, ὅταν λέμε γιὰ κάποιον ὅτι ἀξίζει ὅχι μηδὲν ἀλλὰ καὶ κάτω ἀπὸ μηδέν, ἢ ὅτι εἶναι ἔνα σκουπίδι, στὴ Βίβλο λέγεται κατ' ἐπανάληψιν κεφαλὴ κυνός (Β' Βα 3,8) ἢ ψύλλος ἢ κύων τεθνηκώς (= ψόφιο σκυλί) (Α' Βα 24,15· Β' Βα 9,8· 16,9· Δ' Βα 8,13). περίπου αὐτὸ ποὺ λέμε τώρα «Κάλλιο πέντε καὶ στὸ χέρι παρὰ δέκα κι ἀκαρτέρει» ἢ «Τ' αὐγὸ τῆς σήμερον καλλίτερο ἀπὸ τὴν κότα τῆς αὔριον» στὴ Βίβλο (Ἐκ 9,4) λέγεται·

Ο κύων ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν·

κι ὅπως ἐμεῖς κάποιον ἐπιθετικὸ κι ἐπικίνδυνο μοιχὸ τὸν λέμε «γάιδαρο» ἢ «τράγο», στὴ Βίβλο λέγεται ἵππος θηλυμανῆς· λέει ὁ προφήτης Ἱερεμίας γιὰ κάτι τέτοιους Ἰσραηλῖτες ἀποστάτες· Ἰπποι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν, ἔκαστος ἐπὶ τὴν γυναικα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζον (Ιε 5,8· πρβλ. Ἰζ 23,20).

- 39 Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς παροιμίες τὰ ζῷα χρημοποιοῦνται στὴ Βίβλο καὶ ὡς σύμβολα, ὅπως κι ἐμεῖς σήμερα τὸ ἀτρόμητο παλληκάρι τὸ λέμε «λιοντάρι» ἢ τὸν ύψιπέτη διανοητὴ «ἀετό». ἔτσι λέγεται λέων ἢ σκύμνος λέοντος ἢ φυλὴ τοῦ Ἰούδα (Γε 49,9), τοῦ Γάδ (Δε 33,20), τοῦ Δάν (Δε 33,22), ἢ ὄλος ὁ Ἰσραὴλ (Ἄρ 23,24· 24,9), ἢ ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, δηλαδὴ ὁ Χριστός (Ἄρ 5,5), ἢ μὲ κακὴ σημασία κι ὁ ἐπικίνδυνος διάβολος, ὁ ὄποιος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ (Ψα 21,14· Α' Πε 5,8). ὁ θεὸς στὴν Ἔξοδο παρομοιάζει τὸν ἑαυτό του μὲ προστάτη ἀετὸ λέγοντας στοὺς Ἰσραηλῖτες· Ἀνέλαβον ὑμᾶς ὥσει ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν (Ἐξ 19,4), κι ὁ Χριστὸς παρομοιάζεται μὲ πτηνὸ ποὺ προστατεύει τὰ μικρά του λέγοντας (Μθ 23,37) λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ πάθος του Ἱερουσαλήμ... ποσάκις ἡθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὅρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας...! ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοὺς προφῆτες κι εὐαγγελιστὰς λέγεται ἀμνός καὶ ἀρνίον ἢ ἀρνίον ἐσφαγμένον (Ησ 53, 7 = Πρξ 8,32· Ἰω 1,29· Α' Πε 1,19· Ἀπ 5,6). ἀλλὰ καὶ τοὺς Χριστιανοὺς ὁ Κύριος τοὺς λέει ἀρνία του καὶ πρόβατά του καὶ ποίμνην του (Ἰω 10,1-16· 21,15). ὁ προφήτης Ἱεζεκιὴλ κι ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψι, ὅταν θέλουν νὰ ἐκφράσουν τὴ θεία ἀποκάλυψι ὅτι οἱ ἄγγελοι εἶναι ὄντα ποὺ συγκεντρώνουν τὶς ἰδιότητες τοῦ λογικοῦ, τοῦ ἴσχυροῦ, τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ τοῦ δξυδερκοῦ, λένε συμβολικῶς ὅτι ἔχουν πρόσωπα ἀνθρώπου, λέοντος, μόσχου, καὶ ἀετοῦ.
- 40 Ἡ χρῆσι ὅμως ὅλων αὐτῶν τῶν παροιμῶν καὶ τῶν συμβολισμῶν δὲν ἔχει καμμία σχέσι μὲ τὴ ζῳοφιλία, ὅπως κι ἐμεῖς δὲν εἴμαστε καθόλου ζωόφιλοι, ὅταν ποῦμε ἔναν γενναῖο «λιοντάρι», κι ἔναν ἔξυπνο «σιαῖνι».
- 41 Ἄδυνατη κι ἀθέμιτη λοιπὸν γιὰ τὸν ἀνθρωπὸ κατὰ τὴ Βίβλο ὅποιαδήποτε ἐσωτερικὴ ἐπικοινωνία μὲ τὰ ζῷα. τὰ ζῷα τῆς γῆς εἶναι γι' αὐτὸν ὅ,τι καὶ τὰ χόρτα καὶ τ' ἄλλα ὄλικά της. ἡ Βίβλος συνιστᾶ φειδωλὴ καὶ νοικοκυρεμένη χρῆσι καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῆς γῆς καὶ τῶν ζώων, χωρὶς οἰκολογικὲς καταστροφές. αὐτὸ σήμερα ὁ ἀνθρωπὸς τὸ κατανοεῖ κι ἐπιστημονικῶς. βιβλικῶς καὶ χριστιανικῶς ἡ ζῳοφιλία εἶναι μιὰ ἀποτρόπαιη διαστροφή.

Δημοσιεύτηκε τὸ 1995 στὸ περιοδικὸ «Σάλπιγξ τῆς Ὁρθοδοξίας» τεύχη 303· 308· 311

4. Η ΑΣΥΛΙΑ ΤΗΣ ΑΚΟΛΑΣΙΑΣ ΩΣ ΥΨΙΣΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ

Στὰ χρόνια μας μπροστά στὴ θρησκεία τοῦ Βατικανοῦ δοκιμάσαμε ἐκπλήξεις πολὺ σοκαριστικὲς ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀποκαλυπτικὲς γιὰ τὴ διάγνωσι τοῦ ὑψίστου καὶ διαχρονικοῦ δόγματος τοῦ θρησκεύματος αὐτοῦ.

1. Ὁ Πολωνὸς ἡθοποιὸς τοῦ θεάτρου Κάρολος Βοϊτύλα κι ἔπειτα πάπας Ῥώμης Ιωάννης Παῦλος ἔμαρτλησε «ἀλαθήτως ἀπὸ τὴν ἔδρα του (*ex cathedra*)» ὅτι ἡ ἔκτρωσι στοὺς παπικοὺς ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ὡς βαρύτατο ἀμάρτημα, ἀλλὰ στὶς μοναχὲς ἐπιτρέπεται ὡς μὴ ἀμάρτημα καὶ μάλιστα ὡς συνέχισι τῆς αὐτοθυσίας των· «διότι, λέει, πῶς ἀλλιῶς θὰ μπορέσουν νὰ συνεχίσουν ἀπερίσπαστες τὸ ιεροποστολικό τους ἔργο;».

2. Ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς τῆς δογματικῆς Ἰωσὴφ ‘Ράτσινγκερ κι ἔπειτα πάπας Ῥώμης Βενέδικτος στὴν Κωνσταντινούπολι ἀπήγγειλε τὸ *Piστεύω* δυὸ φορὲς τὴν ἴδια στιγμή, μία στὰ λατινικὰ μὲ τὸ *Filioque* καὶ μία στὰ ἑλληνικὰ χωρὶς τὸ *Filioque*, ἐννοώντας· «Κολοκύθια *Filioque* καὶ μὴ *Filioque* μὲ τὰ δόγματα θ’ ἀσχολούμαστε τώρα; κι αὐτὰ θὰ μᾶς χωρίζουν; ἔνα εἶναι τὸ σπουδαῖον νὰ εἰστε ὑπήκοοι μου (καὶ φορολογούμενοί μου)». καὶ γιὰ τοὺς Γερμανοὺς προτεστάντες συμπατριῶτες του ἔγραψε ὡς ἀλάθητος πάπας Ῥώμης τὸ βγαλμένο ἀπὸ τὴν *ἔδρα του* (*ex cathedra*) ἐξ ὀλοκλήρου προτεσταντικὸ βιβλίο του «Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ» (Jesus von Nazareth), ἐννοώντας· «Τί καθολικὴ καὶ τί προτεσταντικὴ ἀντίληψι περὶ Χριστοῦ; μ’ αὐτὸν θ’ ἀσχολούμαστε τώρα; γι’ αὐτὸν θὰ διαιρούμαστε; ἔνα εἶναι τὸ σπουδαῖον νὰ εἰστε ὑπήκοοι μου (καὶ φορολογούμενοί μου)».

3. Ὁ Ἰταλὸς καρδινάλιος Ταρσίζιος Μπερτόνε, ὑπουργὸς ἐξωτερικῶν τοῦ Βατικανοῦ καὶ πιθανότερος ἐπόμενος πάπας Ῥώμης, ἀπαντώντας κατὰ τὶς ἀρχὲς Ἀπριλίου (8 - 4 - 2010) στὴν παγκόσμια ἀγανάκτησι καὶ κατακραυγὴ γιὰ τὶς παιδεραστικὲς σοδομιτικὲς δραστηριότητες πλήθους παπικῶν ἐπισκόπων καὶ λοιπῶν κληρικῶν σὲ χιλιάδες ἀνηλίκων ἀγοριῶν, διακήρυξε ἀδιάντροπα· «Ἡ παιδεραστία δὲν εἶναι ἀμάρτημα, διότι εἶναι ἀπλῶς μιὰ παραλλαγὴ τῆς ὅμοφυλοφιλίας!»

“Ἐνα ἡ δύο σημεῖα δὲν ὄριζουν ἔνα ἐπίπεδο· τρία σημεῖα ὅμως ὄριζουν. χωρὶς αὐτὴ τὴν τρίτη δήλωσι τοῦ Μπερτόνε δὲν θὰ ἐρμηνεύαμε σ’ ὅλο τὸ βάθος τους τὶς δυὸ προηγούμενες· μ’ αὐτὴ τὴν τρίτη ὅμως ἐρμηνεύουμε καὶ τὶς τρεῖς· ὅτι ὑψιστο καὶ διαχρονικὸ δόγμα τῆς θρη-

σκείας τοῦ Βατικανοῦ εῖναι· «Οἱ ἄγαμοι κληρικοὶ –καὶ οἱ παπικοὶ εἰναι ὄλοι ἄγαμοι– ἔχουν ἀπὸ τὸν ἀλάθητο πάπα ‘Ρώμης ἀσυλίᾳ σεξουαλικῆς ἀκολασίας καὶ διαστροφῆς, διότι ἐργάζονται γιὰ τὴ δόξα τῆς ἐκκλησίας· τῆς αὐτοκρατορίας του δηλαδή. αὐτὸ ἐκτὸς ἀπὸ δογματικὴ ὁμολογία εῖναι κι ἓνα στρατολογικὸ σάλπισμα πρὸς τοὺς ἡγέτες τῶν ὁρθοδόξων ἐκκλησιῶν· ὅτι «Ἐλάτε σ' ἐμᾶς· θὰ ἔχετε ἀσυλίᾳ ἀκολασίας». αὐτὸ τὸ σάλπισμα ξεσήκωσε πολλὰ φιλοπαπικὰ βαρβάτα ἄλογα τοῦ πολέμου καὶ πολλὲς φοράδες. οἱ ἐπιφανεῖς παπικοὶ ἔνοχοι τὴν ἐναντίον τους παγκόσμια κατακραυγὴ τὴ χρησιμοποιοῦν ὡς στρατολογικὸ σάλπισμα γιὰ τὴ στρατολόγησι ὄλων ὅσοι ποθοῦν διακαῶς ἀσυλίᾳ ἀκολασίας, τὴν ὅποια δὲν βρίσκουν στὴν «ξεροκέφαλη» ὁρθοδοξίᾳ, ποὺ ἐπιμένει στὴ χριστιανικὴ ἀγνότητα καὶ σωφροσύνη, τὴν ὅποια διδάσκουν ὁ Χριστὸς καὶ οἱ ἀπόστολοί του. ἐννοοῦν δὲ κι αὐτοὶ βέβαια νὰ πάρουν μαζὶ τους καὶ τὰ ποίμνια τους ὡς φορολογουμένους τοῦ χαλίφη τῆς ‘Ρώμης, γιὰ νᾶχουν κι οἱ ἴδιοι τὰ ποσοστά τους. διότι ὄλοι γιὰ τοὺς φορολογουμένους ἀγωνίζονται βέβαια. χωρὶς αὐτοὺς ἡ ἀσυλίᾳ τῆς ἀκολασίας δὲν θὰ τοὺς εῖναι καὶ πολὺ χρήσιμη. κάποιοι πρέπει νὰ τὴν πληρώνουν αὐτὴ τὴν ἀσυλία, ὅταν θὰ τὴν προστιμάρουν ἄγρια τὰ κοσμικὰ δικαστήρια.

Ἐπιβεβαίωσι τοῦ ἐν λόγῳ παπικοῦ ὑψίστου δόγματος ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα ἔχουμε ἀπὸ τὸ ‘Ημερολόγιο τῆς Τερέζας ἥ, ὅπως τὴ λένε, «μητέρας Τερέζας», τῆς πιὸ προβεβλημένης καλόγριας τοῦ παπισμοῦ, ἥ ὅποια μὲ τὴν ἐπιρροὴ τοῦ πάπα ‘Ρώμης βραβεύτηκε καὶ μὲ βραβεῖο Νόμπελ κι ἀγιοποιήθηκε κιόλας· γιὰ νὰ ξεσηκωθοῦν κι ὄλα τὰ θηλυκὰ τῆς Γῆς νὰ ὑπηρετήσουν ὡς παλλακίδες τοὺς ἀγάμους λεγεωναρίους τοῦ πάπα ‘Ρώμης στὸ ἱεραποστολικό τους ἔργο· ἄλλο στρατολογικὸ σάλπισμα κι αὐτό. στὸ ‘Ημερολόγιο τῆς λοιπὸν ἥ «μαντάμ Βρομοτερέζα» ὁμολογεῖ κατ’ ἐπανάληψιν ὅτι ἦταν ἀθεη, δὲν πίστευε τίποτε, κι ὅτι χρημάτισε διαδοχικὴ παλλακίδα διαφόρων ἐπιφανῶν τοῦ Βατικανοῦ. θέλει νὰ πῇ πικάντικα ὅτι τοὺς εἶδε ξεβράκωτους. δὲν ἐγκατέλειψε ὄμως ποτὲ τὴν ἱεραποστολή της. διότι αὐτὸ στὴ θεολογικὴ γλῶσσα τῆς νικολαϊτικῆς θρησκείας τοῦ Βατικανοῦ λέγεται «ἱεραποστολή».

Δὲν νομίζω ὅτι ὅλ’ αὐτὰ εἶναι μιὰ παπικὴ ἐκτροπὴ τῶν τελευταίων χρόνων τῆς ἀποστασίας καὶ τοῦ ἀποχριστιανισμοῦ. ἥ ἐκτροπὴ ξεκινᾷ εἰ στοὺς παπικοὺς ἀπὸ τὸ Β’ αἰῶνα, τότε ποὺ ἥκμαζε ὁ νικολαϊτισμός, καὶ ἀνατολικῶς τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους πατασσόταν. ἥ παπικὴ ἐκτροπὴ ἀπὸ τότε, καὶ χωρὶς καμμιὰ διακοπὴ σὲ καμμιὰ ἐνδιάμεση ἐποχή, φτάνει στὰ χρόνια μας ἀτσαλάκωτη. ἥ ἀσυλίᾳ τῆς ἀκολασίας εἶναι στὴ θρησκεία τοῦ Βατικανοῦ *traditio catholica* καὶ *aeterna*. καὶ γι’ αὐτὴ τὴν ἰστορικὴ ἀλήθεια θὰ δώσω μερικὲς ἰστορικὲς μαρτυρίες· μαρτυρίες γεγονότων καὶ ὁμολογιῶν ἐπισήμων καὶ κοινῶς παραδεδεγ-

μένων στοὺς παπικούς. Θὰ σᾶς δείξω τὰ γενεσιουργὰ αἵτια τῆς σημερινῆς ποιότητος τῆς θρησκείας τοῦ Βατικανοῦ. διότι σὲ αὐτοτελὴ θρησκεία κατάντησε ἡ ἀρχικὴ αἴρεσι τῶν παπικῶν. ώς σχίσμα δὲ ἀπλῶς φαινόταν μόνο μέχρι τὸ 306. καὶ αἴρεσι ἦταν μόνο μέχρι τὸ 400 περίπου. ἀπὸ κεῖ κι ἐδῶθε εἶναι θρησκεία· τόσο ἀπόμακρη ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ πίστι ὅσο καὶ τὸ ἴσλαμ ποὺ εἶναι μετεξέλιξι τοῦ ἀρειανισμοῦ. ἡ ἀγάπη τῆς ἐκκλησίας ποὺ ἦταν ἀκόμη μόνο στὸ δακτύλιο τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου, ἡ ἀγάπη ἦτις πάντα στέγει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει, μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, οὐ ζηλοῖ, οὐ παροξύνεται, οὐκ ἀσχημονεῖ (Α' Κο 13,4-7), αὐτὴ ἡ ἀγάπη τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας τοὺς ἔκανε νὰ μὴ φαίνωνται τί ἀκριβῶς εἶναι, καὶ δὲν θέλησε νὰ τοὺς ἀναθεματίσῃ ἀπὸ τὸ 306 ποὺ ἔπρεπε.

Τὸ 155 ὁ ἐπίσκοπος ‘Ρώμης Ἀνίκητος (ἢ λατινικὴ μορφὴ τοῦ ὄνοματος *Invictus* ἔμεινε στὴ λαϊκὴ μνήμη ὡς ὄνομα ἀντιχρίστου ποὺ συμπληρώνει τὸν ἀριθμὸ 666) ἀπείλησε ὅτι θ’ ἀφορίσῃ τὶς ἐκκλησίες τῆς Μ. Ἀσίας, ἐπειδὴ ἐώρταζαν τὸ πάσχα μὲ διαφορετικὸ τρόπο· δηλαδὴ γιὰ ψύλλου πήδημα καὶ γιὰ κάτι τὸ μὴ βιβλικό. ὅταν ἀπειλῇ ἐκκλησίες, τῶν ὅποιών δὲν εἶναι ἐπίσκοπος, τόσο μακρινὲς μάλιστα, θέλει νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι ὑπερεπίσκοπος καὶ ἰδιοκτήτης τῆς ἐκκλησίας. ἦταν ἔνας πειραματικὸς καὶ προπαγανδιστικὸς λεονταρισμὸς τοῦ ‘Ρώμης, τοῦ ἐπισκόπου τῆς πρωτευούσης ντὲ τῆς αὐτοκρατορίας, παρ’ ὅλο ποὺ ἡ αὐτοκρατορία ἦταν εἰδωλολατρικὴ καὶ δίωκε καὶ κατέσφαξε τότε τὴν ἐκκλησία. εἶχε συνειδῆσι καὶ ἥθος Χριστιανοῦ ὁ δεινόσαυρος ἐκεῖνος; τὸ δὲ ὅτι τὸ ζήτημα ἦταν ψύλλου πήδημα δείχνει ὅτι ἦταν καὶ παράφρων, ἔνα εῖδος Δομιτιανοῦ ἢ Καντάφι ἢ Ἀμίν Νταντά, γιὰ ν’ ἀπειλῇ γι’ αὐτὸ ἀφορισμὸ τῆς μισῆς Χριστιανωσύνης. πῆγε τότε στὴ ‘Ρώμη ὁ ὑπέργηρος Πολύκαρπος Σμύρνης, ἔνα μόνο χρόνο πρὶν μαρτυρήσῃ, καὶ τὸν ἔπεισε νὰ μὴν ξεσχίσῃ τὴν ἐκκλησία (Εὐσέβιος, Ἐκ. ἵστ. 5,24,14-17). ἐκεῖνος ὅμως, ὅπως καὶ κάθε διάδοχος ἐπίσκοπος ‘Ρώμης, στὴν κίνησι τοῦ Πολυκάρπου δὲν εἶδε οὕτε ἀγάπη οὔτε τὸν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου φόβο τοῦ σχισθῆναι τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ τὴ θεώρησε ἀδυναμία. πίστεψε ὅτι τὸν φοβοῦνται καὶ ὑποκύπτουν στὸ καπρίτσι του, ὅπως κάνουν ὅλα τ’ ἀνάγωγα καὶ κακοήθη παιδιά.

Γύρω στὸ 170 ὁ λεονταρισμὸς τοῦ ‘Ρώμης ἐπαναλήφθηκε μὲ καρμπὸν καὶ γιὰ τὸ ἕδιο θέμα τοῦ πάσχα ἀπὸ τὸν Βίκτωρα. καὶ αὐτουνοῦ τὸ ὄνομα ἔμεινε στὴ λαϊκὴ μνήμη τόσο στὴ λατινική του μορφὴ *Victor* ὅσο καὶ στὴν ἑλληνικὴ του *Nikētēs* ὡς ὄνομα τοῦ ἀντιχρίστου ποὺ συμπληρώνει τὸν ἀριθμὸ 666 (Ἀρέθας, Ἐρμ. εἰς Ἀποκ. 13,18 PG 106, 681b ὁ *Nikētēs· Λατεῖνος*). καὶ, νομίζω, ὅχι ἄδικα καὶ σφαλερά· διότι ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν (Α' Ἰω 2,18). ἀν τέτοια ὑποκείμενα δὲν εἶναι ἀντίχριστοι, τότε ποιοί εἶναι; ὁ τότε προεδρεύων ὅμως λό-

γῳ ἡλικίας μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων τῆς Μ. Ἀσίας Πολυκράτης Ἐφέσου, προφανῶς ἐπειδὴ ἡταν πλέον δλίσθημα καθ' ὑποτροπήν, τοῦ ἀπάντησε πολὺ αὐστηρά, σὰ νὰ τοῦ εἴπε ὅτι, «ἀφοῦ ἐπιμένει, νὰ πάῃ νὰ πνιγῇ». κι ὁ Βίκτωρ μουλάρωσε κι ἀφώρισε ὄλες τὶς ἐκκλησίες τῆς Μ. Ἀσίας, μόνο γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶχε τέτοια δικαιοδοσία. ἀλλ’ ὁ Πολυκράτης ἀδιαφόρησε. φοβήθηκε ὅμως ὁ Μικρασιάτης ἐπίσκοπος τῆς Λυῶν (Λουγδούνου) τῆς Γαλλίας Εἰρηναῖος, προφανῶς ἐπειδὴ βρισκόταν στὴ λατινόγλωσση Δύσι, καὶ πῆγε καὶ κάλμαρε τὸν ‘Ρώμης Βίκτωρα (Εὐσέβιος, Ἐκ. ίστ. 5,24,1-13). κι ὁ Βίκτωρ ποὺ βρισκόταν σὲ ἀμηχανίᾳ ἀπὸ τὴν ἀταραξία τοῦ Πολυκράτους, ἀλλὰ κέρδησε τούλαχιστο τὸ φόβο τοῦ Εἰρηναίου, «ἔδωσε τόπο στὴν ὁργὴ του» καὶ ἀνακάλεσε τὸν ἀφορισμό, «τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενος».

Μέχρι ἐδῶ ἡ ἐγωπάθεια ἔπαρσι καὶ ὑπεροψία τῶν ἐπισκόπων ‘Ρώμης τοὺς δείχνει μόνον ὡς σχισματικούς. καὶ θὰ ἔπρεπε ἡ ἐκκλησία νὰ τοὺς ἀφορίσῃ. ὅμως ἡ ἀγάπη πάντα στέγει ἐλπίζει καὶ μακροθυμεῖ. κι αὐτὴ τὴ μακροθυμία εἶναι ποὺ οἱ ἀθεόφοι βυτικοὶ παρερμήνευαν ὡς ἀδυναμίᾳ τῶν Χριστιανῶν καὶ δύναμι δικῆ τους. γι’ αὐτὸ κι ὁ θεὸς τοὺς σιχάθηκε καὶ ἀκριβῶς παρέδωκεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς. ... καὶ οἱ ἄρσενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἔξεκαύθησαν ἐν τῇ ὁρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἔαντοῖς ἀπολαμβάνοντες (‘Ρω 1,26-27). στοὺς ‘Ρωμαίους τὰ ἔγραψε αὐτὰ ὁ Παῦλος, σὰν ἔνα μάθημα ποὺ θὰ τοὺς ἡταν ἐν καιρῷ χρήσιμο. ἀλλ’ αὐτοὶ οὐκ ἡβουλήθησαν συνιέναι. καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ ν’ ἀγνοήσῃ τὴ Βίβλο ἀκίνδυνα. τοὺς ἐγκατέλειψε λοιπὸν ὁ θεὸς στὰ πάθη τους, καὶ τὴν τρίτη φορὰ τοὺς ἀφησε νὰ ἐκτραποῦν σὲ τέτοια νικολαϊτικὴ αἵρεσι σὰ «σκύλοι ποὺ τρῶν τὸ εἰδωλολατρικὸ ξερατό τους» (Β’ Πε 2,22), ὅπως διδάσκει κι ὁ ἀπόστολος Πέτρος, τὸν ὅποιο θέλουν καὶ πρῶτο πάπα ‘Ρώμης.

Τὸ 306 λοιπόν, τὴν ὥρα ποὺ ὄλη ἡ Χριστιανωσύνη σφάδαζε χύνοντας τὸ αἷμα τῆς στοὺς συστηματικὰ ἔξοντωτικοὺς διωγμοὺς τῶν Διοκλητιανοῦ Μαξιμιανοῦ καὶ Γαλερίου, οἱ ἐπίσκοποι ‘Ρώμης διάλεξαν τὸν καιρὸ στὴ σύνοδο τῆς Ἐλβίρας νὰ κάνουν τὸ καπρίτσι τους ἐπιβάλλοντας τὴν ὑποχρεωτικὴ ἀγαμία σ’ ὄλους τοὺς ἐπισκόπους πρεσβυτέρους καὶ διακόνους τῆς λατινογλώσσου Δύσεως, χωρίζοντας ἀκόμη καὶ τοὺς παντρεμένους ἀπὸ τὶς γυναῖκες των καὶ πετώντας στοὺς δρόμους καὶ στὴν ἀλητεία τὰ παιδιά τους. (ἡ Ἐλβίρα εἶναι πόλι τῆς Προβηγκίας, περιοχῆς τῆς Μασσαλίας, πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ ‘Ρώμη).

Ἐλβίρας κανὼν 33· *Placuit in totum prohibere episcopis presbyteris et diaconibus, vel omnibus clericis positis in ministerio, abstinere se a*

coniugibus suis et non genere filios: quicumque vero fecerit, ab honore clericatus exterminetur.

Μεταφράζω· Ἐδοξεν ὅλως ἀπαγορεύειν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, τουτέστι πᾶσι τοῖς κληρικοῖς τοῖς ἀφιερωμένοις τῇ διακονίᾳ, ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν συζύγων αὐτῶν καὶ μὴ γεννᾶν νίούς. εἰ δέ τις ποιήσει τοῦτο, τοῦτον ἀποβάλλεσθαι τοῦ τῆς ἱερωσύνης ἀξιώματος.

Τὰ ᾖδια ἐπανέλαβαν καὶ πολλές ἄλλες μεταγενέστερες σύνοδοι κατ’ ἐντολὴν τοῦ ἐπισκόπου ‘Ρώμης, ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες καὶ ἡ σύνοδος τῆς Ἀρελάτης τοῦ 314 (κανὼν 6), καὶ ἡ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 355 καὶ 419 σύνοδος τῆς Καρθαγένης (κανόνες 4· 25· 33). ἡ ἐπανάληψι γινόταν, ἐπειδὴ δυσκολεύτηκαν 120 χρόνια νὰ τοὺς χωρίσουν ὅλους ἀπὸ τὶς γυναῖκες των ἢ νὰ τοὺς πείσουν νὰ μείνουν ἄγαμοι. ὁ ἔγγαμος λ.χ. ἐπίσκοπος Ἰλάριος Πικταβίου (Πουατιέ) τῆς Γαλλίας (315-368), ὁ καλὸς φίλος τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὸν φιλοξενοῦσε πάντα ὡς ἔξόριστο καὶ φυγάδα, δὲν χώρισε τὴ γυναῖκα του ποτὲ μέχρι τὸ θάνατό του σὲ βαθὺ γῆρας, καὶ δὲν λογάριαζε τὸν ἐπίσκοπο ‘Ρώμης καὶ τὸ ὀλέθριο νικολαϊτικὸ αὐτὸ δόγμα του. γι’ αὐτὸ προφανῶς κι ὁ Ἀθανασίος σ’ αὐτὸν διάλεξε νὰ φιλοξενήται. (τὰ συγγράμματα τοῦ Ἰλαρίου στὴν PL 9-10).

Ἄπὸ τὸ 306 καὶ πέρα ὅμως ὁ κάθε ἐπίσκοπος ‘Ρώμης εἶναι πλέον αἵρεσιάρχης, μιᾶς πολὺ βρόμικης νικολαϊτικῆς αἵρεσεως μάλιστα, καὶ ὅσοι πειθαρχοῦν σ’ ἐκεῖνον ὅπως οἱ δαίμονες στὸ διάβολο, εἶναι αἵρετικοί. κι ἀπὸ τότε ἔχουν ἐπάνω τους τὴν κατάρα τοῦ θεοῦ, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα εἶναι σήμερα τὰ διεστραμμένα σοδομιτικὰ καὶ παιδεραστικὰ χάλια αὐτῶν τῶν κιναίδων καὶ ἀρσενοκοιτῶν καὶ σκύλων (κυνῶν) (Λε 20,13· Δε 23,19· Α΄ Κο 6,9· Α΄ Τι 1,10· Ἀπ 22,15), οἱ ὁποῖοι ἐπορεύθησαν ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας (ἀλλιότικης) ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα (Γε 19,4-11· Ἰδ, 7), ὅπως λέει γιὰ τοὺς τέτοιους κι ὁ ἀπόστολος Ἰούδας. σ’ αὐτὰ τὰ χάλια τους κυλίονται ἀνελλιπῶς ἀπὸ τὸ 306 τὸ βραδύτερο μέχρι σήμερα καὶ τὰ προβάλλουν κι ὡς ἄποψί τους, ὅπως ὁ καρδινάλιος Ταρσίζιος Μπερτόνε, ποὺ ἵσχυρίζεται ὅτι, ἀφοῦ ἡ παιδεραστία εἶναι ἀπλῶς παραλλαγὴ τῆς ὅμοφυλοφιλίας, δὲν εἶναι παράπτωμα! δηλαδὴ τὸ ἔκαναν καὶ ὄμολογία τους καὶ δόγμα τους τὸ διεστραμμένο βίτσιο τους καὶ καύχημά τους.

Προφήτευσε δὲ γι’ αὐτοὺς στὸ μαθητή του Τιμόθεο ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γράφοντάς του· Τὸ πνεῦμα ρήτως λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἴδιαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν. μεταφράζω· «Τὸ πνεῦμα λέει ρήτως ὅτι σὲ καιροὺς ὑστέρους θ’ ἀποστατήσουν κάποιοι ἀπὸ τὴν πίστιν καὶ θὰ προσηλωθοῦν σὲ πνεύματα πλάνα καὶ διδασκα-

λίες δαιμονίων· θὰ εἶναι ύποκριταὶ καὶ ψεῦτες, πωρωμένοι στὴ συνείδησί τους, θ' ἀπαγορεύουν τὸ γαμεῖν» (Α΄ Τι 4,1-3). φρικτὴ κατάρα τοῦ θεοῦ ποὺ τοὺς μαστίζει, ὥστε νὰ εἶναι πιὰ γνωστοὶ σὲ ὅλες τὶς ἡπείρους ὅτι εἶναι χειρότεροι κι ἀπὸ τοὺς μουσουλμάνους κι ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες, οἱ ὄποιοι στὴν ἀκολασίᾳ τους εἶναι πιὸ μετρημένοι. σήμερα τὸ Βατικανὸ εἶναι ἡ μεγαλείτερη καὶ βρομερότερη κιναιδικὴ - σιδομιτικὴ μαφία τῆς ὑδρογείου. κι ἀπὸ προπέρυσι ἔγινε γνωστὸ σὲ ὅλους ὅτι ἔχουν μετεξελιχθῆ πρὸ πολλοῦ σὲ θρησκεία νικολαϊτικοῦ καὶ ὁργιαστικοῦ χαρακτῆρος.

Ἡ πορνόβιος ύποχρεωτικὴ ἀγαμίᾳ τῶν παπικῶν δὲν ἔχει καμμίᾳ σχέσι μὲ τὴν παρθενικὴ ἐθελούσια ἀγαμίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἢ τοῦ Παύλου. ἡ παπικὴ ἀγαμίᾳ εἶναι, θὰ ἔλεγα, συνέχεια τῆς ἀγαμίας τῶν ἔστιάδων τῆς εἰδωλολατρικῆς ‘Ρώμης, οἱ ὄποιες ἦταν ἴερόδουλοι, δηλαδὴ πόρνες. ἀπὸ τὸν εἰδωλολατρικὸ ἐκεῖνο θεσμὸ ἔφτασε μέχρι τὰ χρόνια μας νὰ λέγωνται οἱ πόρνες ἴερόδουλοι καὶ ἴερειαι. ἡ ἀγαμίᾳ τῶν παπικῶν κληρικῶν θεσμικῶς εἶναι καὶ σὰν τὴν πορνόβιο ἐπίσης ἀγαμίᾳ τῶν ύποχρεωτικῶς ἀγάμων γενιτσάρων τοῦ Τούρκου σουλτάνου καὶ τῶν λεγεωναρίων τῆς γαλλικῆς «λεγεῶνος τῶν ξένων». ὁ πάπας ‘Ρώμης τοὺς κληρικούς του λεγεωναρίους - γενιτσάρους τοὺς θέλει, ὅχι ἀγνοὺς καὶ παρθένους, ἀλλ’ ἀπαλλαγμένους ἀπὸ οἰκογενειακὰ βάρη. τῶν δὲ καλογραιῶν ἡ ἀγαμίᾳ εἶναι ἴεροδουλική· γιὰ τὶς εὐνόητες ἀνάγκες τῶν λεγεωναρίων τοῦ πάπα. κι ἐνῷ ὁ πάπας ‘Ρώμης ἀπαγορεύει τὸ διαζύγιο τῶν λαϊκῶν ἀκόμη κι ἐκεῖ ποὺ τὸ ἐπιτρέπει ὁ Χριστός, στοὺς λεγεωναρίους του ἐπιτρέπει ν’ ἀλλάζουν τὶς καλόγριες - παλλακίδες τῶν ὅσες φορές θέλουν. ἀνεκχριστιάνιστα κτήνη· καὶ χειρότεροι, διότι τὰ κτήνη ἀφύσικα πράγματα δὲν κάνουν. παρ’ ὅλ’ αὐτὰ οἱ λεγεωνάριοι ἵκανοποιοῦν τὶς σχετικὲς ἀνάγκες τῶν καὶ μὲ τυχάρπαστα ἀνήλικα ἀγόρια ποὺ ἀποπλανοῦν ἢ βιάζουν. πρὶν ἀπὸ 20 χρόνια οἱ παπικοὶ ἔξομολόγοι στὴν Αὐστραλίᾳ κατέστρεφαν σεξουαλικῶς τ’ ἀνήλικα ἀγόρια, ποὺ ἔξωμολογοῦσαν, τόσο συχνά, ὥστε οἱ παπικὲς ἀρχές, γιὰ νὰ μειώσουν κάπως τὰ κολομπαριάτικα ποὺ πλήρωναν καταδικαζόμενοι στὰ «κοσμικά» δικαστήρια, ἀναγκάστηκαν νὰ κλειδώνουν τὸ κουβούκλιο τῶν ἔξομολόγων, γιὰ νὰ μὴν ἐπιτίθενται ἐκεῖνοι στ’ ἀνήλικα ἀγόρια. κι αὐτὸ τὸ κλείδωμα βέβαια εἶναι μιὰ ἐπίσημη ὁμολογία τῆς ποιότητός των. καὶ φυσικὰ τ’ ἀγόρια ἔτσι γλύτωναν τὸ βιασμὸ μόνο κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἔξομολογήσεως, τελείως ἀδιάντροποι ἀνώμαλοι. οὐδέποτε παπικὸς κληρικὸς δικαστῆκε ἐκκλησιαστικῶς ἢ τιμωρήθηκε γιὰ σεξουαλικὰ παραπτώματα εἴτε πορνικὰ εἴτε ἀνώμαλα. ἡ ἀσυλία τους αὐτὴ εἶναι ἔξαστφαλισμένη ἀπὸ τὸ 306 τὸ βραδύτερο.

Μόνο 19 χρόνια μετὰ τὴν ἀπαγόρευσι τοῦ γάμου στοὺς κληρικούς, τὸ 325 στὴν Α΄ οἰκουμενικὴ σύνοδο, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ἐπισκό-

που ‘Ρώμης Ὅσιος Κορδούης (= Κόρδοβας), ἔνας ποὺ λίγο ἀργότερα ὑπέγραψε καὶ ἀρειανικὴ ὁμολογία, ὥστε ὁ ἐπίσκοπος ‘Ρώμης προσεταιριζόμενος τοὺς ἀρειανοὺς νὰ κατάσχῃ μ’ αὐτὸ τὸ τρόπο τὸ μισὸ λαὸ τῆς Ἀνατολῆς, ἔπεισε τοὺς 318 πατέρες τῆς συνόδου ν’ ἀπαγορεύσουν τὸ γάμο στοὺς κληρικούς. ὁ Ἰσπανὸς αὐτὸς πράκτορας τοῦ ‘Ρώμης, ποὺ ἄλλοτε ὠμολογοῦσε ὅτι εἶναι ὄρθοδοξος κι ἄλλοτε ὅτι εἶναι ἀρειανός, σὰν τὸν ‘Ράτσινγκερ ποὺ λέει τὸ Πιστεύω σὲ δυὸ παραλλαγές, μοναδικὸ σκοπὸ στὴ ζωή του εἶχε νὰ περιέρχεται τὶς ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολῆς καὶ νὰ προπαγανδίζῃ τὴν ἔξουσία τοῦ ἀφεντικοῦ του, τοῦ ‘Ρώμης, καὶ κυρίως τὴν ἐπιβολὴ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐπαγγελματικῆς ἀγαμίας τῶν λεγεωναρίων. τοὺς πατέρες τῆς συνόδου, ποὺ ἐνθουσιάστηκαν γι’ αὐτό –καὶ ποιός θὰ τολμοῦσε νὰ μὴν ἐνθουσιαστῇ καὶ νὰ δείξῃ ἔτσι στοὺς ἄλλους ὅτι «εἶναι σαρκικός»–, καὶ ἥθελαν νὰ τὸ θεσπίσουν ἀμέσως παμψηφεί, τοὺς ἐπέπληξε ὁ γηραιὸς ὁμολογητὴς τοῦ καιροῦ τῶν διωγμῶν καὶ παρθένος ἄγαμος καὶ ἄγιος καὶ σεβασμιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀνω Θηβαΐδος Παφνούτιος. τοὺς ὑπενθύμισε τὴ θεόπνευστη διδασκαλία τοῦ Παύλου, ὅτι *τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμιάντος* (Ἑβ 13,4), καὶ τοὺς εἶπε ὅτι ἂν κάνουν κάτι τέτοιο, αὐτὸ θὰ παραβλάψῃ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ θὰ δρομολογήσουν πολὺ μεγάλα κακὰ στὴ Χριστιανωσύνη, ὅτι γιὰ τοὺς ἐγγάμους σωφροσύνη εἶναι νὰ γίνωνται τὰ τοῦ γάμου, κι ὅτι μόνο μὲ τὴ χρῆσι τῶν τοῦ γάμου μπορεῖ νὰ φυλαχθῇ καὶ ἡ σωφροσύνη τῶν γυναικῶν τῶν κληρικῶν, οἵ ὅποιες μὲ τὸ χωρισμὸ θὰ κινδυνεύσουν πολὺ νὰ χάσουν τὴ σωτηρία τους. τὰ ίστοροῦν αὐτὰ οἱ ἀρχαῖοι ίστορικοὶ Σωκράτης καὶ Σωζομενός (Σωκράτης, Ἐκ. ίστ. 1,11 PG 67,101c-104b. Σωζομενός, Ἐκ. ίστ. 1,23 PG 67,925bc). κι ὅλοι μετανόησαν γιὰ τὸν ἀνόητο ἐνθουσιασμό τους καὶ σωφρόνησαν. ἡ ἐκκλησία δηλαδὴ στὴν Α’ οἰκουμενικὴ σύνοδο ἀντιμετώπισε δυὸ ἀντιχρίστους· τὸν πονηρὸ ‘Αρειο καὶ τὸν παμπόνηρο ἐπίσκοπο ‘Ρώμης. ἔτσι ὁ ‘Ρώμης ἀπέτυχε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν Α’ οἰκουμενικὴ σύνοδο, γιὰ νὰ περάσῃ στὴν ἐκκλησία τὸ νικολαϊτικὸ δόγμα τῆς μέχρι σήμερα ὀργιαζούσης παπικῆς θρησκείας. ἀπὸ τότε δίπλα στὴν ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐνεδρεύει καὶ παραφύλαει συνεχῶς ὁ ἀντίχριστος πάπας ‘Ρώμης καὶ συνεχῶς ἀποπειρᾶται νὰ τὴν κάνῃ ποταμοφόρητον καὶ νὰ τὴν πνίξῃ (Ἀπ 12,15). κι ἀφοῦ ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἔχει δίπλα της τὸ διάβολο, πρέπει νὰ προσέχῃ. γιατὶ ὁ διάβολος ξέρει νὰ ξεσηκώνῃ καὶ νὰ στρατολογῇ πολλοὺς ἄφρονες καὶ νοσταλγούς τῆς ἀσυλίας τῆς ἀκολασίας, ποὺ λειτουργοῦν ὡς πεμπτοφαλαγγῖτες καὶ πράκτορες τοῦ ἀντιχρίστου ‘Ρώμης.

Στὴν Ἀλεξάνδρεια οἱ Χριστιανοὶ ἔλεγαν τὸν ἐπίσκοπό τους *πάππα*· (οἱ τυπογράφοι τὸ ἀπλούστευσαν μὲ ἔνα π). εἶναι λέξι ἐλληνική, ἔκφρασι τρυφερότητος, ποὺ θὰ πῇ «πατερούλη», μπαμπάκα. ἔτσι προ-

σφωνεῖ στὸν Ὄμηρο, στὴ χώρα τῶν Φαιάκων, ἡ βασιλοπούλα Ναυσικάα τὸν πατέρα τῆς· *Πάππα φίλε* (= ἀγαπημένε μου μπαμπάκα) (Ὀμηρος, Ὁδύσσεια, ζ 57). ἔπειτα ἡ χρῆσι τῆς προσφωνήσεως αὐτῆς ἐπεκτάθηκε καὶ σ' ὅλους τοὺς ἐπισκόπους τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Κύπρου. πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸν ‘Ρώμης πάππας λέγεται κι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου. τὸ 404 ὁ Λατīνος Τερώνυμος στὴ Βηθλεὲμ προσφωνεῖ πάππα τὸν Ἐπιφάνιο Κύπρου, πεθαμένον ἥδη πρὶν ἀπὸ ἓνα ἔτος. γράφει· *Ego clam beatum papam Epiphaniūm rogarem, ut eam moneret* (Hieronymus, Epist. 108,21,1 PL 22,898). μεταφράζω· «Ἐγὼ παρακάλεσα κρυφὰ τὸν μακάριο πάπα Ἐπιφάνιο, νὰ τὴ συμβουλεύσῃ». ὁ Ἀλεξανδρείας προσφωνεῖται πάπας μέχρι σήμερα. κι ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἀπὸ ἄλλους ἐπισκόπους ἥ πρεσβυτέρους ἥ λαϊκοὺς προσφωνοῦνταν πάππας (PG 25,364c· 372b· 26,180c). ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Α' οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶχε ἀναθέσει στὸν ἐπίσκοπο Ἀλεξανδρείας ἓνα ὑψηλὸ καθῆκον, τὸ ὅποιο σὲ τρία χρόνια περιῆλθε στὸ Μ. Ἀθανάσιο· νὰ γράφῃ κάθε χρόνο καὶ ν' ἀπευθύνῃ σ' ὅλες τὶς ἐπισκοπές τῆς οἰκουμένης μιὰ ἐγκύκλιο ἐπιστολὴ δογματικοῦ κανονικοῦ καὶ πνευματικοῦ περιεχομένου, τὴ λεγόμενη Ἐορταστικὴ Ἐπιστολή, μὲ τὴν ὄποια ν' ἀνακοινώνῃ τὴν ἡμερομηνία τοῦ πάσχα τοῦ ἐπομένου ἔτους καὶ νὰ σχολιάζῃ καὶ γνωμοδοτῇ γιὰ τὰ δογματικὰ κανονικὰ καὶ πνευματικὰ ζητήματα τοῦ προηγουμένου ἔτους. καὶ ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ ἥταν ἡ γνώμη τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. ὁ Ἀθανάσιος ἔγραψε 45 Ἐορταστικὲς Ἐπιστολές, ὅσα καὶ τὰ χρόνια τῆς ἐπισκοπείας του (328-373). τὴν κάθε μιὰ τὴν ἔγραφε καὶ τὴν ἐξέπεμπε στὴν οἰκουμένη ἀκόμη καὶ κατὰ τὰ χρόνια τῆς ἐξορίας του ἀπ' ὅπου κι ἀν βρισκόταν. ἥταν τὸ στόμα τῆς ἐκκλησίας. περίφημη εἶναι ἡ 39η Ἐορταστικὴ Ἐπιστολὴ του, ὅπου ὁ στῦλος τῆς ὁρθοδοξίας διδάσκει στὴν ἐκκλησία ποιά εἶναι κατὰ τὶς ἔρευνές του στὸὺς πατέρες (ἐννοεῖ τὸν Μελίτωνα Σάρδεων καὶ ἄλλους) τὰ κανονικὰ καὶ θεόπνευστα βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὁ Κανὼν. ἔχω ἐκδώσει δυὸ φορές ἀπὸ 24 χειρόγραφα τὴν Ἐπιστολὴν αὐτὴν (Μελέτες 1,20 κ.ἔ.). αὐτὰ ὁ πάπας Ἀθανάσιος, καὶ οἱ ἐπίσκοποι ‘Ρώμης ἔτριζαν τὰ δόντια τους. τὸν τίτλο πάππας καὶ τὴν ἐνιαύσια ἐγκύκλιο ἐπιστολὴν πρὸς ὅλη τὴν οἰκουμένη τὰ φθόνησε σὰ φαρμακερὴ ὄχια κυρίως ὁ σύγχρονός του ἀλλὰ πολὺ νεώτερός του ἐπίσκοπος ‘Ρώμης, ὁ φθονερὸς καὶ κομπλεξικὸς Δάμασος (366-384). καὶ μόλις ὁ Ἀθανάσιος πέθανε τὸ 373, ἄρχισε αὐτὸς πρῶτον νὰ προσφωνῆται πάππας καὶ πολὺ γρήγορα νὰ προσπαθῇ ν' ἀπαγορεύσῃ τὸν τίτλο αὐτὸ σ' ὄποιονδήποτε ἄλλον ἐπίσκοπο τῆς οἰκουμένης, καὶ δεύτερον, μηδενὸς ἀνωτέρου του ἀναθέσαντος, νὰ γράφῃ αὐτοχειροτόνητος ὁ ἵδιος τὰ λεγόμενα Δέκρετά του (*Decreta*), γιὰ νὰ ὑποκαταστήσῃ ἐκτοπίση καὶ καταργήσῃ τὶς πατροπαράδοτες Ἐορταστικὲς Ἐπιστολές τοῦ πάππα Ἀλεξανδρείας, ὑπογράφο-

ντας και ως πάππας (τὸ ἐννοοῦσε ὅπως ἐννοοῦσε ὁ Στάλιν τὸ «Πατερούλης»), γιὰ νὰ ἐπιβληθῇ στὴν οἰκουμενικὴ ἐκκλησίᾳ ως ὁ ἀρχηγός της. ἀρχηγὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀντίχριστος! ὁ αἱρεσιάρχης τῶν νικολαῖτῶν! κι ἀπὸ τότε λέγεται πάππας (ἢ πάπας) κι ὁ ἐπίσκοπος ‘Ρώμης. ή μπογιά του ὅμως ἔπιασε μόνο στὴ λατινόγλωσση Δύσι, τὴν ὥποια φρόντισε ν’ ἀπομονώσῃ, γιὰ νὰ τὴ βιάσῃ.

Αὐτὸς ὁ πρῶτος «πάππας ‘Ρώμης» Δάμασος πέταξε καὶ τὴν ἀρχαία λατινικὴ μετάφρασι τῆς Κ. Διαθήκης, ποὺ εἶχαν κάνει τὸ Β' αἰῶνα ἐλληνόγλωσσοι καὶ λατινομαθεῖς Ἐλληνες κάτοικοι τῆς Ἰταλίας, τὴ λεγόμενη Ἰταλικὴ (*Itala*), κι ἔβαλε τὸν Ἱερώνυμο, τὸν καὶ πρὶν καὶ μετὰ τὸ βάπτισμά του ὠμολογημένο πόρον, νὰ κάνῃ μιὰ ἄλλη λατινικὴ μετάφρασι· κι ἐκεῖνος ἔκανε αὐτὴ ποὺ ἔμεινε ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα στὸ παπικὸ θρήσκευμα τοῦ Βατικανοῦ, τὴ λεγομένη *Λαϊκὴ* (*Vulgata*), ή ὁποία, ὅπως διαπίστωσα σὲ εἰδικὴ ἔρευνά μου, εἶναι ἔνα μεταφραστικὸ ἐξάμβλωμα. ὁ Ἱερώνυμος δὲν ἤξερε καλὰ ἐλληνικά. κι ἐξαφάνισαν οἱ παπικοὶ τὴν Ἰτάλα, καταστρέφοντας ὅλα τὰ χειρόγραφά της. λίγα ἀποσπάσματά της διασώζονται σήμερα.

Αὐτὸς ὁ πάππας ‘Ρώμης Δάμασος, ὅταν ἦταν τὸ 366 ὑποψήφιος ἐπίσκοπος, ὅπως ἴστορεὶ ὁ λατινόγλωσσος ἴστορικὸς Μαρκελλῖνος (27,3,13), κατὰ τὸν προεκλογικὸ του ἀγῶνα, ποὺ διήρκεσε ἔνα μῆνα, διενήργησε μέσα στὴ ‘Ρώμη μὲ τοὺς ἀγάμους λεγεωναρίους - μπράβους του τέτοιες σφαγὲς ἀντιπάλων, ποὺ ὁ εἰδωλολάτρης στρατηγὸς Βιβέντιος, ὁ ὄποιος εἶχε σταλῆ ἀπὸ τὸ κράτος γιὰ νὰ ἐπιβάλῃ τάξι, μὴ μπορώντας ν’ ἀναχαιτίσῃ τοὺς ἀγάμους σφαγεῖς, ὑποχώρησε μὲ τὶς λεγεῶνες του φοβισμένος ἔξω ἀπὸ τὴ ‘Ρώμη. καὶ μόνο σὲ μία ἡμέρα καὶ μόνο σ’ ἔνα ναό, τὸν τοῦ μάρτυρος Σικινίου, μετρήθηκαν 137 πτώματα σφαγμένων, ἴστορεὶ ὁ αὐτόπτης Μαρκελλῖνος. τὰ ἵδια ἴστορεὶ κι ὁ σύγχρονος ἄλλὰ μὴ αὐτόπτης ‘Ρουφίνος στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἴστορία του (2,10 PL 21,521ab). καταλαβαίνει κανεὶς πόσο ἄγριος δεινόσαυρος κι ἐπτακέφαλος δράκων εἶναι ὁ πάπας (= μπαμπάκας) ‘Ρώμης κι ἀπὸ πόσο παλιὰ καὶ πόσο μεγάλος σφαγέας καὶ ἀρχηγὸς σφαγέων. γιὰ νὰ μὴ νομίζετε ὅτι μόνον ως σύμμαχος τοῦ παπικοῦ Χίτλερ καὶ μόνο στὴ Σερβία καὶ μόνο στὸν τριακονταετὴ του πόλεμο στὴν Εὐρώπη τοῦ 17ου αἰῶνος ἔσφαξε κόσμο ὁ πάπας ‘Ρώμης. κάνει καὶ τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τρία; νικολαῖτεύει, φορολογεῖ, καὶ σφάζει. βρήκατε ποτὲ νὰ ἔχῃ κάνει κάτι ἄλλο; ποιά χριστιανικὴ ἀγνότητα μποροῦν νὰ ἔχουν τὰ τέτοια ὑποκείμενα;

Τὸν Ε' αἰῶνα ἡ παπικὴ θρησκεία, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἄλλες κακοδοξίες της καὶ τὴν ἀκάθαρτη πρακτικὴ της, ως θεωρία τῆς πρακτικῆς της ἀνέπτυξε μιὰ εἰδικὴ καὶ βρόμικη θεολογία - μυθολογία, τὴν περίφημη μαγδαληνολογία. ή γερόντισσα σὲ ἡλικία Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔγινε

κοριτσόπουλο, τέως δραστήρια πόρνη, ποὺ ἀφωσιώθηκε στὸ Χριστὸ μ' ἔρωτικὸ πάθος, καὶ ἡταν ἔρωμένη του. αὐτὸ ἡρεμοῦσε τὶς ταραγμένες συνειδήσεις τῶν πορνοβίών ἀγάμων παπικῶν κληρικῶν - λεγεωναρίων καὶ ἐνθάρρυνε στὴ σεξουαλικὴ «ἀποστολή» τους τὶς πολυάριθμες μοναχὲς παλλακίδες των. τότε ὁ πάπας ‘Ρώμης ἀπαγόρευσε τελείως στὸν λαϊκὸν τὸ διαζύγιο, γιὰ νὰ δώσῃ στρατολογικὸ κίνητρο σὲ χιλιάδες ἀντρῶν, ποὺ τὸν ἄρεσε ἡ ἀσωτία, νὰ γίνουν ἄγαμοι λεγεωνάριοι τοῦ πάπα τους, ὥστε νὰ μποροῦν ν' ἀλλάζουν τὶς μοναχὲς παλλακίδες των, φρεσκάροντας τακτικὰ τὸ χαρέμι τους. πολὺ σατανικὸ καὶ ταιριαστὸ σὲ ἀντιχρίστους. ὁ κυριώτερος πάπας ‘Ρώμης αὐτῶν μεθόδων ἦταν ὁ αὐταρχικὸς Λέων Α' (440-461).

Στὰ τέλη τοῦ F' αἰῶνος ἡ παπικὴ θρησκεία νίοθέτησε ἐπισήμως τὴν κακοδοξία τοῦ Αὐγούστινου γιὰ τὸ καθαρτήριο πῦρ. εἶναι μιὰ δοξασία τοῦ Πλάτωνος (Φαίδων, 113-4), τὴν ὥστε μεταξὺ τῶν ἄλλων κακοδοξιῶν του δεύτερος ὁ Ὦριγένης, τρίτος ἀπὸ τὸν Ὦριγένη ὁ Γρηγόριος Νύσσης, καὶ τέταρτος ἀπὸ λατινικὲς μεταφράσεις τοῦ Γρηγορίου ὁ Αὐγούστινος. ὅτι ὑπάρχει προσωρινὴ κόλασι μόνο γιὰ κάθαρσι - ἔξιλέωσι τῶν κολασμένων, μετὰ τὴν ὥστια αὐτοὶ πηγαίνουν καθαρισμένοι πιὰ στὸν παράδεισο· μετὰ μερικὲς χιλιάδες χρόνια. ὁ πάπας ‘Ρώμης ὅμως μπορεῖ νὰ διακόψῃ τῷρα αὐτὴ τὴν κόλασι γιὰ κάπιον καὶ νὰ τὸν μεταθέσῃ ἀμέσως στὸν παράδεισο· ἐπειδὴ εἶναι κύριος καὶ τῶν ἐπιγείων καὶ τῶν ἐπουρανίων καὶ τῶν καταχθονίων (Φι 2,10-11· ὁ Παῦλος τὴ φράσι αὐτὴ τὴ λέει γιὰ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό). ὁ πάπας ὅμως αὐτὸ τὸ πουλάει· ἐπειδὴ εἶναι ἰδιοκτήτης τῶν περίσσιων ἀρετῶν καὶ καλῶν ἔργων τῶν ἀγίων, ἐκείνων «ποὺ δὲν τοὺς χρειάζονταν» γιὰ τὴ σωτηρία τους· κι ἔχει τὴν ἔξουσία νὰ τὰ διαχειρίζεται ὅπως θέλει· γι' αὐτὸ πουλάει μερικὰ σ' ἐκείνους ποὺ βρίσκονται στὸ καθαρτήριο, γιὰ νὰ ἔξιφλοιν ἀμέσως καὶ νὰ μετατίθενται στὸν παράδεισο. ἀν θέλῃ ὅμως ὁ πάπας δίνει σὲ μερικὸν ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀτέλειωτο ἔξιλεωτικὸ ἀπόθεμα καὶ δωρεάν. παρ' ὅλο ποὺ αὐτὸ εἶναι ὄλοφάνερα ἀνόητο καὶ φρενοβλαβικό, ἐν τούτοις στὸν παπικὸ κόσμο ἀπὸ τὸν F' μέχρι τὰ μέσα τοῦ K' αἰῶνος εἶχε ζήτησι μεγαλείτερη ἀπ' ὅση ἔχουν σήμερα τὰ ναρκωτικά. τὴν παραφροσύνη αὐτὴ ἐπισημοποίησαν ὡς ὑψηλὸ δόγμα τῆς παπικῆς θρησκείας οἱ παπικοὶ πάπες ‘Ρώμης Βενέδικτος Α', Πελάγιος Α', καὶ Γρηγόριος Α' (574-604). ὁ τρίτος μετέθεσε δωρεὰν στὸν παράδεισο τὸ ‘Ρωμαῖο διώκτη τῶν Χριστιανῶν αὐτοκράτορα Τραϊανό. ἔτσι ὁ πάπας ‘Ρώμης θησαυρίζει, ὁ λαὸς πληρώνει, καὶ ἴδιως οἱ πλούσιοι, κι ἡ Δ. Εὐρώπη κυλίστηκε στὴν ἔξαγοράσιμη ἀκολασία. ὁ Γρηγόριος ‘Ρώμης κάποτε ἔνιωσε τόσο ἵσχυρός, ποὺ ζήτησε ἀπὸ τοὺς πατριάρχες Εὐλόγιο Ἀλεξανδρείας κι Ἀναστάσιο Α' Ἀντιοχείας νὰ τὸν ὑπακούσουν καὶ μαζί του νὰ καθαιρέσουν τὸν Κων-

σταντινουπόλεως. τοὺς ὑποσχέθηκε μάλιστα σὰ μπόνους γιὰ τὴν πειθαρχία τους νὰ τοὺς στείλῃ γιὰ λίγο «τὰ κλειδιὰ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν», τὰ ὅποια εἶχε δώσει ὁ Χριστὸς στὸν Πέτρο (Μθ 16,19) καὶ τὰ ὅποια «εἶναι πολὺ θαυματουργὰ καὶ θεραπεύουν κάθε νόσο, μόλις τ’ ἀκουμπήσῃ κανεὶς στὸν ἀσθενῆ!» (Gregorius I Romae, Epistolae I,26 PL 77,480a· *Beati Petri apostoli vobis claves transmisi, quae super aegros positaes multis solent miraculis coruscare*). αὐτὰ τὰ κλειδιὰ ὁ ἀπόστολος Πέτρος τὰ εἶχε πάντα μαζί του στὸ μπρελόκ του, κι ὡς ... πρῶτος πάπας ‘Ρώμης τὰ ἄφησε στοὺς ἐπομένους πάπες αὐτῆς τῆς πόλεως. γι’ αὐτὸ ἔχουν τὴν ἔξουσία νὰ βάζουν στὸν παράδεισο ὅποιον κολασμένο τοῦ καθαρτηρίου τοὺς πληρώνει, ὡς κλειδοκράτορες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. κι ὁ Γρηγόριος Α΄ εἰδικὰ εἶχε καὶ τὴν καλοσύνη νὰ τὰ δώσῃ γιὰ λίγο στοὺς πατριάρχες τῆς Ἀνατολῆς, ἀν δέχονταν νὰ ὑποταχθοῦν σ’ αὐτὸν καὶ μαζί του νὰ καθαιρέσουν τὸν Κωνσταντινουπόλεως! τελείως ἀθεόφοβοι οἱ χαλίφες τῆς ‘Ρώμης οἱ αἴρεσιάρχες τῆς νικολαϊτικῆς θρησκείας των, δὲν διστάζουν νὰ λέν τὰ πιὸ ἀπατεωνικὰ ψέμματα (Gregorius I Pomaee, Epistolae 1,26· 5,43· 6,40· 7,27· 28· 40· 8,2). στὴ λαϊκὴ μνήμη τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς ἔμεινε τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου εἰσηγητοῦ τοῦ καθαρτηρίου πυρὸς πάπα ‘Ρώμης Βενεδίκτου Α΄ ὃς ὄνομα ἀντιχρίστου ποὺ συμπληρώνει τὸν ἀριθμὸ 666 (Ἀνδρέας Καισαρείας, Ἐρμ. εἰς Ἀποκ. 13,18 PG 106,340d).

Τὸ ἔτος 858 κάθισαν στοὺς θρόνους Κωνσταντινουπόλεως καὶ ‘Ρώμης νέος πατριάρχης ὁ Φώτιος καὶ νέος πάπας ὁ Νικόλαος Α΄, ὁ ὅποιος στὴν ἐνθρόνισι προηγήθηκε λίγους μῆνες. καὶ μόλις κάθισε στὸ θρόνο ἴδρυσε τὸ χαλιφᾶτο τῆς Χριστιανωσύνης. ὁ Χριστὸς καὶ οἱ ἀπόστολοι βέβαια δὲν ἴδρυσαν χαλιφᾶτο (= ἐγκόσμια πολιτικοστρατιωτικὴ ἱεροκρατικὴ αὐτοκρατορία) καὶ δὲν ἔχρισαν χαλίφη (= ἵεροβασιλέα, ἀγιατολάχ, ἵερωμένο παγκόσμιο αὐτοκράτορα, παποκαίσαρα). ἐκεῖνα τὰ χρόνια ὅμως οἱ Ἀραβες μουσουλμάνοι κατεῖχαν ἀπὸ ἔναν αἰῶνα ἥδη τὴν Κρήτη, τὴν Σικελία, τὴν Ιταλία, καὶ τὴν Ισπανία· καὶ ἥταν ὅμοροι γείτονες τοῦ ἐγκοσμίου παπικοῦ κράτους τῆς ‘Ρώμης. κι ἐπιδροῦσαν στὸ παπικὸ κράτος ὃς ὑπόδειγμα ζηλευτοῦ χαλιφάτου πάρα πολὺ. ὁ χαλίφης, ἐφεύρεσι 100% μωαμεθανική, ἔγινε ὄνειρο τῶν παπῶν τῆς ‘Ρώμης. στὸν πάπα Νικόλαο ἡ ἴδεα - θεσμὸς τοῦ χαλίφη καὶ τοῦ χαλιφάτου ἥταν ὄνειρο ἀβάσταχτα λαχταριστό, κι ὁ ἄνθρωπος ὑποστήριξε ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ χαλίφης τῆς Χριστιανωσύνης, κι ἀπὸ τότε ὁ κάθε πάπας τῆς ‘Ρώμης φρονεῖ ὅτι εἶναι σ’ ὅλη τὴ Γῆ ὁ χαλίφης τῆς Χριστιανωσύνης, ὅσοι δὲ Χριστιανοὶ βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὸ χαλιφᾶτο του, εἶναι λιποτάκτες, ποὺ πρέπει μὲ κάθε μέθοδο, ἔνοπλη βίᾳ ἢ διπλωματικὸ τουμπάρισμα, νὰ ἐπαναφερθοῦν στὴν παπικὴ νομιμότητα καὶ ὑποταγή. ἀντὶ τῆς ἀραβικῆς λέξεως χαλίφης ὁ Νικό-

λαος χρησιμοποίησε τις «λατινικές λέξεις» πάπας και καῖσαρ· αὐτὸς εἶναι ὁ «παποκαῖσαρ», ὁ ἰεροβασιλεὺς, ὁ χαλίφης, κι ώς χαλίφης δὲν ἐνέκρινε τὴ χειροτονία τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου. ὁ Φώτιος βέβαια τὸν ἀγνόησε. κι ὅταν ὁ Νικόλαος ἀποθασύνθηκε, ὁ Φώτιος τὸν καθήρεσε συνοδικῶς και τὸν ἀφώρισε, και κοινοποίησε τὴν καθαίρεσι και τὸν ἀφορισμό του τόσο στοὺς Εὐρωπαίους βασιλεῖς ὅσο και στὸν ἴδιο. ὁ Νικόλαος, μόλις διάβασε τὴν κοινοποίησι, πέθανε ἀπὸ τὸ φόβο του (ἐγκεφαλικὸν καρδιακὸν ἐπεισόδιο). μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς γενικῆς ἔξετάσεως τῶν παπικῶν πραγμάτων ὁ Φώτιος στὴ σχετικὴ ἀλληλογραφία του ἀποκαλύπτει γιὰ πρώτη φορὰ τὴν παπικὴ κακοδιξία τοῦ Filioque, ποὺ ξεκινάει ἀπὸ τὸν ἐπινοητὴ της Αὐγουστīνο, και τὸ φρικτὸ γεγονὸς ὅτι οἱ παπικοὶ κληρικοὶ εἶναι ἀνήθικοι και πορνόβιοι ἄγαμοι, οἱ ὅποιοι γέμισαν τὴ Δ. Εὐρώπη μὲ νόθα παιδιά (Φώτιος, Δογμ. Ἐπιστ. 4, §7 Δοσιθέου Τόμος Χαρᾶς, ἔκδ. Κ. Σιαμάκη (1985), σ. 228). γιὰ τὴν κιναιδικὴ χρῆσι ἀγοριῶν δὲν φαίνεται νὰ γνωρίζῃ, παρ' ὅλο ποὺ τότε ἥταν κι αὐτὴ στοὺς παπικοὺς τελείως ἀνεξέλεγκτη, ὅπως θὰ δείξω παρακάτω. ἀπλῶς δὲν ὑπῆρξε κανεὶς στὴ Δύσι ποὺ θὰ τολμοῦσε νὰ διαμαρτυρηθῇ γι' αὐτήν. ὁ Γερμανὸς αὐτοκράτορας Ἐρρīκος Δ' ποὺ μόνο τόλμησε ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν πολιτικοστρατιωτικὴ ἔξουσία τοῦ πάπα 'Ρώμης, ὑπέστη, ὅπως ξέρουν ὅλοι, τὸ 1076 στὴν Κανόσα τὴν ταπείνωσι ποὺ ὑπέστη ἀπὸ τὸν πανίσχυρο πάπα, ὅταν ἔξαναγκάστηκε νὰ πέσῃ μπροστά του πρηηῆς στὸ ἔδαφος και νὰ τοῦ φιλήσῃ τὸ πέλμα.

Τὸ 1054 οἱ Ἀνατολικοὶ ἀφώρισαν ἐπὶ τέλους τοὺς θρασεῖς παπικοὺς ἀρσενοκοῖτες, κάτι πού, ὅπως εἶπα, ἐπρεπε νὰ γίνῃ τὸ 306 τὸ βραδύτερο. ἐπρόκειτο ὅχι γιὰ χριστιανικὴ ἐκκλησία, ἀλλὰ γιὰ μιὰ νικολαϊτικὴ και ἰδιαζόντως βρόμικη κι ὁργιαστικὴ αἴρεσι - θρησκεία.

Τὸ 1180 οἱ πάπες 'Ρώμης ἵδρυσαν τὴ διαβόητη Ἱερὰ Ἐξέτασι· ὅλα τὰ ἐγκλήματά τους εἶναι ἱερά. γι' αὐτὴν δὲν χρειάζεται νὰ πῶ τίποτε, ἀφοῦ κι αὐτὴ και τὰ ἔργα της και οἱ μέθοδοι της στὴν ἔξόντωσι διαφωνοῦντος ἢ ἀντρὸς ποὺ ἔχει ὅμορφη γυναικα κι ὅμορφα ἀγόρια (παιδιά του) εἶναι γνωστὰ σὲ ὅλους. ἀκόμη κι ὅποιος ἔλεγε ὅτι ἡ Γῆ εἶναι σφαιρικὴ και περιστρέφεται, ἐπρεπε νὰ ἐκτελεστῇ ώς διαφωνῶν μὲ τὸν πάπα 'Ρώμης. διότι ἥξερε κι ἀπ' αὐτὰ τὸ ἀλάθητο τσόκαρο. προσθέτω μόνον ὅτι ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασι διήρκεσε μέχρι τὸ 1821 ποὺ καταργήθηκε, εἶχε δὲ πρὸς τὸ τέλος της και μιὰ ἔξαετη διακοπή, τὸ 1809-14, ὅταν τὴ διέλυσε ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης, ὁ ὅποιος διέλυσε και τὴν πανευρωπαϊκὴ παπικὴ αὐτοκρατορία τῶν 16 αἰώνων και συνέλαβε τὸν πάπα. θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ὁ περίφημος αὐτὸς στρατηλάτης δὲν κατώρθωσε ἐν τέλει στὴ ζωή του τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ διαλύσῃ τὴ μακραίωνα και φοβερὴ αὐτοκρατορία τοῦ πάπα 'Ρώμης. ὁ Λούθηρος

τὴν εἶχε μειώσει, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ τὴ διαλύσῃ. κατέλυσε δὲ ὁ Ναπολέων τὴν ἴδια χρονιὰ (1809) καὶ τὴ θαλασσοκράτειρα αὐτοκρατορία τῶν Βενετῶν. ὁ Ναπολέων ἦταν ἀπλῶς τὸ μὴ ἐνσυνείδητο δρεπάνι ποὺ ἔρριξε ὁ θεὸς στὴ Γῆ, γιὰ νὰ θερίσῃ τὴν καταραμένη παπικὴ αὐτοκρατορία τῆς πορνείας καὶ τῆς σεξουαλικῆς διαστροφῆς. τὸ παπικὸ κράτος - κρατίδιο τοῦ ἐνὸς τετραγωνικοῦ χιλιομέτρου ἐπανιδρύθηκε - σηκώθηκε σὰ βρυκόλακας τὸ 1929 ἐπὶ Μουσολίνι. ὁ πάπας ‘Ρώμης ἦταν σύμμαχος τοῦ φασισμοῦ καὶ τοῦ Μουσολίνι κι ἀργότερα τοῦ ναζισμοῦ καὶ τοῦ Χίτλερ, ἐλπίζοντας νὰ τοὺς χρησιμοποιήσῃ ἡ ἀλεποῦ γιὰ τὴν ἐπανίδρυσι τῆς δικῆς του αὐτοκρατορίας. (ὑπενθυμίζω ὅτι ὁ Χίτλερ δὲν ἦταν προτεστάντης, ἀλλὰ παπικός. καὶ κάποτε εἶπε μπροστά σὲ πολλοὺς στρατάρχες του: «Εἶμαι καθολικὸς μέχρι τὸ κόκκαλο»). οἱ πόρνοι κι ἀρσενοκοῖτες ἥθελαν δικά τους ὄλα τῶν ἀνθρώπων τὰ χρήματα καὶ τ’ ἀγαθά, ὅλες τὶς ὅμορφες γυναῖκες, κι ὄλα τ’ ἀγόρια τους, δηλαδὴ τὰ παιδιά τους, ποὺ βάζουν στὸ μάτι. πῦρ καὶ θάλασσα κι ἀρσενοκοίτης δὲν χορταίνουν ποτέ, δὲν θὰ πούν «Φτάνει».

Τὸ 1492 ἔγινε πάπας ‘Ρώμης ὁ Ἰσπανὸς ‘Ροντρίγκο Βοργίας ἡ Ἀλέξανδρος F’ (1492 - 1503). ἦταν ὁ πιὸ εἰλικρινῆς. γιὰ εἰλικρίνεια τῆς ἀδιαντροπίας πρόκειται βέβαια. ὁ θεὸς ἐπέτρεψε νὰ ἔχῃ τέτοια εἰλικρίνεια, γιὰ νὰ βλέπουμε σὰν ἀπὸ φινιστρίνι τί ἦταν ὄλοι οἱ πάπες ‘Ρώμης καὶ οἱ πορνόβιοι ἄγαμοι λεγεωνάριοι τους. ὁ ἄγαμος ἐπιβήτορας τοῦ προκατόχου του ‘Ροντρίγκο, ὃταν ἔγινε πάπας Ἀλέξανδρος, φανέρωσε ὅλες τὶς καλόγριες παλλακίδες του, ὄλο τὸ χαρέμι του, ποὺ τὸ στέγασε στὸ Βατικανό, κι ὄλα τὰ παιδιά του τὰ ὄποια καὶ νομιμοποίησε κι ἀναγνώρισε καὶ φυσικὰ τοὺς ἔδωσε καὶ τὸ ἐπίθετό του, καὶ τὰ προωθοῦσε στὰ μεγάλα ἱερατικὰ καὶ πολιτικοστρατιωτικὰ ἀξιώματα τῆς αὐτοκρατορίας του. «διάσημα» παιδιά του ὑπῆρξαν ὁ Πιέρ Λουΐτζι, ὁ Τζιοβάνι, ὁ Καῖσαρ, καὶ ἡ Λουκρητία. μὲ τὴν Ἱερὰ Ἐξέτασί του ὁ ‘Ροντρίγκο σκότωνε τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ διαφωνοῦντες γιὰ τὸ παραμικρὸ ἀμάρτημα καὶ τὴν παραμικρὴ διαφωνία καὶ «θεολογικὴ ἀπόκλισι».

‘Ο γιὸς τοῦ ἄγαμου πάπα ‘Ροντρίγκο Καῖσαρ Βοργίας ἡ Δούκας Βαλεντίνος, μόλις ὁ πατέρας του ἔγινε πάπας τὸ 1492, αὐτὸς ἔγινε ἀρχιεπίσκοπος στὴ Βαλένθια τῆς Ἰσπανίας, καὶ τὸ 1495 καρδινάλιος ἀρχιεπίσκοπος. οἱ καρδινάλιοι (= ἀὐλικοὶ τοῦ πάπα) ἦταν τότε ἀρχιεπίσκοποι ἐπίσκοποι πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι. σήμερα καρδινάλιοι διάκονοι δὲν ὑπάρχουν. ὡς ἀρχιεπίσκοπος ὁ Καῖσαρ παντρεύτηκε ἐπίσημα τὴν ἔξαδέλφη τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρλότα κι ἔγινε καὶ δούκας τοῦ Βαλαντινού. ἦταν παντρεμένος ἄγαμος. Ἠταν καὶ ὀρχιστράτηγος τοῦ πάπα πατέρα του, κι ὡς ἀρχιστράτηγος Ἠταν πολὺ ἰκανός. ἔκανε πολλοὺς πολέμους, στὶς φονικώτατες μάχες τῶν ὄποιων συνέτριψε ὄλους τοὺς ἀντιπάλους του. γιὰ νὰ εἴναι σίγουρος ὅτι θὰ διαδεχθῇ

τὸν πατέρα του ὡς πάπας, μετὰ τὸ μυστηριώδη θάνατο τοῦ ἀδερφοῦ του Πιέρ Λουΐτζι δολοφόνησε φανερὰ τὸν ἀδερφό του Τζιοβάνι καὶ τὸ γαμπρό του, ἔνα σύζυγο τῆς ἀδερφῆς του Λουκρητίας, τὴν ὁποία ἔπειτα ὑποχρέωσε νὰ παντρευτῇ ἔναν πλούσιο βλâκα. ὁ σύγχρονός του Μακιαβέλλι, θαυμαστής του Καίσαρος Βοργία, τὸν ἔχει ὡς πρότυπο ī-κανοῦ ἥγεμόνος. πάπας ‘Ρώμης ὅμως ἐν τέλει δὲν κατώρθωσε νὰ γίνῃ.

Τὴν κόρη του Λουκρητία ὁ πάπας ‘Ροντρίγκο γιὰ πολιτικὴ σκοπι-μότητα τὴν πάντρεψε 13 ἑτῶν, κι ἀργότερα τὴν ξαναπάντρεψε ἄλλες πέντε φορὲς μὲ διαφόρους. πατέρας καὶ γιὸς πάντρευαν καὶ ξαναπά-ντρευαν τὴν κόρη κι ἀδερφή τους Λουκρητία, ἄλλοτε ἀπλῶς χωρίζο-ντάς την κι ἄλλοτε σφάζοντας τοὺς ἄντρες της. τὴν χώριζαν δὲ ὅχι μὲ διαζύγιο, διότι τὸ διαζύγιο, ἀκόμη κι ἐκεῖνο ποὺ ἐπιτρέπει ὁ Χριστός, ὁ αὐτηρῶν ἀρχῶν παναγιώτατος πάπας ‘Ρώμης τὸ ἀπαγορεύει, ἄλλὰ μὲ ἀκύρωσι τῶν γάμων της. ἡ ἀκύρωσι εἶναι τὸ παπικὸ διαζύγιο, ποὺ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λέγεται διαζύγιο. ἡ Λουκρητία παντρευόταν πάντο-τε ὡς πρωτόγαμη, περίπου σὰν τὶς οὐρὶ τοῦ μωαμεθανικοῦ παραδείσου μὲ τὴν ἐπαναληπτικὴ παρθενία τους. καὶ ὁ κάθε ἄγαμος παπικὸς κλη-ρικός, ὅταν ἀλλάζῃ μιὰ μοναχὴ παλλακίδα του, δὲν τὸ λέει αὐτὸ δια-ζύγιο· δὲν ἐπιτρέπεται. ἡ Λουκρητία ἦταν καὶ «καλλιεργημένη» κουλ-τουριάρα, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴ καλλιέργεια κάποτε γέννησε ἔναν αίμο-μικτικὸ γιό. οἱ ἴστορικοὶ διαφωνοῦν γιὰ τὸ ἀν τὸν εἶχε ἀπὸ τὸν ἀρχιε-πίσκοπο ἀδερφό της ἢ ἀπὸ τὸν πάπα πατέρα της ‘Ροντρίγκο - Ἀλέξαν-δρο F’, ἄλλὰ συμφωνοῦν ὅτι τὸν εἶχε ὀπωσδήποτε ἀπὸ τὸν ἔναν ἀπὸ τοὺς δυό. πάπας ὅμως δὲν ἔγινε οὕτε τὸ παιδὶ ἐκεῖνο οὕτε ἡ μητέ-ρα του Λουκρητία, διότι τὸ Βατικανὸ εἶναι πολὺ συντηρητικῶν ἀρ-χῶν. κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀρσενοκοῖτες παπικοὺς κληρικοὺς δὲν εἶναι πο-τὲ γιὸς πόρνης, ἀκόμη κι ἀν ἡ μάννα του εἶναι κόρη τοῦ πάπα ‘Ρώμης κι ἐρωμένη του μαζί.

‘Ο Φλωρεντινὸς πάπας Λέων I ὁ Μέδικος, ἔνα παχύσαρκο ὠρυό-μενο λεοντάρι ἡ μᾶλλον μουλάρι τεραστίων διαστάσεων ἡ ἀκριβέστε-ρα ἵπποπόταμος, ποὺ τὴν παχυσαρκία του δὲν κατορθώνουν νὰ τὴν κα-μουφλάρουν οὕτε οἱ κόλακες - προσωπογράφοι του, ἔγινε μοναχὸς στὰ 8 χρόνια του καὶ καρδινάλιος στὰ 13 του· πάπας ἔγινε τὸ 1513 (μέχρι τὸ 1521). εἶναι ὁ ἐπὶ Λουθήρου πάπας, ὁ κτίτωρ τοῦ παποστα-σίου (= ναοῦ δῆθεν τοῦ ἀγίου Πέτρου στὸ Βατικανό). ὁ Λέων ἦταν ὁ κυριώτερος παγανιστὴς τῆς λεγομένης «ἀναγεννήσεως» καὶ στὶς σε-ξουαλικὲς ἐπιδόσεις του προτιμοῦσε τ’ ἀγόρια. διασημότερο κιναιδικὸ ἀγόρι του ἦταν ὁ ζωγράφος καὶ γλύπτης καὶ κυριώτερος διακοσμητὴς τοῦ παποστασίου καὶ ὅλου τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς Γεφύρας τῶν ἀγγέ-λων τοῦ Τιβέρεως Μιχαὴλ Ἀγγελος Μπουοναρρότι. ὁ Λέων κι ὁ Μπουοναρρότι ἐφεῦραν καὶ τ’ «ἀγγελούδια», ποὺ παριστάνονται γιὰ

πρώτη φορά στὸ Παποστάσιο πάντα σὰν ὄλόγυμνα ἀγοράκια 8 - 12 ἑτῶν, τὰ ὅποια δείχνουν στὸ θεατὴ συνήθως τὰ ὄπίσθιά τους κι ἔχουν φτεροῦγες πολὺ μικρές, ἵσα μὲ γεῖσο καπέλλου, γιὰ νὰ μὴ σκεπάζωνται καὶ ἀδικοῦνται στὴ θωριά τους τὰ ὄλοτσίτσιδα κορμιά τους. ὁ πάπας Λέων ὁ ἀρσενοκοίτης ἥταν καὶ πολὺ εὐαισθητοποιημένος καὶ καλλιεργημένος οὐμανιστὴς ἀλλὰ κι ἐφευρέτης καὶ κυριώτερος πωλητῆς τῶν συγχωροχαρτίων, τὰ ὅποια ἥταν ἀποδείξεις πληρωμῆς τῆς μεταθέσεως ἀπὸ τὸ καθαρτήριο στὸν παράδεισο, κι ἐργοδότης τοῦ πλασιέ τῶν συγχωροχαρτίων στὴ Γερμανία Τέτζελ, ὁ ὅποιος ἐρέθισε τὸ Λούθηρο. ἔγραψα στὸ Παποστάσιο γιὰ τὰ παπικὰ ὅργια ποὺ ἔξεικονίζονται γλυπτῶς καὶ ζωγραφικῶς μὲ κοινὴ ἔμπνευσι τοῦ ζεύγους τῶν ἀρσενοκοιτῶν Λέοντος καὶ Μπουοναρρότι. τ' ἀγγελούδια (= ἀνήλικοι ἄγγελοι, ἀγγελικὰ ἀγοράκια) εἶναι ἀνεύρετα στὴν πρὸ αὐτῶν τῶν δύο χριστιανικὴ γραμματεία καὶ τέχνη.

‘Ο Λούθηρος ἥταν ἄγαμος παπικὸς κληρικὸς ποὺ στάλθηκε στὸ Βατικανὸ ὡς κομιστὴς τῶν γερμανικῶν φόρων γιὰ τὸν πάπα ‘Ρώμης, τὸν Λέοντα Ι’. στὸ Βατικανὸ τὶς λίγες ἡμέρες, ποὺ ἔμεινε, εἰδε τὴ χλιδὴ καὶ τὴν ἐπικρατοῦσα ἀκολασία καὶ διαστροφή. ὁ Λούθηρος πρὶν γίνη καλόγερος, ἥταν ζιγκολὸ τῆς σπιτονοικοκυρᾶς του κι ἀργότερα «τὰ πέταξε» καὶ παντρεύτηκε τὴν καλόγρια Κατερίνα. ἥταν ὅμως φυσιολογικὸς καὶ δὲν ἀνεχόταν τὴ διαστροφὴ τῆς ἀρσενοκοιτίας. ὅταν στὸ Βατικανὸ εἶδε, ὅσα εἶδε, ἐπέστρεψε στὴ Γερμανία ὡρκισμένος νὰ ἐπαναστατήσῃ. κι ἀφήρεσε ἀπὸ τὸν ἀρσενοκοίτη χαλίφη τοῦ Βατικανοῦ τὰ μισὰ ἐδάφη του. μετὰ ἔναν αἰῶνα κι ἔναν αἵματηρότατο πανευρωπαϊκὸ πόλεμο 30 ἑτῶν, ὁ χαλίφης τῆς ‘Ρώμης τὸ χώνεψε ἐπὶ τέλους ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἐπανακτήσῃ τὰ χαμένα ἐδάφη του. καὶ μετὰ 300 χρόνια ἀποτελείωσε τὴν αὐτοκρατορία του ὁ Ναπολέων. καὶ μετὰ ἄλλα 120 χρόνια ἀνέστησε τὸ βρυκολακιασμένο Βατικανὸ ὁ Μουσολίνι.

Γιὰ τὸν Ἰωάννη Καζανόβα (1725 - 1798) ἔχουν ἀκούσει ἀσφαλῶς ὅλοι. τὸ σύμβολο τῆς ἀκολασίας. τὸ ὄνομά του εἶναι συνώνυμο τῆς ἀκολασίας, σχεδὸν «ἄσχημα λόγια». ἥταν ἄγαμος παπικὸς κληρικὸς καὶ καρδινάλιος, διπλωμάτης τοῦ Βατικανοῦ σὲ πρεσβείες του σὲ ξένα κράτη. ὁ Ταλεϋράνδος καὶ ὁ Φουκέ, ὑπουργοὶ τοῦ Ναπολέοντος, ἥταν ἄγαμοι κληρικοὶ τοῦ πάπα ‘Ρώμης κι ἐπίσκοποι, ποὺ «τὰ πέταξαν», κι ἀφοῦ πρῶτα πρόδωσαν τὸν πάπα στὴ γαλλικὴ ἐπανάστασι, ἔπειτα πρόδωσαν τὴ γαλλικὴ ἐπανάστασι στὸ Ναπολέοντα, κι ἔπειτα τὸ Ναπολέοντα στὸν πάπα καὶ στὴ λεγόμενη Ιερὰ Συμμαχία. σχολεῖο ἀκολασίας φιλοτομαρισμοῦ διαστροφῆς καὶ προδοσίας τὸ Βατικανό.

Γύρω στὸ τέλος τοῦ Β’ παγκοσμίου πολέμου ἡ Ἀτλαντικὴ Δύσι εἶχε στὴν Πολωνία πράκτορα ἔναν ἡθοποιὸ τοῦ θεάτρου, γιὰ νὰ κατασκοπεύῃ ὅλο τὸν καλλιτεχνικὸ κόσμο, τὸν Κάρολο Βοϊτύλα, μὲ βοη-

θό του τὴν ἡθοποιὸ - πόρνη μὲ τὴν ὄποία αὐτὸς συζοῦσε. κάποτε τοῦ ἔδωσαν ἐντολὴ νὰ μπῇ στὸν ἄγαμο παπικὸ κλῆρο, γιὰ νὰ κατασκοπεύῃ ἀποτελεσματικότερα μὲ τὴν ἐξομολόγησι. τοὺς δούλεψε καλὰ καὶ γι' ἀμοιβὴ του τὸν ἔκαναν ἀρχιεπίσκοπο Πολωνίας. διότι στὸ μεταξὺ τοὺς εἶχε στήσει κι ἔνα θαυμάσιο κατασκοπευτικὸ δίκτυο ἐξομολόγων. τοὺς δούλεψε ἀκόμη καλλίτερα, καὶ γιὰ μπόνους δολοφόνησαν ἔναν εἰκοσαήμερο πάπα 'Ρώμης κι ἔκαναν πάπα αὐτὸν, τὸν λεγόμενο πιὰ Ἰωάννη Παῦλο (1978 -2005). τὸ NATO τοῦ χρεωστοῦσε πολλά. κι αὐτὸς σὲ τρίτη δόσι ἐκδούλευσεως τοὺς χάρισε τὸ πρῶτο ρῆγμα στὴ Σοβιετία μὲ τὸ πνευματικό του τέκνο Λὲχ Βαλέσα. ἡ Σοβιετία ποὺ τὰ κατάλαβε, τοῦ ἔστειλε τὸ 1981 ὡς δολοφόνο του τὸν Τούρκο κομμουνιστὴ Μεχμέτ Ἀλῆ Ἀγκτσά, ποὺ τὸν πυροβόλησε χωρὶς νὰ πετύχῃ νὰ τὸν σκοτώσῃ. ἐφτάψυχη γάτα ὁ Βοϊτύλα. ὁ δολοφόνος τοῦ κατέστρεψε μόνο τὸ πάγκρεας. ὁ χαλίφης λόγω τῆς ἀπωλείας τοῦ παγκρέατος καὶ λόγῳ γήρατος τὸ 2005 πέθανε κι ἀγιοποιήθηκε ὅπως ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ πάπες 'Ρώμης. ἀφοῦ ἥδη ἐδῶ εἶναι παναγιώτατοι, γιατί στὴν ἄλλη ζωὴ νὰ μὴν εἶναι τούλαχιστο ἄγιοι; τὸ NATO ἀπαλλάχτηκε ἀπὸ κάθε ὑποχρέωσι. στὸ διάδοχο πάπα 'Ράτσινγκερ δὲν ἔχει καμμιὰ ὑποχρέωσι, κι αὐτὴ ἡ τσαπερόδονα εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν προστασία καὶ τοῦ NATO καὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

Καὶ τώρα ἔφτασε πιὰ ἡ ὥρα τῆς *Baßulῶνος τῆς μητρὸς* (= μαντάμ) τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων (= κιναίδων) τῆς γῆς, ὅπως λέγονται στὴν Ἀποκάλυψι (κεφ. 17). καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ποὺ μέχρι τώρα ὑποστήριζαν καὶ λάτρευαν τὴ μαντάμ Βαβυλῶνα, τώρα ποὺ τὴ βλέπουν στὸ πρόσωπο τοῦ 'Ράτσινγκερ, αὐτῆς τῆς σουσουράδας, τὴν ἐγκατέλειψαν' οἱ ἴδιοι οὗτοι ἐμίσησαν τὴν πόρνην, καὶ ἡρημωμένην ἐποίησαν αὐτὴν καὶ γυμνήν (ἀπὸ ἐραστὰς καὶ λάτρεις), καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί (Απ 17,16). διότι τοὺς σιχάθηκαν καὶ βαρέθηκαν νὰ τοὺς βλέπουν ἀποθρασυμμένους ἐπὶ τοῦ εὐνοημένου Βοϊτύλα, νὰ τοὺς βλέπουν μὲ τὶς μυστικὲς ὑπηρεσίες των ν' ἀσχημονοῦν σὲ χιλιάδες ἀνήλικα ἀγόρια καὶ νὰ τοὺς ἀνέχωνται. καὶ τώρα τοὺς ξεσκεπάζουν καὶ τοὺς ξηλώνουν. καὶ μὲ καταιγισμὸ ἀγωγῶν τοὺς γδέρνουν μὲ ἄγρια πρόστιμα. κι ἐκεῖνοι γιὰ νὰ πληρώσουν τὰ κολομπαριάτικα τῶν ἀγάμων λεγεωναρίων τους, σύμφωνα μὲ τὸ ὄψιστο δόγμα τους τῆς ἀσυλίας τῆς ἀκολασίας, πωλοῦν στὶς Η.Π.Α. ἀκόμη καὶ τοὺς ναούς των στοὺς προτεστάντες. καὶ οἱ φορολογούμενοί τους τοὺς φεύγουν δηλώνοντας ἀθεοί, γιὰ νὰ διασώσουν καὶ τ' ἀνήλικα παιδιά τους. κι ἐκεῖνοι πανικόβλητοι ἀναζητοῦν φορολογουμένους μεταξὺ τῶν Εὐρωπαίων ὁρθοδόξων καὶ προτεσταντῶν. κι ἀπαγγέλλουν καὶ τὸ Πιστεύω σὲ δυὸ παραλλαγές, μὲ τὴν προσθήκη *Filioque* γιὰ τοὺς παλιούς των φορολογουμένους καὶ χωρὶς τὴν προ-

σθήκη γιὰ τοὺς καινούργιους φορολογουμένους ποὺ θέλουν ν' ἀποκτήσουν, καὶ διαδίδουν τὸ προτεσταντικὸ σύγγραμμα τοῦ πάπα ‘Ράτσινγκερ, καὶ ξεσηκώνουν στὶς χῶρες ὅλους τοὺς ἀνωμάλους ποὺ νοσταλγοῦν τὴν παπικὴ ἀσυλία τῆς ἀκολασίας γιὰ κληρικοὺς καὶ θέλουν νὰ συμπαρασύρουν στὴν πρὸς τὸν πάπα ‘Ρώμης αὐτομόλησί τους καὶ τοὺς φορολογουμένους. ἀλλιῶς δὲν τοὺς θέλει σκέτους ὁ πάπας. τί νὰ τοὺς κάνῃ; ἔχει τόσους πανικὸς κιναίδων καὶ ἀρσενοκοιτῶν, ἀγάμων ὄμοφυλοφίλων. ὁ ‘Ράτσινγκερ εἶναι τὸ μοιραῖο πρόσωπο. ή ἀρσενικὴ μῆτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυρῶν ἀρσενοκοιτῶν, ποὺ καταστρέφουν ἀγόρια.

‘Ο πάπας ‘Ρώμης, ποὺ φορολογεῖ τοὺς ἀνὰ τὴν ὑφήλιο παπικοὺς πολὺ ἄγρια, προπολάει κάθε χρόνο τοὺς φόρους, ποὺ ἔχει νὰ λάβῃ, σὲ μεγάλες εἰσπρακτικὲς ἐταιρίες, κι ἐκεῖνες ἔπειτα εἰσπράττουν τοὺς προαγορασμένους φόρους γιὰ τὸν ἑαυτό τους, χρησιμοποιώντας ἀστυνομίες, δικαστήρια, φυλακές, τοκογλύφους, καὶ ὅργανα κατασχέσεων. ἔτσι οἱ ιερωμένοι κολομπαρᾶδες τοῦ Βατικανοῦ δὲν λερώνονται ἡθικὰ μὲ εἰσπρακτικὲς τριβές. αὐτοὶ ἔχουν τριβὲς μόνο μὲ ἀνήλικα ἀγόρια καὶ κορίτσια· αὐτὴ εἶναι ή ιερὰ ἀποστολή τους.

‘Ο Κύριος δὲν θ’ ἄφηνε τοὺς ἀθώους Χριστιανοὺς νὰ λερώσουν τὰ χέρια τους μὲ τὴν ἐκτέλεσί τους. ἔχει κατὰ καιροὺς πολλοὺς Ναβουχοδονόσορ καὶ Λουθήρους καὶ Ναπολέοντες, γιὰ νὰ τοὺς βάλῃ νὰ μισήσουν τὴν πόρνην *Baβυλῶνα*, νὰ φᾶνε τὶς σάρκες της, καὶ νὰ τὴν κάψουν στὴ φωτιά. κι ἀπὸ τὴν αἰώνια κόλασι δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ κανεὶς νὰ τὴ βγάλῃ οὕτε μὲ συγχωροχάρτια οὕτε μὲ «περίσσιες ἀξιομισθίες ἀγίων». ή ἀκολασία καὶ ή διαστροφὴ ὡς κρούσματα μποροῦν βέβαια νὰ ἐμφανιστοῦν ὅπουδή ποτε κι ὅποτεδή ποτε. ἄλλο ὅμως εἶναι αὐτό, κι ἄλλο νὰ γίνουν θεσμοί, καὶ ή ἀσυλία τους νὰ γίνῃ ὕψιστο δόγμα καὶ ὄμολογία πίστεως. τὸ δεύτερο εἶναι ή χειρότερη βλασφημία κατὰ τοῦ θεοῦ. κι ὅσοι «δικοί μας» λατρεύουν αὐτὴ τὴν πόρνην *Baβυλῶνα*, ἐπειδὴ νοσταλγοῦν τὴν ἀσυλία τῆς ἀκολασίας τὴν ὅποια τοὺς «ἔξασφαλίζει», καὶ κάνουν κάθε ἐνωτικὴ προσπάθεια, δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο, παρὰ πέφτουν στὴν ἴδια παγίδα κι αὐτοκτονοῦν. τοὺς πρέπει βέβαια. γιὰ ν' ἀπαλλαγῇ ή ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀντιχρίστους. καιρὸς ν' ἀνασάνη λίγο.

Αὐτὰ ὡς μία συνοπτικὴ ἐπισκόπησι τῶν γενεσιονργῶν αἴτιων τῆς σημερινῆς ποιότητος τῆς θρησκείας τοῦ Βατικανοῦ μὲ τὴν ἀσυλία τῆς ἀκολασίας ποὺ προσφέρει, ἔχοντάς την κάνει ὕψιστο δόγμα της.

Στάλθηκε ὡς ἀνακοίνωσι - εἰσήγησί μου στὴν ἀντιπαπικὴ ἡμερίδα, ποὺ ἔγινε στὶς 22 Μαΐου 2010 στὴν Πάφο τῆς Κύπρου, καὶ διαβάστηκε ἐξ ὀνόματός μου ἀπὸ ἄλλον, ἐπειδὴ ὁ ἴδιος, λόγῳ κάποιου κωλύματος, δὲν μπόρεσα νὰ πάω στὴν Κύπρο.

**5. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ
«Η ΠΟΡΦΥΡΑ ΤΟΥ ΑΣΜΑΤΟΣ»**
(«Μελέτες» 9,291-358)

[Τὸ παρὸν συμπλήρωμα νὰ τοποθετηθῇ στὴν § 134 μετὰ τὴ φράσι ...κι αὐτὸ συνετέλεσε στὴν πρώιμη παρανάγνωσί της].

τὸ χειρόγραφο τοῦ Ι' αἰῶνος Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν 2641, φ. 57 (Μελέτες 9,340, φωτογραφία 21) ἔχει τὴ γραφὴ βασιλεὺς δὲ δεδεμένος. τὸ περιττὸ δὲ εἶναι, νομίζω, παρανάγνωσι τῆς συντομογραφίας ποὺ σήμαινε δια, ὅπότε ἡ φράσι ἦταν βασιλεὺς διαδεδεμένος. συνεπῶς ἡ διόρθωσί μου παραδίδεται. ὅσο γιὰ τὸ ποιά ἦταν ἡ γνήσια ἐβραϊκὴ λέξι, τὴν ὁποία οἱ μεταφρασταὶ τῶν Ἐβδομήκοντα μετέφρασαν διαδεδεμένος, ποια λέξι δηλαδὴ ἔβλεπαν στὸ ἀρχικὸ κι αὐθεντικὸ κείμενο τοῦ Ἀσματος, κι ἔπειτα ἐκείνη ἀντικαταστάθηκε στὸ μασοριτικὸ σκεύασμα μὲ τὴ λέξι αξυρ, εἶναι δύσκολο νὰ προσδιοριστῇ μὲ βεβαιότητα. πιθανολογῶ μόνον, ὅτι τὸ αξυρ ἀντικατέστησε μιὰ λέξι ποὺ ἦταν τύπος τῶν οθρ - οθρε (=στεφανῶ - στέφανος) –τὰ ἀραμαϊκὰ γράμματα θ καὶ ξ μοιάζουν καὶ συγχέονται εύκολα –, οἱ ὁποῖες μεταφράζονται στέφανος καὶ στεφανῶ στ' ἀκόλουθα χωρία.

- Ἄσ 3,11· Ἰδετε ἐν τῷ βασιλεῖ Σαλωμῶν ἐν τῷ στεφάνῳ φῶ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
- Πρμ 12,4· Γυνὴ ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.
- 14,24· Στέφανος σοφῶν πλοῦτος αὐτῶν.
- 17,6· Στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων.
- Ψα 20,4· Ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου.
- Ιβ 19,9· Άφεῖλε στέφανον ἀπὸ κεφαλῆς μου.
- 31,6· Ἐπ’ ὥμοις περιθέμενος στέφανον.
- Β' Βα 12,30· Ἐλαβε Δανὶδ τὸν στέφανον Μολχὸμ τοῦ ‘Βασιλέως αὐτῶν’ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου καὶ λίθου τιμίου· καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.
- Α' Πα 20,2· Ἐλαβε Δανὶδ τὸν στέφανον Μολχὸμ τοῦ ‘Βασιλέως αὐτῶν’ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εὑρέθη ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου καὶ ἐν αὐτῷ λίθος τίμιος· καὶ ἦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Δανὶδ.

Ψα 5,13· ὡς ὅπλῳ εὐδοκίᾳς ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

8,6· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν.

102,4· τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς.

ἐπαναλαμβάνω· γιὰ τὴν ἀρχικὴ βιβλικὴ ἑβραϊκὴ λέξι, ἡ ὁποία στοὺς Ο' μεταφράζεται διαδεδεμένος, δὲν εἶμαι βέβαιος· πιθανολογῶ μόνο.

6. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΠΟΡΦΥΡΕΟΝ ΚΥΜΑ

(«Μελέτες» 9, 359 - 368)

[Τὸ παρὸν συμπλήρωμα νὰ τοποθετηθῇ ὡς μία πλήρης παράγραφος στὴ σελίδα 364, μετὰ τὴν ἔβδομη παράγραφο Ὄσο γιὰ τὴν ποιότητα..., καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν δύδοη Ὄλες οἱ ἄλλες χρήσεις...]

Πρῶτος ὁ Εὐριπίδης (Ιππόλ., 738 - 740) φαίνεται νὰ παρανοῇ τὸ δημητρικὸ πορφύρεον κῦμα ὡς «πορφυρόχρωμο κῦμα», ἢ «κεχριμπαρένιο κῦμα», ὅταν τὸ κλέβῃ ἀπὸ τὸν Ὄμηρο, λέγοντάς το πορφύρεον οἶδμα. μὲ τὸ σὰν κλεμμένο ἄλογο παραλλαγμένο κλοπιμαῖο θέλει νὰ πῇ ὅτι μετὰ τὴ θανάσιμη πτῶσι τοῦ Φαέθοντος αἱ κόραι του (μᾶλλον προϊστορικὲς ἱερόδουλες ὀργιάστριες θρηνῳδοὶ - ἀναστενάρισσες τοῦ ἐπιταφίου θρήνου τοῦ πεθαμένου καὶ ὀργιαστικῶς - τελεστικῶς ἐνταφιαζομένου θεοῦ Φαέθοντος (= Ἡλίου τῆς 21 Ιουνίου ποὺ «ἀρχίζει νὰ πέφτῃ»), σὰν τὰς Ὑακινθίδας κόρας τοῦ παρομοίου θεοῦ Ὑακίνθου) τὸν θρηνοῦσαν, καὶ τὰ δάκρυά τους ἔγιναν κόκκινες σταγόνες στὰ κύματα τοῦ Ἡριδανοῦ ποταμοῦ, ποὺ ἦταν πράγματι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα γεμάτα μὲ σταγονόμορφα ἥλεκτρα (= κεχριμπάρια), δηλαδὴ ἡμιαπολιθωμένες σταγόνες ρητίνης ρητίνοφόρων δέντρων, ὅταν πρόκηται βέβαια ὅχι γιὰ τὸν μυθολογούμενο Ἡραδινὸν τῆς Ἀττικῆς ἀλλὰ γιὰ τὸν γεωγραφούμενο Ἡριδανὸν (= 'Ροδανὸν) ποταμὸ τῆς Γαλλίας (Ἡσίοδος, Θεογ., 338. Ἡρόδοτος 3,115,1. Ἀπολλώνιος 'Ρόδιος 4, 628 Ἡριδανός - 'Ροδανός. Στράβων 5, 1, 9.). κι ὁ ποιητὴς δηλαδὴ Εὐριπίδης ὡς ἐρμηνευτής τοῦ Ὄμηρου ἦταν στραπατσαδόρος.

7. Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ

Καθώς διανύουμε τὸ τελευταῖο ἔτος τῆς δεύτερης χιλιετίας, τὸ 2000, σκεφτόμαστε «αὐτὸν ποὺ μέσα σ' αὐτὴ ἐπηρέασε τὴ ζωὴ καὶ τὴ σκέψι τῆς ἀνθρωπότητος περισσότερο ἀπ' ὅλους». αὐτὸ τίθεται ἐφέτος ως διερώτημα καὶ κοινὸ θέμα πάρα πολλῶν δημοσιευμάτων καὶ στὴν ὑφήλιο καὶ στὴν ‘Ἐλλάδα’ καὶ δίνονται πλήθη ἀπαντήσεων, ἀκόμη καὶ οἱ πιὸ ἀπίθανες περίεργες καὶ ἀλλόκοτες.

Μέσα στὴ χιλιετία αὐτὴ ἔληξε ἡ ἀρχαιότητα, γύρω στὸ 1500, καὶ δρομολογήθηκαν οἱ νεώτεροι χρόνοι. ἀπ' ὅλα τὰ ἐγκόσμια πράγματα, ποὺ ἐπηρέασαν πιὸ πολὺ τὴν ἀνθρωπότητα ὅλη, τὸ πρῶτο εἶναι τὸ ἀλφάβητο, τὸ τέλειο ὅσο καὶ ἀξεπέραστο γραμματάριο, ποὺ ἐμφανίστηκε γύρω στὸ 1500 π.Χ. καὶ φυσικὰ μέχρι σήμερα εἶναι στὴν ἀνθρωπότητα μόνο ἕνα καὶ ώς ἐφεύρεσι τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ μεγαλείτερη καὶ ἀξεπέραστη. τὸ ἀλφάβητο εἶναι ἐκεῖνο ποὺ πέρασε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν προϊστορία στὴν ἴστορία καὶ ἀπὸ τὸν πρωτογονισμὸ στὸν πολιτισμό.

Γύρω στὸ 1500 μ.Χ. μία νέα μεταβολὴ στὴ χρῆσι τοῦ ἀλφαριθμητικοῦ βάζει τέλος στὸν ἀρχαῖο τρόπο ζωῆς, τὸν προβιομηχανικό, καὶ δρομολογεῖ τοὺς πέντε τελευταίους βιομηχανικοὺς αἰῶνες τῶν ἐφευρέσεων, τῆς ἐπιστήμης, τῆς τεχνολογίας· μιὰ ἐφεύρεσι ποὺ ἔκλεισε τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἄνοιξε τὴ νεώτερη ἐποχή. αὐτὸ τὸ ἐπέτυχε μὲ τὴ διάδοσι τοῦ βιβλίου· μὲ τίποτε ἄλλο. τὸ βιβλίο εἶναι τὸ πρῶτο μέσο μὲ τὸ ὅποιο ὁ ἀνθρωπὸς ἐπικοινωνεῖ μὲ τοὺς ἀπόντες καὶ τοὺς μεταγενεστέρους καὶ συσσωρεύει τὴ γνῶσι. ἐκεῖνο ποὺ ἐπέτυχε νὰ πλημμυρίσῃ τὴν ἀνθρωπότητα μὲ ἄφθονο, φτηνό, ἀκριβὲς καὶ πανομοιότυπο βιβλίο, νὰ κοινοποιήσῃ τὴ γνῶσι στὴν ἀνθρωπότητα ὅσο τίποτε ἄλλο, νὰ κάνῃ τὴν ἐπιστήμη κοινὸ κτῆμα ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ ν' ἀξιοποιήσῃ σχεδὸν ὅλους τοὺς μεγάλους ἐγκεφάλους τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι μόνο αὐτὴ ἡ ἐφεύρεσι· κι αὐτὴ εἶναι ἡ τυπογραφία. ὅλες οἱ ἄλλες ἐφευρέσεις τῶν πέντε τελευταίων αἰώνων εἶναι μιὰ ἀλυσιδωτὴ ἀντίδρασι τῆς ἐφευρέσεως αὐτῆς.

Ἐφευρέτης τῆς τυπογραφίας εἶναι ὁ Γερμανὸς Ἰωάννης Γουτεμβέργιος, ποὺ τύπωσε τὸ πρῶτο βιβλίο τὸ 1441. καὶ, νομίζω, αὐτὸς εἶναι ὁ ἀνθρωπὸς τῆς χιλιετίας. εἶναι μεγάλος ἀνθρωπὸς κι ὁ Κολόμβος ποὺ ἀνακάλυψε τὸ ἄλλο μισὸ τῆς γῆς καὶ βεβαίωσε τὴ σφαιρικότητά της, μεγάλος κι ὁ Κοπέρνικος ποὺ ἐπανέφερε τὴ θεωρία τοῦ Ἀριστάρ-

χου τοῦ Σαμίου γιὰ τὸ ἡλιοκεντρικὸ πλανητικὸ μας σύστημα, μεγάλος κι ὁ Νεύτων ποὺ ἀνακάλυψε τὴν παγκόσμια ἔλξι, κι ὁ χημικὸς Παστὲρ ποὺ ἀνακάλυψε τὰ μικρόβια καὶ ἵδρυσε τὴν πραγματικὴ ἰατρικὴ καὶ τὴν ἐπιστήμη τῆς συντηρήσεως τροφίμων καὶ ἄλλων ὑλῶν (ψυγεῖο, κονσέρβα, κάθε μακροχρόνια συσκευασία), κι ὁ ἐφευρέτης τῆς πυρίτιδος ποὺ ἄλλαξε τὰ ὅπλα καὶ τὸν πόλεμο, κι ὁ ἐφευρέτης τῆς πυξίδος, ἀλλ’ αὐτοὶ εἶναι δεύτεροι. ὅλοι αὐτοί, ἀλλὰ κι ἄλλοι πολλοὶ καὶ τόσο μεγάλοι, δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ κάνουν τίποτε ἀπ’ ὅσα ἔκαναν χωρὶς τὸ τυπωμένο βιβλίο. ἀναντίρρητα λοιπὸν ὁ ἀνθρωπὸς, ποὺ ἐπηρέασε τὴ ζωὴ καὶ τὴ σκέψι τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς ἄλλαξε τὴν ἐποχὴ κατὰ τὴ λήγουσα χιλιετία, εἶναι ὁ Ἱωάννης Γουτεμβέργιος. ἐκδίδοντας δὲ τὴν ἐφεύρεσί του πρώτη καὶ κυρίως τὴν Ἀγία Γραφή, ἐπηρέασε ὅχι μόνο τὴν ὑλικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ’ ἀσυζητητεὶ καὶ τὴν πνευματικὴ. διότι ἡ ἐφεύρεσι αὐτή, κυκλοφορώντας σὰν ἀθόρυβο κι ἀθέατο νερὸ κάτω ἀπὸ τὴ χλόη ποὺ ζωογονεῖ, σὺν τοῖς ἄλλοις μέσα σὲ 80 χρόνια ἀφήρεσε ἀπὸ τὸν «ἀλάθητο» ἀντίχριστο καὶ τύραννο τῆς ‘Ρώμης τοὺς μισοὺς χριστιανικοὺς λαούς, ποὺ κρατοῦσε ἐκεῖνος ὑποδούλους, ὅπως τὸ δαιμόνιο κατέχει τὸν δαιμονισμένο, καὶ τοῦ ἀνέκοψε τὸν καλπασμὸ καὶ τὴν προοπτικὴ του νὰ ἐπικρατήσῃ σ’ ὅλη τὴ γῆ. ἡ τυπογραφία πέρασε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα στοὺς νεωτέρους χρόνους.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στὴν ἐφημερίδα
«Νέοι ἀνθρωποί», Παρασκευὴ 23 Ιουνίου 2000

8. Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

Αὐτοὶ ποὺ μειώνουν κι ἐκμηδενίζουν τὴν ἀξία τῆς σεξουαλικῆς ἡθικῆς, λέγοντας συνήθως ὅτι «Δὲν ἔχει σημασία ἡ ἡθικὴ τοῦ σώβρακου (ἢ τῆς κρεβατοκάμαρας), ἀλλ’ ἡ ὑψηλὴ ἡθικὴ ἡ πάνω ἀπὸ τὴ ζώνη», εἶναι οἱ πιὸ ἀδικοὶ βρόμικοι κουτοπόνηροι ἀναντροὶ κι ἐπικίνδυνοι ἀπατεῶνες.

Ἡ φανερὴ κι αἰτιολογημένη ψῆφος ἐνὸς συνέδρου μπροστὰ σ’ ὅλο τὸ συνέδριο δὲν ἐκφράζει τὴ γνήσια βούλησί του κι ἐπιλογή του καὶ προαίρεσί του· διότι δὲν εἶναι τελείως ἐλεύθερη. κάποια διπλωμα-

τική του στόχευσι, κάποια συναλλακτική συμπεριφορά, κάποια ἀνθρωπαρέσκεια ή ματαιοδοξία, κάποιες ἄλλες ἀμέτρητες τέτοιες παράμετροι νοθεύουν τὴν ἐλεύθερη ἔκφρασί του, τὴν αὐθεντικὴν ψῆφο του. Η ψῆφος ὅμως ή πίσω ἀπὸ τὸ παραβάν, σ' ἓνα χῶρο ὅπου παρίστανται ὡς φρουροὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ψηφίζοντος ὁ δικαστικὸς καὶ 5 - 10 ἐκπρόσωποι τῶν πιὸ ἐχθρικῶν μεταξύ τους κομμάτων καὶ ὑπάρχει μιὰ ἀπαραβίαστη κάλπη, μὲ καλὰ κρυμμένη κι ἀσφαλισμένη τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, ἐκφράζει τὴν βούλησί του ἀπολύτως αὐθεντικά.

Τέτοια ἀκριβῶς εἶναι ἡ σεξουαλικὴ ἡθικὴ χωρὶς κανένα μάρτυρα ή ἐλεγκτὴ ή ἐπόπτη τῆς πρακτικῆς, μὲ δύο μόνο συμφώνους συνειδότες καὶ συμπράκτορες, μὲ ἀδυναμία ἀντιδράσεως ή ἐνημερώσεως κάθε θιγομένου τρίτου (γονέως, κηδεμόνος, συζύγου, ἀγεννήτου τέκνου), μὲ ἀδιαφορία ή σιωπηρή συναίνεσι τοῦ περιγύρου, πρᾶγμα ποὺ δὲν συμβαίνει σὲ μιὰ κλοπὴ ή φόνο ή ἐμπρησμό, εἰδικὰ στὴν ἐποχή μας μὲ ἀπουσία κάθε ἀνεπιθύμητης φυσικῆς ή νομικῆς συνεπείας, λ.χ. ἐγκυμοσύνης, χωρὶς κίνδυνο νὰ καταστρέψῃ κανεὶς τὴν εἰκόνα του ποὺ ἔφτιαξε γιὰ τοὺς σκοπούς του, τὸ παραβὰν καὶ ἡ ἐλεύθερη ψῆφος εἶναι ἔξασφαλισμένα. ἀκόμη κι ἀν τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας τῶν δραστῶν εἶναι αὐταπάτη, ἡ ψῆφος των εἶναι αὐθεντικὴ ἔκφρασι τῆς ἐπιλογῆς των. γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ σεξουαλικὴ ἡθικὴ ἔχει ὑψηλὴ ἀξία. τεστάρει δὲ πολὺ αὐθεντικὰ καὶ τὴν πίστι στὸ θεό, ἐπειδὴ ὁ θεός εἶναι παρὸν αὐτόπτης κι αὐτήκοος μάρτυρις τῆς σεξουαλικῆς πρακτικῆς, μόνον ὅταν πιστεύεται· ἀλλιῶς «εἶναι ἀπών». καὶ φυσικὰ ὁ παντεπόπτης θεός κρίνει κι ἀνταποδίδει εἴτε πιστεύεται εἴτε καὶ ὅχι. καὶ κρίνει δίκαια, καὶ νομοθετεῖ δίκαια. Η «πάνω ἀπὸ τὴν ζώνην ἡθικὴ» δὲν εἶναι αὐθεντική, δὲν ἔχει τὴν ἀξία τῆς σεξουαλικῆς ἡθικῆς. κι αὐτό, νομίζω, τὸ καταλαβαίνει ὁ κάθε ἀνθρωπος, εἴτε τ' ὅμολογεῖ εἴτε καὶ ὅχι. ἄλλο τὸ τί λέει ὡς «θεωρία του» καὶ «ἀποψί του». ὁ θεός δὲν τὸν συμβουλεύεται. δὲν ἔχει ἀνάγκη μαρτύρων, γνωμοδοτῶν, κατηγόρων, δικηγόρων, νομοθετῶν, δὲν φοβᾶται ἐφέτες κι ἀρεοπαγίτες.

ΜΕΛΕΤΕΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙ

Δρος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΙΑΜΑΚΗ

11

ΤΕΥΧΟΣ 11 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΟΝΑΞ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Όμόσχος του ΛΙΒΑΝΟΥ	5
2. Βιβλικές έβραϊκές λέξεις στήν ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα	31
3. Ἡ ζωοφιλία ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τῆς Βίβλου	56
4. Ἡ ἀσυλία τῆς ἀκολασίας ὡς ὑψιστό δόγμα τῆς θρησκείας τοῦ Βατικανοῦ	75
5. Συμπλήρωμα στὴ μελέτῃ «Ἡ πορφύρα τοῦ Ἀσματος»	92
6. Συμπλήρωμα στὴ μελέτῃ <i>Πορφύρεον κῦμα</i>	93
7. Ὁ ἄνθρωπος τῆς δεύτερης χιλιετίας	94
8. Ἡ ἀξία τῆς σεξουαλικῆς ἡθικῆς	95

ISBN 978-960-7127-28-0

ISSN 2241-7192